

BIJLAGE 1.1

Verslag van het onderzoek naar besluiten van
GS Ommen 1993, GS Berkel en Rodenrijs 1996,
GS Leusden 1999, GS Zuidhorn 2002/2003
in opdracht van de Generale Synode van
De Gereformeerde Kerken te Emmen 2009/2010,
verricht door Deputaten Onderzoek Synodebesluiten
GS Ommen t/m GS Zuidhorn (DOS)

1 juli 2011

INHOUDSOPGAVE.

Kerkregering.....	4
Kerkregering 1: deputaten kerkrecht en kerkorde	4
Kerkregering 2: Doop geadopteerde kinderen	11
Kerkregering 3: Brieven inzake oproep tot steun aan de E.O.	14
Kerkregering 4: Toepassing art. 42 KO	15
Kerkregering 5: Artikelen 65 en 67 KO	16
<i>a. Bezwaar tegen interpretatie artikel 65 KO tweede lid</i>	<i>16</i>
<i>b. Voorstel tot wijziging artikel 65 KO en andere artikelen</i>	<i>17</i>
<i>c. Bezwaar tegen interpretatie artikel 65 KO (de term 'keurslijf')</i>	<i>17</i>
<i>d. Verzoek m.b.t. besluitvorming en bezwaar tegen de term 'keurslijf'.</i>	<i>18</i>
<i>e. Revisieverzoeken m.b.t. besluiten over de artikelen 65 en 67 van de KO</i>	<i>19</i>
Kerkregering 6: Vertegenwoordiging bij andere kerkgenootschappen.....	20
Kerkregering 7: Bezwaarschrift inzake medewerking aan crematie	21
Kerkregering 8: Preekbevoegdheid niet-beroepbare theologen	25
Kerkregering 9: Revisieverzoeken m.b.t. toetsing liedboekliederen.....	25
Kerkregering 10: Bezwaarschrift inzake vrouwenstemrecht	28
Kerkregering 11: De term 'huwelijksbevestiging' m.b.t. artikel 70 K.O.....	29
Kerkregering 12: Huwelijksbevestiging en belijdenis	31
Kerkregering 13: Regeling inzake herbenoemingen	32
Kerkregering 14: Aantal deputaatschappen	33
Pastoraat en diaconaat.....	34
Pastoraat en diaconaat 1: Steunpunt gemeente-opbouw	34
Pastoraat en diaconaat 2: Toerusting jongeren.....	35
Pastoraat en diaconaat 3: Pastorale zorg aan doven en slechthorenden	36
Pastoraat en diakonaat 4: Geestelijke verzorging militairen	45
<i>a. GS Ommen1993 en GS Berkel en Rodenrijs 1996</i>	<i>45</i>
<i>b. GS Zuidhorn 2002/2003</i>	<i>49</i>
Pastoraat en diakonaat 5: Seksueel misbruik in kerkelijke relaties	55
Pastoraat en diakonaat 6: Diaconale zaken	58
EREDIENST.....	68
Eredienst 1: Bededagen	68
Eredienst 2: Avondmaal	70
<i>a. Gebruik van druivensap</i>	<i>70</i>
<i>b. Toelaten asielzoekers</i>	<i>71</i>
<i>c. Viering zonder formulieren</i>	<i>72</i>

Eredienst 3: Liturgisch katern	73
Eredienst 4: Amenlied	80
Eredienst 5: Preekstof uit andere belijdenisgeschriften	82
Opleiding	83
Opleiding 1: Inrichting universiteit en opleiding	83
Opleiding 2: Emeritaats- en pensioenregeling van de Theologische Universiteit	85
Opleiding 3: Wijziging bestuursstructuur en doelstelling van de Theologische Universiteit ..	85
Opleiding 4: Spreekconsent AIO's	93
Opleiding 5: Werkbegeleiding en nascholing predikanten	97
Evangelisatie en zending	101
Evangelisatie en zending 1: Zeeuwsch/Vlaamse Gereformeerde Evangelisatie in België en aanvullende dienstverlening	101
Evangelisatie en zending 2: Institute of Reformed Theological Training (IRTT)	103
Binnenlandse betrekkingen	106
Binnenlandse betrekkingen 1: Brieven van de Gereformeerde Kerken (synodaal) in Nederland	106
Binnenlandse betrekkingen 2: Christelijke Gereformeerde Kerken.....	108
Binnenlandse betrekkingen 3: Bezwaren inzake contacten met Nederlands Gereformeerde Kerken	109
Synodalia	111
Synodalia 2: Deputaten voorbereiding eerstvolgende generale synode	111
Synodalia 2: Toezending rapporten.....	112
Presentatie, publicaties en communicatie	112
Generaal-synodale publikaties	112
Financiën en beheer 1	114
Financiën en beheer 1: Archief	114
Financiën en beheer 2: Leerstoel ADC TU	119

Kerkregering

Kerkregering 1: deputaten kerkrecht en kerkorde

Materiaal

GS Leusden 1999, artikel 43

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 16 – 21, 23,24

GS Leusden 1999, artikel 43

Besluit:

1. de kerkrechtelijke implicaties van de besluiten van de GS Leusden 1999 te doen onderzoeken en daarvoor tijdelijke deputaten Kerkrecht en Kerkordezaken te benoemen, die hierover adviezen uitbrengen aan de volgende synode.

Deputaten krijgen de opdracht:

a. een herziene uitgave van de kerkorde te verzorgen in samenwerking met deputaten Generaal-Synodale Publicaties;

b. zich te bezinnen op een procedure voor wijziging van de kerkorde;

c. zich te bezinnen op een editie van de kerkorde waarin de generaal-synodale regelingen en jurisprudentie zijn verwerkt;

d. zich te bezinnen op de volgende vragen:

1. is de kerkelijke besluitvorming van de GS Leusden 1999 consistent?

2. is het soortelijk gewicht van synodale besluitvorming die met verschillende termen wordt aangeduid (besluiten, regels, regelingen, handreikingen, adviezen) voldoende helder?

3. wat is met het oog op de ratificatie wijs met betrekking tot het tijdstip waarop de geldigheid van synodebesluiten ingaat?

4. zijn meerjarenbesluiten mogelijk c.q. wenselijk? Kan een generale synode ‘regeren’ over haar opvolgster heen?

5. aan welke criteria moeten revisieverzoeken voldoen?

6. wat zijn de consequenties van het besluit inzake de kerkelijke examens, artikel 5 KO?

7. hoe moet het vervolgtraject zijn inzake artikel 70 KO?

8. zijn nadere regelingen in het kader van artikel 65 en 67 KO gewenst en zo ja, hoe?

e. aan de desbetreffende deputaatschappen advies te geven vanuit kerkrechtelijke invalshoek over de volgende zaken:

1. de overgebleven punten inzake artikel 14 KO;

2. de studieopdrachten inzake de appèlprocedure, artikel 31 KO;

3. de kerkrechtelijke kanten van de besluiten inzake zending en hulpverlening, artikel 24 en 47 KO;

4. de verhouding van het meldpunt seksueel misbruik tot de kerkelijke procedure, artikel 79 KO;

5. de werkwijze van de generale synode;

2. aan deputaten voor de uitvoering van hun opdracht een bedrag van € 1000,- per jaar toe te kennen voor de jaren 2000, 2001 en 2002.

Grond:

de generale synode is verantwoordelijk voor een zorgvuldige afwerking van haar besluitvorming met aandacht voor samenhang en consequenties en eveneens voor het oplossen van kerkrechtelijke knelpunten die tijdens het besluitvormingstraject zijn gesignaleerd.

(Bespreking:)

Bij de behandeling van diverse onderwerpen op de synode bleek de behoefte aan een deputaatschap voor de bestudering van kerkrechtelijke vragen. Dat kunnen afzonderlijke punten zijn, maar ook diverse regels in hun onderlinge samenhang. Deze punten zijn vanuit de commissies en door prof. dr. M. te Velde aangereikt en door ds. H.E. Nieuwenhuis als rapporteur in dit voorstel verwerkt.

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 16

Deputaatschap Kerkrecht en kerkorde

Materiaal:

1. opdracht van de Generale Synode Leusden 1999 aan tijdelijke deputaten kerkrecht en kerkorde, Acta art. 43, om na onderzoek van de kerkrechtelijke implicaties van de besluiten van de Generale Synode Leusden 1999 hierover adviezen uit te brengen aan de volgende synode;

2. rapport van deputaten voor kerkrecht en kerkorde, januari 2002;

3. aanvullend rapport van deputaten voor kerkrecht en kerkorde, februari 2002;

4. brief van br. R. de Boer en zr. I.J.P. de Boer-Buikema te Emmeloord d.d. 30 maart 2002 met het verzoek tot

revisie van de Acta GS Leusden 1999, art. 43, omdat dit een zaak betreft die niet door de kerken aan de orde gesteld is, waarmee de synode zich bevoegd verklaart om zelfstandig besluiten te nemen buiten de kerken om, en omdat de synode zelf rekening dient te houden met alle bijkomende aspecten van hun besluitvorming.

Besluit 1:

aan het verzoek van br. en zr. De Boer niet te voldoen.

Gronden:

1. het door hen aangevoerde argument, dat generale synodes bij hun besluiten zelf rekening dienen te houden et alle bijkomende aspecten en dit niet aan deputaten moeten overlaten, berust op een misverstand. Het rapport dient juist om volgende synodes daartoe beter in staat te stellen;
2. bovendien heeft een generale synode de bevoegdheid aan deputaten zaken toe te vertrouwen die zij zelf niet in haar zittingen tot een goed einde kan brengen, opdat de volgende synode na goede voorbereiding zal kunnen besluiten. Zodoende geschiedt er niets buiten de kerken om.

Besluit 2:

(tijdelijke) deputaten kerkrecht en kerkorde decharge te verlenen voor door hen verrichte werkzaamheden, met de aantekening dat op enkele punten verdere uitwerking en bezinning nodig is.

Grond:

deputaten hebben veel werk verzet om hun veelomvattende opdracht zo goed mogelijk uit te voeren. In hun rapportage geven ze een duidelijke verantwoording. De Generale Synode Zuidhorn kon in veel zaken besluiten nemen. Deputaten hebben echter niet alle opdrachten kunnen uitvoeren en vragen ook zelf om een vervolgo opdracht.

Besluit 3:

een deputaatschap Kerkrecht en kerkorde te benoemen met de volgende opdrachten (hierin zijn tevens eerder genomen besluiten van de Generale Synode Zuidhorn verwerkt):

- a. te onderzoeken ten aanzien van welke generaal-synodale besluiten, bepalingen, regelingen, richtlijnen, handreikingen e.d. nog verheldering nodig is op het punt van status en rechtseffect, en daarover voorstellen te doen;
- b. te overleggen met de Theologische Universiteit en deputaten Archief en documentatie over digitalisering van de Acta van de synodes sinds 1892;
- c. het besluit van de Generale Synode Zuidhorn inzake art 8 KO te verwerken in een voorstel tot wijziging van dit artikel, waarbij alleen de hoofdzaak en niet de procedure in de kerkorde wordt opgenomen;
- d. onderzoek te verrichten of deelneming van predikanten uit onze kerken aan de geestelijke verzorging in inrichtingen van justitie en instellingen van gezondheidszorg op verantwoorde wijze mogelijk is, en of artikel 12 KO toereikend is voor de kerkrechtelijke regeling van hun benoeming en positie; en hierbij deputaten Kerk en overheid te raadplegen;
- e. een studie te doen naar de mogelijkheid om appèl in plaatselijke geschillen tot één of twee instanties te beperken; en hierbij deputaten Appèlzaken GS te raadplegen;
- f. te overleggen met deputaten Dienst en recht om advies uit te brengen over een tweede beroepsinstantie bij geschillen tussen een predikant en zijn kerkenraad op het gebied van ambtsvervulling en arbeidsrecht;
- g. zich te bezinnen op criteria waaraan revisieverzoeken moeten voldoen; en hierbij deputaten Appèlzaken GS te raadplegen;
- h. de aan de Generale Synode Zuidhorn 2002 voorgelegde vragen inzake het recht op de doop van Nederlandse aspirant-adoptief-kinderen (Acta art. 35) te bestuderen en op basis daarvan de volgende synode te dienen met een voorstel, hoe de vragen en onduidelijkheden met betrekking tot het tijdstip van de doop van Nederlandse aspirant-adoptiefkinderen het beste kunnen worden beantwoord dan wel opgelost;
- i. in overleg met deputaten Bijbelvertaling;
- i. onderzoek te doen naar de (vooral) kerkrechtelijke vragen met betrekking tot kerkelijke ijking van bijbelvertalingen en het generaal-synodaal vrijgeven van een vertaling annex de afbakening van bevoegdheden in dezen;
- ii. na te gaan, welke besluitvorming er ten aanzien van het gebruik van bijbelvertalingen in de kerkdiensten in de huidige situatie en voor de komende jaren op generaal- synodaal niveau nodig is;
- j. in samenwerking met deputaten Huwelijk en echtscheiding zich te bezinnen op de vraag of en hoe wijziging van art.70 KO op termijn dient plaats te vinden;
- k. te overleggen met deputaten Huwelijk en echtscheiding inzake de door hen ontvangen opdracht om te bestuderen of er in het licht van de Schrift aanvullende maatregelen van vermaan en tucht mogelijk en wenselijk zijn;
- l. betreffende herziening van de kerkorde:
- i. de eerstkomende generale synode te dienen met een herziene formulering van de kerkorde-artikelen met betrekking tot liturgie in de geest van de Koersbepaling zoals door de Generale Synode Zuidhorn 2002 aanvaard;
- ii. de eerstkomende generale synode voorts van advies te dienen met een rapport of er ook op andere onderdelen herziening van de kerkorde noodzakelijk dan wel gewenst is;
- iii. bij positieve beantwoording van het onder ii. genoemde de eerstkomende generale synode te dienen met voorstellen inzake onderdelen van de kerkorde die herziening behoeven;
- iv. bij de voorbereiding van de onder iii. genoemde werkzaamheden te letten op kerkrechtelijke ontwikkelingen in kerkgenootschappen waarmee op landelijk niveau contactoefening plaatsvindt;
- m. op basis van het aan de Generale Synode Zuidhorn 2002 aangeboden rapport van deputaten Kerkrecht en

kerkorde ten aanzien van de kerkelijk werkers:

- i. in overleg met deputaten Dienst en recht verdere bezinning te (laten) doen en beleid te ontwikkelen ten aanzien van de vragen rond de verhouding van kerkelijk werkers en ambtsdragers;
- ii. als de bezinning daartoe aanleiding geeft, handreikingen op te stellen die de plaatselijke kerken kunnen gebruiken bij het aanstellen van een kerkelijk werker. Bij de formulering ervan dienen deputaten rekening te houden met en aan te sluiten bij de diverse situaties die in de kerken voorkomen;
- iii. de volgende generale synode te dienen met een voorstel ten aanzien van wat als generaal-synodale regelgeving in dezen zou moeten worden aanvaard;
- iv. vanuit zijn deskundigheid te adviseren met betrekking tot vragen die vanuit de praktijk aan deputaten worden voorgelegd;
- v. als kerkelijk aanspreekpunt te fungeren voor overleg met instellingen waar de opleiding tot kerkelijk werker plaatsvindt;
- n. het rapport over hun werkzaamheden een half jaar voor het begin van de eerstkomende generale synode aan de kerken toe te zenden;
- o. rekening te houden met een verzoek van de eerstkomende generale synode om deze synode van dienst te zijn in de kerkrechtelijke voorbereiding van de behandeling van ingekomen stukken.

Grond (aanvullend bij de gronden die reeds in hier geïntegreerde besluiten zijn opgenomen):

telkens weer komt op een synode de vraag naar kerkrechtelijke implicaties van aan haar voorgelegde zaken en door haar te nemen besluiten. Het is voor een zorgvuldige weging van zulke aangelegenheden en consistentie in de advisering en besluitvorming goed dat opnieuw een deputaatschap Kerkrecht en kerkorde wordt benoemd.

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 17

Consistentie van besluitvorming door de generale synode

Materiaal:

rapport van deputaten voor kerkrecht en kerkorde, hoofdstuk 14. Deputaten besloten af te zien van het toetsen van de consistentie van de besluitvorming van de Generale Synode Leusden 1999, gelet op de relevantie van andere opdrachten ten opzichte van deze opdracht en het tijdsbeslag dat met een dergelijk onderzoek zou zijn gemoeid. Zij bevelen aan het moderamen van de generale synode te belasten met de controle op de consistentie van de besluitvorming door de generale synode.

Besluit:

1. de uitleg van deputaten waarom het gevraagde onderzoek niet heeft plaatsgevonden, te aanvaarden;
2. de aanbeveling van deputaten te volgen en in de Huishoudelijke regeling voor generale synoden op te nemen dat het moderamen zorg zal dragen voor consistentie van de besluitvorming ter generale synode.

Grond:

het moderamen heeft gedurende de synode een goed overzicht over de concrete besluiten die worden genomen, en kan toetsen of besluiten op elkaar aansluiten. Door alert reageren zal inconsistentie worden voorkomen.

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 18

Rechtseffect van besluitvorming door de generale synode

Materiaal:

rapport van deputaten voor kerkrecht en kerkorde, hoofdstuk 15. Hierin bespreken zij het karakter en gewicht van regelgeving en besluiten, het inwerkingtreden van besluiten en de mogelijkheid van meerjarenbesluiten.

Besluit 1:

1. in te stemmen met de conclusie van deputaten dat de generale synode in haar besluitvorming terminologisch en inhoudelijk helder moet laten blijken, welk rechtseffect zij met haar uitspraken en besluiten beoogt. Zij zal zich daartoe bij elke beslissing bezinnen op de concrete rechtskracht, de rangorde, de geadresseerde(n) van een besluit. Ook zal ze bij elke beslissing de gronden en overwegingen zorgvuldig vormgeven;
2. aan deputaten Kerkrecht en kerkorde op te dragen te onderzoeken, ten aanzien van welke generaal- synodale bepalingen, regelingen, richtlijnen, handreikingen e.d. verheldering op het bedoelde punt nodig is en daarover aan de eerstkomende generale synode te rapporteren.

Grond:

1. deputaten hebben bestaande oneffenheden in het 'soortelijk gewicht' van synodebesluiten terecht gesignaleerd;
2. een nader onderzoek kan ertoe leiden dat de gesignaleerde oneffenheden worden weggenomen of dat het onderscheid tussen verschillende besluiten van de generale synode terminologisch meer helder wordt afgebakend.

Besluit 2:

in te stemmen met de conclusie van deputaten, dat een generale synode bevoegd is om in een bepaalde zaak een meerjarenproject op te zetten, maar dat dit een volgende synode niet de bevoegdheid ontnemt om tot een herziening van het stappenplan te besluiten.

Grond:

op het bestaande recht van revisie kan geen uitzondering worden gemaakt voor meerjarenprojecten.

Besluit 3:

met het oog op vragen rond het tijdstip waarop besluiten van de generale synode rechtseffect krijgen, de volgende regels vast te stellen:

1. De besluiten van de generale synode zullen in de plaatselijke kerk als aanvaard gelden, tenzij de kerkenraad binnen zes maanden na het ontvangen van de Acta gemotiveerd het tegendeel verklaart en bij de eerstvolgende synode in revisie gaat.
2. De generale synode draagt er zorg voor dat een genomen besluit binnen drie weken via de website kan worden geraadpleegd door kerken en kerkleden. Deputaten communicatie zullen volgens opgave van de generale synode duidelijk markeren, wanneer het een besluit betreft dat effectuering in alle plaatselijke kerken met zich meebrengt.
3. De door de generale synode opgestelde lijst van besluiten die effectuering in alle plaatselijke kerken met zich meebrengen, zal ook een plaats krijgen in de Acta.
4. De kerkenraden zijn bevoegd om op basis van de via de website gepubliceerde tekst tot ratificatie over te gaan en aan een besluit uitvoering te geven.
5. Wanneer een lid van de gemeente aan de kerkenraad verzoekt een recent synodebesluit te ratificeren dat voor hem/haar persoonlijk effect dient te krijgen, zal de kerkenraad daarover binnen acht weken een uitspraak doen. Wanneer de kerkenraad het synodebesluit niet als bindend aanvaardt, dient hij dat met opgaaf van redenen aan het betrokken gemeentelid mee te delen en bij de eerstvolgende synode in revisie te gaan.

Grond:

ter wille van rechtsgelijkheid en rechtszekerheid in de kerken is een eenvoudige regeling ten aanzien van de termijnen van ratificatie nodig.

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 19

Procedure voor wijziging van de kerkorde

Materiaal:

1. Acta GS Leusden art. 43, besluit 1b met bijbehorende grond. Hierin krijgen te benoemen deputaten Kerkrecht en kerkorde opdracht zich te bezinnen op een procedure voor wijziging van de kerkorde;
2. rapport van deputaten voor kerkrecht en kerkorde, hoofdstuk 16. Deputaten onderscheiden twee procedures voor wijziging van de kerkorde.

Besluit:

1. te onderscheiden tussen twee procedures voor wijziging van de kerkorde, afhankelijk van de vraag of slechts tekstuele aanpassing wordt verlangd dan wel een inhoudelijke wijziging aan de orde is;
2. voorstellen die slechts tot tekstuele aanpassingen leiden, kunnen door de generale synode zelf worden gerealiseerd. Daarbij geldt niet de eis dat het voorstel vooraf aan de plaatselijke kerken ter kennis is gebracht;
3. de volgende procedure vast te stellen voor een algehele herziening van de kerkorde en bij inhoudelijke herziening van afzonderlijke bepalingen van de kerkorde:
 - a. voorstellen die structurele en/of inhoudelijke wijzigingen behelzen, behoren tijdig in de kerkelijke weg te worden voorbereid;
 - b. nadat vervolgens op de generale synode besluitvorming in eerste lezing heeft plaatsgevonden, beraden de kerken zich op classisniveau over de voorgestelde teksten, en zenden hun consideraties in bij de generale synode;
 - c. uiterlijk een half jaar nadat de voorgestelde teksten naar de kerken zijn gezonden, stelt de generale synode in tweede lezing de definitieve tekst vast bij meerderheid van stemmen, na beraad over de ingediende consideraties;
 - d. bij de vaststelling in tweede lezing is amendering mogelijk. Daarbij geldt als voorwaarde dat de consideraties daartoe aanleiding geven. Voor het realiseren van een amendement in de tweede fase is een gekwalificeerde meerderheid van drievierde van het aantal uitgebrachte stemmen vereist.

Gronden:

1. deputaten hebben aangetoond dat een dergelijke verdeling verhelderend werkt;
2. tekstuele aanpassingen vinden hun oorzaak als regel in voor allen heldere externe omstandigheden, waarbij niet meer gebeurt dan het actualiseren van die omstandigheden in de tekst van de kerkorde. Uit de aard van die zaak hoeven mindere vergaderingen daar niet ook nog mee belast te worden;
3. het hoort bij de aard van ons kerkverband dat alle kerken betrokken worden bij structurele en inhoudelijke wijzigingen van de kerkorde;
4. om de stroom van reacties te kanaliseren en tegelijk toch alle plaatselijke kerken erbij te betrekken is de classis de meest aangewezen vergadering om de consideratie te laten plaatsvinden;
5. een procedure van classicale consideratie is een brede raadpleging, waarbij de classes zowel instemmende als kritische notities kunnen maken. Zo'n procedure lijkt een geschikt middel om kerkelijke betrokkenheid en draagvlak gestalte te geven;
6. de synode die in eerste instantie over een wijziging beslist heeft, behoort die wijzigingsprocedure zelf af te ronden.

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 20

Herziene uitgave van de kerkorde

Materiaal:

1. Acta GS Leusden art. 43, besluit 1a met bijbehorende grond. Hierin krijgen te benoemen deputaten Kerkrecht en kerkorde opdracht een herziene uitgave van de kerkorde te verzorgen in samenwerking met deputaten Generaal-synodale publicaties.
2. rapport van deputaten voor kerkrecht en kerkorde, hoofdstuk 5. Hierin komt naar voren:
 - a. deputaten constateren sinds de opname van de kerkorde in het Gereformeerd Kerkboek (1985) een beperkt aantal aanvaarde wijzigingen (in de artikelen 5, 18, 49, 53), en een eventueel binnenkort te aanvaarden wijziging (art. 70);
 - b. deputaten hebben afgezien van het laten drukken van een separate editie van de Kerkorde. Kerkordewijzigingen worden wel doorgevoerd in nieuw te drukken kerkboeken;
 - c. deputaten menen dat via de website www.gkv.nl aan belanghebbenden voldoende informatie kan worden gegeven over de tekst van de kerkorde;
 - d. deputaten stellen voor in de acta van elke gewone synode de actuele tekst van de kerkorde op te nemen.

Besluit 1:

het beleid van deputaten goed te keuren.

Gronden:

1. het beperkte aantal en de aard van de wijzigingen rechtvaardigen niet de kosten van een separate gedrukte uitgave van de kerkorde;
2. de actuele tekst van de kerkorde is voor belanghebbenden voldoende beschikbaar via diverse media als acta, kerkboek of het internet via 'www.gkv.nl' en 'www.kerkrecht.nl'.

Besluit 2:

in het vervolg de tekst van de kerkorde op te nemen in de acta van elke gewone synode.

Grond:

opname in de acta vergroot de bereikbaarheid van de actuele tekst van de kerkorde voor belanghebbenden.

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 21

Editie van de kerkorde met regelingen en jurisprudentie

Materiaal:

1. Acta GS Leusden art. 43, besluit 1c met bijbehorende grond. Hierin krijgen te benoemen deputaten Kerkrecht en kerkorde opdracht zich te bezinnen op een editie van de kerkorde met verwerking van generaal-synodale regelingen en jurisprudentie;
2. rapport van deputaten voor kerkrecht en kerkorde, hoofdstuk 6. Deputaten constateren dat de tekst van de kerkorde samen met relevante generaal-synodale uitvoeringsbepalingen en jurisprudentie een plaats heeft gekregen op de website 'www.kerkrecht.nl'. Zolang niet duidelijk is of daarnaast behoefte is aan een uitgave in boekvorm, zou daartoe, volgens deputaten, geen actie moeten worden ondernomen. Deputaten adviseren om digitalisering van de Acta sinds 1892 te stimuleren.

Besluit 1:

in te stemmen met de visie van deputaten om nu (nog) niet over te gaan tot de uitgave in boekvorm van de kerkorde met verwerking van generaal-synodale regelingen en jurisprudentie.

Grond:

de kerkorde en afzonderlijke Acta zijn beschikbaar in gedrukte vorm. Gezien de huidige beschikbaarheid via het medium internet (inmiddels niet alleen op 'www.kerkrecht.nl' maar ook via 'www.gkv.nl') en in aanmerking genomen de te verwachten kosten van het uitgeven van een geïntegreerde bundel van kerkorde, uitvoeringsbepalingen en jurisprudentie lijkt terughoudendheid met betrekking tot zo'n afzonderlijke uitgave geboden.

Besluit 2:

deputaten op te dragen:

- a. te overleggen met de Theologische Universiteit en deputaten Archief en documentatie over digitalisering van de Acta van de synodes sinds 1892;
- b. van de resultaten van het overleg rapport uit te brengen aan de eerstkomende generale synode.

Grond:

digitalisering van de Acta sinds 1892 zal de bestudering van gereformeerd kerkrecht en verzameling van gereformeerde kerkelijke jurisprudentie ten goede komen.

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 23

Algemene herziening van de kerkorde

Materiaal:

brief van de Particuliere Synode Groningen d.d. 11 februari 2002, waarin wordt voorgesteld om aan de deputaten kerkrecht en kerkorde opdracht te geven:

1. de eerstkomende generale synode te dienen met een rapport ten aanzien van de vraag, of er vanwege de voorbeelden die in de brief van de Gereformeerde Kerk te Zuidhorn (d.d. 11 juni 2001) worden genoemd en

eventueel nog andere voorbeelden, een herziening c.q. aanvulling van de kerkorde noodzakelijk is;
2. indien deze vraag door hen positief wordt beantwoord, voorstellen tot herziening c.q. aanvulling te ontwerpen, welke tijdig aan de kerken dienen te worden voorgelegd.

Besluit:

aan nieuw te benoemen deputaten Kerkrecht en kerkorde opdracht te geven:

- a. de eerstkomende generale synode van advies te dienen met een rapport of en zo ja, op welke onderdelen herziening van de kerkorde noodzakelijk dan wel gewenst is;
- b. bij bevestigende beantwoording van het onder a. genoemde de eerstkomende generale synode van advies te dienen met voorstellen inzake onderdelen van de kerkorde die herziening behoeven;
- c. bij de voorbereiding van de onder b. genoemde werkzaamheden te letten op kerkrechtelijke ontwikkelingen in kerkgenootschappen waarmee op landelijk niveau contactoefening plaatsvindt.

Grond:

in de brief van de Gereformeerde Kerk te Zuidhorn wordt terecht gesignaleerd dat zich in de gemeenten nieuwe structuren hebben ontwikkeld buiten de kerkorde om. Te denken valt daarbij aan de ontwikkeling van sectie- of wijkraden, moderamina of kernkerkenraden met uitgebreide bevoegdheden en verder aan de aanstelling van ambtsdragers met aangepaste taakomschrijving. Voorts rijzen er regelmatig belangrijke vragen over onderwerpen als de (rechts)positie van de predikant en die van kerkelijk werkers die niet of niet voldoende zijn omschreven in de kerkorde. Ter wille van een goed bestuur en van rechtszekerheid in de kerken lijkt het geboden op deze en dergelijke punten tot herziening of aanvulling van de kerkorde te komen.

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 24

Verzoek om studiedeputaatschap kerkelijke vergaderingen

Materiaal:

brief van de Particuliere Synode Drenthe d.d. 31 mei 2001 met het verzoek aan de Generale Synode Zuidhorn 2002 om een studiedeputaatschap in te stellen, dat een antwoord tracht te formuleren op de volgende vragen:

A Principieel:

- Wat zijn de hoofdtaken van de kerkelijke vergaderingen en hoe verhouden deze zich tot elkaar? (te denken valt aan: bezinning en beleidsvorming; en rechtspraak).
- In hoeverre is het wenselijk dat op kerkelijke vergaderingen de essentiële zaken zoals de confessie, prediking, pastoraat en catechese meer aandacht ontvangen dan nu het geval is?
- Op welke wijze kan dit gerealiseerd worden?
- Hoe kan hierbij voorkomen worden dat de zelfstandigheid van de plaatselijke kerken in gedrang komt?

B Praktisch:

- Is de huidige vergaderstructuur, de weg om tot besluiten te komen en de frequentie van vergaderen voldoende toegesneden op de vragen en de behoeften van deze tijd?
- Is het wenselijk om van vier naar drie kerkelijke vergaderingen terug te gaan, door bijvoorbeeld geen particuliere synoden meer te houden?
- Zijn er andere mogelijkheden om als kerken frequenter contact met elkaar te hebben? Worden door frequenter te vergaderen de lijnen naar de plaatselijke kerken echt korter?
- Welke invloed heeft frequenter vergaderen op de (inmiddels vele) deputaatschappen in onze kerkelijke structuur?
- Hoe kan een grotere betrokkenheid van ambtsdragers bij, en een meer representatieve vertegenwoordiging van de ouderlingen in met name de generale synoden bereikt worden?

Besluit:

aan het verzoek in zoverre te voldoen dat de synode deze brief in handen stelt van deputaten Kerkrecht en kerkorde.

Grond:

hoewel een deel van de vragen die de particuliere synode Drenthe stelt in de mindere vergadering kan worden afgehandeld, bijvoorbeeld door zich in classicaal verband te bezinnen en maatregelen te nemen ter oplossing van gesignaleerde knelpunten, stelt de particuliere synode Drenthe ook zaken aan de orde die van belang zijn bij de aan deputaten opgedragen bezinning op de herziening van de kerkorde.

Overwegingen:

1. Door GS Leusden 1999 werd een tijdelijk deputaatschap kerkrecht en kerkorde benoemd die allerlei opdrachten kreeg o.a. met het oog op eventuele herziening van de kerkorde.
2. Dit deputaatschap heeft allerlei werkzaamheden verricht, opdrachten uitgevoerd en voorstellen gedaan die voor onze huidige situatie niet meer van belang zijn.
3. Een besluit dat nog wel van belang is, is **Besluit 3 in artikel 18 van GS Zuidhorn 2002/2003**. Dit besluit handelt o.a. over het tijdstip waarop besluiten van de generale synode rechtseffect krijgen. Daarbij werd o.a. de termijn van ratificatie door de kerkenraden gesteld

op 6 maanden na het verschijnen van de Acta. Ook werd de mogelijkheid geboden aan gemeenteleden om over besluiten die voor hen persoonlijk rechtseffect hadden aan hun kerkenraad te vragen om deze binnen acht weken te ratificeren.

Besluit 1:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat de besluiten van GS Leusden 1999 in artikel 43 en GS Zuidhorn 2002/2003 in artikel 16 en 17, 18.1, 18.2 en 19 t/m 24 t.a.v. werkzaamheden en benoeming van deputaten kerkrecht en kerkorde als zodanig verder geen beoordeling behoeven, zij worden daarom voor kennisgeving aangenomen.

Besluit 2:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat Besluit 3.3 van GS Zuidhorn 2002/2003 in artikel 18 t.a.v. het tijdstip waarop besluiten van de generale synode rechtseffect krijgen, gehandhaafd wordt en de kerken daaraan gebonden zijn.

Gronden:

1. De besluiten genoemd in Besluit 1 zijn als zodanig in de huidige situatie niet meer relevant.
2. Met Besluit 3.3 van artikel 18 van GS Zuidhorn 2002/2003 wordt de rechtsgelijkheid en de rechtszekerheid binnen de kerken geregeld.

Kerkregering 2: Doop geadopteerde kinderen

Materiaal:

GS Berkel en Rodenrijs 1996, artikel 39

GS Leusden 1999, artikel 36

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 34

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 35

GS. Berkel 1996, artikel 39

Doop geadopteerde kinderen

Materiaal:

1. verzoek van de Particuliere Synode Utrecht 1996, om het besluit van de Generale Synode Groningen-Zuid 1978 (art. 389), gehandhaafd in Heemse 1984--1985 (art. 60) te herzien en uit te spreken dat de doop mag worden bediend, zo spoedig mogelijk nadat de adoptie naar het recht van het land van herkomst is uitgesproken;

2. daarbij aansluitend verzoeken van gelijke strekking van br. P. Koster en zr. E. Koster-de Wit te Almere dd. 18 maart 1996, en van br. en zr. J. en G. Hovius te Frieschepalen dd. 19 maart 1996.

Besluit 1:

aan het revisieverzoek niet te voldoen.

Gronden:

1. de Generale Synoden van Groningen-Zuid 1978, Arnhem 1981 en Heemse 1984--1985 spreken over een weg, die de Here in zijn voorzienigheid met zijn kinderen gaat. Daarbij behoort ook de definitieve rechterlijke uitspraak als het einde van deze weg. De rechtspositie van het kind en de vaste en wettige plaats in het gezin enerzijds en het tijdstip van de bediening van de doop anderzijds zijn niet van elkaar los te maken.

Tegen deze lijn, die door voorgaande synoden is uitgezet, zijn door appellant geen nieuwe argumenten ingebracht;

2. de kerken volgen de actuele wetgeving inzake adoptie. Daaronder valt ook het -- door de particuliere synode Utrecht genoemde -- internationale verdrag tussen adoptielanden, waarbij Nederland partij is: wanneer de ratificatie van dit verdrag een feit is, zal het Nederlandse recht hierbij worden aangepast.

Besluit 2:

rapport en besluittekst toe te zenden aan de particuliere synode Utrecht, br. en zr. Koster-de Wit en br. en zr. Hovius.

GS Leusden 1999, artikel 36

Doop buitenlandse kinderen opgenomen ter adoptie

Materiaal :

1. brieven van de Gereformeerde Kerk te Rotterdam-Oost, br. en zr. Van der Horst-Kuiper te Eindhoven, br. en zr. Hovius-Dijkstra te Ureterp en br. en zr. Jongsma-van Heukelum te Frieschepalen, br. en zr. Aukema-Malda te Hardenberg, br. en zr. Schutte-Buisman te Houten, de Gereformeerde Kerk te Amersfoort-Noord, br. Bijl te Houtigehage, de Gereformeerde Kerk te Zwolle-Zuid, de Gereformeerde Kerk te Eindhoven-Best, de Gereformeerde Kerk te Mijdrecht, br. en zr. Bolt-Scheper te Leeuwarden, br. en zr. Koster-de Wit te Almere, de Gereformeerde Kerk te Veenendaal, de Gereformeerde Kerk te Hardenberg-Oost, br. en zr. Douma-Wigboldus en 22 andere broeders en zusters te Hardenberg met het verzoek om het besluit van de GS Berkel en Rodenrijs 1996 (Acta art. 39), waarin de besluiten van de GS Groningen-Zuid 1978 (Acta art. 389) en van de GS Heemse 1984--1985 (Acta art. 60) worden gehandhaafd, te herzien en uit te spreken:

a. dat de doop naar artikel 56 KO zo spoedig mogelijk bediend mag worden, nadat de adoptie naar het recht van het land van herkomst is uitgesproken of nadat door dat land een wettelijke voogdijvoorziening is geregeld;

b. dat de kerkenraden de bevoegdheid hebben te beoordelen of er genoeg zekerheid is omtrent de blijvende band tussen gelovige adoptiefouders en het kind dat zij in huis genomen hebben, voordat de heilige doop aan dit kind wordt bediend;

c. uitspraak te doen over de plaats in het verbond van het naar buitenlands recht wettig geadopteerde kind;

d. na de ratificering van het Haags Adoptieverdrag door Nederland op 1 oktober 1998 geen onderscheid te maken naar land van herkomst bij de behandeling van doopaanvragen voor adoptiekinderen, maar toe te staan dat alle adoptiekinderen na hun aankomst gedoopt mogen worden.

Zij voeren voor dit verzoek de volgende gronden aan:

1. de GS Berkel en Rodenrijs 1996 heeft zich niet geconfronteerd met de 'Wet opneming buitenlandse pleegkinderen ter adoptie' van 8 december 1988. Deze wet biedt voldoende zekerheid inzake de plaats en de opvoeding van een kind dat door gelovige ouders in het buitenland is geadopteerd;

2. nu Nederland en 29 andere landen het Haags Adoptieverdrag hebben ondertekend is een uitspraak van de Nederlandse rechter inzake adoptie van een kind uit één van deze landen niet meer nodig;

3. wettig geadopteerde kinderen zijn verbondskinderen. Zij dienen conform artikel 56 KO zo spoedig mogelijk gedoopt te worden;

4. het is wenselijk dat voor de kerkleden een uniforme doopraktijk wordt vastgesteld door de gereformeerde kerken;

2. adhesiebetuiging van de kerk te Siegerswoude-Frieschepalen aan het revisieverzoek van br. en zr. Hovius-Dijkstra;

adhesiebetuiging van de classis Axel, de kerk te Terneuzen, de PS Overijssel, de kerk te Enschede-Noord en de classis Hardenberg aan het revisieverzoek van de kerk te Hardenberg-Oost;

adhesiebetuiging van de kerk te Alphen aan den Rijn aan het revisieverzoek van de kerk te Amersfoort-Noord;

adhesiebetuiging van de kerk te Leusden en de kerk te Houten aan het revisieverzoek van de kerk te Veenendaal;

adhesiebetuiging van de kerk te Nieuwleusen aan het revisieverzoek van de kerk te Zwolle-Zuid.

Besluit:

1. de uitspraak van de GS Groningen-Zuid 1978 (Acta art. 389) ‘aan in het buitenland geadopteerde kinderen behoort de doop niet te worden bediend, voordat zij naar Nederlands recht wettig zijn geadopteerd’, gehandhaafd door de GS Heemse 1984-1985 (Acta art. 60) en door de GS Berkel en Rodenrijs 1996 (Acta art. 39), vervallen te verklaren;

2. uit te spreken dat aan buitenlandse kinderen die in Nederland door gelovige ouders in hun gezin worden opgenomen ter adoptie, na hun aankomst in Nederland het recht op de doop toekomt.

Gronden:

1. nu Nederland (op 1 oktober 1998) het Haags Adoptieverdrag heeft geratificeerd, is erkenning door de Nederlandse rechter van een adoptie uit één van de verdragslanden niet meer nodig;

2. de ‘Wet opnemng buitenlandse kinderen ter adoptie’ (voorheen: ‘Wet opnemng buitenlandse pleegkinderen ter adoptie’) bepaalt dat ‘aspirant-adoptiefouders’ verplicht zijn hun kind, dat op grond van die wet een blijvende plaats in hun gezin heeft gekregen, te verzorgen en op te voeden als was het hun eigen kind (art. 1; art. 8 lid d en e; art. 9.1);

3. buitenlandse kinderen die door gelovige ouders in hun gezin zijn opgenomen ter adoptie, hebben op grond van de in grond 2 genoemde wet een blijvende plaats in dat gezin gekregen en behoren (NGB art. 34; HC zondag 27) daarom als kinderen van het verbond het sacrament van de doop te ontvangen (naar analogie van GS Hattem 1972-1973, Acta art. 251, besluit IV).

GS Zuidhorn 2002, artikel 34

Revisieverzoek GS Leusden Acta art. 36

Materiaal:

1. Acta GS Leusden 1999, art. 36, Besluit 2: ‘uit te spreken dat aan buitenlandse kinderen die in Nederland door gelovige ouders in hun gezin worden opgenomen ter adoptie, na hun aankomst in Nederland het recht op de doop toekomt’;

2. brief van br. D.J. Bolt te Apeldoorn d.d. 16 februari 2002, waarin hij vraagt het besluit van de Generale Synode Leusden 1999, Acta art.36, ‘te herredigeren zodat het gevaar van een gevolgtrekking als zou Leusden het dopen van niet wettig-geadopteerde kinderen hebben toegestaan wordt weggenomen’. Br. Bolt stelt dat het besluit voor meerdere uitleg vatbaar is, maar zo moet worden gelezen dat het alleen gaat om buitenlandse kinderen die daar geadopteerd zijn, volgens de regels van de wet en het Haagse Adoptieverdrag in het Nederlandse gezin zijn opgenomen, en wier adoptie door de Nederlandse overheid wordt erkend.

Br. Bolt stelt dat in de bespreking ten onrechte is opgemerkt dat de rechtspositie voor alle vanuit het buitenland afkomstige adoptiekinderen gelijk is, omdat juist de rechtspositie van een kind dat naar Nederland komt, in zijn algemeenheid aanzienlijk verschilt.

Besluit 1:

uit te spreken:

1. dat het besluit inderdaad voor meerdere uitleg en voor misverstand vatbaar is;

2. dat de lijn van besluiten over de doop van geadopteerde kinderen tot aan 1999 was, dat alleen aan kinderen die door middel van de definitieve adoptie-uitspraak door de Nederlandse autoriteiten een wettelijk gegarandeerde vaste plaats in het gezin van de adoptanten hebben gekregen, het recht op doop toekwam en niet ook aan die kinderen die nog niet wettig geadopteerd zijn, hoewel er nauwelijks nog redenen zijn om te twijfelen aan hun vaste en blijvende plaats in het gezin van de adoptanten;

3. dat uit de gronden bij het besluit van de Generale Synode Leusden 1999 en uit een verklaring van de rapporterende commissie die in de Acta (art. 36) is opgenomen, ten onrechte de suggestie zou kunnen voortkomen dat het voorgestelde geen feitelijke wijziging betekende van het eerder door de kerken gevoerde beleid, maar alleen een aanpassing van het beleid aan nieuwere wetgeving; de doorgevoerde wijziging was wel van verderstreckende betekenis dan het woord ‘aanpassing’ deed vermoeden;

4. dat de Generale Synode Leusden 1999 er goed aan had gedaan vast te stellen dat er ‘mede gezien de ontwikkelingen in de wet- en regelgeving van overheidswege’ een breed kerkelijk draagvlak was ontstaan om tot een gewijzigde bepaling te komen inzake het moment waarop een buitenlands kind dat met het oog op een adoptie in een gezin van gelovige ouders is opgenomen, gedoopt mag worden;

5. dat er thans door geen enkele kerkenraad revisie van het besluit van de Generale Synode Leusden 1999 in dezen is gevraagd en er daarom geen gronden zijn voor de huidige synode om de in 1999 ingeslagen koers inhoudelijk te corrigeren; dat het echter wel gewenst is de toen gemaakte bepaling te herformuleren.

Gronden:

1. in de besluittekst van de Generale Synode Leusden 1999 (Acta art. 36) wordt onvoldoende onderscheiden tussen kinderen die wettig geadopteerd zijn omdat de adoptie is uitgesproken in een land dat het Haags Adoptieverdrag heeft geratificeerd, en kinderen die niet uit een verdragsland komen en waarvan de adoptie mogelijkerwijs alsnog in Nederland moet worden uitgesproken;
2. de Generale Synode Heemse 1984-1985 (Acta art.60 besluit II grond 2) merkte op dat, hoewel de gerechtelijke adoptiebeslissing aan het einde van de gehele procedure 'in geen enkel opzicht iets fundamenteels toevoegt aan de definitieve wettelijk gegarandeerde vaste plaats' in het gezin, de synode instemde met het oordeel van haar voorgangster, de Generale Synode Hattem 1972, die aan die gerechtelijke eindbeslissing juist zo grote waarde hechtte (Acta art.251) als de afsluiting en de bekroning van de gehele procedure. Dit oordeel was door de Generale Synode Groningen-Zuid 1978 met kracht gehandhaafd (Acta 389,VII,3). Verder sprak de Generale Synode Heemse 1984-1985 uit dat pas wanneer een kind via de rechterlijke uitspraak aan het einde van de adoptie-procedure het wettige kind van zijn adoptief-ouders is geworden, het moment is bereikt waarop de doop kan worden aangevraagd voor en bediend aan dit kind van de gemeente (Acta art.60, besluit II grond 3). Het beleid van de kerken in dezen werd nog eens bevestigd door de Generale Synode Berkel en Rodenrijs 1996 (Acta art. 39). Hieruit blijkt dat synodes tot aan 1999 ook wel degelijk de mogelijkheid hebben overwogen om tot bediening van de doop over te gaan, nadat een kind een wettige vaste plaats in een gezin had gekregen, en niet pas wanneer die plaatsing ook gevolgd was door een rechterlijke adoptieuitspraak.

Besluit 2:

de bepaling van de Generale Synode Leusden 1999, Acta art. 36, in haar besluit 2 met de desbetreffende gronden vervallen te verklaren en de regel voor de doop van adoptief-kinderen uit het buitenland als volgt te herformuleren:

Een buitenlands kind dat volgens de daarvoor door de Nederlandse overheid wettelijk voorgeschreven procedure in verband met of met het oog op adoptie in een gezin van gelovige ouders is opgenomen, heeft na aankomst in Nederland een vaste plaats in dat gezin gekregen; daarom heeft het vanaf dat moment het recht op de doop.

Gronden:

1. door zowel Nederlandse als internationale juridische bepalingen over adoptie zijn in het kader van de rechten van het kind de belangen en de door het recht beschermde positie van de bedoelde adoptief-kinderen steeds beter gewaarborgd;
2. de door Nederland geratificeerde internationale verdragen met betrekking tot erkenning van adoptie-uitspraken en de regelgeving zoals in de Wet opnemings buitenlandse kinderen ter adoptie bieden aan de kerken ten aanzien van adoptief-kinderen uit het buitenland voldoende zekerheid inzake hun plaats en opvoeding in het desbetreffende gezin.

GS Zuidhorn 2002, artikel 35

Doop van Nederlandse aspirant-adoptiefkinderen

Materiaal:

brief van de Particuliere Synode Gelderland d.d. 26 februari 2002. Zij vraagt dat de Generale Synode Zuidhorn 2002 besluit, dat Nederlandse aspirant-adoptiefkinderen pas gedoopt kunnen worden, nadat gebleken is dat zij een blijvende en onomkeerbare plaats in het gezin van gelovige ouders hebben gekregen. Voorts dat de synode besluit via haar deputaten met de Nederlandse overheid te overleggen, op basis van welke juridische grond de zekerheid verkregen kan worden dat het kind zo'n blijvende en onomkeerbare plaats in het gezin heeft gekregen.

De particuliere synode heeft zich voor haar verzoek geconfronteerd met het besluit hieromtrent van de Generale Synode Arnhem 1981, Acta art. 79. Tevens sluit ze aan bij een vraag die aan de Generale Synode Leusden 1999 was gesteld, nl. om uit te spreken: "Dat de kerkenraden de bevoegdheid hebben te beoordelen of er genoeg zekerheid is omtrent de blijvende band tussen gelovige adoptiefouders en het kind dat zij in huis genomen hebben voordat de heilige doop aan dit kind wordt bediend", Acta art. 36. Gesteld wordt dat er met betrekking tot deze zaak bij de kerken onduidelijkheid bestaat.

Besluit:

1. thans niet over te gaan tot afhandeling van deze brief met betrekking tot de doop van Nederlandse aspirant-adoptiefkinderen;
2. aan deputaten Kerkrecht en kerkorde op te dragen:
 - a. de in deze brief aan de orde gestelde vragen te bestuderen;
 - b. op basis daarvan de volgende synode te dienen met een voorstel, hoe de vragen en onduidelijkheden met betrekking tot het tijdstip van de doop van Nederlandse aspirant-adoptiefkinderen het beste kunnen worden beantwoord dan wel opgelost.

Grond:

de particuliere synode Gelderland vraagt terecht om duidelijkheid met betrekking tot het tijdstip van de doop van een Nederlands kind dat ter adoptie in een gezin is opgenomen. Want de Generale Synode Leusden 1999 heeft alleen een uitspraak gedaan op het concrete punt van de doop van kinderen uit het buitenland die naar Nederland komen in het kader van een adoptieprocedure. Het is de deputaten kerkrecht en kerkorde niet gelukt tijdens de zittingsperiode van de Generale Synode Zuidhorn 2002 voldoende informatie te verzamelen om tot rapportage en voorstellen te komen.

Overwegingen:

1. In verband met nog niet gewijzigde wetgeving besloot GS Berkel en Rodenrijs 1996 in artikel 39 dat aan een revisieverzoek m.b.t. uitbreiding van de bestaande praktijk inzake doop van geadopteerde kinderen (nog) geen gehoor kon worden gegeven.
2. In verband met sinds 1998 veranderde wetgeving m.b.t. uit het buitenland geadopteerde kinderen heeft de besluitvorming inzake de doop van geadopteerde kinderen door GS Leusden 1999 alsnog wijzigingen ondergaan. Deze besluitvorming als zodanig was echter niet eenduidig. Vandaar dat GS Zuidhorn 2002/2003 Besluit 2 met bijhorende gronden in artikel 36 van GS Leusden 1999 vervallen heeft verklaard en opnieuw heeft geformuleerd.
3. Kern van dit opnieuw geformuleerde besluit is dat aan uit het buitenland geadopteerde kinderen de doop mag worden bediend indien aan alle door de Nederlandse overheid voorgeschreven wettelijke procedures is voldaan.
4. De aan de orde gestelde vraag inzake aspirant-adoptiefouders is niet behandeld maar voor behandeling tijdens een volgende synode voorgelegd ter beoordeling aan deputaten kerkrecht en kerkorde.

Besluit 1:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat de besluiten van GS Zuidhorn 2002/2003 in artikel 34 t.a.v. de doop van uit het buitenland geadopteerde kinderen gehandhaafd blijven en de kerken daaraan gebonden zijn.

Besluit 2:

De besluiten van GS Zuidhorn 2002/2003 in artikel 35 t.a.v. nadere studie naar het tijdstip van de doop van een Nederlands kind dat ter adoptie in een gezin is opgenomen (aspirant-adoptiefouders) worden gehandhaafd en voor kennisgeving aangenomen.

Gronden:

1. In navolging van eerdere synoden, GS Groningen 1978 en GS Heemse 1984/85, wordt gehandhaafd dat de doop bediend mag worden aan op wettige wijze uit het buitenland geadopteerde kinderen.
2. Met betrekking tot de vraag inzake aspirant-adoptiefouders is geen besluit genomen dat beoordeeld moet worden.

Kerkregering 3: Brieven inzake oproep tot steun aan de E.O.

Materiaal:

Generale Synode Ommen 1993, artikel 93

Generale Synode Berkel en Rodenrijs 1996, artikel 36

GS Ommen 1993, artikel 93

Materiaal:

brief van br. J.F. de Leeuw en zr. A.J. de Leeuw-Hiemstra dd. 22 maart 1993 (met bijlagen), waarin zij verzoeken uit te spreken, dat de oproep tot steun aan de Evangelische Omroep, zoals verwoord in het Nederlands Dagblad dd. 18 oktober 1991, niet strookt met de door de dienaren van het Woord in de gereformeerde kerken ondertekende

belofte, en tevens er bij het college van curatoren op aan te dringen alsnog met de betrokken hoogleraren te spreken over hun publieke oproep van 18 oktober 1991.

Besluit:

op de verzoeken niet in te gaan.

Grond:

br. en zr. De Leeuw hebben niet aangetoond, dat de oproep tot steun aan de Evangelische Omroep strijdig is met het ondertekeningsformulier.

GS Berkel en Rodenrijs 1996, artikel 36

Toepassing art.32 KO

Materiaal:

brief van br. J. Groeneveld te Zwijndrecht dd. 20 november 1995; hij verzoekt

a. het besluit van de Generale Synode van Ommen 1993 (Acta, art. 93) vervallen te verklaren, omdat die predikant-afgevaardigden, die opgeroepen hebben steun te geven aan de Evangelische Omroep, aan de stemming hebben deelgenomen; dit is in strijd met het besluit van de Generale Synode van Leeuwarden 1920 (Acta art. 21);

b. alsnog uit te spreken dat een oproep tot steun aan de Evangelische Omroep in strijd is met het ondertekeningsformulier voor predikanten.

Besluit:

aan de verzoeken niet te voldoen.

Gronden:

1. de Generale Synode van Ommen 1993 nam een besluit over een bezwaarschrift dat alleen handelde over de weigering van deputaten-curatoren een gesprek aan te gaan met docenten van de Theologische Universiteit te Kampen over hun oproep tot steun aan de Evangelische Omroep; vandaar dat alleen deputaten-curatoren die lid van de synode waren buiten stemming zijn gebleven;
2. br. J. Groeneveld toont niet met feiten aan dat het oproepen tot steun aan de Evangelische Omroep in strijd brengt met het ondertekeningsformulier voor predikanten. Het voorstel van de commissie wordt met algemene stemmen aanvaard.

Overwegingen:

1. Het gaat in art. 93 van GS Ommen 1993 om een uitspraak over een brief van een broeder en zuster uit 1993, die inhoudelijk niet bekend is. Datzelfde geldt voor de brief van de broeder uit 1996.
2. Wel is het een feit dat de EO een interkerkelijke omroep is en een vals evangelie verspreidde en verspreidt. Daardoor staat het een publieke aanbeveling door een hoogleraar in de weg (art 18 KO).

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit de besluiten van GS Ommen 1993 in artikel 93 en GS Berkel en Rodenrijs 1996 in artikel 36 voor kennisgeving aan te nemen.

Grond:

Omdat de brieven niet bekend zijn is het nu niet te beoordelen of er inhoudelijk is aangetoond dat de oproep tot steun aan de EO in strijd is met het ondertekeningsformulier voor predikanten. Daardoor is ook niet te beoordelen of het synodebesluit onjuist dan wel juist is.

Kerkregering 4: Toepassing art. 42 KO

Materiaal:

GS Berkel en Rodenrijs 1996, artikel 37

GS Berkel 1999, artikel 37

Materiaal:

1. verzoekschrift van br. J. Groeneveld te Zwijndrecht dd. 20 november 1995. Hij heeft er bezwaar tegen dat een predikant-adviseur in de classis Dordrecht-Gorinchem naast de afgevaardigde predikant uit dezelfde kerk zitting

heeft gehad en volgens het classis-reglement zitting kan hebben in het moderamen van de classis; hij acht dit in strijd met art. 42 KO; hij verzoekt om nadere toespitsing van art. 42 KO;

2. brief van appellant dd. 12 maart 1996 waarin hij meedeelt dat hij zich met het aan de synode gezonden verzoekschrift in aangepaste vorm tot de Particuliere Synode Holland-Zuid 1996 heeft gewend;

3. uitspraak van de Particuliere Synode Holland-Zuid dd. 28 maart 1996 waarin deze br. Groeneveld erop wijst dat voor hem de aangewezen weg is zijn nadere argumentatie aan de classis Dordrecht-Gorinchem kenbaar te maken;

4. brief van br. Groeneveld dd. 2 april 1996 waarin hij zijn standpunt inzake art. 42 opnieuw uiteenzet en zijn verzoekschrift handhaaft.

Besluit 1:

het verzoek van br. J. Groeneveld niet te behandelen.

Grond:

br. Groeneveld moet zich gedragen naar de uitspraak van de Particuliere Synode Holland-Zuid van maart 1996.

Besluit 2:

uit te spreken dat br. J. Groeneveld misbruik maakt van het recht van appel.

Gronden:

1. br. Groeneveld heeft geen moeite gedaan de classis Dordrecht-Gorinchem argumenten voor zijn uitleg van art. 42 KO te geven; dit zelfs niet nadat de particuliere synode de noodzaak hiervan hem geduldig en uitdrukkelijk had uitgelegd;

2. br. Groeneveld had zijn verzoek bij wijze van beroep al bij de generale synode ingediend voordat de particuliere synode een uitspraak had gedaan; ook handhaaft hij zijn verzoek nadat de particuliere synode hem de juiste weg heeft gewezen;

3. uit het verzoekschrift en de bijgevoegde correspondentie blijkt dat br. Groeneveld zich noch in de door hem aangesneden materie, noch in de kerkelijke appelgang behoorlijk heeft verdiept; hij heeft dusdoende zonder goede reden tijd en aandacht van de meerdere vergaderingen van de kerken gevraagd.

Overweging:

Het betreft hier besluiten inzake een bezwaar van een broeder m.b.t. de toepassing van artikel 42 KO. Over deze zaak ontbreken nadere gegevens.

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat de besluiten van GS Berkel en Rodenrijs 1996 in artikel 37 t.a.v. de toepassing van artikel 42 KO gehandhaafd blijven en de kerken daaraan gebonden zijn.

Grond:

De thans zittende synode is niet geroepen om deze kwestie nader te beoordelen omdat het hier om een toepassing gaat van artikel 42 KO in een concrete situatie.

Kerkregering 5: Artikelen 65 en 67 KO

a. Bezwaar tegen interpretatie artikel 65 KO tweede lid

Materiaal:

GS Leusden 1999, artikel 38

GS Leusden artikel 38

Materiaal :

brief van de Gereformeerde Kerk te Zaamslag dd. 14 mei 1998 met bezwaar tegen het besluit van GS Berkel en Rodenrijs 1996 (Acta art. 43, besluit 1a): ‘artikel 65 KO tweede lid heeft betrekking op elke officiële eredienst’.

De kerk acht dit besluit in strijd met de kerkorde en met besluiten van vorige synodes, waaruit duidelijk naar voren komt dat de vastgestelde orden van dienst aanbevolen/goedgekeurd werden voor de zondagse diensten.

Zij verzoekt de synode uit te spreken, dat artikel 65 KO tweede lid betrekking heeft op elke zondagse eredienst.

Besluit:

het bezwaar niet toe te stemmen en het verzoek af te wijzen.

Grond:

Historisch gezien kan artikel 65 KO tweede lid met name over de zondagse erediensten gaan, maar naar de aard van

de kerkorde is dit artikel per analogie ook richtinggevend voor andere erediensten.

Overweging:

Het betreft hier een besluit inzake een bezwaar tegen het besluit van GS Berkel en Rodenrijs 1996 dat ‘artikel 65 KO tweede lid betrekking heeft op elke officiële eredienst’. Terecht besluit GS Leusden 1999 dat dit artikel per analogie ook richtinggevend is voor andere erediensten.

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat het besluit van GS Leusden 1999 in artikel 38 t.a.v. het tweede lid van artikel 65 KO gehandhaafd blijft en de kerken daaraan gebonden zijn.

Grond:

Het tweede lid van artikel 65 is per analogie ook richtinggevend voor andere erediensten.

b. Voorstel tot wijziging artikel 65 KO en andere artikelen

Materiaal:

GS Leusden 1999, artikel 39

GS Leusden 1999, artikel 39

Materiaal :

brief van de Gereformeerde Kerk te Zwolle-Zuid dd. 9 maart 1999, waarin wordt voorgesteld om naast een wijziging van artikel 65 KO, tweede lid, ook een wijziging aan te brengen in de redactie van de artikelen 59, 60, 61, 67, 68 en 70 van de kerkorde.

Besluit:

deze voorstellen niet ontvankelijk te verklaren.

Grond:

deze voorstellen betreffen nieuwe zaken die niet in de kerkelijke weg aan de orde zijn gesteld.

Overweging:

Het betreft hier voorstellen tot wijzigingen van kerkordeartikelen die niet in de kerkelijke weg aan de orde zijn gesteld.

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat het besluit van GS Leusden 1999 in artikel 39 t.a.v. wijzigingen in kerkordeartikelen gehandhaafd blijft en de kerken daaraan gebonden zijn.

Grond:

De voorgestelde wijzigingen zijn niet in de kerkelijke weg aan de orde gesteld (artikel 30 KO).

c. Bezwaar tegen interpretatie artikel 65 KO (de term 'keurslijf')

Materiaal:

GS Leusden 1999, artikel 40

GS Mariënborg 2005, art. 25 F

GS Leusden, artikel 40

Materiaal:

brief van de Gereformeerde Kerk te Spakenburg-Zuid dd. 7 maart 1999, waarin men bezwaar maakt tegen besluit 1b van de GS Berkel en Rodenrijs 1996 (Acta art. 43): artikel 65 KO tweede lid mag niet gehanteerd worden als een strikte regel die functioneert als keurslijf voor de kerken. Want dit doet afbreuk aan artikel 84 KO. Als artikel 65 KO

geen strikte regel is, heeft dit betekenis voor de naleving van de andere artikelen van de KO.
De kerk te Spakenburg-Zuid verzoekt dit besluit uit het midden van de kerken weg te nemen.

Besluit:

aan dit verzoek niet te voldoen.

Gronden:

1. de kerk te Spakenburg-Zuid acht de gronden bij dit besluit op de juiste wijze omschreven. Het besluit moet in het licht van de gronden gelezen worden;
2. de bijzin 'die functioneert als een keurslijf voor de kerken' is beperkend van aard en kan niet gemist worden.

Overwegingen:

1. Het betreft hier een besluit inzake bezwaren tegen een besluit van GS Berkel en Rodenrijs 1996 inzake het functioneren van art. 65 KO.
2. Het betreffende besluit van GS Berkel en Rodenrijs 1996 is door GS Mariënborg 2005 vervallen verklaard, aangezien ze geen recht doet aan de aard en bedoeling van de kerkorde.
3. De bij GS Leusden 1999 ingebrachte bezwaren zijn door GS Mariënborg 2005 als terechte bezwaren aangemerkt.

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat het besluit van GS Leusden 1999 in artikel 40 t.a.v. de interpretatie van artikel 65 KO vervallen is en de kerken daaraan niet gebonden zijn.

Gronden:

1. GS Mariënborg 2005 heeft het besluit van artikel 40 van GS Leusden 1999 waartegen bezwaar werd gemaakt vervallen verklaard in artikel 25 F.
2. In het onderhavige bezwaarschrift worden bezwaren aangevoerd die ook verwoord zijn door GS Mariënborg 2005 als onderbouwing van haar besluit.

d. Verzoek m.b.t. besluitvorming en bezwaar tegen de term 'keurslijf'.

Materiaal:

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 208
GS Mariënborg 2005, artikel 25.II.F.

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 208

Materiaal:

brief van de raad van de Gereformeerde Kerk te Rijnsburg d.d. 11 maart 2002 met de verzoeken:

- a. duidelijke besluiten te nemen zonder daarin onduidelijke uitzonderingssituaties op te nemen; als voorbeelden worden genoemd de besluiten van de Generale Synode Leusden 1999 inzake plaatselijke samenspreking met de Nederlands Gereformeerde Kerken en over het zingen van niet officieel vrijgegeven gezangen;
- b. de term 'keurslijf' uit het midden van de kerken weg te nemen en er bij de kerkenraden op aan te dringen zich aan de regels van de kerkorde te houden.

Besluit:

1. aan de raad van de Gereformeerde Kerk te Rijnsburg te berichten dat de synode zich erop heeft toegelegd duidelijke besluiten te nemen, maar dat het soms nodig is bij landelijke besluitvorming aan de omstandigheden van een plaatselijke kerk ruimte te geven via een duidelijke uitzonderingsbepaling;
2. in reactie op het tweede verzoek deze kerkenraad het besluit Koersbepaling inzake de effectuering van de artikelen 65 en 67 KO toe te zenden.

Gronden:

1. deze synode heeft desgevraagd enkele besluiten van de Generale Synode Leusden 1999 heroverwogen, wat soms tot herziening heeft geleid;
2. de synode heeft de discussie naar aanleiding van de term 'geen keurslijf' betrokken in de besluitvorming over de effectuering van de artikelen 65 en 67 KO (besluit Koersbepaling, Acta art. 38).

Overwegingen:

1. Het eerste besluit betreft een verzoek om voortaan geen onduidelijke uitzonderingssituaties meer in een besluit op te nemen. Gezien de voorbeelden die worden genoemd een terecht verzoek omdat daaruit blijkt dat eerdere besluiten ondergraven werden door de bij de besluiten opgenomen uitzonderingssituaties.
2. Het tweede besluit betreft een verzoek om uit het midden van de kerken weg te nemen de gebruikte term 'keurslijf' ten aanzien van de kerkorde, en er bij de kerkenraden op aan te dringen zich aan de regels van de kerkorde te houden. Door GS Zuidhorn 2002/2003 werd t.a.v. dit laatste verwezen naar de door haar opgestelde Koersbepaling m.b.t. de effectuering van artikel 65 en 67 van de kerkorde.
3. GS Mariënborg 2005 heeft in art. 25 II F het besluit m.b.t. de onder punt 2 genoemde Koersbepaling vervallen verklaard omdat deze zorgt voor independentisme, wildgroei en ontbinding van het kerkverband.

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat de besluiten van GS Zuidhorn 2002/2003 in artikel 208 t.a.v. twee verzoeken van de raad van de Gereformeerde Kerk te Rijnsburg, vervallen zijn en dat de kerken daaraan niet gebonden zijn.

Gronden:

1. Een generale synode dient duidelijke besluiten te nemen zonder daarin allerlei uitzonderingssituaties op te nemen voor plaatselijke kerken.
2. De term 'keurslijf' t.a.v. de kerkorde is onjuist want daardoor wordt de indruk gewekt dat de kerkorde een strak harnas is terwijl het om schriftuurlijke verplichtingen gaat tot bewaring van de eenheid van de plaatselijke kerken.
3. Artikel 84 van de kerkorde stelt duidelijk genoeg dat de kerkelijke vergaderingen zich erop zullen toelagen dat zij de bepalingen van de kerkorde na zullen leven zolang ze niet door de generale synode zijn veranderd.

e. Revisieverzoeken m.b.t. besluiten over de artikelen 65 en 67 van de KO

Materiaal:

GS Zuidhorn 2002, artikel 55

GS Mariënborg 2005, artikel 25.F

GS Emmen 2009/2010, artikel 36

GS Zuidhorn 2002, artikel 55

Materiaal:

brief van G. de Jonge te Lisse, waarin deze broeder bezwaar aantekent tegen en revisie aanvraagt van besluiten die de Generale Synoden Berkel en Rodenrijs 1996 en Leusden 1999 hebben genomen en die naar het oordeel van deze broeder in strijd zijn met bepalingen van de kerkorde; hij laakt tevens het zijns inziens onjuiste hanteren van artikel 84 van de kerkorde als een bepaling die een minder strikt naleven van de kerkorde zou billijken; volgens br. De Jonge wordt op deze wijze dat artikel van wat toch "een basis-overeenkomst tussen de kerken" is, gehanteerd alsof het "de mogelijkheid zou openen dat de deelnemende kerken er naar eigen believen van zouden mogen afwijken".

Vervolgens vraagt br. De Jonge revisie van eerdere synodebesluiten op vier punten:

1. de synode zou de uitspraak van de GS Berkel 1996 (art. 43) dat artikel 65 K.O. tweede lid niet gehanteerd mag worden als een 'keurslijf', ongeldig moeten verklaren;
2. de synode zou de gronden van het besluit van de GS Leusden 1999 (art. 41) om artikel 65 KO niet te wijzigen moeten wijzigen in die zin dat handhaving van dat artikel het gevaar voorkomt van een wildgroei die afbreuk doet aan het grondpatroon en het karakter van de aangenomen orden van dienst;
3. de synode zou besluit 9 van artikel 49 van de GS Leusden 1999 over de eigen verantwoordelijkheid van de kerken

voor de invulling van de liturgie binnen de door de generale synode aangegeven kaders moeten herzien en de kerken moeten wijzen op de verplichting dat in de eredienst de gezangen worden gezongen die de synode heeft goedgekeurd;

4. de synode zou moeten uitspreken dat haar beide voorgangsters ten onrechte hebben toegestaan dat gezangen die nog niet zijn goedgekeurd, maar nog in de fase van toetsing verkeren, worden gezongen in de eredienst; de broeder meent dat dit in strijd is met art. 67 KO, dat nu eenmaal niet het toetsingsrecht, maar de toelaatbaarheid van gezangen in de eredienst regelt.

Besluit:

de verzoeken van br. De Jonge tot revisie van de door hem gewraakte besluiten van de synode van Berkel en Leusden niet in te willigen, maar hem de besluiten die de synode heeft genomen ten aanzien van de effectuering van de artikelen 65 en 67 van de kerkorde, toe te sturen.

Grond:

de zaken die br. De Jonge aansnijdt, zijn door de synode meegenomen in de discussie over en mee betrokken bij de besluitvorming met betrekking tot de effectuering van bovengenoemde artikelen van de kerkorde; zoals aangegeven onder Materiaal 2 boven het Besluit Voorlopige Koersbepaling inzake art. 65 en 67 KO.

Overweging:

Het betreft hier een besluit inzake bezwaren tegen besluiten van GS Berkel en Rodenrijs 1996 in artikel 43 en GS Leusden 1999 in artikel 49. De besluiten in artikel 43 van GS Berkel en Rodenrijs 1996 en de besluiten in artikel 49 van GS Leusden 1999 die gaan over of in verband staan met de orden van dienst en de bijbehorende liturgie, zijn door GS Marienberg 2005 en GS Emmen 2009/2010 vervallen verklaard.

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat het besluit van GS Zuidhorn in artikel 55 t.a.v. de revisieverzoeken vervallen is en de kerken daaraan niet gebonden zijn.

Gronden:

1. De ingediende bezwaren richten zich tegen synodebesluiten die door GS Marienberg 2005 al vervallen zijn verklaard.
2. Terecht werd bezwaar gemaakt tegen besluiten die independentisme en allerlei wildgroei in de liturgie tot gevolg hadden.

Kerkregering 6: Vertegenwoordiging bij andere kerkgenootschappen

Materiaal:

Generale Synode Zuidhorn 2002/2003, artikel 48
Generale Synode Marienberg 2005, artikel 25.II.- I
Generale Synode Zwolle 2007, artikel 66

Generale Synode Zuidhorn 2002/2003, artikel 48

Materiaal:

1. brief van de classis Kampen d.d. 20 februari 2002, waarin de classis verzoekt het besluit van de Generale Synode Ommen 1993 (Acta, art. 67-2) vervallen te verklaren en daarvoor in de plaats het volgende te besluiten: 'Het aan de vrijheid en de wijsheid van de plaatselijke kerken over te laten of, wanneer en hoe een officiële vertegenwoordiging wordt afgevaardigd bij officiële gebeurtenissen in andere kerkgenootschappen';
2. brief van br. H.J. Mooibroek te IJsselmuiden d.d. 11 april 2002, waarin hij inhoudelijke bezwaren maakt tegen het voorstel van de classis Kampen, onder Materiaal 1 vermeld.

Besluit:

1. aan het verzoek van de classis Kampen niet te voldoen;
2. br. H.J. Mooibroek te IJsselmuiden van dit besluit in kennis te stellen.

Gronden:

de gronden die de classis Kampen aanvoert, zijn onvoldoende overtuigend om tot het gevraagde besluit te komen.

Overwegingen:

1. Het regelen van een officiële vertegenwoordiging bij officiële gebeurtenissen in andere kerkgenootschappen kan geen zaak van een plaatselijke kerk zijn. Als een plaatselijke kerk hierover zou moeten beslissen wordt willekeur en independentisme in de hand gewerkt.
2. De Generale Synode van Mariënborg 2005 had zich al uitgesproken over bezwaren inzake vertegenwoordiging van de kerken (artikel 25. II. I). In artikel 66 van GS Zwolle 2007, dat handelt over Contacten met de Hoge Overheid wordt dit nog weer aangehaald en opnieuw uitgesproken, zie daarvoor grond 2.4 onder de besluiten van art. 66.
3. Voor argumenten om geen erediensten van andere kerkgenootschappen te bezoeken zij verwezen naar artikel 25. II.I van de GS Mariënborg 2005.
4. Het besluit van GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 48 is juist. Maar de gronden zijn ontoereikend in het licht van de hierboven genoemde overwegingen 1 en 2.

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat het besluit van GS Zuidhorn 2002/2003 in artikel 48 t.a.v. vertegenwoordiging bij officiële gebeurtenissen in andere kerkgenootschappen voor kennisgeving aan te nemen.

Grond:

Artikel 48 van GS Zuidhorn 2002/2003 betreft een afwijzing van een bezwaarschrift tegen een zaak, waarvan de betreffende synodebesluiten inmiddels door GS Mariënborg (art. 25.II. I) vervallen zijn verklaard.

Kerkregering 7: Bezwaarschrift inzake medewerking aan crematie

Materiaal:

Generale Synode Zuidhorn 2002/2003, artikel 62

Generale Synode Zuidhorn 2002/2003, artikel 62

Materiaal:

bezwaarschrift van br. H. Westhuis te St. Jansklooster tegen de uitspraken van de Particuliere Synode Overijssel van 17 mei 2000 en 18 juni 2001 in het geschil tussen H. Westhuis (verder: Westhuis) en de kerkenraad van Sint-Jansklooster-Kadoelen (verder: de KR).

Procesverloop

1. De kerkenraad van de toen nog niet gesplitste gereformeerde kerk van Vollenhove-Kadoelen heeft op 27 februari 1992 een besluit genomen over de mogelijke betrokkenheid van ambtsdragers bij een crematie;
2. Naar aanleiding van een appèlschrift van ds. J.B.K. de Vries heeft de classis Kampen op 14 januari 1994 geoordeeld dat de KR bij zijn besluit ten onrechte geen rekening heeft gehouden met (a) het particuliere karakter van een samenkomst die bij gelegenheid van een uitvaart wordt belegd; en (b) met de pastorale taak van troost, bemoediging en vermaning, waartoe een ambtsdrager zich tegenover de nabestaanden geroepen kan weten, ook als de uitvaart is geregeld met het oog op een crematie. De classis sprak uit dat de KR zijn besluit dient te vervangen door een beleidslijn die recht doet aan de factoren die de classis in haar oordeel heeft betrokken.
3. De KR heeft de uitspraak van de classis als bindend aanvaard en op 3 mei 1994 een nader besluit genomen. Dit besluit luidt – voorzover van belang – als volgt:
"(het) onderrichten van de gemeente in prediking en anderszins, opdat de gemeente weet dat begraven tot de christelijke levensstijl behoort in een land, waarin geen bijzondere omstandigheden tot crematie nopen;
dat ambtsdragers geen medewerking zullen verlenen aan een samenkomst voorafgaand aan een crematie van een gestorven lid der gemeente, tenzij er veel pastorale hulp nodig is op de dag van het definitieve afscheid en er geen sprake is van ongeloofspropaganda op een dergelijke bijeenkomst;
dat het kerkgebouw niet ter beschikking gesteld zal worden voor een samenkomst voorafgaand aan een crematie, tenzij in de samenkomst Gods Woord verkondigd en de crematie niet op één lijn gesteld wordt met de begrafenis als

onderdeel van een goede christelijke traditie..."

Het besluit is door de KR toegelicht in het plaatselijk kerkblad "Ons kerkgezin" van 18 juni 1994.

N.B. Naar aanleiding van een mondelinge toelichting van het besluit van de PS Overijssel van 17 mei 2000 (zie onder 14. van het procesverloop) – waartoe de PS uitdrukkelijk had besloten – heeft de KR op 5 september 2000 het woord "zullen" in het tweede onderdeel van zijn besluit vervangen door "kunnen", om daarmee het mogelijke misverstand weg te nemen dat ambtsdragers zouden zijn verplicht om mee te werken aan zo'n samenkomst indien de beschreven uitzonderingssituatie zich voordoet. Deze verduidelijking is door de KR toegelicht in "Ons kerkgezin" van 21 oktober 2000.

4. Westhuis maakt op 2 september 1994 bij de KR bezwaar tegen het besluit van 3 mei 1994.

5. Op 13 oktober 1994 besluit de KR zijn besluit niet te veranderen. KR wijst Westhuis erop dat hij op grond van artikel 31 van de kerkorde moet bewijzen dat het KR-besluit en/of het classisbesluit van 14 januari 1994 in strijd is met Gods Woord of de kerkorde.

6. Na enige correspondentie over en weer deelt de KR bij brief van 15 juni 1995 gemotiveerd aan Westhuis mee dat hij de KR er niet van heeft kunnen overtuigen dat het genomen besluit in strijd is met de Schrift of de kerkorde. De KR geeft daarbij aan bereid te zijn met Westhuis over de brief van gedachten te wisselen indien de brief hem niet overtuigd heeft.

7. Op 20 juni 1996 neemt Westhuis deze uitnodiging aan. Het gesprek met een afvaardiging van de KR vindt op 6 september 1996 plaats. Van dit gesprek heeft Westhuis een verslag gemaakt.

8. Op 12 juni 1998 wenst Westhuis een gesprek met de visitatoren van de classis Kampen, omdat naar zijn zeggen geen voortgang in deze zaak zit. Dit gesprek zou op 18 juni 1998 plaatsvinden, maar is niet doorgegaan (zie het verslag van de hoorzitting + bijlagen).

9. Op 31 augustus 1998 gaat Westhuis vervolgens in appèl bij de classis Kampen.

10. De classis Kampen besluit op 8 januari 1999 het appèlschrift niet-ontvankelijk te verklaren, omdat het "niet voldoet aan de eenvoudige regels die voor een appèlschrift gelden". De classis is van oordeel dat Westhuis geen gronden aangeeft waarop zijn bezwaar rust, geen inzage heeft gegeven in de correspondentie met de KR en niet vermeldt wat de KR op zijn bezwaren heeft geantwoord. Aan het slot van haar brief van 11 januari 1999, waarin naast bovenvermelde beslissing ook mededeling wordt gedaan van een beslissing in een ander appèlschrift van Westhuis, wijst de classis Westhuis verder op de bepalingen van Dordrecht 1893 ("Hoger beroep tegen enige uitspraak van een kerkelijke vergadering moet vóór de eerstkomende samenkomst van de meerdere vergadering, waarop men zich beroept, geschieden met kennisgeving aan de scriba van de vergadering door wier besluit men zich bezwaard acht"). De classis heeft mede op grond van deze bepaling besloten Westhuis te berispen over de manier waarop hij van het appèlrecht gebruik maakt.

11. Op 1 februari 1999 vraagt Westhuis revisie van het besluit van de classis.

12. Op 25 juni 1999 deelt de classis Kampen aan Westhuis mee de zaak niet opnieuw in behandeling te nemen. Zij berispt Westhuis ernstig, dat hij keer op keer de classis opzadelt met ongeargumenteerde bezwaarschriften, omdat hij stelselmatig niet ingaat op de argumenten waarmee zijn bezwaren zijn weerlegd.

13. Op 10 januari 2000 gaat Westhuis in appèl bij de particuliere synode Overijssel. Hij verzoekt de particuliere synode uit te spreken dat de door de KR vastgestelde regeling rond crematie strijdig is met Gods Woord en dat hem ten onrechte wordt verweten zijn bezwaren niet met 'harde teksten' te hebben onderbouwd. Voorts verzoekt hij de particuliere synode het handelen van de classis ten aanzien van zijn bezwaren te veroordelen.

14. De Particuliere Synode Overijssel besluit op 17 mei 2000 niet aan de verzoeken van Westhuis met betrekking tot de regeling van de KR te voldoen op basis van de volgende gronden:

"1. Tussen br. Westhuis en de kerkenraad bestaat geen verschil in de principiële afwijzing van crematie maar alleen over de wijze van handelen in geval van een concreet verzoek tot medewerking aan de voorbereiding van crematie.

2. Het is een versmalling van de probleemstelling om alleen te vragen naar "harde schriftbewijzen". Wanneer Gods Woord ons over een zaak onderwijst is daarmee nog niet gezegd hoe in iedere concrete situatie gehandeld moet worden. Daarin behoort met wijsheid onderscheiden te worden.

3. De randvoorwaarden van de kerkenraad om in een concrete situatie medewerking te verlenen zijn opgesteld conform de uitspraak van de classis en zijn duidelijk pastoraal van aard. Zij willen geen afbreuk doen aan de afwijzing van crematie maar hebben als doel om, kennelijk bij wijze van uitzondering, uitgaande van die afwijzing, in een concrete situatie van rouw pastorale hulp te kunnen geven.

4. De randvoorwaarden geven voldoende ruimte om de bestrijding van de christelijke boodschap omtrent het begraven tegen te gaan en deze boodschap zelf tot haar recht te laten komen.

5. Gelet op artikel 31 KO zou moeten worden aangetoond dat het onschiftuurlijk is om bij uitzondering om pastorale redenen medewerking te geven bij crematie. Daarvoor is het niet voldoende om naar de principiële afwijzing van crematie door de kerkenraad te wijzen.

6. Het is ongegrond om de handelwijze van de kerkenraad in een concreet geval en onder bepaalde randvoorwaarde, met versmalling van de christelijke cultuurvorming in het algemeen in verband te brengen."

De particuliere synode besluit tevens geen uitspraak te doen over de handelwijze van de classis, met name omdat het bezwaar tegen het kerkenraadsbesluit de oorspronkelijke zaak is en de handelwijze die moeiten heeft veroorzaakt in de loop van de procedure, niet tot de oorspronkelijke zaak behoort. De particuliere synode acht appèlzaken er niet

mee gebaat wanneer de behandeling zich in procedurekwesties verliest, maar alleen wanneer zij zich op de oorspronkelijke zaak concentreert.

15. Op 11 april 2001 vraagt Westhuis aan de particuliere synode om haar besluit te herzien.

16. Bij brief van 18 juni 2001 schrijft de particuliere synode dat de Particuliere Synode Overijssel 2000 voldoende aandacht heeft gegeven aan zijn bezwaren en dat de uitspraak bovendien nog mondeling is toegelicht. Zij geeft Westhuis dringend in overweging de zaak verder te laten rusten, opdat deze zaak – waarin geen duidelijke principiële verschillen tussen hem en de kerkenraad bestaan – tot normale proporties kan worden teruggebracht.

17. Op 7 januari 2002 gaat Westhuis in appèl bij de generale synode. Uit de begeleidende brief blijkt dat hij met name moeite heeft dat 'gewone gemeenteleden' de door de kerkenraad aanvaarde praktijk (o.m. samenkomsten voor lijkverbranding vanuit de kerk) naar buiten moeten verdedigen. Hij staat op het standpunt – kort samengevat – dat het besluit van de KR innerlijk tegenstrijdig is, omdat in het besluit geen eenheid bestaat tussen de leer (crematie wordt op bijbelse gronden afgewezen) en de praktijk (onder omstandigheden moeten/mogen ambtsdragers aanwezig zijn bij een samenkomst voorafgaande aan een crematie). Hij verzoekt de generale synode uit te spreken hetgeen hij aan de classis en de particuliere synode heeft verzocht. Daarnaast verzoekt hij uit te spreken dat de particuliere synode wel een uitspraak had behoren te doen over de handelwijze van de classis.

Nadere stukken

Voorzover de stukken die onder het procesverloop zijn vermeld, niet bij de toegezonden stukken zaten, zijn ze door deputaten opgevraagd en ontvangen. Bij de hoorzitting is vastgesteld dat beide partijen over alle stukken beschikten.

Hoorzitting

Deputaten hebben op 28 mei 2002 Westhuis en de KR in elkaars aanwezigheid gehoord. Het verslag van de hoorzitting is bijgevoegd (niet opgenomen in de Acta).

Samenvatting van het geschil

De kerkenraad van Vollenhove-Kadoelen heeft op 3 mei 1994 een gedragslijn vastgesteld over de wijze waarop ambtsdragers dienen om te gaan met verzoeken om medewerking aan een samenkomst, voorafgaande aan een crematie. Op 5 september 2000 heeft de KR deze gedragslijn verduidelijkt. Beide besluiten zijn uitvoerig toegelicht in het plaatselijk kerkblad "Ons Kerkgezin".

Het uiteindelijke besluit laat de mogelijkheid open bij uitzondering ambtelijke medewerking te verlenen aan een dergelijke samenkomst, indien er pastorale hulp nodig is op de dag van "het definitieve afscheid" en er geen sprake is van "ongeloofpropaganda" waarbij een crematie op één lijn wordt gesteld met een begrafenis. De KR had aanvankelijk gekozen voor een absoluut verbod, maar is daarop teruggekomen nadat de classis een bezwaar daartegen had gehonoreerd. Ambtsdragers zijn niet verplicht mee te werken indien de uitzonderingssituatie zich voordoet.

Besluit:

aan de verzoeken van br. Westhuis niet te voldoen.

Gronden:

1. de handelwijze van br. Westhuis bij het gebruikmaken van zijn appèlrecht staat op gespannen voet met de uitspraak van de Generale Synode Dordrecht 1893 (Acta, artikel 185), geciteerd onder 10. van het procesverloop. Artikel 31 van de Kerkorde geeft een recht van appèl aan iemand die bezwaard is door handelingen of besluiten van de kerkenraad (of een andere mindere vergadering). Dat wil zeggen dat het moet gaan om iemand die zo belast is door het handelen van zijn of haar kerkenraad dat hij of zij die last niet of moeilijk kan dragen. In een dergelijke situatie mag van de bezwaarde worden gevraagd dat hij niet draait het door hem of haar als onbijbels of anderszins als onrecht ervaren handelen van de kerkenraad ter beoordeling voor te leggen aan de classis, zodat het onrecht niet langer blijft bestaan dan strikt nodig is, dan wel dat spoedig duidelijk wordt dat van geen onrecht sprake is. Daarbij moet tevens in rekening worden gebracht dat de bezwaarde deel uitmaakt van de gemeente en het dikwijls gaat om handelingen en besluiten die ook andere leden van de gemeente of de gemeente als geheel raken. Uit de gang van zaken blijkt dat br. Westhuis pas op 31 augustus 1998 in appèl gaat tegen een kerkenraadsbesluit dat in juni 1994 was gepubliceerd.

Wel blijkt uit de stukken en het proces-verbaal van de hoorzitting dat de kwestie van de praktische regeling rond een crematie in de tussenliggende periode regelmatig onderwerp van correspondentie en gesprek is geweest tussen br. Westhuis en de KR en dat niet valt uit te sluiten dat hier en daar sprake is van miscommunicatie. Desalniettemin moet op grond van de trage gang van zaken, met verschillende langere perioden waarin geen activiteit van Westhuis met betrekking tot de in geding zijnde kwestie plaatsvindt, ernstig worden betwijfeld of Westhuis in 1998 nog recht had/heeft op een inhoudelijke beoordeling van zijn 'geschil' met de KR door de meerdere vergadering(en). Aangezien de KR tijdens de hoorzitting desgevraagd heeft aangegeven zich in dit stadium niet op 'de regel van Dordrecht' te willen beroepen, alsmede gelet op de omstandigheid dat ook de classis en de particuliere synode deze regel niet als een beslissende belemmering hebben gehanteerd, zal aan Westhuis echter het voordeel van de twijfel worden gegund;

2. de Particuliere Synode Overijssel 2000 is uitvoerig ingegaan op de bezwaren van Westhuis en heeft op goede gronden (weergegeven onder 14.1 t/m 6 van het procesverloop) beslist dat die bezwaren de KR niet nopen zijn besluit van 3 mei 1994 van tafel te nemen. De generale synode kan die gronden volledig onderschrijven. Dat Westhuis – zoals blijkt uit zijn appèlschrift – het samengaan van een principiële afwijzing van crematie én het onder omstandigheden uit pastorale motieven toelaten dat ambtelijke zorg wordt gegeven in/rond een samenkomst die met

deze principiële afwijzing niet spoort, niet kan begrijpen en blijft zien als een innerlijke tegenstrijdigheid, leidt niet tot een ander oordeel;

3. de KR heeft bovendien naar aanleiding van het advies dat de PS-afgevaardigden hebben gegeven bij hun mondelinge toelichting van haar besluit, de regeling aangepast, zodat thans in ieder geval buiten iedere twijfel is dat ambtsdragers niet verplicht zijn om onder omstandigheden mee te werken aan een samenkomst voorafgaande aan een crematie. Daarmee is één van de belangrijkste bezwaren van Westhuis weggenomen;

4. zoals de classis Kampen reeds in haar besluit van 14 januari 1994 heeft aangegeven, dient een samenkomst die bij gelegenheid van een uitvaart wordt belegd, te worden gezien als een particuliere aangelegenheid. Artikel 71 van de Kerkorde bepaalt uitdrukkelijk dat in de Gereformeerde Kerken (door de kerkenraad) geen rouwdiensten zullen worden belegd. Het enkele feit dat de KR het kerkgebouw, onder de in de regeling opgenomen voorwaarden, mogelijkerwijs ter beschikking stelt indien een dergelijke bijeenkomst wordt belegd voorafgaande aan een crematie, maakt niet dat deze samenkomst daarmee door de KR wordt goedgekeurd. Indien 'gewone gemeenteleden' moeite hebben om dit aan 'buitenstaanders' duidelijk te maken, ligt het voor de hand daarbij gebruik te maken van het KR-besluit en de daarop gegeven toelichting, zodat ieder misverstand over de betekenis die de KR hecht aan een christelijke begrafenis, kan worden weggenomen;

5. de particuliere synode heeft in de gegeven situatie niet onjuist gehandeld door geen uitdrukkelijke uitspraken te doen over de handelwijze van de classis. Door inhoudelijk te beslissen op de bezwaren van Westhuis heeft zij terecht de nadruk gelegd op het oorspronkelijke geschil. Uit het feit dat zij een andere beslissing heeft genomen dan de classis, is het overigens ook voor Westhuis duidelijk in welk opzicht de particuliere synode – voorzover relevant voor het oorspronkelijke geschil – de handelwijze van de classis niet deelt.

Overwegingen:

1. Een broeder had bezwaar gemaakt tegen een regeling van een kerkenraad om onder omstandigheden uit pastorale motieven toe te laten dat ambtelijke zorg wordt gegeven in en/of rond een samenkomst in het kader van een crematie. De broeder ziet dit als een innerlijke strijdigheid met het afkeuren van een crematie door diezelfde kerkenraad
2. Zijn appel werd afgewezen door classis en particuliere synode
3. De Heilige Schrift leert ons dat begraven de wijze is waarop wij met ons gestorven lichaam moeten omgaan, als zijnde ook eigendom van Christus die ons heeft gekocht naar lichaam en ziel.
4. Het cremeren van gestorven lichamen is – buiten de noodzaak daartoe in zeer bijzondere omstandigheden zoals bij epidemieën - niet passend bij het christelijke getuigenis, dat het lichaam wordt gezaaid om opgewekt te worden op de jongste dag.
5. Het afkeuren van crematie dient te zijn met woorden en daden. Dat laatste houdt in dat er geen medewerking aan een samenkomst verbonden aan een crematie kan worden gegeven door ambtsdragers, behalve in de onder 4 aangegeven bijzondere omstandigheden.
6. Die bijzondere omstandigheden kunnen wel nopen tot een intensieve pastorale begeleiding, maar juist niet op de betreffende samenkomst.
7. De kerkrechtelijke bezwaren inzake de door de broeder uitgevoerde procedure zijn niet goed te beoordelen. Het feit echter dat zijn zaak inhoudelijk toch is behandeld, maakt dit minder relevant.

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat het besluit van GS Zuidhorn 2002/2003 in artikel 62 t.a.v. de medewerking aan crematie vervallen is en de kerken daaraan niet gebonden zijn.

Gronden:

1. Een crematie dient in het algemeen te worden afgekeurd als niet passend bij het Evangelie.
2. Het verlenen van medewerking door een ambtsdrager aan een samenkomst die is verbonden aan een crematie, waarbij een begrafenis tot de mogelijkheden behoort, verdraagt zich niet met deze afkeuring. Dat geldt ook als men bijzondere pastorale zorg tijdens deze samenkomst noodzakelijk zou achten.

Kerkregering 8: Preekbevoegdheid niet-beroepbare theologen

Materiaal:

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 46

GS Zuidhorn 2002, artikel 46

Materiaal:

1. brief van de kerk te Zwolle-Centrum d.d. 4 maart 2002, waarin de raad verzoekt dat de synode bij de bespreking van de voorlopige regeling voor aio's zich buigt over de situaties van andere afgestudeerde maar nog niet beroepbare theologen. Hij meent dat er op dit punt sprake is van een 'gat' in de regeling. Uit bijlagen blijkt dat de raad een concreet verzoek van zulk een broeder bij de classis heeft ondersteund, maar dat de classis een besluit tot verlenen van preekbevoegdheid niet kon effectueren, omdat een meerderheid van deputaten ad art. 49 KO adviseerde dat het beter was niet aan het verzoek te voldoen;
2. brief van de kerk te Amsterdam-Centrum d.d. 13 maart 2002. De raad is van mening dat de materie van preekbevoegdheid voor niet-predikanten ook breder dan alleen met betrekking tot aio's aan de orde zou moeten komen. Hij noemt daarvoor drie redenen:
 - a. ook predikanten die zijn losgemaakt – hoewel niet verbonden aan een concrete gemeente– gaan voor in erediensten. Enerzijds lijkt dit in strijd met art. 4 KO, omdat zij immers niet (meer) verbonden zijn aan een concrete gemeente. Anderzijds is het logisch dat zij blijven voorgaan, omdat zij met hun gaven en vaardigheden de gemeente van Christus verantwoord kunnen dienen in hun preekwerk;
 - b. dit roept de vraag op of ook van afgestudeerden aan de Theologische Universiteit met aantekening praktische vorming die (nog) niet voornemens zijn predikant te worden, de gaven – onder hetzelfde toezicht als de aio's – wellicht ingezet zouden kunnen worden als voorganger in een eredienst;
 - c. dit geldt evenzeer voor die studenten aan de Theologische Universiteit die al wel hun aantekening praktische vorming hebben gehaald, en dus de grote stage al achter de rug hebben, maar het wetenschappelijk deel van hun studie nog niet hebben afgerond. Zij hebben al een periode gepreekt, maar mogen tijdens het vervolg van hun studie niet meer in kerkdiensten voorgaan.

Besluit:

niet te voldoen aan de verzoeken van Zwolle-Centrum en Amsterdam-Centrum.

Grond:

de situatie van afgestudeerde maar (nog) niet beroepbare theologen is een punt dat naar artikel 30 KO in de weg van voorbereiding door de mindere vergadering op de agenda van de meerdere vergadering dient te worden geplaatst.

Overweging:

Het voorstel is niet in de aangewezen kerkelijke weg op de tafel van de synode gekomen.

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat het besluit van GS Zuidhorn 2002/2003 in artikel 46 t.a.v. preekbevoegdheid van niet-beroepbare theologen gehandhaafd blijft en de kerken daaraan gebonden zijn.

Grond:

Een nieuw voorstel binnen de kerken dient inderdaad naar art. 30 KO eerst in mindere vergaderingen te worden behandeld.

Kerkregering 9: Revisieverzoeken m.b.t. toetsing liedboekliederen

Materiaal:

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 54

GS Mariënborg 2005, artikel 25.II.Ec.

GS Zuidhorn 2002, artikel 54

Materiaal:

1. Acta GS Leusden 1999, art 58 en 60;

2. brieven van de kerkenraden van de Gereformeerde Kerk te Apeldoorn-Zuid, d.d. 4 maart 2002, Rijnsburg, d.d. 11 maart 2002; Brouwershaven, d.d. 13 maart 2002; 3. brieven van br. G.H. Plaggenmars, Mariënborg, ongedateerd; br. J.P. Dwarshuis, Assen, d.d. 2 februari 2002; br. S. de Marie, Berkel en Rodenrijs, d.d. 2 februari 2002; br. P.E. Post, Veenendaal, d.d. 5 februari 2002, medeondertekend door 3 brs. en zrs.; br. P.E. Post, Veenendaal, d.d. 11 februari 2002, medeondertekend door 5 brs. en zrs.; br. en zr. C Bezemer-van Ewijk, Zwijndrecht, d.d. 12 februari 2002; br. H.J. Mooibroek, IJsselmuiden, d.d. 16 februari 2002; br. A. van Herwijnen, Uitwijk, d.d. 2 maart 2002; br. L. Roorda, Rozenburg, d.d. 5 maart 2002; br. A.P. Bezemer, Zwijndrecht, d.d. 12 maart 2002, medeondertekend door een br. en zr.; br. en zr. J.P.C Vreugdenhil-Busstra, Oirsbeek, d.d. 14 maart 2002.

Besluit 1:

- a. naar aanleiding van de ingediende bezwaren een wijziging aan te brengen in punt 6 van de door de Generale Synode Leusden 1999 (Acta art. 60) vastgestelde werkwijze voor uitbreiding van de gezangenbundel;
- b. dit punt 6 voorlopig als volgt te doen luiden: “indien kerken of kerkleden het besluit tot vrijgeven van een gezang niet kunnen aanvaarden, zullen ze hun verklaring daarover en de argumentatie daarvoor kunnen inzenden bij de eerstvolgende generale synode”; en dan punt 7 als volgt te laten beginnen: “de ingezonden verklaringen ...” enz.

Gronden:

1. de Generale Synode Leusden 1999 heeft (Acta art. 60) op verantwoorde wijze invulling gegeven aan het traject van besluitvorming inzake uitbreiding van de gezangenbundel. Zij heeft echter in haar Besluit sub 6 een beperking van de inbreng van kerkleden aangebracht die afweek van de eerder gewekte verwachtingen en waaraan geen nadere uitleg was verbonden. Bij nader inzien is hierdoor ook een incongruentie ontstaan ten opzichte van de gangbare werkwijze ter generale synode bij het behandelen van revisieverzoeken in algemeen-kerkelijke zaken. Hangende de nadere bestudering en regeling van het revisierecht (zie de opdracht aan deputaten Kerkrecht en kerkorde) is het beter om in de toetsingsprocedure voor de gezangen de rechten van kerkleden voorlopig parallel te laten lopen met die in andere onderwerpen;
2. in de formulering van het bedoelde punt 6 blijkt naar aanleiding van de ingediende bezwaren onvoldoende tot uitdrukking te komen dat de behandeling in tweede lezing geen algemene heroverweging kan zijn, waarbij ieder nog eens weer alles aan de orde kan stellen. De tweede lezing heeft het karakter van een toets waarbij men zich moet uitspreken over de aanvaardbaarheid van het eerdere besprekingsresultaat. De formulering van punt 6 moet in die richting verhelderd worden.

Besluit 2:

- a. uit te spreken dat deze wijziging niet betekent dat de synode in het algemeen de klacht gegrond acht als zou aan kerkleden door het desbetreffende besluit van de Generale Synode Leusden 1999 een erkend en onvervreemdbaar toetsingsrecht of recht van bezwaar naar art. 31 KO zijn ontnomen;
- b. uit te spreken dat de Generale Synode Leusden 1999 door haar regeling in Acta art. 60 sub 6 evenmin voor de toekomst het algemene recht van revisie naar art. 33 KO voor wat betreft de gezangen buiten werking heeft gesteld, als de huidige synode dat doet met de door haar gewijzigde tekst van die regeling.

Gronden:

1. er heeft zich sinds 1970 wel een bepaalde werkwijze ontwikkeld voor een proces waarin de gezamenlijke kerken werken aan een (onderdeel van het) kerkboek, maar er bestaat in de kerken geen helder omschreven ‘toetsingsrecht’ dat de spelregels voor zo’n proces vastlegt en bijvoorbeeld aan individuele kerkleden bewust en expliciet het recht geeft om alle bezwaren die ze hebben, ook ter generale synode in te dienen, behandeld en beantwoord te krijgen;
2. in die situatie dient er gehandeld te worden naar uitgangspunten van gereformeerd kerkrecht zoals die o.a. zijn verwoord in art. 30, 31, 33 en 35 KO, zonder dat men echter kan zeggen dat uit die artikelen rechtstreeks de antwoorden op allerlei kwesties in de procedure van de zogenaamde toetsing voortvloeien. De gegroeide gewoonte mag ook een rol spelen, maar wat door enkele synodes geïmplementeerd werd en reeds dikwijls tot moeilijkheden en bezwaren aanleiding bleek te geven, is daarmee nog niet tot onomstreden recht geworden. De generale synode is gerechtigd tijdens het proces van uitbreiding van de gezangenbundel nadere bepalingen te maken voor de wijze waarop de toetsing door kerken en kerkleden plaatsvindt;
3. de Generale Synode Leusden 1999 heeft met haar besluit in Acta art. 60 kennelijk alleen het oog gehad op het traject van vaststelling van een bundel en een lijst van vrijgegeven liederen en zich op dat moment niet beziggehouden met de status van bezwaren of revisieverzoeken die buiten en na afloop van dit traject zouden kunnen worden ingediend. In de laatste fase van de vaststelling van het Gereformeerd Kerkboek is door de synodes in de jaren 1980 op soortgelijke wijze gehandeld toen ze termijnen vaststelden voor het definitief worden van de teksten;
4. wanneer kerkleden in een bepaald stadium van generaal-synodale besluitvorming hun bezwaren alleen nog aan de orde kunnen zien komen wanneer hun kerkenraad die bezwaren overneemt en indient, is daarmee nog niet de onderhouding van art. 31 KO geblokkeerd of het ambt aller gelovigen gefrustreerd. De kerken zijn bevoegd om – mits op goede gronden en op goede wijze – bepalingen te maken voor de weg waarlangs behandeling, toetsing en schifting van zulke bezwaren plaatsvindt. De slotzin van art. 30 KO geeft daarvoor een parallel. Het

hierboven geformuleerde Besluit 1.b betekent dan ook niet, dat op langere termijn een beperking als door de Generale Synode Leusden gesteld niet alsnog in een toetsingsprocedure kan worden opgenomen.

Besluit 3:

de gedachte af te wijzen als zou een generale synode gehouden zijn om elk punt van kritiek en bezwaar dat in het kader van bijvoorbeeld toetsing van gezangen bij haar wordt ingebracht, specifiek en expliciet aan het adres van de indiener te beantwoorden.

Gronden:

1. de Generale Synode Groningen-Zuid 1978 overwoog: “De methode van behandeling en de opzet van de besluitteksten door meerdere vergaderingen dienen in de kerken geen voorwerp van appel en revisie te worden, tenzij daarin duidelijke en vaststaande regels zijn geschonden.” (Acta GS Groningen-Zuid 1978, art 362, III Zij overweegt 16). In het toetsingsproces zoals het sinds 1975 resp. 1996 is gaan functioneren, zijn geen toezeggingen gedaan of afspraken gemaakt, op basis waarvan men zulke expliciete beantwoording zou mogen verwachten of zou kunnen eisen;
2. men mag erop rekenen dat een synode alles wat vanuit de kerken wordt ingebracht serieus meeneemt in haar overwegingen en besluitvorming. Echter, wanneer een synode in geval van revisieverzoeken komt tot afwijzing van de ingebrachte bezwaren en handhaving van het eerder genomen besluit, dan mag niet de eis gesteld worden, dat in de besluittekst te lezen moet zijn, wat de synode op elk van de bezwaren te zeggen heeft en op welke gronden ze dat zegt. Een synode is er niet om bezwaar voor bezwaar elk afzonderlijk te beantwoorden en op alle argumenten in te gaan, maar om ze te toetsen en op grond van de resultaten van die toetsing al of niet te besluiten tot revisie (vgl. Acta GS Groningen-Zuid 1978, art 362, III Zij overweegt 6);
3. als in de besluittekst een expliciet antwoord op bepaalde bezwaren ontbreekt, dan betekent dat niet, dat de bezwaren in het geheel niet beantwoord en niet behandeld zijn. Het ontbreken van zulk een gedetailleerde expliciete beantwoording van vele ingebrachte bezwaren en argumenten kan niet als een bewijs van een ondeugdelijke behandeling worden aangevoerd. Dat moet voldoende zijn en daar mag men een synode ook aan houden (vgl. Acta GS Groningen-Zuid 1978, art 362, III Zij overweegt 7);
4. gezien de volle agenda en de werklast van de synode – die immers slechts één keer per drie jaar vergadert en geen professionele staf tot haar beschikking heeft – is het ook niet billijk om gedetailleerde expliciete beantwoording te vragen.

Overwegingen:

1. GS Mariënborg 2005 heeft reeds onder uitvoerige argumentatie de in de revisieverzoeken aangevochten besluiten van GS Leusden 1999 (art. 58 en 60) t.a.v. toetsing en invoering van liedboekliederen afgewezen.
2. Kennelijk was de drang om op zeer korte termijn zeer vele nieuwe liederen, waartegen inhoudelijke bezwaren verwacht mochten worden, zo groot dat GS Leusden 1999 het toetsingsrecht van individuele leden zonder enige grond had ingeperkt.
3. De beantwoording door GS Zuidhorn 2002/2003 van de bezwaren die tegen deze beperking in een groot aantal revisieverzoeken waren ingebracht, getuigt niet van een ondubbelzinnig vasthouden aan art. 30, 31, 33 en 35 KO.

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat de besluiten van GS Zuidhorn 2002/2003 in artikel 54 t.a.v. revisieverzoeken m.b.t. het toetsingsrecht van nieuwe kerkliederen (GS Leusden 1999 art. 58 en 60), vervallen zijn en dat de kerken daaraan niet gebonden zijn.

Gronden:

1. Besluiten m.b.t. de toetsing en inhoud van Liedboekliederen waren door GS Mariënborg 2005 (art. 25 II. Ec) reeds vervallen verklaard.
2. Het toetsingsrecht van kerkliederen door individuele kerkleden heeft rechtsreeks te maken met het functioneren van art. 31 KO in de kerken.

Kerkregering 10: Bezwaarschrift inzake vrouwenstemrecht

Materiaal:

GS Berkel en Rodenrijs 1996, artikel 30
GS Mariënborg 2005, art. 25.II. A.

GS Berkel & Rodenrijs, artikel 30

Materiaal:

brief dd. 9 december 1995 van br. H. van der Veen te Goor. De brief bevat een bezwaarschrift tegen een besluit van de Particuliere Synode van Gelderland 1995. Genoemde synode heeft zijn bezwaarschrift tegen het besluit van de classis Harderwijk afgewezen. De classis had zijn bezwaarschrift tegen het besluit van de kerkeraad te Ermelo inzake het vrouwenstemrecht onontvankelijk verklaard.

Appellant voert twee bezwaren tegen het vrouwenstemrecht aan:

1. de Generale Synode van Ommen had naar artikel 33 KO de zaak van het vrouwenstemrecht alleen in behandeling mogen nemen wanneer werd aangetoond dat in het reeds afgehandelde besluit over deze zaak fouten in de redactie of onschrijfbaarheden voorkwamen;
 2. wanneer de Schrift geen duidelijke uitspraken geeft moet de kerk niet handelen.
- Aan de kerkeraad, de classis en de particuliere synode heeft appellant dezelfde bezwaren voorgelegd. De kerkeraad wees die af; de classis sprak uit dat appellant zich niet confronteerde met de argumenten van de kerkeraad; de particuliere synode wees opnieuw zijn bezwaren af.

Besluit:

het bezwaarschrift niet onontvankelijk te verklaren en appellant te verwijzen naar het besluit van de synode over de revisieverzoeken met betrekking tot de besluiten van de Generale Synode te Ommen inzake het vrouwenstemrecht.

Gronden:

1. appellant brengt geen nieuwe bezwaren naar voren en geeft er geen blijk van de uitspraken van de mindere vergaderingen ten aanzien van zijn bezwaren zorgvuldig te hebben gelezen en overwogen;
2. appellant heeft naast dit bezwaarschrift een verzoek om revisie van de uitspraken van de Generale Synode van Ommen inzake het vrouwenstemrecht aan de synode voorgelegd, waarin hij onder meer dezelfde bezwaren naar voren brengt.

Overwegingen:

1. GS Mariënborg 2005 heeft zich reeds uitgebreid uitgesproken over besluiten van GS Ommen 1993 en GS Berkel en Rodenrijs 1996 inzake het vrouwenstemrecht. Zij heeft deze moeten afwijzen als ingaande tegen kerkorde en de Schrift.
2. Eén van de gronden van GS Mariënborg 2005 luidt:
“In besluit 1 van artikel 24 wordt door GS Ommen 1993 geen recht gedaan aan artikel 30, 31 en 33 KO. De zaak van het vrouwenstemrecht was afgehandeld door de GS Groningen-Zuid 1978. Een beroep tegen een uitspraak van een kerkelijke vergadering moet voor de eerstvolgende samenkomst van de meerdere vergadering, waarop men zich beroept, geschieden (art. 31 KO). Ten aanzien van een revisieverzoek is vereist, dat daarin een nieuw punt naar voren wordt gebracht (art. 30 KO). Wat eenmaal is afgehandeld, moet niet opnieuw aan de orde worden gesteld, tenzij men van oordeel is dat wijziging noodzakelijk is (art. 33 KO). Bij het wel opnieuw aan de orde stellen gelden de regels van Kampen 1975, art. 110.”
3. Het onderhavige bezwaarschrift was gericht tegen de PS. Er was van de kant van GS Zuidhorn 2002/2003 geen bezwaar tegen de procedure die de indiener heeft gevolgd of de vorm van het bezwaarschrift.
4. Eén van de gronden in het onderhavige bezwaarschrift was dat GS Ommen 1993 heeft gehandeld tegen art. 33 KO.

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat het besluit van GS Berkel en Rodenrijs 1996 in artikel 30 t.a.v. bezwaren inzake vrouwenstemrecht vervallen is en dat de kerken daaraan niet gebonden zijn.

Grond:

GS Berkel en Rodenrijs 1996 heeft onterecht bezwaren tegen het besluit van het vrouwenstemrecht die waren gegrond op de kerkenorde, afgewezen.

Kerkregering 11: De term 'huwelijksbevestiging' m.b.t. artikel 70 K.O.

Materiaal:

GS Leusden 1999, artikel 53

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 40

GS Leusden 1999, artikel 53

Materiaal :

1. rapport van deputaten Huwelijksformulier. Deputaten motiveren daarin hun keus om af te stappen van het woord 'bevestiging'. Tegelijk geven zij aan dat wat hen betreft artikel 70 KO niet gewijzigd hoeft te worden. De term 'bevestiging' heeft geen officiële status vanwege het gebruik in artikel 70 KO. Ook wanneer een andere naam gekozen wordt voor het formulier, doet dat geen afbreuk aan de bepaling van artikel 70 KO (paragraaf 2.1);
2. brief van de particuliere synode van Zeeland, Noord-Brabant en Limburg dd. 26 januari 1999 met daarin het voorstel 'om de formuleringen die gebruikt worden in verband met de trouwdienst in de kerk (art. 70 KO) in overeenstemming te brengen met de formuleringen die in het vast te stellen huwelijksformulier en het hedendaags Nederlands vigeren. De uitdrukking 'huwelijksbevestiging' zou vervangen kunnen worden door 'Gods naam aanroepen over het huwelijk' of woorden van gelijke strekking.' Als gronden voert de particuliere synode aan, dat het vaststellen van een nieuw formulier een goed moment is om de bewoordingen in de KO en het formulier op elkaar af te stemmen. Verder worden in een toelichting de bezwaren tegen het woord *huwelijksbevestiging* uiteengezet. Volgens de particuliere synode heeft de formulering 'Gods naam aanroepen' een zekere meerwaarde boven 'Gods zegen vragen', omdat 'de aanroeping van Gods naam naast de vraag om de zegen ook zaken behelst als het vragen om bescherming enz.';
3. brief van de kerk te Bergentheim dd. 1 maart 1999, waarin de kerkenraad verzoekt 'om bij eventuele verandering van de officiële terminologie in het huwelijksformulier artikel 70 KO dienovereenkomstig aan te passen.' Dit om verwarring te voorkomen en met het oog op éénduidig taalgebruik;
4. brief van de kerk te Leeuwarden dd. 11 maart 1999, waarin de kerkenraad de stelling van deputaten dat de term 'bevestiging' in artikel 70 KO geen officiële status zou hebben, aanvechtbaar vindt. Het lijkt de raad eerder te verdedigen 'aan de terminologie van de kerkorde een ijkende betekenis toe te kennen.' De kerkenraad heeft ook kerkrechtelijke en inhoudelijke bezwaren tegen het vervangen van de term 'bevestiging'.

Besluit:

1. uit te spreken dat het gewenst is artikel 70 KO als volgt te wijzigen: *De kerkenraad zal erop toezien dat over de huwelijken Gods naam aangeropen wordt in een openbare eredienst. Daarbij dient het daarvoor vastgestelde formulier gebruikt te worden.* In de marge wordt dit artikel dan cursief aangekondigd als: *Trouwdiensten*;
2. de beslissing hierover aan de volgende synode over te laten.

Gronden:

1. terecht wordt zowel door de PS van Zeeland, Noord-Brabant en Limburg als door de kerk te Bergentheim aangedrongen op onderlinge afstemming van de terminologie. Het leidt tot verwarring wanneer het woord 'bevestiging' in het nieuwe huwelijksformulier bewust wordt vermeden, terwijl het wel in de kerkorde blijft staan. Dat geldt temeer, omdat minstens in de praktijk aan de terminologie van de kerkorde een ijkende betekenis wordt toegekend;
2. zie voor de motivering om de term 'bevestiging' niet meer te gebruiken de Toelichting bij het besluit om het huwelijksformulier in nieuwe redactie vrij te geven (commissierapport, bijlage 15 bij deze Acta);
3. met het oog op de zorgvuldigheid is het gewenst dat de kerken zich over deze wijziging van de kerkorde kunnen uitspreken.

GS Zuidhorn 2002, artikel 40

Materiaal:

1. besluit GS Leusden 1999 (Acta art. 53):

1. uit te spreken dat het gewenst is artikel 70 KO als volgt te wijzigen: *De kerkenraad zal erop toezien dat over de huwelijken Gods naam aangeropen wordt in een openbare eredienst. Daarbij dient het daarvoor vastgestelde formulier gebruikt te worden.* In de marge wordt dit artikel dan cursief aangekondigd als: *Trouwdiensten*;

2. de beslissing hierover aan de volgende synode over te laten.

2. Acta GS Leusden art. 43, besluit 1d7 met bijbehorende grond. Hierin wordt van te benoemen deputaten Kerkrecht en kerkorde gevraagd zich te bezinnen op de vraag "hoe moet het vervolgtraject zijn inzake artikel 70 KO?";

3. rapport van deputaten voor kerkrecht en kerkorde, hoofdstuk 8;
 4. besluit GS Zuidhorn 2002 inzake agenda 3.15 Rapportage deputaten Echtscheiding (Acta art. 41) besluit 1 en 5;
 5. brief van de Gereformeerde Kerk te Sint Jansklooster-Kadoelen d.d. 30 oktober 2001 met daarin de wens de oude redactie van art.70 KO te handhaven omdat het belangrijk is dat huwelijken kerkelijk bevestigd worden;
 6. brief van de Gereformeerde Kerk te Spakenburg-Zuid d.d. 31 augustus 2001 met daarin de wens de oude redactie van art.70 KO te handhaven omdat er anders verlegenheid ontstaat omtrent de aanduiding van een kerkdienst bij een huwelijksluiting en omdat wijziging van art. 70 KO onze kerken in een uitzonderingspositie brengt t.a.v. kerken om ons heen;
 7. brief van de Gereformeerde Kerk te Heemse d.d. 25 februari 2002 met o.a. de vragen.
 - terug te keren tot het gebruik van de term 'kerkelijke huwelijksbevestiging';
 - niet in te stemmen met besluit 1, vastgelegd in art. 53 van de Acta van de synode Leusden 1999;
 - besluit 2, vastgelegd in art. 53 van de synode van Leusden 1999, in die zin uit te voeren, dat art. 70 KO niet gewijzigd wordt.
- Naast inhoudelijke bezwaren wordt erop geattendeerd dat er, vooral in het kader van de samensprekingen, op het punt van de KO geen onnodig verschil met andere kerken gecreëerd moet worden;
8. brief van br. A. Bakker te Hoek d.d. 11 januari 2001 met diverse bezwaren tegen het feit dat in de tekst van het nieuwe formulier niet gesproken wordt over kerkelijke huwelijksbevestiging en dat het daarom ongewenst is om art. 70 KO te wijzigen;
 9. brief van br. W. Noort sr. te Leiden d.d. 29 oktober 2001 waarin wordt verzocht "de kerkelijke bevestiging van het huwelijk aan de kerken terug te geven. Niet slechts de term maar ook de zaak.";
 10. brief van ds. J.M. Goedhart te Drachten d.d. 5 februari 2002 waarin wordt gevraagd "uit te spreken dat de kerken tot de zaak en de term huwelijksbevestiging terugkeren".
 11. brief van de Gereformeerde Kerk te Baflo-Warffum d.d. 11 maart 2002 en de Gereformeerde Kerk te 's-Hertogenbosch d.d. 29 maart 2002 waarin adhesie wordt betuigd met het door deputaten Kerkrecht en kerkorde verwoorde standpunt.

Besluit:

- a. hoewel de wens van de Generale Synode Leusden (Acta art. 53) om de tekst van art.70 KO te wijzigen duidelijk is, nu toch geen beslissing in dezen te nemen;
- b. aan deputaten Kerkrecht en kerkorde de vraag mee te geven of en hoe wijziging van art.70 KO op termijn dient plaats te vinden, en dat in samenwerking met de deputaten Huwelijk en echtscheiding.

Gronden:

1. het is onverstandig dit artikel van de KO te wijzigen terwijl deputaten Huwelijk en echtscheiding de opdracht hebben:
 - zorg te dragen voor een brede bezinning in de kerken op de terreinen van huwelijk, het alleen-gaan, huwelijksvoorbereiding en echtscheidingsvragen, alsmede de zin en status van de kerkelijke bevestiging;
 - aandacht te schenken aan vragen betreffende bevestiging van tweede huwelijken na echtscheiding en met het oog daarop de zin en status van de kerkelijke huwelijksbevestiging te bezien;
2. gezien wat de Generale Synode Leusden 1999 (Acta art 52 en 53) besloot, dient dit punt op een volgende synode opnieuw aan de orde te komen.

Overwegingen:

1. De invoering van een nieuw huwelijksformulier in 1999 waarin de term 'bevestiging' ontbrak noodzaakte de generale synoden om zich te bezinnen op de vraag of de term 'bevestiging' uit artikel 70 KO vervangen moest worden.
2. Tijdens GS Mariënborg 2005 is het nieuwe huwelijksformulier dat tijdens GS Leusden 1999 definitief werd vastgesteld, afgewezen, o.a. vanwege het feit dat hierin geen goed Bijbels onderwijs werd gegeven ten aanzien van de onderscheiden taken van man en vrouw binnen het huwelijk.
3. Vanwege het afwijzen van het nieuwe huwelijksformulier vervalt de noodzaak om artikel 70 KO te wijzigen.
4. In het huwelijksformulier zoals dat te vinden is op pagina 555 van het Gereformeerd Kerkboek wordt, in navolging van artikel 70 KO gesproken over de 'bevestiging' van het huwelijk.

Deze kerkelijke bevestiging van het huwelijk houdt in dat het inmiddels gesloten huwelijk wordt verankerd in Gods Woord in het midden van de gemeente.
5. Het woord 'bevestiging' als zodanig behoeft geen wijziging omdat het onderscheid met de 'sluiting' van het huwelijk door de burgerlijke gemeente voldoende duidelijk is.

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat de besluiten van GS Leusden 1999 in artikel 53 en van GS Zuidhorn 2002/2003 in artikel 40, t.a.v. de term 'huwelijksbevestiging' vervallen zijn en dat de kerken daaraan niet gebonden zijn.

Gronden:

1. Aangezien het nieuwe huwelijksformulier door GS Mariënborg 2005 (art. 25 Eb) is afgewezen vervalt de noodzaak om te onderzoeken of en hoe artikel 70 KO gewijzigd dient te worden.
2. Er is ook geen enkele noodzaak om de term 'bevestiging' te vervangen omdat er voldoende onderscheid is tussen de *burgerlijke sluiting* van het huwelijk en de *kerkelijke bevestiging* van het huwelijk.

Kerkregering 12: Huwelijksbevestiging en belijdenis

Materiaal

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 49

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 49

Materiaal:

bezwaarschrift met een zevental bijlagen van br. D. de Jager te Brouwershaven d.d. 12 februari 2002 tegen een besluit van de Particuliere Synode van Zeeland, Noord-Brabant en Limburg. Appellant beschrijft twee voorbeelden van huwelijken waarbij een van beiden als dooplid tot de kerk werd toegelaten en het huwelijk vervolgens kerkelijk bevestigd werd. Hij verzoekt de synode uit te spreken:

"Alleen huwelijken van belijdende leden van de Gereformeerde Kerken in Nederland kunnen kerkelijk bevestigd worden." Hij voert aan dat dit een zaak is die de kerken in het gemeen aangaat.

Gronden:

1. Het is een- en andermaal in een van de kerken gebleken dat de uitspraak van 'Sneek' 1939, art. 337, lid 3, niet goed verstaan werd, waardoor al te gemakkelijk opneming in de gemeente plaats had, vlak voor een huwelijksluiting, als het ware 'hals over kop', om het huwelijk maar kerkelijk bevestigd te krijgen.
2. Wie op de vragen van het huwelijksformulier het rechte antwoord kan geven, kan het ook op de vragen bij het doen van belijdenis van het geloof.
3. Het argument dat een bruidspaar zijn huwelijk graag kerkelijk bevestigd ziet, is geen argument voor opneming in de gemeente van een van beiden, bruidegom of bruid, die tot dan toe geen lid van de gemeente is.
4. De voorbede voor het huwelijk is, in het geval van een zich voegen bij de gemeente vanwege een voorgenomen huwelijk, een reële mogelijkheid en te verkiezen boven een overhaaste, de gemeente overvallende opneming in de gemeente van iemand die tot vlak voor het huwelijk niet tot een van de Gereformeerde Kerken in Nederland behoorde.

Appellant brengt zelf twee uitzonderingen op de door hem voorgestane regel aan, nl. van een huwelijk tussen een belijdend lid en a. een dooplid uit de Gereformeerde Kerken of b. een dooplid uit een andere kerkformatie, namelijk wanneer dat dooplid 'duidelijk overtuigd op weg is - door het volgen van de zogenaamde belijdenis-catechisatie - naar het afleggen van openbare belijdenis van het geloof in een van de Gereformeerde Kerken' en 'belooft daartoe Deo volente zo spoedig mogelijk te willen komen.'

Besluit:

aan het verzoek niet te voldoen.

Gronden:

1. de mening van een kerklid, hoe goed bedoeld ook, is niet voldoende om tot een generaal-synodale bepaling te komen, zonder enige steun van de mindere vergaderingen;
2. appellant confronteert zich niet met de gronden waarop classis en particuliere synode zijn verzoek hebben afgewezen;
3. de voorbeelden die appellant beschrijft, volstaan niet om aan te tonen dat deze zaak de kerken samen aangaat. Bovendien heeft hij niet aangetoond dat de kerkenraad de regels van de Generale Synode Sneek 1939, in casu lid 3,

niet naar behoren heeft toegepast ('dat in sommige gevallen onmiddellijke opneming ook zonder belijdenis van het geloof geoorloofd is, als daarbij de verplichting om tot belijdenis van het geloof en tot de viering van het heilig avondmaal te komen ten volle erkend wordt');

4. appellant vraagt om een nadere generaal-synodale bepaling bij art. 70 KO, maar hij verbindt zijn vraag aan art. 62 KO. De uitzonderingen die hij zelf op de door hem voorgestane regel ziet, bewijzen dat de bedoelde zaak de toepassing van de regels van de Generale Synode Sneek 1939 inzake toelating tot de gemeenschap van de kerk betreft, en niet zozeer art. 70 KO. De door de appellant genoemde uitzonderingen op de door hem voorgestane regel tonen aan dat de regels van de Generale Synode Sneek voldoende duidelijk zijn;

5. het is de bevoegdheid van de kerkenraad aanvragen tot kerkelijke bevestiging van het huwelijk te beoordelen. De approbatie door de gemeente is de weg om eventuele bezwaren tegen leer of leven in te brengen.

(bespreking ☺)

Het gesprek over dit voorstel cirkelt rond de vraag of het nu om een appèl gaat of om een revisieverzoek of om beide. Het moderamen heeft ervoor gekozen inhoudelijk de zaak te bespreken.

Overwegingen:

1. In het verzoek van appellant wordt gevraagd om uit te spreken: "Alleen huwelijken van belijdende leden van de Gereformeerde Kerken in Nederland kunnen kerkelijk bevestigd worden". Opvallend is echter dat appellant zelf al twee uitzonderingen daarop noemt.
2. Daarnaast vraagt hij om een nadere bepaling bij artikel 70 KO terwijl hij zijn vraag volgens GS Zuidhorn 2002/2003 verbindt aan artikel 62 KO.
3. Aangezien de onderhavige stukken van het verzoek ontbreken is het nu niet mogelijk om het verzoek van appellant en het besluit van GS Zuidhorn 2002/2003 op zijn merites te beoordelen.

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat het besluit van GS Zuidhorn 2002/2003 in artikel 49 t.a.v. huwelijk en belijdenis gehandhaafd wordt en de kerken daaraan gebonden zijn.

Grond:

Vanwege het ontbreken van de onderhavige stukken is het niet mogelijk om het verzoek van appellant en het besluit van GS Zuidhorn 2002/2003 nader te beoordelen.

Kerkregering 13: Regeling inzake herbenoemingen

Materiaal:

GS Ommen 1993, artikel 88

GS Ommen, 1993, artikel 88

Materiaal :

Brief van de Particuliere Synode Zeeland, Noord-Brabant en Limburg 1993 met het voorstel om de Huishoudelijke Regeling voor generale synoden onder VIII.1 aan te vullen als volgt:

- d. een herbenoeming tot primus-deputaat voor dezelfde functie kan in de regel niet meer dan tweemaal plaatsvinden.
- Bij tussentijds aftreden zal het aantreden van de secundus als diens eerste benoeming tot primus gelden.

Besluit:

De Huishoudelijke Regeling voor generale synoden te wijzigen door aan de algemene instructie voor deputaten. na VIII.2f, toe te voegen:

(De benoemde deputaten zullen)

- g. in hun rapport aan de volgende synode een rooster van aftreden opnemen, waarbij ermee gerekend wordt dat de synode niet vaker dan twee keer tot herbenoeming overgaat, tenzij aangetoond wordt dat specifieke deskundigheid van een deputaat aftreden ongewenst maakt.

Gronden:

1. een wisseling van personen in colleges is nuttig en wenselijk;
2. continuïteit is bij een zittingsduur van maximaal negen jaar voldoende gewaarborgd;
3. via een rooster van aftreden wordt voorkomen dat te veel personen tegelijk aftreden;
4. het is ongewenst deskundigen te laten aftreden als er geen goede vervanging gevonden kan worden.

Overwegingen:

1. Het wisselen van personen in deputaatschappen wordt inderdaad als nuttig en wenselijk gezien
2. Daarentegen is het inderdaad ongewenst deskundigen te laten aftreden als er geen goede vervanging gevonden kan worden

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat de besluiten van GS Ommen 1993 in artikel 88 t.a.v. Regeling inzake herbenoeming gehandhaafd blijven en dat de kerken daaraan gebonden zijn.

Gronden:

1. Gezien de omvang van het kerkverband zou het niet vaker dan twee keer tot herbenoeming overgaan er toe kunnen leiden dat de deputaatschappen niet voldoende ingevuld kunnen worden.
2. Echter grond 4 van GS Ommen 1993 in art. 88, biedt hiervoor een juiste oplossing.

Kerkregering 14: Aantal deputaatschappen

Materiaal:

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 207

GS Zuidhorn 2002, artikel 207

Materiaal:

brief van de raad van de Gereformeerde Kerk te Axel d.d. 23 febr. 2002 met het verzoek voor de toekomst het aantal deputaatschappen of hun opdrachten te beperken ten einde de kerkenraadsagenda's niet te overladen en dit aan het eind van de synode speciaal te bezien.

Besluit:

de raad van de Gereformeerde Kerk te Axel te berichten, dat de generale synode oog heeft voor de door hem aangevoerde bezwaren, maar enkel op deze grond voorstellen vanuit de kerken niet kan afwijzen; wel heeft de synode in haar besluiten steeds gelet op voldoende voorbereiding en draagvlak in de kerken.

Gronden:

1. Het vele goede werk dat door deputaatschappen in opdracht van de gezamenlijke kerken gebeurt en moet gebeuren, wordt elke drie jaar namens de kerken door de generale synode beoordeeld; de voortgang daarin kan niet worden gebonden aan gedetailleerde behandeling in de afzonderlijke kerkenraden;
2. met het oog op een goede communicatie met en een toetsing door de kerkenraden dienen de deputaatschappen in de nieuwe wijze van rapporteren de kerken al met accentuering van hoofdzaken en met korte samenvattingen vooraf.

Overweging:

Het betreft hier een besluit naar aanleiding van een verzoek om voor de toekomst het aantal synodale deputaatschappen of hun opdrachten te beperken.

Dit besluit behoeft geen nadere beoordeling.

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat het besluit van GS Zuidhorn 2002/2003 in artikel 207 t.a.v. het verzoek om beperking van het aantal deputaatschappen of hun opdrachten gehandhaafd blijft en voor kennisgeving wordt aangenomen.

Grond:

Het besluit als zodanig is een kennisgeving dat de Generale Synode oog heeft voor de aangevoerde bezwaren.

Pastoraat en diaconaat

Pastoraat en diaconaat 1: Steunpunt gemeente-opbouw

Materiaal:

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 120

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 120

Materiaal:

1. voorstellen van de negen particuliere synodes om tot de vorming van een Steunpunt Gemeenteopbouw over te gaan. Uit verschillende voorstellen spreekt waardering voor het werk dat door het GVI, steunpunt gemeenteopbouw, in de afgelopen decennia verricht is. Verschil is er ten aanzien van de mogelijke integratie van het GVI in het te vormen Steunpunt Gemeenteopbouw. In de voorstellen komen in grote lijnen drie scenario's naar voren:

a. Onderzoek naar ondersteuning gemeenteopbouw en inkadering. De komende drie jaar is onderzoek gewenst naar kerkelijke inkadering van activiteiten op het terrein van gemeenteopbouw en de vorming van een Steunpunt Gemeenteopbouw. Ook moeten mogelijke vormen van samenwerking met andere instellingen (TU, DTEG e.a.) onderzocht worden. Tijdens die onderzoek worden de activiteiten van het GVI die zich richten op gemeenteopbouw, gegarandeerd en ondergebracht bij dit Steunpunt (Friesland, Groningen, Gelderland, Holland-Noord).

b. Onderzoek naar ondersteuning gemeenteopbouw bepaalt (eventuele) inkadering. Er moet onderzoek gedaan worden naar landelijke ondersteuning gemeenteopbouw. Na dit onderzoek worden mogelijk delen van het huidige GVI overgenomen (Drenthe, Overijssel, Utrecht, Holland-Zuid).

c. Onderzoek en overbruggingsperiode. Er moet de komende drie jaar onderzoek gedaan worden naar kerkelijke inkadering van activiteiten op het terrein van gemeenteopbouw. Dit geschiedt volstrekt onafhankelijk. Het GVI wordt, hangende dit onderzoek, gesubsidieerd, maar dit geeft is geen garantie voor kerkelijke inkadering van het instituut (Zeeland/Noord-Brabant/Limburg).

2. het studierapport Van Instituut naar Spinnenweb van de synodecommissie 7 (Toerusting) en haar presentatie op de synodevergadering van 28 juni 2002.

In dit rapport worden twee vragen samenhangend beantwoord: de vraag naar de ondersteuning op het terrein van gemeenteopbouw en de vraag naar samenwerking tussen de bestaande 'aanbieders' (DTEG, TU, DS e.a.) Voor de eerste vraag wordt een Steunpunt voorgesteld waarin 'bruggenbouwen' tussen kennis op het terrein van gemeenteopbouw en toepassing centraal staat, alsmede coaching en begeleiding. De oplossing voor de tweede vraag ligt in het advies om integratie en coöperatie als kerntaak van het Steunpunt te beschouwen.

De taak van de 'bruggenbouwers' wordt in het rapport verder uitgewerkt. Zij moeten de relatie leggen tussen nationaal en internationaal onderzoek (bijv. TU Kampen) en de praktische vragen die uit de kerken opkomen. Ook kan een 'bruggenbouwer' zinvolle verbindingen leggen tussen verschillende werkers in het veld van de gemeenteopbouw.

Het werk van het nieuwe Steunpunt kan met begrippen als 'bruggenbouwen', 'netwerken', 'coaching' getypeerd worden, gekoppeld aan een adequaat ondersteuningsaanbod. De conclusie van dit rapport luidt dat de kerken het meest gediend zijn met deze functie op het terrein van gemeenteopbouw. Overname van knowhow van het GVI is zinvol, omdat deze kennis en menskracht deze functie ondersteunt.

Ten slotte: het rapport adviseert om aan een deputaatschap een ruim mandaat geven om deze bouwschets verder uit te werken en tot vorming van het Steunpunt Gemeenteopbouw overgaan.

Besluit:

1. een deputaatschap Steunpunt Gemeenteopbouw te benoemen om te komen tot de vorming van een Steunpunt Gemeenteopbouw;

2. dit deputaatschap de volgende instructie mee te geven voor de aansturing van het nieuwe Steunpunt:

Deputaten dragen er zorg voor dat er in dit Steunpunt personen zijn die:

- a. de kerken dienen met visie- en missieontwikkeling op het terrein van gereformeerde gemeenteopbouw, gerelateerd aan onderzoek en kennis op dit vakgebied;
 - b. deze kennis verzamelen en beschikbaar stellen aan de kerken;
 - c. actuele vragen in de kerken verzamelen, thematiseren en verwerken in toerustingsmateriaal;
 - d. streven naar versterking van de netwerkfunctie;
 - e. samenwerking zoeken met en stimuleren tussen andere 'aanbieders' op het terrein van gemeenteopbouw;
 - f. in samenspraak met hen zoeken naar mogelijke strategische allianties of fusies (bijv. DTEG/Steunpunt);
 - g. op het terrein van kerkelijk advieswerk met betrekking tot gemeenteopbouw een duidelijk aanspreekpunt worden.
3. deze deputaten op te dragen concrete doelstellingen en planningen te ontwikkelen bij de voornoemde taken van dit Steunpunt;
 4. deze deputaten op te dragen in overleg met het GVI-bestuur het werk en de knowhow van het GVI in dit nieuwe Steunpunt te integreren;
 5. deze deputaten te machtigen de praktische uitvoering rond de ontwikkeling van dit Steunpunt ter hand te nemen en daarvan verslag te doen aan de generale synode van 2005.
 6. a. voor de periode 2003-2005 het volgende budget ter beschikking te stellen: 1,90 per ziel;
 - b. deputaten te machtigen om bij hun aantreden met het GVI-bestuur nadere afspraken te maken ten aanzien van de overdracht van de materiële en personele rechten en plichten van het GVI.

Gronden:

1. met dit besluit wordt voldaan aan de wens vanuit de kerken om te komen tot landelijke ondersteuning van het werk rond gemeenteopbouw onder kerkelijke verantwoordelijkheid, zoals dat door het GVI werd verricht en verder perspectief heeft gekregen in de notitie Van Instituut naar Spinnenweb. Ook wordt tegemoet gekomen aan de wens van particuliere synodes om werkers op het hele terrein van gemeenteopbouw (DTEG, TU, DS e.a.) met elkaar in verband te brengen;
2. praktische vormen van ondersteuning die gericht zijn op gemeenteopbouw, kunnen onder verantwoordelijkheid van het nieuwe Steunpunt gerealiseerd worden.

Overwegingen:

1. Gemeenteopbouw en de toerusting en ondersteuning daarvan binnen de kerken is een belangrijk onderwerp binnen de kerk
2. Besluiten die in het verleden genomen zijn kunnen door diepingrijpende ontwikkelingen als de recente vrijmaking met sterke reductie van omvang van het kerkverband, hun praktische toepasbaarheid verliezen.
3. Gemeenteopbouw is en blijft een belangrijke zaak voor de plaatselijke kerkenraden (art. 16, 20-22 KO), eventueel met hulp van de classis (art. 41, 43 KO)

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat het besluit van GS Zuidhorn 2002/2003 in artikel 120 t.a.v. ondersteuning gemeenteopbouw vervallen is en dat de kerken daaraan niet gebonden zijn.

Grond:

1. De primaire opdracht tot gemeenteopbouw en de toerusting daartoe, ligt bij plaatselijke kerkenraden eventueel ondersteund door de classis.
2. Door de recente vrijmaking (2003) zijn mogelijkheden tot een verantwoorde vorm van landelijke ondersteuning op het gebied van gemeenteopbouw gewijzigd.

Pastoraat en diaconaat 2: Toerusting jongeren

Materiaal:

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 122

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 122

Materiaal:

1. besluit van de Generale Synode Zuidhorn 2002 met betrekking tot het Steunpunt Gemeenteopbouw (Acta art. 120) en de stukken die daaraan ten grondslag liggen;
2. schrijven van de Particuliere Synode Groningen d.d. 6 febr. 2002, waarin wordt voorgesteld deputaten Toerusting jongeren te benoemen, die als taak opgedragen krijgen de kerken te ondersteunen bij het nadenken over de catechese/het kerkelijk onderwijs (visie en beleid) en de kerken te dienen met het ontwikkelen en aanbieden van concreet (ondersteunings)materiaal voor de catechese/het kerkelijk onderwijs. Zij geeft de synode daarbij in overweging de mogelijkheid te onderzoeken om de bedoelde werkzaamheden bij een deputaatschap toerusting/gemeenteopbouw onder te brengen, indien dat door de synode via andere voorstellen wordt ingesteld.

Besluit:

de door de particuliere synode Groningen gestelde vraag door te geven aan het deputaatschap Steunpunt Gemeenteopbouw met de opdracht om na te gaan, op welke wijze in het kader van een nieuw te vormen Steunpunt Gemeenteopbouw daaraan kan worden gewerkt.

Gronden:

1. in het kader van ondersteuning van gemeenteopbouwactiviteiten past ook gerichte aandacht voor catechese/kerkelijk onderwijs aan de jongeren;
2. naar verwachting zal binnen een toekomstig Steunpunt Gemeenteopbouw zinvol aan deze studie en materiaalontwikkeling kunnen worden gewerkt, gezien de reeds aanwezige kennis en ervaring binnen de instanties die in een Steunpunt kunnen samenwerken;
3. de particuliere synode Groningen draagt belangrijke argumenten aan om als kerken gezamenlijk aan dit onderwerp te werken.

Overwegingen:

1. De toerusting van jongeren en ondersteuning daarvan binnen de kerken is een belangrijk onderwerp binnen de kerk
2. Besluiten die in het verleden genomen zijn kunnen door diepingrijpende ontwikkelingen als de recente vrijmaking met sterke reductie van omvang van het kerkverband, hun praktische toepasbaarheid verliezen.
3. Het blijft belangrijk voor de kerk de onder 1 genoemde taken voor ogen te blijven houden en zorg te blijven dragen voor een praktische uitvoering die aansluit bij de gegeven omstandigheden en mogelijkheden.
4. Echter de taak voor de toerusting van jongeren ligt primair bij de plaatselijke kerkenraden (art. 16,20-22 KO) eventueel met hulp van de classis (art. 41,43 KO)

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat het besluit van GS Zuidhorn 2002/2003 in artikel 122 t.a.v. toerusting van jongeren vervallen is en dat de kerken daaraan niet gebonden zijn.

Gronden:

1. De primaire opdracht tot de toerusting van jongeren ligt bij plaatselijke kerkenraden eventueel ondersteund door de classis.
2. Door de recente vrijmaking (2003) zijn mogelijkheden tot een verantwoorde vorm van landelijke toerusting van jongeren gewijzigd.

Pastoraat en diaconaat 3: Pastorale zorg aan doven en slechthorenden

Materiaal:

GS Ommen 1993, artikel 42
GS Berkel en Rodenrijs 1996, artikel 55
GS Leusden 1999, artikel 69
GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 97
GS Emmen 2009, artikel 35

GS Ommen 1993, artikel 42

Materiaal:

1. rapport van deputaten, benoemd door de Generale Synode van Leeuwarden 1990, voor de bearbeiting van doven en slechthorenden met verslag van gedane werkzaamheden en voorstellen voor de generale synode, waaronder een voorstel tot het aanstellen van een predikant voor pastorale zorg aan doven en slechthorenden;
2. schrijven namens de landelijke vergadering van dovencommissies dd. 24 maart 1993 met adhesiebetuiging aan het onder 1 genoemde rapport;
3. schrijven van Dit Koningskind dd. 14 april 1993 met adhesiebetuiging aan het onder 1 genoemde rapport, waaraan een kort overzicht van het door Dit Koningskind verrichte dovenwerk is toegevoegd, met aansluitend het verzoek om aan synodeleden voorlichting te mogen geven;
bijgevoegd: exemplaar van O.J. Douma, *Horen met je ogen*;
4. schrijven van de Gereformeerde Kerk te Leeuwarden dd. 15 april 1993 als bijdrage in de discussie.

Besluit 1:

deputaten voor de bearbeiting van doven en slechthorenden te dechargeren van het gevoerde beleid en dank te zeggen voor hun werkzaamheden.

Besluit 2:

uit te spreken dat het ten behoeve van de pastorale verzorging van de dove en slechthorende broeders en zusters in het midden van de kerken nodig is, dat een predikant voor deze bijzondere taak wordt afgezonderd.

Gronden:

1. God heeft aan zijn kerk de bediening der verzoening toevertrouwd. Centraal in deze bediening staat de prediking van het evangelie (Rom. 10:14-17; 2 Kor 5:18-20). Het specifieke probleem bij dove en slechthorende (DSH) broeders en zusters is dat zij in de gewone spreektaal dit evangelie niet of zeer onvoldoende kunnen horen en ontvangen;
2. de aard van de handicap van DSH-broeders en zusters vereist een zo moeilijk te verwerven communicatieve vaardigheid bij de ambtsdragers die als eersten verantwoordelijk zijn voor de ambtelijke verzorging van deze gemeenteleden, dat van hen niet verwacht mag worden dat zij deze vaardigheid bezitten of zich voldoende eigen kunnen maken. Als gevolg daarvan zal de pastorale zorg door de 'eigen' ambtsdrager aan DSH-broeders en zusters zeer gebrekkig blijven. Toch is het de verantwoordelijkheid van de kerken ernaar te streven dat deze broeders en zusters als leden van de kudde van de goede Herder optimaal kunnen delen in de namens Christus gegeven herderlijke zorg. Daarom is het nodig dat de kerken gezamenlijk naar wegen zoeken om die zorg op gepaste wijze aan hen te geven;
3. tot het ambt van dienaar des Woord behoren verschillende bevoegdheden, zoals bediening van het Woord in het openbaar en aan de huizen, bediening van de sacramenten, het geven van catechetisch onderwijs en bevestiging van huwelijken; tevens kan een dienaar des Woords in een andere gemeente dan die waaraan hij verbonden is, op verzoek of met goedvinden van de betrokken kerkeraad ambtelijke diensten verrichten. Dit alles maakt het gewenst, dat een dienaar des Woord beschikbaar is voor de pastorale verzorging en begeleiding van DSH-broeders en zusters;
4. het aantal DSH-broeders en zusters in het midden van de kerken en het feit dat zij over het hele land verspreid wonen maken het gewenst, dat een predikant voor zijn volle werktijd afgezonderd wordt voor de pastorale verzorging van de betrokken gemeenteleden.

Besluit 3:

de kerk te Zwolle-Zuid aan te wijzen voor het beroepen van en het oefenen van opzicht en tucht over een predikant ten behoeve van de pastorale verzorging van de dove en slechthorende broeders en zusters in het midden van de kerken; deze predikant zal naar analogie van art. 12 KO aan de kerk te Zwolle-Zuid verbonden worden.

Gronden:

1. de kerk van Zwolle-Zuid heeft zich bereid verklaard als roepende kerk door de DSH-predikant op te treden;
2. de DSH-predikant gaat zich geheel wijden aan een bijzondere taak.

Besluit 4:

voor de kerk te Zwolle-Zuid de volgende instructie vast te stellen:

1. zij beroept op voordracht van deputaten voor pastorale verzorging van DSH-gemeenteleden een predikant voor de pastorale verzorging van de DSH-broeders en zusters in het midden van de kerken. Indien de kerk, ook na overleg met de deputaten, niet kan instemmen met de voordracht, zal zij wachten op een andere voordracht van de deputaten;
2. zij oefent volgens de kerkelijke regels opzicht en tucht over de predikant, maar zij gaat niet over tot tuchtmaatregelen dan na overleg met de deputaten;
3. zij vraagt haar classis om goedkeuring van de regeling die getroffen is voor de verhouding waarin de DSH-predikant tot haar staat;
4. zij sluit een overeenkomst met de Vereniging Samenwerking Emeritering met het oog op de verplichtingen krachtens art. 13 KO jegens de DSH-predikant; de kosten voortvloeiende uit deze overeenkomst komen voor rekening van de kerken gezamenlijk, vertegenwoordigd door de deputaten;

5. zij stelt de DSH-predikant in de gelegenheid eenmaal per jaar een vergadering van de kerkeraad bij te wonen alsmede een vergadering van de kerkeraad met de diakenen en de kerkeraadsvergadering waarin de jaarlijkse kerkvisitatie wordt gehouden; verder nodigt zij de predikant uit om twee maal per jaar in haar midden voor te gaan in de dienst des Woords;
6. zij wijst een vertegenwoordiger (met een secundus) aan om als adviserend lid de vergaderingen van de deputaten bij te wonen;
7. zij past in overleg met de deputaten het bestaande formulier voor de bevestiging van dienaren des Woords zodanig aan dat het gebruikt kan worden bij de bevestiging van de DSH-predikant;
8. zij rapporteert aan de generale synode en voegt haar rapport bij dat van de deputaten.

Besluit 5:

1. deputaten voor de pastorale verzorging van DSH-gemeenteleden te benoemen ten getale van vijf, waarvan vier betrokken zijn bij het werk van de respectieve regionale samenwerkingsverbanden voor de pastorale verzorging van DSH-broeders en zusters;
2. deputaten te machtigen om van de kerken voor dit werk, zodra een predikant c.q. kandidaat het beroep heeft aangenomen, een quotum te vragen op jaarbasis;
3. deputaten op te dragen om in overleg met de beroepende kerk en de DSH-predikant te bezien of de door de generale synode vastgestelde overeenkomst tussen de Gereformeerde Kerken in Nederland en de DSH-predikant alsmede de vastgestelde instructies (besluit 4, 6, 7 en 8) in de praktijk voldoen en eventueel de volgende generale synode te dienen met voorstellen voor wijziging van die regelingen.

Gronden:

1. het is gewenst dat het werk van de DSH-predikant geschiedt onder toezicht en begeleiding vanwege de kerken gezamenlijk;
2. het is gewenst dat in het deputaatschap bekendheid bestaat met de problematiek van het DSH-werk en met de behoeften die ter zake van de pastorale verzorging van de DSH-gemeenteleden bestaan.

Besluit 6:

aan deze deputaten de volgende instructie te geven:

1. 1. zij dragen een door hen geschikt geachte predikant of kandidaat aan de beroepende kerk ter beroeping voor; deze voordracht dient met redenen omkleed in een vertrouwelijke brief te geschieden;
1. 2. zij regelen en begeleiden de speciale toerusting van de predikant, nadat deze het beroep heeft aangenomen en in zijn dienst bevestigd is;
2. 1. zij staan de predikant met raad en daad terzijde, begeleiden hem en zien toe op de uitvoering van de hem gegeven instructie, naar de wijze waarop ouderlingen volgens art. 21 KO toezien op de ambtsdienst van hun medeambtsdragers;
2. 2. zij behandelen eventuele klachten uit het midden van de kerken over het functioneren van de DSH-predikant; zij zullen echter alleen klachten in behandeling nemen als de klagende instantie eerst zelf getracht heeft met de predikant tot een oplossing te komen; zaken betreffende opzicht en tucht over de predikant laten zij over aan de kerkeraad;
3. 1. 1. zij stellen een passend traktement en een passende onkostenvergoeding voor de predikant vast en doen hem een en ander in maandelijkse termijnen toekomen;
3. 1. 2. zij zorgen voor een emeritaatsregeling;
3. 1. 3. desgewenst zorgen zij voor een passende huisvesting van de predikant in de plaats waar de beroepende kerk is gevestigd;
3. 1. 4. eveneens stellen zij aan de predikant communicatieapparatuur ter beschikking;
3. 2. zij stellen tijdig aan de beroepende kerk het bedrag ter beschikking voor het voldoen aan de verplichting die voor deze kerk voortvloeit uit de overeenkomst met de Vereniging Samenwerking Emeritering;
4. zij trachten samen met de predikant de pastorale verzorging van de DSH-gemeenteleden te stimuleren en te coördineren;
5. zij vragen jaarlijks onder verwijzing naar een bijgevoegde beknopte begroting aan de kerken om een bijdrage per ziel voor het landelijke DSH-werk;
6. 1. zij vergaderen op zijn minst vier maal per jaar;
6. 2. zij wijzen naast de samenroeper, die als voorzitter functioneert, uit hun midden een secretaris en een penningmeester aan;
6. 3. zij nodigen in de regel de DSH-predikant en de vertegenwoordiger van de beroepende kerk uit om als adviserende leden aan hun vergadering deel te nemen;
7. zij rapporteren elke drie jaar aan de generale synode; dit rapport dient, eventueel vergezeld van voorstellen, drie maanden voor de aanvang van de generale synode aan de kerken te worden toegezonden.

Besluit 7:

de volgende overeenkomst vast te stellen tussen enerzijds De Gereformeerde Kerken in Nederland, vertegenwoordigd door de deputaten voor de pastorale verzorging van doven en slechthorenden, en anderzijds de predikant voor de pastorale verzorging van doven en slechthorenden:

overeenkomst tussen enerzijds 'de Gereformeerde Kerken in Nederland', vertegenwoordigd door de deputaten voor de pastorale verzorging van doven en slechthorenden, en anderzijds de predikant voor de pastorale verzorging van doven en slechthorenden

In deze overeenkomst is bedoeld met:

- de predikant: de predikant voor de pastorale verzorging van dove en slechthorende gemeenteleden;
- deputaten: de deputaten die door de generale synode zijn benoemd voor de pastorale verzorging van doven en slechthorende gemeenteleden
- de kerk: de kerk die de predikant beroepen heeft;
- DSH: dove(n) en slechthorende(n).

Artikel 1

- 1.1. De predikant verbindt zich voor tenminste 9 jaar tot het DSH-werk, gedurende welke periode de overeenkomst alleen met wederzijds goedvinden kan worden ontbonden;
- 1.2. de bepaling onder 1.1 geldt niet in het geval dat de predikant naar art. 14 KO moet worden ontslagen, of dat hij naar art. 79 KO moet worden afgezet dan wel dat hij zich aan de kerk onttrekt;
- 1.3. indien de predikant voortijdig de overeenkomst ontbonden wil zien, zullen deputaten en hij gezamenlijke trachten tot overeenstemming te komen. Indien zij daarin niet slagen zullen zij dit melden aan de kerkeraad, die alsnog zal pogen te bemiddelen. Indien ook de bemiddelingspoging van de kerkeraad niet gelukt zullen zowel de deputaten als de predikant zich mogen beroepen op de classis waartoe de kerk behoort;
- 1.4.1. indien de predikant tegen het einde van de in 1.1 genoemde periode of na afloop daarvan de overeenkomst ontbonden wil zien, zal hij dit zo mogelijk een half jaar tevoren aan deputaten meedelen;
- 1.4.2. indien de predikant het tijdstip dat hij de overeenkomst ontbonden wil zien, nog gaan beroep van een andere kerk heeft ontvangen en ook niet voor een emeritering krachtens art. 13 KO in aanmerking komt, kunnen deputaten in een vertrouwelijk schrijven aan de kerken berichten dat de predikant weer beschikbaar komt voor ander werk als dienaar des Woords;
- 1.4.3. als de predikant ten tijde van de voorgenomen beëindiging van de overeenkomst nog niet door een andere kerk beroepen is en voortzetting van de overeenkomst niet mogelijk is, zal hij voor maximaal twee jaar aan de kerk verbonden blijven en voor rekening blijven van de kerken gezamenlijk, vertegenwoordigd door de deputaten;
- 1.4.4. gedurende de in 1.4.3 bedoelde periode zijn deputaten bevoegd met de predikant te overleggen over zijn tijdsbesteding en zijn toekomstplannen;
- 1.4.5. na afloop van de in 1.4.3 bedoelde periode zal de predikant volgens art. 14 KO van zijn verbintenis aan de kerk en daarmee van zijn verbintenis aan de kerken gemeenschappelijk ontslagen worden.

Artikel 2

- 2.1. Deputaten stellen jaarlijks, na overleg met de predikant, een traktement alsmede een onkostenvergoeding vast, die zij in twaalf gelijke maandelijkse termijnen uitkeren; desgewenst merken zij 8% van het traktement aan als vakantiegeld, uit te keren in de maand mei;
- 2.2. deputaten stellen een vergoeding vast voor autokosten, representatiekosten, communicatieapparatuur en het gebruik daarvan en voor de overige beroeps- en/of studiekosten.

Artikel 3

- 3.1. De predikant zal zich metterwoon vestigen in de plaats waar de kerk gevestigd is;
- 3.2. deputaten zullen desgewenst zorgen voor een passende huisvesting voor de predikant.

Artikel 4

De predikant zal jaarlijks in overleg met de deputaten zes weken vakantie mogen opnemen alsmede zes vrije zondagen.

Artikel 5

Deputaten beloven de predikant, dat zij hem met raad en daad zullen bijstaan en dat zij ernaar zullen streven zijn werkomstandigheden zó te regelen, dat hij zijn dienst met vreugde kan verrichten.

Artikel 6

De predikant verklaart dat hij naar zijn beste kunnen de hem gegeven instructie zal uitvoeren en dat hij de deputaten aanvaardt als degenen die naar de wijze van de ouderlingen volgens art. 21 KO als taak hebben erop toe te zien dat hij zijn ambt trouw vervult.

deputaten de predikant

Besluit 8:

de volgende instructie vast te stellen voor de DSH-predikant:

instructie voor de predikant voor de ambtelijke verzorging van doven en slechthorende gemeenteleden

De taak van de DSH-predikant omvat de volgende elementen:

1. hij bekwaamt zich in de communicatieve vaardigheid met het oog op de passende verzorging van doven en slechthorenden door het volgen van een studie voor doventolk of van een gelijkwaardige opleiding, desgewenst met uitzondering van die studieonderdelen die niet direct van toepassing zijn op de pastorale zorgverlening; hij houdt zich op de hoogte van de ontwikkelingen op het gebied van de dovenproblematiek en van de dovenzorg;
2. omdat de ambtelijke zorg voor de doven en slechthorende gemeenteleden is toevertrouwd aan de plaatselijke kerkeraden, zal hij slechts op verzoek van de desbetreffende kerkeraden of met hun goedvinden zijn pastorale taak

verrichten; zijn werk is gericht op de integratie van DSH-gemeenteleden in de plaatselijke gemeente waartoe zij behoren;

- a. hij gaat voor in de dovensdienst en in aangepaste kerkdiensten, zo mogelijk twee keer per zondag en verder op christelijke feest- en bededagen, eventueel met inbegrip van bediening der sacramenten; ook instrueert, begeleidt of assisteert hij, voorzover het hem mogelijk is, anderen die in zulke diensten voorgaan;
 - b. hij geeft in overleg met deputaten catechetisch onderwijs aan DSH-jongeren en/of ouderen en instructie of begeleiding aan anderen die dat onderwijs geven;
 - c. hij leidt, voor zover het hem mogelijk is, trouwdiensten en begrafenissen waarbij DSH-personen nauw betrokken zijn;
 - d. hij legt pastorale bezoeken af bij DSH-gemeenteleden, al naar gelang de ernst van hun handicap; eventueel begeleidt hij anderen die dergelijke bezoeken afleggen; zo nodig onderhoudt hij telefonisch of schriftelijk pastorale contacten met DSH-broeders en zusters;
 - e. hij rapporteert jaarlijks en zo nodig vaker aan de kerkeraad van DSH-gemeenteliden over pastorale contacten voorzover de kerkeraad daarbij niet door een of meer ambtsdragers betrokken was; hij doet dit eventueel door het onderhouden van telefonisch contact met de predikant of kerkeraad van de betrokken DSH-gemeenteliden;
3. hij neemt deel aan het overleg en het werk van deputaten tot het stimuleren en het coördineren van de plaatselijke en regionale pastorale verzorging en kerkelijke toerusting van de plaatselijke en regionale pastorale verzorging en kerkelijke toerusting van de DSH-broeders en zusters;
 4. hij woont als adviserend lid, mits daartoe uitgenodigd, de vergaderingen van deputaten bij en rapporteert hun eens per kwartaal over zijn werkzaamheden; ook werkte hij desgevraagd mee aan het opstellen van het rapport van deputaten aan de generale synode;
 5. hij woont eenmaal per jaar een vergadering bij van de kerkeraad van de beroepende kerk, evenzo een vergadering van de kerkeraad met de diakenen en de vergadering waarin de jaarlijkse kerkvisitatie wordt gehouden; tevens is het gewenst dat hij twee keer per jaar voorgaat in een kerkdienst die belegd is door de beroepende kerk.

Besluit 9:

kennis te nemen van de brief van de raad van de Gereformeerde Kerk te Leeuwarden.

GS Berkel en Rodenrijs 1996, artikel 55

Materiaal:

1. rapport van deputaten voor de pastorale verzorging van dove en slechthorende gemeenteleden;
2. verslag van de kerkenraad van de Gereformeerde Kerk te Zwolle-Zuid in verband met de opdracht betreffende de predikant voor de arbeid onder dove en slechthorende gemeenteleden;
3. formulier voor de bevestiging van een dienaar van het Woord ten behoeve van de ambtelijke verzorging van de dove en slechthorende broeders en zusters in de Gereformeerde Kerken in Nederland;
4. rapport van de kerk te Zwolle-Zuid die de kas van de administrateur / penningmeester van deputaten heeft laten controleren.

Besluit:

dankbaarheid ervoor uit te spreken, dat de pastorale verzorging voor dove en slechthorende gemeenteleden in de voorbije periode gestalte heeft gekregen, met name door het werk van ds. J.W. Boerma;

deputaten voor de pastorale verzorging van dove en slechthorende gemeenteleden te dechargeren van het door haar gevoerde beleid en dank te zeggen voor hun werkzaamheden;

de Gereformeerde Kerk te Zwolle-Zuid dank te zeggen voor het gevoerde beleid en te verzoeken opzichten tucht te blijven oefenen over de aan haar naar analogie van art. 12 KO verbonden predikant voor de pastorale verzorging van dove en slechthorende broeders en zusters volgens de volgende instructie:

1. zij oefent volgens de kerkelijke regels opzicht en tucht over de predikant, maar zij gaat niet over tot tuchtmaatregelen dan na overleg met de deputaten;
2. zij nodigt de predikant voor de pastorale arbeid onder dove en slechthorende broeders en zusters uit voor minimaal eenmaal per jaar een vergadering van de kerkenraad alsmede voor een vergadering van de kerkenraad met de diakenen en voor de kerkeradsvergadering waarin de jaarlijkse kerkvisitatie wordt gehouden; verder nodigt zij de predikant uit om minimaal twee maal per jaar in haar midden voor te gaan in de dienst des Woords;
3. zij wijst een vertegenwoordiger (met een secundus) aan om als adviserend lid de vergaderingen van de deputaten bij te wonen;
4. zij rapporteert aan de volgende generale synode en voegt haar rapport bij dat van de deputaten;

zeven deputaten (en drie secundi) voor de pastorale verzorging van dove en slechthorende gemeenteleden te benoemen, van wie vier betrokken zijn bij het werk van de respectieve regionale samenwerkingsverbanden voor deze pastorale verzorging; deze deputaten de volgende instructie mee te geven:

1. zij regelen en begeleiden de speciale toerusting van de predikant;
2. zij staan de predikant met raad en daad terzijde, begeleiden hem en zien toe op de uitvoering van de hem gegeven instructie, naar de wijze waarop ouderlingen volgens art. 21 KO toezien op de ambtsdienst van hun medeambtsdragers;

3. zij behandelen eventuele klachten uit het midden van de kerken over het functioneren van de predikant; zij zullen echter alleen klachten in behandeling nemen als de klagende instantie eerst zelf getracht heeft met de predikant tot een oplossing te komen; zaken betreffende opzicht en tucht over de predikant laten zij over aan de kerkenraad;
4. zij trachten samen met de predikant de pastorale verzorging van de dove en slechthorende gemeenteleden te stimuleren en te coördineren; zij voorzien de predikant van de voor zijn werk benodigde communicatie-apparatuur;
5. zij vragen aan de in het land bestaande dovencommissies een jaarplan in te dienen voor de aanvang van elk jaar;
6. zij vragen jaarlijks, onder verwijzing naar een bijgevoegde beknopte begroting, aan de kerken om een bijdrage per ziel voor het landelijke werk ten bate van de dove en slechthorenden;
7. zij stellen tijdig aan de kerk te Zwolle-Zuid het bedrag ter beschikking voor het voldoen aan de verplichting die voor deze kerk voortvloeit uit de overeenkomst met de Vereniging Samenwerking Emeritering;
- 8.1 zij vergaderen minimaal vier maal per jaar;
- 8.2 zij wijzen naast de samen roeper, die als voorzitter optreedt, uit hun midden een secretaris en een penningmeester aan;
- 8.3 zij nodigen in de regel de predikant voor de arbeid onder dove en slechthorenden en de vertegenwoordiger van de kerk te Zwolle-Zuid uit om als adviserende leden aan hun vergaderingen deel te nemen;
9. zij bezien opnieuw het 'Formulier voor de bevestiging van een dienaar van het Woord ten behoeve van de ambtelijke verzorging van de dove en slechthorende broeders en zusters in de Gereformeerde Kerken in Nederland' (Rapport, bijl. 2) met betrekking tot de wijze waarop de Schrift wordt aangehaald;
10. zij onderzoeken of er middelen voorhanden zijn om Schrift en belijdenis zo dicht mogelijk bij de dove en slechthorende broeders en zusters te brengen;
11. als er een vacature ontstaat handelen zij naar de instructie van Ommen (Acta art. 42, besluit 6).
12. zij rapporteren aan de volgende generale synode; dit rapport dient drie maanden voor de aanvang van de generale synode aan de kerken te worden toegezonden.

Gronden:

1. de vastgestelde overeenkomst tussen de Gereformeerde Kerken in Nederland en de predikant voor de pastorale verzorging van dove en slechthorende broeders en zusters alsmede de vastgestelde instructies blijken in de praktijk goed te voldoen. Er is een goede invulling gegeven aan de instructies;
2. de bepalingen in de instructies door de Generale Synode van Ommen 1993 opgesteld voor deputaten en voor de kerk te Zwolle-Zuid die betrekking hebben op het opstarten van dit werk kunnen nu vervallen;
3. het eerste werkdeputaatschap benoemd door de Generale Synode van Ommen 1993 werkte in de praktijk met zeven personen (ook twee secundi waren ingeschakeld). Deputaten geven de wens te kennen dat er nu zeven primi worden benoemd;
4. de predikant voor dove en slechthorenden heeft in de praktijk veel te maken met de vier in het land bestaande dovencommissies. Deputaten streven daarom naar een goede communicatie met de dovencommissies en een evenredige verdeling van het werk van de predikant over de verschillende regio's. Teneinde dit te realiseren, cq. zo veel mogelijk te bevorderen, is het een goede zaak de regionale commissies te vragen een jaarplan in te dienen bij deputaten;
5. het valt op dat in het aangepaste bevestigingsformulier de teksten niet steeds op dezelfde manier worden aangehaald en in sommige gevallen (bijv. Ef. 4:11-12, 2 Kor. 5:18-20, 2 Tim. 4:1-2) niet inhoudelijk overeenstemmen met de gangbare vertaling. Eveneens zijn de tekstverwijzingen die in het vigerende formulier in de marge staan, weggelaten;
6. dove en slechthorenden hebben geringere mogelijkheden dan andere broeders en zusters om Schrift en belijdenis te verstaan, zowel vanwege de gehoorhandicap en communicatieproblemen als vanwege de daarmee verband houdende achterstand in taalvaardigheid.

GS Leusden 1999, artikel 69

Materiaal :

1. rapport deputaten Pastorale Verzorging Doven en Slechthorenden, met een verslag van verrichte werkzaamheden en een visie met betrekking tot de opvolging van ds. J.W. Boerma.
Uit dit rapport blijkt onder meer dat:
 - a. de eerste gereformeerde dovenpredikant tot grote tevredenheid van de deputaten veel zaken met goed gevolg heeft opgepakt;
 - b. de kerkenraad te Zwolle-Zuid inhoud gegeven heeft aan de opdracht die hij heeft met betrekking tot ds. Boerma;
 - c. in aansluiting bij ontwikkelingen in de dovenwereld de keus is gemaakt om het werk aan dove steeds meer te scheiden van het werk aan slechthorenden, hetgeen als positief ervaren wordt;
 - d. deputaten het voor de opvolger van ds. Boerma noodzakelijk achten een inwerkperiode te creëren, waardoor er gedurende een periode van ongeveer een jaar dubbele traktementskosten gemaakt moeten worden;
2. aanvullend rapport van het deputaatschap Pastorale Verzorging Doven en Slechthorenden (zie bijlage 30 bij deze Acta, op cd-rom). In dit rapport wordt aandacht besteed aan de tekstverwijzingen van het nieuwe bevestigingsformulier;
3. brief van de Gereformeerde Kerk te Mussel dd. 3 maart 1999, waarin, omtrent de opvolging van ds. Boerma, de aandacht gevestigd wordt op predikanten, die van hun gemeente zijn losgemaakt en die beschikbaar zijn voor een

nieuwe roeping, met het verzoek deze suggestie mee te nemen in de overwegingen. Uiteraard moet de vereiste geschiktheid voor het werk aanwezig zijn;

4. brief van de Gereformeerde Kerk te Amersfoort-Noord dd. 11 maart 1999, waarin:

a. de wenselijkheid onderstreept wordt van een nota over: “wat doven aan ondersteuning van hun gemeente wel en niet mogen verwachten en wat kerkenraden hun dove gemeenteleden behoren te bieden”, zoals dit in het rapport van de deputaten is aangegeven. De kerk te Amersfoort-Noord vindt het belangrijk deze wens in een besluit op te nemen;

b. geattendeerd wordt op het maken van een goede start door de nieuwe dovenpredikant en hem de gelegenheid te geven een goede opleiding in de Nederlandse Gebarentaal te volgen. De periode van een jaar overlap is zeker geen luxe. Gevraagd wordt om de deputaten te adviseren op dit punt geen enkel risico te nemen;

5. brief van de Gereformeerde Kerk te Assen-Marsdijk dd. 15 maart 1999 waarin:

a. gevraagd wordt het alternatief van de benoeming van twee dovenpredikanten in deeltijd opnieuw in overweging te nemen. Geattendeerd wordt op het gemis dat ds. Boerma ervaart door het ontbreken van een eigen gemeente. Door het benoemen van twee dovenpredikanten in deeltijd, zou daaraan tegemoet gekomen kunnen worden;

b. met betrekking tot het advies van deputaten opnieuw één dovenpredikant te benoemen, rekening te houden met de volgende aspecten:

1. het groeiend aantal predikanten;
2. de moeiten van kleinere vacante gemeenten;
3. de kwetsbaarheid en continuïteit van het werk;
4. de verschuiving in de aard en inhoud van het werk.

Besluit:

1. dankbaarheid uit te spreken dat de pastorale zorg voor doven en slechthorenden door het werk van ds. Boerma een goede voortgang heeft gevonden;

2. deputaten onder dank voor het door hen verrichte werk te dechargeren;

3. de Gereformeerde Kerk te Zwolle-Zuid dank te zeggen voor het gevoerde beleid en haar te verzoeken verder te handelen overeenkomstig hetgeen verwoord is door de Generale Synode van Berkel en Rodenrijs 1996 (Acta art. 55, besluit 3);

4. de voorgestelde aanpassingen in het bevestigingsformulier bij de bevestiging van een dovenpredikant goed te keuren;

5. uit te spreken dat het ten behoeve van de pastorale verzorging van de dove en slechthorende broeders en zusters in het midden van de kerken nodig is, dat één fulltime predikant voor deze bijzondere zaak is afgezonderd;

6. deputaten op te dragen een zo soepel mogelijke overgang met betrekking tot de opvolging van ds. Boerma te bewerkstelligen en op korte termijn al om te zien naar voor dit werk geschikt geachte predikanten, teneinde het pastorale werk optimaal door te laten gaan. Rekening moet worden gehouden met een inwerkperiode van een jaar. De deputaten wordt opgedragen om de regelingen te volgen die door GS Ommen 1993 zijn opgesteld. Ook dienen zij gebruik te maken van de ervaring die in de jaren daarna is opgedaan;

7. zeven deputaten te benoemen ten behoeve van de pastorale verzorging van de dove en slechthorende gemeenteleden;

8. deputaten de volgende instructie mee te geven:

a. zij regelen en begeleiden de speciale toerusting van de predikant;

b. zij staan de predikant met raad en daad terzijde, begeleiden hem en zien toe op de uitvoering van de hem gegeven instructie, naar de wijze waarop ouderlingen volgens artikel 21 KO toezien op de ambtsdienst van hun medeambtsdragers;

c. zij behandelen eventuele klachten uit het midden van de kerken over het functioneren van de predikant. Zij zullen echter alleen klachten in behandeling nemen als de klagende instantie eerst zelf getracht heeft met de predikant tot een oplossing te komen; in zaken die leer of leven van de predikant raken, houden zij zich aan wat daarover in de instructie voor de kerk te Zwolle-Zuid is vastgesteld (Acta GS Ommen 1993, art. 42);

d. zij trachten samen met de predikant de pastorale verzorging van de dove en slechthorende gemeenteleden te stimuleren en te coördineren en voorzien de predikant van de voor zijn werk benodigde communicatieapparatuur;

e. zij onderhouden goed contact met de in het land bestaande dovencommissies;

f. zij vragen jaarlijks, onder verwijzing naar een bijgevoegde beknopte begroting, aan de kerken om een bijdrage per ziel voor het landelijke werk ten bate van de doven en slechthorenden;

g. zij stellen tijdig aan de kerk te Zwolle-Zuid het bedrag ter beschikking voor het voldoen aan de verplichting die voor deze kerk voortvloeit uit de overeenkomst met de Vereniging Samenwerking Emeritering;

h. zij vergaderen minimaal vier maal per jaar en wijzen naast de samenroeper, die als voorzitter optreedt, uit hun midden een secretaris en een penningmeester aan. Zij nodigen in de regel de predikant voor de arbeid onder doven en slechthorenden en de vertegenwoordiger van de kerk te Zwolle-Zuid uit om als adviserende leden aan hun vergadering deel te nemen;

i. zij onderzoeken of er middelen voorhanden zijn om Schrift en belijdenis zo dicht mogelijk bij de dove en slechthorende broeders en zusters te brengen;

j. als er een vacature ontstaat, handelen zij naar de instructie van de GS Ommen 1993 (Acta art. 42, besluit 6);

k. zij rapporteren aan de volgende generale synode en dit rapport dient zes maanden voor de aanvang van de

generale synode aan alle kerken te worden toegezonden;

9. ds. Boerma te verzoeken een nota te schrijven over ‘wat doven en slechthorenden aan ondersteuning van hun gemeente wel en niet mogen verwachten en wat kerkenraden hun dove gemeenteleden behoren te bieden’;

10. de nieuwe dovenpredikant de gelegenheid te geven een gedegen opleiding in de Nederlandse Gebarentaal te volgen;

11. aan het verzoek van de Gereformeerde Kerk te Mussel te voldoen door een afschrift van deze brief ter hand te stellen aan deputaten;

12. deputaten te machtigen ter bekostiging van het hun opgedragen werk, mede in verband met de overlap van een jaar met betrekking tot de nieuwe dovenpredikant, indien deze grotendeels in 2002 plaatsvindt, voor de jaren 2000, 2001 en 2002 respectievelijk de volgende maximale bedragen van de kerken te heffen: f 207.400,-, f 223.200,- en f 226.800,-. Vindt de overlap grotendeels plaats in het jaar 2001, dan gelden de respectievelijke maximale bedragen voor deze jaren: f 237.900,-, f 241.800,- en f 176.400,-.

Gronden:

1. de vastgestelde overeenkomst tussen De Gereformeerde Kerken in Nederland en de predikant voor de pastorale verzorging van dove en slechthorende broeders en zusters alsmede de vastgestelde instructies blijken in de praktijk goed te voldoen. Er is een goede uitvoering gegeven aan de instructies;

2. doven hebben een duidelijke taalachterstand; daarom is omtrent de teksten in het aangepaste bevestigingsformulier gekozen voor een vertaling waarbij de gebarentaal op een juiste wijze gebruikt kan worden, waarbij gelet is op een voor doven zo helder mogelijke weergave van de bijbelse boodschap;

3. één dovenpredikant in fulltime functie is als bezetting voldoende, daar het thans gaat om een doelgroep van 40 personen, waardoor het werkterrein voor de opvolger sterk is afgebakend. De slechthorenden (80 personen) behoren nu tot de minder intensief te bewerken aandachtsgroep. Bovendien is het werk als dovenpredikant moeilijk te verenigen met dat van een gemeentepredikant;

4. ten einde het pastorale werk optimaal te laten doorgaan, dient een zo soepel mogelijke overgang voor de opvolging van ds. Boerma gegarandeerd te worden;

5. ook na zijn aftreden als dovenpredikant kan in noodgevallen een beroep op ds. Boerma gedaan worden om de kwetsbaarheid van het werk voor deze doelgroep te verminderen;

6. uit de door deputaten beschikbaar gestelde begroting blijken de quotabedragen toereikend voor het opgedragen werk.

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 97

Materiaal:

rapport van deputaten voor pastorale zorg aan doven en slechthorenden.

Besluit:

1. dankbaarheid uit te spreken dat de pastorale zorg voor doven en slechthorenden door het werk van ds. Boerma een goede voortgang heeft gevonden en dat dit werk voortgang vindt na de bevestiging van ds. Van Dijk;

2. deputaten onder dank voor het door hen verrichte werk te dechargeren;

3. de Gereformeerde Kerk te Zwolle-Zuid dank te zeggen voor het gevoerde beleid en haar te verzoeken verder te handelen overeenkomstig hetgeen verwoord is door de Generale Synode van Berkel en Rodenrijs 1996 (Acta art. 55 besluit 3);

4. uit te spreken dat het ten behoeve van de pastorale verzorging van de dove en slechthorende broeders en zusters in het midden van de kerken nodig blijft, dat één fulltime predikant voor deze bijzondere taak is afgezonderd;

5. acht deputaten te benoemen ten behoeve van de pastorale verzorging van de dove en slechthorende gemeenteleden;

6. deputaten de volgende instructie mee te geven:

a. zij regelen en begeleiden de speciale toerusting van de predikant;

b. zij staan de predikant met raad en daad terzijde, begeleiden hem en zien toe op de uitvoering van de hem gegeven instructie, naar de wijze waarop ouderlingen volgens art. 21 KO toezien op de ambtsdienst van hun medeambtsdragers;

c. zij behandelen eventuele klachten uit het midden van de kerken over het functioneren van de predikant. Zij zullen echter alleen klachten in behandeling nemen als de klagende instantie eerst zelf getracht heeft met de predikant tot een oplossing te komen; in zaken die leer of leven van de predikant raken, houden zij zich aan wat daarover in de instructie voor de kerk te Zwolle-Zuid is vastgesteld (Acta GS Ommen 1993, art. 42);

d. zij trachten samen met de predikant de pastorale verzorging van de dove en slechthorende gemeenteleden te stimuleren en te coördineren en voorzien de predikant van de voor zijn werk benodigde communicatieapparatuur;

e. zij gaan na, welk beleid er gevoerd moet worden voor de slechthorenden in de Gereformeerde Kerken in Nederland en wat de rol van de dovenpastor in deze moet zijn;

f. zij onderhouden goed contact met de in het land bestaande dovencommissies;

g. zij stellen tijdig aan de kerk te Zwolle-Zuid het bedrag ter beschikking voor het voldoen aan de verplichting die voor deze kerk voortvloeit uit de overeenkomst met de Vereniging Samenwerking Emeritering;

h. zij vergaderen minimaal vier maal per jaar en wijzen naast de samenroeper, die als voorzitter optreedt, uit hun midden een secretaris en een penningmeester aan. Zij nodigen in de regel de predikant voor de arbeid onder doven

en slechthorenden en de vertegenwoordiger van de kerk te Zwolle-Zuid uit om als adviserende leden aan hun vergadering deel te nemen;

- i. zij onderzoeken of er middelen voorhanden zijn om Schrift en belijdenis zo dicht mogelijk bij de dove en slechthorende broeders en zusters te brengen;
- j. als er een vacature ontstaat, handelen zij naar de instructie van de GS Ommen 1993 (Acta art. 42, besluit 6);
- k. zij verrichten hun werkzaamheden binnen het vastgestelde budget, dat separaat zal worden toegezonden;
- l. zij rapporteren aan de volgende generale synode en dit rapport dient zes maanden voor de aanvang van de generale synode aan alle kerken te worden toegezonden;
7. ds. Van Dijk de gelegenheid te geven een gedegen opleiding in de Nederlandse Gebarentaal te volgen en zich ook daarna te blijven scholen;
8. de dovenpredikant te stimuleren om daar waar mogelijk contacten te onderhouden met christenen buiten de Gereformeerde Kerken in Nederland.

Gronden:

1. de vastgestelde overeenkomst tussen de Gereformeerde Kerken in Nederland en de predikant voor de pastorale verzorging van de dove en slechthorende broeders en zusters, de gegroeide praktijk alsmede de vastgestelde instructies blijken in de praktijk goed te voldoen. Er is een goede uitvoering gegeven aan de instructies;
2. het werk onder doven en slechthorenden heeft als eerste doel gemeenten te helpen hun doven zo veel mogelijk in hun eigen gemeente te laten functioneren. Wanneer technische voorzieningen daarbij helpen, kunnen deputaten dat goed coördineren;
3. uit de door deputaten beschikbaar gestelde begroting blijken de quotabedragen toereikend voor het opgedragen werk;
4. ook buiten onze kerken zijn veel doven en slechthorenden die pastorale zorg nodig hebben. Ook zij mogen delen in de zorg die de Here aan zijn kerk wil geven;
5. de benoeming van acht deputaten in plaats van zeven komt voort uit de wens van de deputaten om een dove broeder en zuster als deputaat te laten benoemen door de synode. Omdat er maar twee leden aftreden en er tevens de wens is om ds. Van Dijk door twee predikanten te laten adviseren in vertrouwelijke pastorale zaken, ontstaat hier de behoefte om het aantal deputaten uit te breiden tot acht. Na deze termijn kan het aantal door de volgende synode weer teruggebracht worden tot zeven.

Overwegingen:

1. Doven en slechthorenden vormen een groep mensen binnen de kerk met een geheel eigen handicap.
2. Er zijn vele groepen te onderscheiden binnen de kerk die op grond van een bepaalde overeenkomst zijn in te delen. Te denken valt aan o.a. kleuters, kinderen, bejaarden, hoogopgeleiden, laagopgeleiden, mensen met een verstandelijke beperking en vele geestelijke gradaties.
3. Het kan wenselijk zijn om voor onderscheiden doelgroepen, zoals doven en slechthorenden, passende hulpmiddelen te gebruiken binnen de eredienst.
4. Het is de vraag of het Schriftuurlijk is om voor onderscheiden groepen een predikant te benoemen. Nog afgezien van de vraag of dat in de praktijk haalbaar is.
5. Ambtsdragers zullen in hun pastorale bearbeiding van de gemeente ieder zo veel mogelijk op zijn/haar niveau behandelen. Om dit te verwezenlijken worden immers de meest bekwame broeders tot het ambt gekozen. Maar dat betekent dus niet dat iedereen een op zijn niveau aangepaste ambtsdrager krijgt.
6. De gemeente van Christus bestaat uit leden met de meest uiteenlopende kwaliteiten, gaven en beperkingen, en toch hebben allen maar één Hoofd, nl. Christus (zie bijv. Ef. 5: 23).
7. Er wordt in de Heilige Schrift geen onderscheid gemaakt tussen ambtsdragers met het oog op de verscheidenheid van de gemeente. Er wordt benadrukt dat er vele gaven zijn, maar één Geest en dat allen leden zijn van het ene lichaam. Daarbij is de een de ander tot nut (1 Cor. 12). Zie hiervoor ook de gronden C.2.4.1. en C.2.4.2. bij besluit C.2.3. van art. 35 van GS Emmen 2009/2010.

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat de besluiten van GS Ommen 1993 in artikel 42; van GS Berkel en

Rodenrijs 1996 in artikel 55; van GS Leusden 1999 in artikel 69 en van GS Zuidhorn 2002/2003 in artikel 97 t.a.v. pastorale zorg aan doven en slechthorenden vervallen zijn en dat de kerken daaraan niet gebonden zijn.

Gronden:

1. De Heilige Schrift geeft ons geen aanwijzingen voor het feit dat verschillende doelgroepen binnen de kerk een eigen ambtsdrager of predikant krijgen toegewezen.
2. Met name de gronden onder besluit 2 van artikel 42 van GS Ommen 1993, waarin de motivatie voor het instellen van een predikant ten behoeve van pastorale arbeid speciaal aan doven en slechthorenden wordt verwoord, geven geen enkele Schriftuurlijke basis aan. De teksten die wel worden aangehaald geven de noodzaak van de prediking van het evangelie weer. En vervolgens wordt er op gewezen dat doven en slechthorenden daar moeite mee hebben.
3. De argumentatie die wordt gebruikt om een predikant voor deze doelgroep af te zonderen zou met evenveel kracht gebruikt kunnen worden om predikanten af te zonderen voor andere speciale doelgroepen binnen de kerk.
4. Ook in de belijdenisgeschriften van de kerk en het bevestigingsformulier voor predikanten lezen we niet dat de gemeente in groepen ingedeeld moet worden en dat er voor onderscheiden groepen ambtsdragers en/of predikanten kunnen worden aangesteld.
5. De overige genoemde besluiten, naast besluit 2 in art. 42 van GS Ommen 1993, vloeien allen voort uit het feit dat er een predikant is/wordt aangesteld voor de genoemde doelgroep en kunnen daarmee allen als vervallen worden beschouwd zonder nadere argumentatie.

Pastoraat en diakonaat 4: Geestelijke verzorging militairen

a. GS Ommen 1993 en GS Berkel en Rodenrijs 1996

Materiaal:

GS Ommen 1993, artikel 43

GS Berkel en Rodenrijs 1996, artikel 56

GS Ommen 1993, artikel 43

Materiaal:

1. rapport van deputaten voor de geestelijke verzorging van militairen met het overzicht van hun werkzaamheden; in dit rapport blijkt onder meer:
 - a. door inkrimping en bezuinigingen bij de krijgsmacht zal er in de komende tijd nauwelijks ruimte zijn voor het aanstellen van nieuwe legerpredikanten; deputaten vragen daarom extra aandacht voor het inzetten van de reservelegerpredikanten;
 - b. in de verslagperiode hebben drie predikanten gedurende ruim een jaar dienst gedaan als legerpredikant;
 - c. het blijft een utopie te zijn dat een legerpredikant “blijft voorgaan in de dienst des Woords in zijn gemeente, zo dikwijls zijn verplichtingen als krijgsmachtpredikant dat toelaten” (opdracht deputaten e2b);
 - d. deputaten werken aan een regeling voor een legerpredikant in een dienstverband van ongeveer vijf jaar (hun opdracht g);
 - e. aan één onderdeel van hun opdracht hebben deputaten niet voldaan, namelijk het nieuw formuleren van de zending van de legerpredikant (hun opdracht i). Die zending luidt: ‘het doen uitgaan van het Woord van God tot hen die in militaire dienst zijn’. Deputaten hebben geen kans gezien deze formulering te verbeteren en achten haar nog steeds toepasbaar;
2. aanvullend rapport van deputaten met als bijlage het begin van een concept-regeling zoals bedoeld onder 1d; deputaten geven aan dat zij hieraan nog verder moeten werken; verder attenderen deputaten erop dat het zitting hebben in het CIO-M voor hen meer mogelijkheden zou bieden dan het alleen als toehoorder aanwezig zijn; dit is echter afhankelijk van deelname aan het CIO (zie het rapport van de deputaten voor de correspondentie met de Hoge Overheid).

Besluit 1:

met dankbaarheid te constateren dat

- a. de overheid de gelegenheid bood pastorale zorg te verlenen aan hen die in militaire dienst zijn;
- b. van deze gelegenheid gebruik werd gemaakt doordat de predikanten A.H. van der Velden, F.H. Folkerts en A. de Ruiter voor ruim een jaar door hun respectieve kerkeraden te Zevenbergen, Stadskanaal en Lelystad daarvoor werden afgestaan.

Besluit 2:

deputaten te danken voor hun arbeid en te dechargeren van hun opdracht.

Grond:

deputaten hebben blijkens hun rapporten naar vermogen aan hun opdracht voldaan.

Besluit 3:

extra aandacht van de kerken te vragen voor de inzet van reservelegerpredikanten.

Grond:

door de inkrimpingen en de bezuinigingen bij de krijgsmacht zal het in de komende jaren waarschijnlijk erg moeilijk zijn nieuwe legerpredikanten aan te stellen.

Besluit 4:

de opdracht van de krijgsmachtpredikant als volgt te formuleren: "Met het Woord van God te arbeiden onder hen die in militaire dienst zijn".

Gronden:

1. deze formulering doet recht aan de taak van een predikant en is bruikbaar in de tegenwoordige omstandigheden, terwijl de indruk wordt vermeden dat de legerpredikant een zendeling zou zijn;
2. deze formulering past in het kader van art. 12 KO, hetgeen van belang is wanneer een predikant zich voor een lagere periode geheel gaat wijden aan deze bijzondere taak.

Besluit 5:

opnieuw deputaten te benoemen met de volgende opdracht:

- a. als instantie te fungeren waaraan de overheid (c.q. de hoofdlegerpredikant, de hoofdvluchtmachtpredikant of de hoofdvlootpredikant) mededeling kan doen, indien zij/hij ter vervulling van een of meer plaatsen als krijgsmachtpredikant deze uit de gereformeerde kerken wenst;
- b. de ontwikkeling in de geestelijke verzorging binnen de krijgsmacht zo nauwkeurig mogelijk te volgen en te toetsen en een nauw contact met de hoofdlegerpredikant c.q. de hoofdvluchtmachtpredikant en/of hoofdvlootpredikant te onderhouden om zo mogelijk invloeden ten goede aan te wenden;
- c. in het kader van de opdracht onder b. genoemd als waarnemers zonder enige verplichting te doen wat mogelijk is met betrekking tot het werk van het CIO-M (Contact in Overheidszaken, sectie Militairen)
- d. ijverig te zoeken, eventueel met behulp van klassicale vergadering, naar predikanten die geschikt en bereid zijn de functie van krijgsmachtpredikant te vervullen, ongeacht of dit een plaats bij de landmacht, bij de luchtmacht of bij de vloot betreft en zo te komen tot bezetting van die plaatsen die voor gereformeerde predikanten beschikbaar zijn;
- e. in contacten met predikanten en kerkeraden alsook in te verstrekken adviezen en te nemen beslissingen wat betreft krijgsmachtpredikanten, indien het gaat om kortverbanders, te verwijzen naar de oordelen van de Generale Synode van Hoogeveen 1969-1970 in haar besluit over de regeling positie legerpredikanten, Acta art. 332, met name onder voorts van oordeel 1 t/m 4, waar is uitgesproken,
 - dat de krijgsmachtpredikant als gezonden ambtsdrager dient te blijven staan onder toezicht en tucht der kerk waartoe hij behoort, aangezien dit onlosmakelijk aan deze opdracht verbonden is;
 - dat opzicht en tucht over de krijgsmachtpredikant te beter door kerkeraad die hem zendt kan worden uitgeoefend indien deze dienaar des Woords:
 - a. blijft wonen in het midden van de gemeente waartoe hij behoort;
 - b. af en toe in de dienst des Woords in zijn gemeente voorgeeft, indien zijn verplichtingen als krijgsmachtpredikant dat toelaten;
 - c. op vastgestelde tijden, bijvoorbeeld eenmaal in de twee maanden, op de vergadering van de kerkeraad verantwoording doet van zijn arbeid, met volledige erkenning van zijn organisatorische verplichtingen jegens de hoofdlegerpredikant;
 - dat het op deze wijze oefenen van opzicht en tucht bezwaarlijker wordt naarmate de verbintenis een langere periode omvat, aangezien het gevaar bestaat dat de dienaar des Woords en de gemeente dan elkaar zullen 'ontgroeien', te meer als de dienaar des Woords als krijgsmachtpredikant in lang(er) verband zich ook elders metterwoon gaat vestigen;
 - dat het daarom sterke aanbeveling verdient de opdracht als legerpredikant steeds voor bepaalde tijd en bij voorkeur niet te lang achtereen te doen geschieden;
- f. zich te houden aan de door de Generale Synode van Rotterdam-Delfshaven 1964-1965 (Acta art. 404b) vastgesteld 'stipulatiën'(gewijzigd door de Generale Synode van Arnhem 1981, art. 100), indien deputaten erin slagen (een) predikant(en) te vinden die bereid is (zijn) als krijgsmachtpredikant op te treden, en de betrokken kerkeraad erin bewilligt dat deze predikant(en) tijdelijk (in kort verband) voor de beoogde dienst wordt (worden) afgezonderd;

- g.1. overleg te plegen met de hoofdlegerpredikant over de mogelijkheid gereformeerde krijgsmachtpredikanten aan te zoeken voor een langere maar begrensde periode;
- 2. de volgende synode te dienen met uitgewerkte concepten voor de regeling van de kerkelijke positie van de betrokken predikant(en) naar art. 12 KO en van zijn (hun) verantwoordelijkheden jegens de overheid;
- 3. indien voorafgaand aan de volgende generale synode een plaats voor een gereformeerde krijgsmachtpredikant beschikbaar zou komen een voorlopige regeling te treffen in overeenstemming met art. 12 KO;
- h. de aangetroffen krijgsmachtpredikanten voorts te wijzen op de hun gegeven opdracht die luidt: 'Met het Woord van God te arbeiden onder hem die in militaire dienst zijn';
- i. nieuwbenoemde krijgsmachtpredikanten te doen scholen in didactische, sociale en andere vaardigheden ter nadere voorbereiding op het werk, als aanvulling op de Toerusting Krijgsmacht Pastoraat georganiseerd door de hoofdlegerpredikant;
- j. ten aanzien van hun arbeid contact te onderhouden met de Contactcommissie Gereformeerde Garnizoenskerken;
- k. geregeld contact te onderhouden met de dienstdoende en reservekrijgsmachtpredikanten om van deze rapport te ontvangen van hun (eventuele) werkzaamheden, hen bij te staan in de uitoefening van hun functie en zo nodig te informeren over de huidige gang van zaken;
- l. zolang de mogelijkheid daartoe wordt geboden in 'Beukbergen' of elders cursussen te organiseren voor gereformeerde (aanstaande) militairen mede onder leiding van gereformeerde (krijgsmacht)predikanten en al het nodige te verrichten tot vorming en voorlichting, eventueel in samenwerking met het Gereformeerd Vormingsinstituut (GVI), de Contactcommissie Gereformeerde Garnizoenskerken (CCGG) en het Gereformeerd Maatschappelijk Verbond (GMV);
- m. er bij de kerkeraden zo nodig op aan te dringen, dat zij voor hun deel bevorderen dat door de (aanstaande) militairen een optimaal gebruik wordt gemaakt van de vormingscursussen voor (aanstaande) militairen, uitgaande van de deputaten, de CCGG, het GVI en de sectie militairen van het GMV;
- n. van hun arbeid aan de volgende generale synode rapport uit te brengen en dit rapport zes maanden voor de aanvang van de synode aan de kerken toe te zenden.

Gronden:

- a. de opdracht die de Generale Synode van Leeuwarden 1990 (Acta art. 69) aan deputaten gaf is een goed uitgangspunt, al is niet alles in de praktijk haalbaar;
- b. dat de legerpredikant blijft voorgaan in de dienst des Woords in zijn gemeente is een utopie gebleken (opdracht e2b); het is van belang het verwachtingspatroon zo zuiver mogelijk te stellen;
- c. de opdracht van de legerpredikant moest nieuw geformuleerd worden, op zodanige wijze dat deze beantwoordt aan de Schrift en in de tegenwoordige omstandigheden bruikbaar is (opdracht h, vergelijk GS Leeuwarden Acta art. 69, besluit 4, punt h en i).

GS Berkel en Rodenrijs 1996, artikel 56

Materiaal:

- 1. rapport van deputaten voor de geestelijke verzorging van militairen met het overzicht van hun werkzaamheden; dit rapport bevat twee bijlagen met regelingen voor de aanstelling van een krijgsmachtpredikant 'in lang verband'; in dit rapport blijkt ondermeer:
 - a. in de afgelopen drie jaar heeft slechts een predikant, ds. C. van Breemen te Heerenveen, dienst kunnen doen als legerpredikant;
 - b. ds. L.S.K. Hoogendoorn heeft als waarnemer namens deputaten vrijwel alle vergaderingen van het Contact inzake overheidszaken-militairen (CIO-M) bijgewoond; hij heeft daar goede mogelijkheden onze inbreng en visie naar voren te brengen;
 - c. er is door deputaten gewerkt aan regelingen voor de aanstelling van legerpredikanten voor langere tijd (perioden van vijf jaar);
 - d. er is een goed contact tussen deputaten en de Contact Commissie Gereformeerde Garnizoenskerken;
- 2. aanvullend rapport van deputaten; daarin staat onder meer te lezen:
 - a. opnieuw staat een aantal wijzigingen op stapel in de structuur van de krijgsmacht: er komt één hoofdkrijgsmachtpredikant, onder wie drie coördinatoren staan; de bezuinigingen gaan door; er wordt gestreefd naar een bezetting van 59 protestantse geestelijke verzorgers per 1999;
 - b. het jaarlingschap zal gaan verdwijnen. Legerpredikanten zullen voor langere perioden aangesteld worden; hiervoor zijn bovengenoemde regelingen opgesteld; in theorie hebben we als gereformeerde kerken recht op 2 à 4 legerpredikanten;
 - c. wanneer de synode besluit het lidmaatschap van het CIO (Contact inzake overheidszaken) aan te vragen, stellen deputaten voor ook het lidmaatschap van het CIO-M aan te vragen;
 - d. als de synode de voorgestelde regelingen aanvaardt, zal de tot nu geldende instructie aangepast dienen te worden.

Besluit 1:

deputaten te danken voor hun arbeid en te dechargeren van hun opdracht.

Grond:

deputaten hebben blijkens hun rapporten aan hun opdracht voldaan.

Besluit 2:

de door de deputaten voorgestelde regelingen A (regeling van de taken en bevoegdheden van de deputaten bij de aanstelling en begeleiding van een krijgsmachtpredikant 'in lang verband') en B (regeling naar artikel 12 KO voor de positie en het functioneren van de krijgsmachtpredikant 'in lang verband') goed te keuren en vast te stellen. Zie bijlage VI.

Grond:

nu het jaarlingschap gaat vervallen, is het noodzakelijk deze regelingen vast te stellen.

Besluit 3:

opnieuw deputaten te benoemen met de volgende opdracht:

- a. als instantie te fungeren waaraan de overheid (c.q. de hoofdkrijgsmachtpredikant) mededeling kan doen, indien zij een of meer krijgsmachtpredikanten uit de gereformeerde kerken wenst;
- b. de ontwikkeling in de geestelijke verzorging binnen de krijgsmacht zo nauwkeurig mogelijk te volgen en te toetsen en zo nodig daarop in te spelen;
- c. een nauw contact met de hoofdkrijgsmachtpredikant te onderhouden om zo mogelijk invloeden ten goede aan te wenden;
- d. in het kader van de opdrachten onder b en c genoemd het lidmaatschap van het CIOM aan te vragen ;
- e. ijverig te zoeken naar predikanten die geschikt en bereid zijn de functie van krijgsmachtpredikant te vervullen, ongeacht of dit een plaats bij de landmacht, bij de luchtmacht of bij de vloot betreft en zo te komen tot een bezetting van die plaatsen die voor gereformeerde predikanten beschikbaar zijn; als het jaarlingen betreft te handelen naar de bestaande instructie (Generale Synode Ommen 1993, Acta art. 43, besluit 5, e t/m i); als het langverbanders betreft te handelen naar de vastgestelde regelingen A en B (vgl. besluit 2);
- f. i.v.m. de komende verdwijning van het jaarlingschap voorstellen te doen aan de volgende generale synode m.b.t. de aanpassing van de instructie;
- g. ten aanzien van hun arbeid contact te onderhouden met de Contactcommissie Gereformeerde Garnizoenskerken;
- h. geregeld contact te onderhouden met de dienstdoende en reservekrijgsmacht predikanten om van dezen rapport te ontvangen van hun (eventuele) werkzaamheden, hen bij te staan in de uitoefening van hun functie en zo nodig te informeren over de huidige gang van zaken;
- i. zolang de mogelijkheid daartoe wordt geboden in 'Beukbergen' of elders cursussen te organiseren voor gereformeerde (aanstaande) militairen mede onder leiding van gereformeerde (krijgsmacht)predikanten en al het nodige te verrichten tot vorming en voorlichting, eventueel in samenwerking met het Gereformeerd Vormingsinstituut (GVI), de Contact commissie Gereformeerde Garnizoenskerken (CCGG) en het Gereformeerd Maatschappelijk Verbond (GMV);
- j. van hun arbeid aan de volgende generale synode rapport uit te brengen en te beoordelen of het volledige rapport aan de kerken toegezonden moet worden, en dan zes maanden voor aanvang van de synode.

Gronden:

1. de ontwikkelingen binnen de krijgsmacht volgen elkaar in hoog tempo op; daarom is het niet mogelijk op deze synode allerlei zaken vast te leggen; het is beter aan deputaten op te dragen voorstellen te formuleren voor een nieuwe instructie;
2. in de komende jaren zal het jaarlingschap vervangen worden door een situatie waarin legerpredikanten voor langere perioden in het leger zullen dienen;
3. toetreding tot het CIO maakt het lidmaatschap van het CIO-M wenselijk.

Overweging:

1. Het is een goede zaak dat er aandacht geschonken wordt aan hen die beroepsmatig in militaire dienst zijn of gaan. Echter, de huidige situatie van de kerken heeft de mogelijkheden daartoe zeer beperkt.
2. De genoemde besluiten bevatten ook elementen die niet meer van toepassing zijn. Zoals de samenwerking van deputaten met het GVI en het GMV.

Besluit 1

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit de besluiten 1 en 2 van GS Ommen 1993 in artikel 43 voor kennisgeving aan te nemen.

Besluit 2:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat de besluiten 3, 4 en 5 van GS Ommen 1993 in artikel 42 en de besluiten van GS Berkel en Rodenrijs 1996 in artikel 55 t.a.v. geestelijke verzorging van

militairen vanwege praktische redenen in de huidige situatie niet toepasbaar zijn; deze besluiten dienen in de toekomst herbeoordeeld te worden in het licht van de ontstane situatie.

Gronden:

1. De besluiten 1 en 2 van GS Ommen 1993 in art. 43 vloeien voort uit eerder gegeven opdrachten door GS Leeuwarden 1990. Ze zijn principieel aanvaardbaar.
2. De overige besluiten handelen over het aanstellen van een legerpredikant, zijn taken en over nieuwe opdrachten aan deputaten. In de huidige situatie is hiervan geen gebruik te maken.
3. Deze overige besluiten bevatten onderdelen die in de toekomst mogelijk toepasbaar kunnen zijn.

b. GS Zuidhorn 2002/2003

Materiaal:

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 99

GS Zuidhorn 2002, artikel 99

Geestelijke verzorging militairen

Materiaal:

1. rapport van deputaten voor de geestelijke verzorging van militairen met een verslag van hun werkzaamheden;
2. een aanvullend rapport van deputaten voor de geestelijke verzorging van militairen;
3. een schrijven van de Gereformeerde Kerk te Driebergen-Rijsenburg, d.d. 15 februari 2002, waarin zij meedeelt het voorstel tot inkadering van het werk van de CCGG in het deputaatschap te ondersteunen;
4. een brief van de Gereformeerde Kerk te Voorthuizen-Barneveld, d.d. 7 maart 2002, waarin zij adhesie betuigt aan het voorstel tot inkadering van het werk van de CCGG in het deputaatschap;
5. een schrijven van de Gereformeerde Kerk te Amersfoort-Oost, d.d. 31 januari 2002, waarin zij, onder verwijzing naar de ontwikkelingen binnen de krijgsmacht, het werk van de CCGG in samenwerking met het deputaatschap van een aanbeveling voorziet. Tevens verzoekt zij zorg te dragen voor uitbreiding van het aantal krijgsmachtpredikanten, zodat elk krijgsmachtonderdeel door een predikant bij het deputaatschap vertegenwoordigd is. Daarnaast zou zij graag iemand met rechtspositionele kennis aan het deputaatschap zien toegevoegd;
6. een brief van br. L. van Hoek uit Hoogeveen, d.d. 31 december 2001, waarin hij hartelijke instemming betuigt met het voorstel het deputaatschap met de CCGG samen te voegen;
7. een brief van br. R. de Boer en zr. I.J.P. de Boer-Buikema, waarin zij voorstellen het deputaatschap Geestelijke Verzorging Militairen op te heffen, vanwege met name de opschorting van de dienstplicht.

Besluit 1:

deputaten te dechargeren, hen te danken voor hun arbeid en het door hen gevoerde beleid goed te keuren.

Grond:

deputaten hebben blijkens hun rapporten naar vermogen aan hun opdrachten voldaan en gronden aangevoerd voor het opstellen van een regeling voor krijgsmachtpredikanten BOT, annex de aanpassing van de bestaande regelingen, en voor het gebruik van een Formulier voor de zending van krijgsmachtpredikanten.

Besluit 2:

de voorgestelde Regelingen A, B en C vast te stellen en het voorgestelde Formulier voor zending van een dienaar van het Woord voor het werk van krijgsmachtpredikant voorlopig vast te stellen (zie Bijlage V 2 en 3); daarbij deputaten op te dragen dit Formulier te herzien vanuit een schriftuurlijk onderbouwde visie op de relatie tussen kerk en overheid met betrekking tot de geestelijke verzorging van de krijgsmacht.

Grond:

de gewijzigde situatie in de krijgsmacht en de fundering voor de geestelijke verzorging in het concept-formulier voor bevestiging vragen een bredere schriftuurlijke fundering voor deze dienst.

Besluit 3:

het werk dat voorheen door de Stichting Contact Gereformeerde Militairen (voorheen: CCGG) werd gedaan, kerkelijk in te kaderen, door de deputaten daarmee te belasten door vaststelling van een nieuw takenpakket (zie onder besluit 4).

Gronden:

1. hoewel wij onze krijgsmachtpredikanten niet het leger in laten gaan speciaal voor de bearbeiting van onze kerkleden in de krijgsmacht, kan toch niet ontkend worden dat de aanwezigheid van onze predikanten in de

krijgsmacht van belang is voor onze kerkleden in de krijgsmacht. Ze kunnen elkaar over en weer tot grote steun zijn, zeker in situaties waarin militairen ver van huis zijn (maar niet alleen dan). Hiermee is een zekere koppeling tussen gereformeerde geestelijke verzorgers in de krijgsmacht en gereformeerde kerkleden in de krijgsmacht gegeven. De waarde en de wenselijkheid van deze koppeling maakt een andere koppeling wenselijk en voor de hand liggend, namelijk die tussen de instantie die de geestelijk verzorgers in de krijgsmacht begeleidt (deputaten Geestelijke verzorging militairen) en de instantie die er is ten dienste van de kerkleden in de krijgsmacht (CCGG). Dit punt komt in de huidige situatie nadrukkelijker naar voren dan voorheen, omdat onze krijgsmachtspredikanten tegenwoordig (ook) langverbanders (kunnen) zijn;

2. als gevolg van het afschaffen van de opkomstplicht rijst bij steeds meer kerken de vraag, wat de taak van de plaatselijke kerken is voor de gereformeerde militairen, nu deze een aparte 'beroepsgroep' vormen. Deze vraag leidt er niet alleen toe, dat sommige kerken de financiële steun aan de CCGG hebben opgezegd, maar ook dat er gereformeerde militairen dreigen 'zoek' te raken als gevolg van het feit dat ze niet bekend zijn bij de CCGG. Toch blijft het omzien naar hen die in de krijgsmacht werkzaam zijn, een belangrijke taak, die de kerken niet mogen verwaarlozen. De deputaten Geestelijke verzorging militairen en de CCGG werken dan ook, in de lijn van de instructie voor deputaten Geestelijke verzorging militairen zoals vastgesteld door de Generale Synode Leusden 1999 (Acta art. 70, sub h), aan een netwerk van gereformeerde militairen;
3. nu deputaten Geestelijke verzorging militairen op voorstel van deputaten Kerkelijke eenheid contacten zijn aangegaan met de deputaten voor geestelijke verzorging van militairen van de Christelijke Gereformeerde Kerken – een instantie die zowel de christelijke gereformeerde geestelijke verzorgers als de christelijke gereformeerde militairen in het buitenland begeleidt – biedt het voordelen wanneer deputaten Geestelijke verzorging militairen een zoveel mogelijk gelijk takenpakket als die deputaten hebben.

Besluit 4:

opnieuw deputaten te benoemen, verdeeld over de secties krijgsmachtspredikanten en militairen, met de volgende opdracht:

- a. als instantie te fungeren waaraan de overheid (c.q. de hoofdkrijgsmachtspredikant) mededeling kan doen, indien zij een of meer krijgsmachtspredikanten uit de Gereformeerde Kerken wenst;
- b. de ontwikkeling in de (geestelijke verzorging binnen de) krijgsmacht zo nauwkeurig mogelijk te volgen, te toetsen en zo nodig daarop in te spelen;
- c. een nauw contact met de hoofdkrijgsmachtspredikant te onderhouden om zo mogelijk tot goede afspraken te komen voor een verantwoord functioneren van door onze kerken uitgezonden legerpredikanten;
- d. het lidmaatschap van het CIO-M te continueren en daarin naar vermogen een constructieve bijdrage te leveren;
- e. ijverig te zoeken naar predikanten die geschikt en bereid zijn de functie van krijgsmachtspredikant te vervullen, ongeacht of dit een plaats bij de landmacht, bij de luchtmacht of bij de vloot betreft, en zo te komen tot een bezetting van de plaatsen die voor gereformeerde predikanten beschikbaar zijn; daarbij dient gehandeld te worden conform de door de Generale Synode Zuidhorn 2002 vastgestelde regelingen A, B en C;
- f. ten aanzien van hun arbeid contact te onderhouden met de deputaten voor de relatie tussen kerk en overheid voor overleg met betrekking tot onderwerpen die beide deputaatschappen regarderen;
- g. geregeld contact te onderhouden met de dienstdoende en reservekrijgsmachtspredikanten om van hen rapport te ontvangen van hun (eventuele) werkzaamheden, hen bij te staan in de uitoefening van hun functie en zo nodig te informeren over de huidige gang van zaken;
- h. het opzetten en onderhouden van een netwerk van gereformeerde militairen in binnen- en buitenland;*
- i. het onderhouden van contacten met het thuisfront van gereformeerde militairen, met inschakeling van de thuiskerken;*
- j. het begeleiden van gereformeerde militairen bij hun plaatsing in of uitzending naar het buitenland;*
- k. het uitgeven van de periodiek voor gereformeerde militairen In 's Konings Dienst;*
- l. het organiseren van cursussen ter voorlichting en toerusting voor (aanstaande) gereformeerde militairen. Dit kan gebeuren in nauwe samenwerking de deputaten voor de geestelijke verzorging van militairen van de Christelijke Gereformeerde Kerken en de krijgsmachtspredikanten uit beide kerkverbanden, zo mogelijk met steun van het Gereformeerd Vormingsinstituut (GVI) en/of het Gereformeerd Maatschappelijk Verbond (GMV);*
- m. het, op basis van bestudering van de ontwikkelingen binnen de krijgsmacht, opstellen van nota's en adviezen, die in de contacten met de hoofdkrijgsmachtspredikant en bij de deelname aan het CIO-M een constructieve bijdrage aan de geestelijk verzorging van militairen kunnen betekenen;
- n. hun werkzaamheden te verrichten binnen het vastgestelde budget, dat separaat zal worden toegezonden;
- o. van hun arbeid aan de volgende generale synode rapport uit te brengen en te beoordelen of het volledige rapport aan de kerken toegezonden moet worden, en dan zes maanden voor aanvang van de synode.

(* de onderdelen h. tot en met l. behoorden eerder tot het werk van de CCGG)

Gronden:

1. de Generale Synode Assen 1961 oordeelde het gewenst opnieuw deputaten voor de geestelijke verzorging van militairen te benoemen op grond van de overwegingen, a) dat de geestelijke belangen van de gereformeerde militairen bij de overheid het beste wordt gediend, indien er een deputaatschap wordt ingesteld, en b) dat het een gemis is, wanneer de overheid i.c. de hoofdkrijgsmachtspredikant zich bij de benoeming van een krijgsmachtspredikant niet tot een officiële instantie van de Gereformeerde Kerken kan wenden;

2. de ontwikkelingen binnen de krijgsmacht volgen elkaar in hoog tempo op. Dit vraagt voortdurend heroriëntatie op het te voeren beleid met betrekking tot het zenden van krijgsmachtpredikanten, welke oriëntatie het beste door een generaal-synodaal deputaatschap kan plaatsvinden;
3. de opschorting van de dienstplicht betekent niet, dat er geen gereformeerde militairen meer zijn. De ontwikkelingen binnen de krijgsmacht, uitzending naar crisis- en oorlogsgebieden, vragen extra aandacht voor de geestelijke verzorging van militairen en hun verwanten. Zie ook de gronden onder besluit 3.

Bijlage V 3: Regelingen A, B en C voor krijgsmachtpredikanten

A. Regeling van de taken en bevoegdheden van de deputaten voor de geestelijke verzorging van militairen bij de aanstelling en begeleiding van een krijgsmachtpredikant in 'kort of lang verband'

Artikel 1

De deputaten voor de geestelijke verzorging van militairen, benoemd door de generale synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland (hierna: de deputaten) dragen aan de bevoegde militaire instanties een door hen geschikt geachte predikant (hierna: de predikant) ter benoeming tot krijgsmachtpredikant voor. Zij doen dit niet dan nadat deze heeft toegezegd een eventuele benoeming te zullen aannemen en nadat zijn kerkenraad (hierna: de kerkenraad) zich bereid heeft verklaard hem voor de dienst als krijgsmachtpredikant een bijzondere opdracht te geven.

Artikel 2

Nadat de predikant is voorgedragen voor benoeming tot geestelijk verzorger bij de krijgsmacht, zenden de deputaten zo spoedig mogelijk het concept van de 'Regeling naar artikel 12 KO voor de positie en het functioneren van de krijgsmachtpredikant in kort of lang verband' (hierna: de 'Regeling') toe aan de kerkenraad, waarna deze de nader ingevulde 'Regeling' voor zijn predikant ter goedkeuring aan de classis . . . van de Gereformeerde Kerken (hierna: de classis) voorlegt.

Artikel 3

De deputaten regelen en begeleiden voor zover nodig de speciale toerusting van de predikant. Zij staan hem verder met raad en daad terzijde. Daartoe bezoeken zij hem minstens één keer per jaar op zijn standplaats en spreken zij twee keer per jaar met hem over zijn arbeid aan de hand van zijn rapporten aan de kerkenraad. Tevens nodigen zij hem uit voor elke vergadering die zij houden en informeren zij hem regelmatig over hun arbeid.

Artikel 4

In de 'Regeling' wordt vastgelegd, welke speciale verplichtingen de predikant heeft ten behoeve van het werk dat de Gereformeerde Kerken gezamenlijk doen voor de geestelijke verzorging van militairen door middel van haar deputaten.

Artikel 5

Wanneer de deputaten van mening zijn dat in enig opzicht kritiek op of correctie van de arbeid van de predikant noodzakelijk is, nemen zij daarover met de predikant contact op. Bereiken de deputaten en de predikant in enige zaak geen overeenstemming, dan maken de deputaten schriftelijk aan de kerkenraad hun oordeel in dezen bekend. Van dit oordeel zenden zij een afschrift aan de predikant.

Artikel 6

Wanneer de deputaten van oordeel zijn, dat er maatregelen van tucht tegen de predikant nodig zijn, dan doen zij dit schriftelijk met redenen omkleed aan de kerkenraad weten. Van dit oordeel zenden zij een afschrift aan de predikant.

Artikel 7

Wanneer de predikant niet langer voldoet aan de vereisten die gelden voor een gereformeerde krijgsmachtpredikant, delen de deputaten dit, na overleg met de predikant, onverwijld aan de bevoegde militaire instanties mede. Van deze mededeling zenden zij een afschrift aan de predikant. Zij nemen maatregelen voor een passende beëindiging van zijn werk als krijgsmachtpredikant, voor zover dit tot hun taak en bevoegdheid behoort. Zij doen dit ook in een situatie waarin door initiatief van de zijde van de militaire instanties tussentijds aan het krijgsmachtpredikantschap een einde komt.

Artikel 8

De deputaten treden indien nodig of gewenst op als belangenbehartiger in algemene zin voor de predikant.

Artikel 9

Tot de taken en bevoegdheden van de deputaten ten aanzien van een krijgsmachtpredikant in lang verband behoort voorts alles wat in de 'Regeling' als zodanig wordt genoemd en daaruit naar redelijkheid en billijkheid voortvloeit.

B. Regeling naar artikel 12 KO voor de positie en het functioneren van de krijgsmachtpredikant in kort verband

Artikel 1

De raad van de Gereformeerde Kerk te . . . (hierna: de kerkenraad) stelt zijn predikant ds. N.N. (hierna: de predikant), gezien zijn benoeming tot krijgsmachtpredikant met ingang van . . . vrij van alle arbeid als gewoon dienaar van het Woord en geeft hem naar artikel 12 KO de opdracht om een functie als krijgsmachtpredikant in kort verband te gaan vervullen.

Artikel 2

Het doel van de kerkelijke opdracht aan de predikant is, dat hij binnen het kader van de taken en instructies die de overheid hem geeft en van de mogelijkheden die zij hem biedt, met het Woord van God werkt onder hen die in militaire dienst zijn.

Artikel 3

De vrijstelling en de opdracht gelden voor een bepaalde tijd. Deze periode komt overeen met de periode waarvoor de predikant tot krijgsmachtpredikant is benoemd. Deze vrijstelling en opdracht kunnen voor een bepaalde tijd worden verlengd, onder goedkeuring van de door de generale synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland voor de geestelijke verzorging van militairen benoemde deputaten (hierna: de deputaten).

Artikel 4

Behalve de hem door de hoofdlegerpredikant opgedragen taken vervult de predikant ten behoeve van het werk dat de

Gereformeerde Kerken gezamenlijk doen voor de geestelijke verzorging van militairen de taken die aan dat doel dienstbaar zijn, zoals:

- a. het mede verzorgen van de toerusting van toekomstige krijgsmachtpredikanten uit de Gereformeerde Kerken;
- b. het deelnemen aan de begeleiding van conferenties voor gereformeerde militairen;
- c. het deelnemen aan de ondersteuning van gereformeerde (reserve-)krijgsmachtpredikanten;
- d. het twee keer per jaar informeren van de deputaten inzake zijn arbeid en het met hen bespreken van zijn werk aan de hand van zijn rapporten aan de kerkenraad;
- e. het adviseren van de vergadering van deputaten, zo vaak deze zijn advies noodzakelijk acht.

Artikel 5

De predikant houdt zich in zijn arbeid aan de bepalingen van de kerkorde van de Gereformeerde Kerken en aan de besluiten van de generale synoden die voor zijn functioneren van belang zijn, met inachtneming van de van overheidswege geldende voorschriften.

Artikel 6

De predikant onderhoudt de band met de kerk waaraan hij is verbonden, op de volgende wijze.

- a. hij brengt twee keer per jaar schriftelijk rapport uit aan de kerkenraad over zijn werkzaamheden;
- b. hij gaat ten minste vier keer per jaar, tenzij zijn dienst als krijgsmachtpredikant dit verhindert, voor in een kerkdienst, daartoe door zijn kerkenraad uitgenodigd;
- c. hij is zo mogelijk aanwezig in de vergaderingen van de kerkenraad waarin deze zijn rapportage behandelt en verder zo vaak de kerkenraad zijn aanwezigheid noodzakelijk acht voor zijn functioneren als aan de gemeente verbonden krijgsmachtpredikant;
- d. hij informeert de gemeente één keer per jaar op aanwijzen van de kerkenraad mondeling of schriftelijk over zijn werk.

Artikel 7

De predikant verricht geen bezoldigde kerkelijke of andere arbeid naast zijn taak als krijgsmachtpredikant zonder toestemming van de kerkenraad.

Artikel 8

De kerkenraad stelt zich garant voor het levensonderhoud van de predikant en zijn gezin naar de artikelen 11 en 13 KO. Hij zegt aan de predikant als traktement minimaal het bedrag toe, dat als traktement geldt voor de predikant die in gewone dienst aan de kerk te . . . is verbonden c.q. wordt beroepen. Op dat bedrag wordt het salaris dat de predikant als krijgsmachtpredikant ontvangt in mindering gebracht. De nadere invulling en de eventuele emolumenten worden geregeld in een bijlage bij deze 'Regeling', die geacht wordt daarvan onderdeel uit te maken.

Artikel 9

Het is de predikant toegestaan zich met zijn gezin elders te vestigen. Hij wordt lid van de Gereformeerde Kerk ter plaatse. Bij zijn binnenkomst daar verstrekt hij een kopie van deze 'Regeling' aan de kerkenraad van die kerk.

Artikel 10

De predikant staat voor zijn arbeid als krijgsmachtpredikant onder toezicht van de bevoegde militaire instanties en is onderworpen aan de door deze te geven regelingen en instructies. De kerkenraad oefent volgens de geldende kerkelijke regels en met inachtneming van de bepalingen van deze 'Regeling' het kerkelijk toezicht en zo nodig de kerkelijke tucht over de predikant uit.

Artikel 11

Wanneer de kerkenraad besluit om over de predikant naar de geldende regels kerkelijke tucht te oefenen, doet hij hiervan onverwijld schriftelijk mededeling aan de predikant en daarna, indien de predikant elders woont, aan de kerkenraad van de kerk van welke de predikant lid is, aan de deputaten en aan de hoofdkrijgsmachtpredikant.

Een schorsing van de predikant heeft, met inachtneming van het in artikel 10 eerste zin bepaalde, tot gevolg, dat ook zijn werkzaamheden als krijgsmachtpredikant worden opgeschort. Een afzetting heeft, met inachtneming van het in artikel 10 eerste zin bepaalde, tot gevolg, dat hij uit zijn functie als krijgsmachtpredikant wordt ontslagen. Als genabuurde kerk in een procedure naar artikel 79 KO fungeert de kerk te . . . Als classis volgens artikel 79 KO en als beroepsinstantie naar artikel 31 KO fungeert de classis . . . van de Gereformeerde Kerken.

Artikel 12

Wanneer de predikant ophoudt lid van de Gereformeerde Kerken te zijn, laat hij dit onverwijld aan de kerkenraad en aan de deputaten weten. Op grond hiervan komt aan zijn predikantschap, inclusief het krijgsmachtpredikantschap, onmiddellijk een einde en verliest hij alle daaraan door de kerk verbonden rechten.

Artikel 13

Wanneer de artikelen 14 of 15 KO op de verbintenis tussen de predikant en de kerk te . . . dienen te worden toegepast, zijn de in de Gereformeerde Kerken in Nederland daarvoor geldende regelingen van kracht.

Artikel 14

Wanneer de predikant tussentijds ontslag krijgt, anders dan volgens de artikelen 6 en 7, 13, 15 of 79 KO, of wanneer bij het verstrijken van de bepaalde termijn geen verlenging daarvan plaatsvindt, treft de kerkenraad alle maatregelen die nodig zijn om hem als predikant in één van de gereformeerde kerken zijn dienst te laten voortzetten. Wanneer de predikant binnen een jaar na zijn buitendienst-stelling niet aan een andere kerk is verbonden, wordt zijn positie door de kerkenraad nader geregeld met voorafgaande goedkeuring van de classis en de deputaten van de particuliere synode, zulks met inachtneming van het hierna in artikel 16 bepaalde.

Artikel 15

In de tijd dat de predikant zijn taak als krijgsmachtpredikant heeft beëindigd en hij nog niet aan een andere gemeente is verbonden, blijft de kerkenraad verantwoordelijk voor zijn levensonderhoud conform het bepaalde in artikel 8 van deze 'Regeling'. Eventuele inkomsten uit arbeid worden op het door de kerk uit te keren bedrag in mindering gebracht. Onkostenvergoedingen waarvoor geen aantoonbare grond meer bestaat, kunnen eveneens in mindering worden gebracht. In de bedoelde periode kan de kerkenraad aan de predikant vervangende kerkelijke arbeid opdragen of van hem vragen andere passende arbeid te verrichten.

Artikel 16

Wanneer er bij de uitvoering van deze 'Regeling' tussen de kerkenraad en/of de predikant en/of de deputaten een niet onderling

op te lossen meningsverschil ontstaat, wordt de classis . . . van de Gereformeerde Kerken om een uitspraak over het geschil gevraagd. Haar uitspraak is voor alle partijen bindend, behoudens het recht van appèl naar artikel 31 KO.

Artikel 17

In gevallen waarin deze ‘Regeling’ niet voorziet, beslist de kerkenraad, onverminderd de mogelijkheid van beroep op meerdere vergaderingen naar artikel 31 KO.

C. Regeling naar artikel 12 KO voor de positie en het functioneren van de krijgsmachtpredikant in lang verband

Artikel 1

De raad van de Gereformeerde Kerk te . . . (hierna: de kerkenraad) stelt zijn predikant ds. N.N. (hierna: de predikant), gezien zijn benoeming tot krijgsmachtpredikant met ingang van . . . vrij van alle arbeid als gewoon dienaar van het Woord en geeft hem naar artikel 12 KO de opdracht om een functie als krijgsmachtpredikant in lang verband te gaan vervullen.

Artikel 2

Het doel van de kerkelijke opdracht aan de predikant is, dat hij binnen het kader van de taken en instructies die de overheid hem geeft en van de mogelijkheden die zij hem biedt, met het Woord van God werkt onder hen die in militaire dienst zijn.

Artikel 3

De vrijstelling en de opdracht gelden voor onbepaalde tijd. Zij vinden plaats nadat de goedkeuring is verkregen van de door de generale synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland voor de geestelijke verzorging van militairen benoemde deputaten (hierna: de deputaten).

Artikel 4

Behalve de hem door de hoofdlegerpredikant opgedragen taken vervult de predikant ten behoeve van het werk dat de gereformeerde kerken gezamenlijk doen voor de geestelijke verzorging van militairen de taken die aan dat doel dienstbaar zijn, zoals:

- a. het mede verzorgen van de toerusting van toekomstige krijgsmachtpredikanten uit de gereformeerde kerken;
- b. het deelnemen aan de begeleiding van conferenties voor gereformeerde militairen;
- c. het deelnemen aan de ondersteuning van gereformeerde (reserve-)krijgsmachtpredikanten;
- d. het twee keer per jaar informeren van de deputaten inzake zijn arbeid en het met hen bespreken van zijn werk aan de hand van zijn rapporten aan de kerkenraad;
- e. het adviseren van de vergadering van deputaten, zo vaak deze zijn advies noodzakelijk acht.

Artikel 5

De predikant houdt zich in zijn arbeid aan de bepalingen van de kerkorde van de Gereformeerde Kerken en aan de besluiten van de generale synoden die voor zijn functioneren van belang zijn, met inachtneming van de van overheidswege geldende voorschriften.

Artikel 6

De predikant onderhoudt de band met de kerk waaraan hij is verbonden, op de volgende wijze:

- a. hij brengt twee keer per jaar schriftelijk rapport uit aan de kerkenraad over zijn werkzaamheden;
- b. hij gaat ten minste vier keer per jaar, tenzij zijn dienst als krijgsmachtpredikant dit verhindert, voor in een kerkdienst, daartoe door zijn kerkenraad uitgenodigd;
- c. hij is zo mogelijk aanwezig in de vergaderingen van de kerkenraad waarin deze zijn rapportage behandelt en verder zo vaak de kerkenraad zijn aanwezigheid noodzakelijk acht voor zijn functioneren als aan de gemeente verbonden krijgsmachtpredikant;
- d. hij informeert de gemeente één keer per jaar op aanwijzen van de kerkenraad mondeling of schriftelijk over zijn werk.

Artikel 7

De predikant verricht geen bezoldigde kerkelijke of andere arbeid naast zijn taak als krijgsmachtpredikant zonder toestemming van de kerkenraad.

Artikel 8

De kerkenraad is na indiensttreding van de predikant bij defensie niet meer verantwoordelijk voor het levensonderhoud van de predikant en zijn gezin naar de artikelen 11 en 13 KO, onder voorbehoud dat met de Vereniging Samenwerking Emeritering goede afspraken gemaakt zijn over de pensioenoverdracht.

Artikel 9

Het is de predikant toegestaan zich met zijn gezin elders te vestigen. Hij wordt lid van de Gereformeerde Kerk ter plaatse. Bij zijn binnenkomst daar verstrekt hij een kopie van deze ‘Regeling’ aan de kerkenraad van die kerk.

Artikel 10

De predikant staat voor zijn arbeid als krijgsmachtpredikant onder toezicht van de bevoegde militaire instanties en is onderworpen aan de door deze te geven regelingen en instructies. De kerkenraad oefent volgens de geldende kerkelijke regels en met inachtneming van de bepalingen van deze ‘Regeling’ het kerkelijk toezicht en zo nodig de kerkelijke tucht over de predikant uit.

Artikel 11

Wanneer de kerkenraad besluit om over de predikant naar de geldende regels kerkelijke tucht te oefenen, doet hij hiervan onverwijld schriftelijk mededeling aan de predikant en daarna, indien de predikant elders woont, aan de kerkenraad van de kerk van welke de predikant lid is, aan de deputaten en aan de hoofd-krijgsmachtpredikant.

Een schorsing van de predikant heeft, met inachtneming van het in artikel 10 eerste zin bepaalde, tot gevolg, dat ook zijn werkzaamheden als krijgsmachtpredikant worden opgeschort. Een afzetting heeft, met inachtneming van het in artikel 10 eerste zin bepaalde, tot gevolg, dat hij uit zijn functie als krijgsmachtpredikant wordt ontslagen. Als genabuurde kerk in een procedure naar artikel 79 KO fungeert de kerk te . . . Als classis volgens artikel 79 KO en als beroepsinstantie naar artikel 31 KO fungeert de classis . . . van de Gereformeerde Kerken.

Artikel 12

Wanneer de predikant ophoudt lid van de gereformeerde kerken te zijn, laat hij dit onverwijld aan de kerkenraad en aan de deputaten weten. Op grond hiervan komt aan zijn predikantschap, inclusief het krijgsmachtpredikantschap, onmiddellijk een einde en verliest hij alle daaraan door de kerk verbonden rechten.

Artikel 13

Wanneer de artikelen 13, 14 of 15 KO op de verbintenis tussen de predikant en de kerk te . . . dienen te worden toegepast, zijn de in de Gereformeerde Kerken in Nederland daarvoor geldende regelingen van kracht.

Artikel 14

Wanneer de predikant tussentijds ontslag krijgt, anders dan volgens de artikelen 6 en 7, 13, 15 of 79 KO, wanneer bij het verstrijken van een bepaalde termijn geen verlenging hiervan plaatsvindt, treft de kerkenraad alle maatregelen die nodig zijn om hem als predikant in één van de gereformeerde kerken zijn dienst te laten voortzetten. Wanneer de predikant binnen een jaar na zijn buitendienst-stelling niet aan een andere kerk is verbonden, wordt zijn positie door de kerkenraad nader geregeld met voorafgaande goedkeuring van de classis en de deputaten van de particuliere synode, zulks met inachtneming van het hierna in artikel 15 bepaalde.

Artikel 15

Wanneer er bij de uitvoering van deze ‘Regeling’ tussen de kerkenraad en/of de predikant en/of de deputaten een niet onderling op te lossen meningsverschil ontstaat, wordt de classis . . . van de Gereformeerde Kerken om een uitspraak over het geschil gevraagd. Haar uitspraak is voor alle partijen bindend, behoudens het recht van appèl naar artikel 31 KO.

Artikel 16

In gevallen waarin deze ‘Regeling’ niet voorziet, beslist de kerkenraad, onverminderd de mogelijkheid van beroep op meerdere vergaderingen naar artikel 31 KO.

Overwegingen:

1. De meeste regelingen m.b.t. de geestelijke verzorging van de militairen zijn overeenkomstig de kerkorde en de belijdenis van de kerk.
2. Een nadrukkelijke uitzondering hierop vormt de interkerkelijke samenwerking met de Christelijke Gereformeerde kerken die wordt voorgestaan. Dit komt tot uiting in besluit 3 (met grond 3) en besluit 4.l. Niet helemaal duidelijk is daardoor of de omschrijving “gereformeerde militairen” uitsluitend betrekking heeft op leden van de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt).
3. Een verwant artikel (GS Zuidhorn 2002/2003, art. 101) dat handelt over de bediening van het avondmaal in crisis gebieden is door GS Zwolle 2007 strijdig bevonden met art. 60 en 61 van de KO en art. 27-29 en 35 van de NGB, en opgrond daarvan vervallen verklaard.

Besluit 1:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat besluit 1 van art. 99 van GS Zuidhorn 2002/2003 t.a.v. decharge verlening aan deputaten voor kennisgeving wordt aangenomen.

Besluit 2:

De Synode spreekt voorts uit dat de besluiten 2 en 4 behoudens 4.l. van art. 99 van GS Zuidhorn 2002/2003 t.a.v. de geestelijke verzorging van militairen gehandhaafd blijven, en dat de kerken daaraan gebonden zijn.

Besluit 3:

De Synode spreekt tevens uit dat besluiten 3 en 4.l. van art. 99 van GS Zuidhorn vervallen zijn, en dat de kerken daaraan niet gebonden zijn.

Gronden:

1. Aangezien het gevoerde beleid en de aangeduide regelingen in overeenstemming zijn met de KO en de belijdenis, dienen ze ter kennisgeving te worden aangenomen (besluit 1) of te worden gehandhaafd (besluit 2).
2. De interkerkelijke samenwerking heeft ook bij de inrichting van deze pastorale zorg zijn intrede gedaan, en is op grond van strijdigheid met art. 27-29 NGB af te wijzen (besluit 3).

Pastoraat en diakonaat 5: Seksueel misbruik in kerkelijke relaties

Materiaal:

GS Leusden 1999, artikel 71

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 102

Generale Synode Leusden 1999, artikel 71.1

Materiaal:

1. schrijven van de Particuliere Synode Groningen 1999 waarin wordt voorgesteld een deputaatschap in te stellen voor de bestrijding van en hulp in geval van seksueel misbruik door kerkelijke werkers (onder kerkelijke werkers wordt verstaan: ambtsdragers en anderen die in dienst van de kerk werkzaam zijn);

2. conceptvoorstel van dezelfde synode inzake dit deputaatschap.

Besluit 1:

een studiedeputaatschap in het leven te roepen met de volgende opdrachten:

a. onderzoek te doen naar de noodzaak, de mogelijkheid en de uitvoerbaarheid van het instellen van kerkelijke meldpunten voor seksueel misbruik door kerkelijke werkers;

b. zich daarbij te bezinnen op de vraag of en zo ja hoe deze meldpunten kerkelijk ingekaderd kunnen worden;

c. het informeren bij en overleggen met deputaten of commissies van andere kerkgenootschappen met het oog op de totstandkoming van een goede regeling;

d. aan de eerstvolgende synode rapport uit te brengen en dit rapport zes maanden voor het bijeenkomen van de synode aan de kerken toe te zenden.

Gronden:

1. gelet op de ervaringen in het maatschappelijk leven, in andere kerkgenootschappen en binnen de gereformeerde kerken, is er reden om aan te nemen dat dit seksueel misbruik voorkomt, hoewel er geen onderzoek is geweest naar de ernst en de omvang van de problematiek van seksueel misbruik door kerkelijke werkers in de gereformeerde kerken;

2. gezien de vraag in hoeverre het instellen van meldpunten en de invulling daarvan (bemensing, het opstellen van een klachtenprocedure, het afleggen van verantwoording) een kerkelijke zaak naar artikel 30 KO genoemd kan worden, ligt het voor de hand eerst een studiedeputaatschap in te stellen dat hier onderzoek naar doet;

3. vanwege de complexe aard van deze materie en het grote belang van voldoende deskundigheid in het omgaan ermee en tevens van eenduidigheid in benadering en procedures is bezinning op een gezamenlijke aanpak met andere kerken van gereformeerde belijdenis gewenst.

Besluit 2:

er bij de kerkenraden op aan te dringen zich nu reeds te verbinden aan het bestaande meldpunt seksueel misbruik van Stichting De Driehoek.

Grond:

het is de verantwoordelijkheid van de kerkenraden het kwaad van seksueel misbruik door kerkelijke werkers te bestrijden en, waar het heeft plaatsgevonden, te bevorderen dat de erdoor aangerichte schade zoveel mogelijk wordt beperkt en hersteld.

Aangezien binnen een en dezelfde kerkelijke gemeente gemakkelijk belangenverstrengeling en loyaliteitsconflicten kunnen ontstaan, is het wenselijk een deskundige instantie buiten eigen gemeente te kunnen inschakelen.

Besluit 3:

ter bekostiging van het aan deputaten op te dragen werk een bedrag beschikbaar te stellen tot een maximum van f 3500,- voor het jaar 2000, f 3500,- voor het jaar 2001 en f 3500,- voor het jaar 2002.

Grond:

hoewel er nog geen begroting gepresenteerd kan worden, lijkt dit bedrag toereikend voor het werk dat dit deputaatschap uit moet voeren.

Generale Synode Zuidhorn 2002/2003, artikel 102

Materiaal:

1. rapport van deputaten ter voorkoming van seksueel misbruik in het pastoraat;

2. brieven van:

a. de raad van de Gereformeerde Kerk te Beilen, inhoudende de volgende punten: Naar het oordeel van de raad is de weg naar erkenning van slachtoffer en dader te lang. Tevens zou de kerkenraad graag zien dat meerdere preventiemogelijkheden in kaart worden gebracht;

b. de raad van de Gereformeerde Kerk te Zoetermeer, inhoudende de volgende punten: Er zitten wel wat haken en ogen aan de figuur van de klachtencommissie. Allereerst valt op te merken dat voor een effectief functioneren van een klachtencommissie is vereist dat iedereen moet (willen) meewerken: het slachtoffer door een klacht in te dienen, de dader door zich te willen verantwoorden voor de commissie en de kerkenraad door zich iets gelegen te laten liggen aan het advies van de klachtencommissie. Dit zijn kwetsbare elementen, maar een andere oplossing laat zich moeilijk inpassen in het stelsel van onze kerkorde. De voorstellen van deputaten gaan eigenlijk al de grens van dit

stelsel te buiten. Ons kerkrecht gaat immers ervan uit dat de kerkenraad alleen interventie van kerkelijke meerdere vergaderingen (classis, ps en gs) heeft te dulden.

Het voorstel van deputaten om ook nog een beroepscommissie in te stellen, roept de vraag op of daarmee niet te veel spanning wordt gezet op de verhouding tot de normale kerkelijke procedures. Argument van deputaten is dat uitspraken van de klachtencommissie verstrekken gevolgen kunnen hebben voor dader en aangeklaagde. Hierbij wordt echter uit het oog verloren dat de klachtencommissie geen bindende beslissingen neemt, maar adviezen geeft. Een beslissing kan worden ontkracht door een beslissing van een hogere instantie, maar een advies blijft een advies, ook als een tweede instantie er nog een advies naast legt. Tegenstrijdige adviezen roepen voor de kerkenraad een keuzeprobleem op.

Nadat de klachtencommissie heeft gesproken, is recht gedaan aan de wenselijkheid dat de zaak is gezien en gewogen door onpartijdige deskundigen. Men moet de handen van de kerkenraad vervolgens niet meer binden. Anders raakt men te ver af van het uitgangspunt dat de kerkenraad de verantwoordelijke en beslissingsbevoegde instantie is. Het besluit dat de kerkenraad neemt, kan vervolgens via de gewone kerkelijke weg aan het oordeel van meerdere vergaderingen worden onderworpen. Een rechtsgang van vijf rondes (klachtencommissie, beroepscommissie, (kerkenraad,) classis, particuliere synode en generale synode) is van het goede te veel. Het is ook complicerend klagers of aangeklaagden de keus te geven om na de uitspraak van de klachtencommissie hetzij naar de beroepscommissie te stappen hetzij de beslissing van de kerkenraad af te wachten en vervolgens de kerkelijke weg te gaan. Een extra ronde kost ook extra tijd. Wanneer zich een geval van seksueel misbruik door een ambtsdrager openbaart, is de gemeente al snel in rep en roer. Het kan dan belangrijk zijn dat de kerkenraad handelend optreden niet te lang uitstelt c.q. behoeft uit te stellen;

c. br. en zr. De Boer te Emmeloord, inhoudende een verzoek tot revisie van Acta GS Leusden artikel 71, besluit 1b "zich daarbij te bezinnen op de vraag of en zo ja hoe deze meldpunten kerkelijk ingekaderd kunnen worden". Als grond voor dit verzoek noemen zij de ervaring dat dit soort kerkelijk ingekaderde organen zaken van seksueel misbruik niet goed kunnen afhandelen. Zij stellen voor om in plaats van kerkelijk ingekaderde organen een "totaal onafhankelijke instantie" op te richten "(te denken valt aan een buitenkerkelijke instantie) die geheel onpartijdig en zonder enige belangenverstrengeling de bij haar aan te geven zaken beoordeelt, hoor en wederhoor toepast en de kwestie voorlegt aan een rechterlijke instantie. Hiermee doe je recht aan zowel het slachtoffer als aan de dader."

Besluit 1:

de deputaten, benoemd door de Generale Synode Leusden 1999, onder hartelijke dank te dechargeren, onder goedkeuring van hun beleid.

Besluit 2:

het revisieverzoek van br. en zr. De Boer te Emmeloord af te wijzen.

Gronden:

1. de breedte van de opdracht van de Generale Synode Leusden sluit een beantwoording van de opdracht in de richting zoals voorgesteld door indieners als mogelijkheid in;
2. in inhoudelijke zin worden de zaken die indieners memoreren, behandeld in het rapport van deputaten.

Besluit 3:

ter bestrijding van seksueel misbruik door kerkelijk werkers over te gaan tot het instellen dan wel doen instellen van een meldpunt, een klachtencommissie en een beroepscommissie.

Gronden:

1. het geleverde cijfermateriaal toont aan dat seksueel misbruik door kerkelijk werkers ook in de Gereformeerde Kerken voorkomt;
2. de kerken zijn tegenover God, de slachtoffers, de daders en zichzelf verplicht hun verantwoordelijkheid ter zake van seksueel misbruik door kerkelijk werkers onder ogen te zien;
3. gezien de aard van seksueel misbruik door kerkelijk werkers en de ingrijpende en gecompliceerde gevolgen voor alle betrokkenen is het zonder meer te verkiezen dat de kerken in gezamenlijkheid voor één en dezelfde aanpak kiezen;
4. van meldpunt, klachtencommissie en beroepscommissie, door de kerken ingesteld, kan een maximaal preventieve werking uitgaan. Een door de kerken ingestelde klachtencommissie en beroepscommissie kunnen op een verantwoorde wijze recht doen aan slachtoffers en daders;
5. mede op grond van het feit dat de Christelijke Gereformeerde Kerken te kennen hebben gegeven een 'eigen' klachtencommissie in het leven te willen roepen, dienen de Gereformeerde Kerken ook een 'eigen' klachtencommissie c.q. beroepscommissie in te stellen;
6. het verdient veruit de voorkeur de kerkelijke inkadering van meldpunt en klachtencommissie c.q. beroepscommissie op landelijk niveau (bij generaal-synodale besluitvorming) te laten plaatsvinden.

Besluit 4:

voor het instellen van het in besluit 3 genoemde meldpunt de volgende uitgangspunten vast te stellen:

- Het is wenselijk het huidige meldpunt, uitgaande van Stichting De Driehoek, om te vormen tot een onafhankelijke stichting, die bij voorkeur gedragen wordt door de Gereformeerde Kerken, de Christelijke Gereformeerde Kerken en de Nederlands Gereformeerde Kerken. Tevens is het wenselijk de daarvoor benodigde financiële middelen ter beschikking te stellen tot een maximum van 0,09 per ziel.
- Doel van de stichting is: Het voorkomen en tegengaan van seksueel misbruik door kerkelijk werkers binnen de

kerken die het meldpunt in stand houden.

• De stichting tracht dit doel te bereiken door:

- a. informatie, voorlichting, preventie en nazorg met betrekking tot seksueel misbruik in het algemeen en door kerkelijk werkers in het bijzonder;
- b. het in ontvangst nemen c.q. registreren van en rapporteren over meldingen van seksueel misbruik door kerkelijk werkers;
- c. het organiseren van spreekuren voor eerste opvang en advisering met medewerking van deskundige hulpverleners;
- d. het begeleiden van slachtoffers en daders door een netwerk van vertrouwenspersonen (verschillende vertrouwenspersonen voor slachtoffers en daders);
- e. het opstellen en hanteren van protocollen die in gevallen van gemeld seksueel misbruik kunnen dienen om een melder te begeleiden. Deze begeleiding kan resulteren in het door de melder indienen van een klacht bij de klachtencommissie, of in een verwijzing naar een instantie voor hulpverlening;
- f. het ontwikkelen van beleidsvoornemens die het doel van de stichting kunnen dienen, en het doen van aanbevelingen voor beleid aan de deputaatschappen van de deelnemende kerken.

Grond:

mede op grond van het feit dat de Christelijke en Nederlands Gereformeerde Kerken positief staan tegenover een gezamenlijk meldpunt, verdient het aanbeveling het huidige meldpunt van De Driehoek om te vormen tot een onafhankelijke stichting waarin de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt), de Christelijke Gereformeerde Kerken en de Nederlands Gereformeerde Kerken participeren.

Besluit 5:

voor de klachtencommissie, bedoeld in besluit 3, de volgende regeling vast te stellen: (zie voor de Regeling Klachten seksueel misbruik in kerkelijke relaties, Bijlage V 5).

Besluit 6:

voor de beroepscommissie, bedoeld in besluit 3, de volgende regeling vast te stellen: (zie voor de Regeling Beroep seksueel misbruik in kerkelijke relaties, Bijlage V 6).

Besluit 7:

voor deskundigheidsbevordering een budget ter beschikking van de klachtencommissie te stellen, dat separaat zal worden toegezonden.

Besluit 8:

voor deskundigheidsbevordering een budget ter beschikking van de beroepscommissie te stellen, dat separaat zal worden toegezonden.

Besluit 9:

opnieuw deputaten Seksueel misbruik in het pastoraat te benoemen met de volgende opdracht:

- a. het in besluiten 3 en 4 genoemde meldpunt operationeel te maken en te blijven aansturen, overeenkomstig de uitgangspunten in besluit 4 genoemd;
- b. de in besluiten 5 en 6 genoemde klachtencommissie, c.q. beroepscommissie operationeel te maken en te blijven aansturen;
- c. van hun arbeid verslag uit te brengen aan de eerstvolgende generale synode en hun rapport uiterlijk zes maanden voor het begin van de volgende synode aan de kerken toe te zenden.

Overwegingen:

1. Seksueel misbruik door ambtsdragers maakt hen ongeschikt voor de uitoefening van hun ambt, ook al zou de zonde door hen worden beleden. Tevens is het een schande voor de kerk van Jezus Christus wanneer deze zonden bestaan of zelfs zouden worden getolereerd.
2. De kerk zal ernst moeten maken met het voorkómen, ontdekken en bestrijden van deze zonden, als wel met het bieden van hulp aan eventuele slachtoffers. Dat geldt zeker in de huidige maatschappij waarin de wereld de seksualiteit zo opdringt via de media.
3. In het verleden was er een meldpunt seksueel misbruik bij de Stichting De Driehoek (zie art. 71 GS Leusden 1999). In artikel 71 (GS Leusden 1999) werd een studiedeputaatschap ingesteld met de opdracht zich te verbinden aan de Stichting De Driehoek. Vervolgens werden in artikel 102 (GS Zuidhorn 2002/2003) een meldpunt, een beroepscommissie en een klachtencommissie ingesteld (besluit 3). Daarbij werd tevens gezocht naar aansluiting met de CGK en de NGK.
4. In verband met de huidige kerkelijke situatie waarbij een in punt 3 genoemde samenwerking wordt afgewezen en de omvang van het kerkverband klein is, zal van de genoemde faciliteiten geen gebruik gemaakt worden.

5. Wel zal de aanpak van de problematiek van seksueel misbruik nadrukkelijk binnen de kerken aandacht dienen te houden.

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat de besluiten van GS Leusden 1999 in artikel 71 en van GS Zuidhorn 2002/2003 in artikel 102 t.a.v. seksueel misbruik in kerkelijke relaties vervallen zijn en dat de kerken daaraan niet meer gebonden zijn.

Grond:

De besluiten uit de hierboven genoemde artikelen van GS Leusden 1999 en GS Zuidhorn 2002/2003 zijn in deze vorm niet te gebruiken, omdat er geen kerkelijke relatie bestaat tussen De Gereformeerde Kerken en De Driehoek, alsmede de Christelijke Gereformeerde Kerken en Nederlands Gereformeerde Kerken.

Pastoraat en diakonaat 6: Diaconale zaken

Materiaal

GS Berkel en Rodenrijs 1996, artikel 33, 34, 35

GS Leusden 1999, artikel 68

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 104

GS Emmen 2009/2010, artikel 14

Generale Synode Berkel en Rodenrijs 1996, artikel 33

Materiaal:

1. rapport van het Generaal Diaconaal Deputaatschap (hierna genoemd GDD) onderdeel I t/m IV inclusief Bijlage A;
2. aanvullend rapport GDD;
3. de financiële bescheiden betreffende de collecte voor de door aardbeving getroffen Reformed Churches te Kobe;
4. brief van Stichting De Driehoek met de mededeling dat de zinsnede in het rapport GDD dat "de diakenen van de CGK automatisch lid zijn van de stichting" SGJ onjuist is.

Besluit 1::

deputaten te dechargeren met de volgende kanttekening: zij hebben zich in enkele gevallen begeven buiten de beperkingen die hun instructie hen oplegde.

Grond:

deputaten hebben hun taak grotendeels uitgevoerd, maar

- a. uit hun rapportage had duidelijker naar voren kunnen komen dat zij voldeden aan de opdracht van de generale synode van Ommen. Deze synode droeg hen "nogmaals" op "de bestaande criteria in hun adviezen aan hulpverlenende instellingen meer uniform en controleerbaar te hanteren, alsmede in hun rapport hierover uitdrukkelijk te rapporteren." Eenzelfde onduidelijkheid was al door de Generale Synode van Leeuwarden 1990 aangewezen;
- b. 1. deputaten hebben de kerken tot twee maal toe geadviseerd over een bijdrage aan de stichting Fundament, een instelling die noch onder onderdeel a noch onder onderdeel c van de instructie valt;
2. het schrijven van deputaten inzake De Wegwijzer, vermeld in het aanvullende rapport, heeft noch op verzoek van plaatselijke kerken, noch op verzoek van deze instelling plaatsgevonden; het stoelt op de visie van deputaten dat hun opdracht zou zijn "toe te zien op de geldstromen" (Aanvullend rapport sub II De Wegwijzer), van welke opdracht in hun instructies geen melding wordt gemaakt.

Besluit 2:

- a. te constateren dat de door de vorige synode wenselijk geachte samenwerking tussen gereformeerde zorginstellingen niet tot stand is gekomen;
- b. de opdracht uit de instructie: "een actieve rol te spelen bij het bevorderen van samenwerking tussen gereformeerde zorginstellingen, opdat de gereformeerde zorg zoveel mogelijk bewaard blijft" te doen vervallen.

Gronden:

1. hoewel deputaten in deze zaak een zeer ruime instructie hadden, konden zij niet anders constateren dan dat de zorginstellingen geen gezamenlijk standpunt hadden;
2. a. de opdracht is door de feiten achterhaald;
- b. het ontbreekt deputaten aan mogelijkheden om op het gebied van samenwerking tussen zorginstellingen een effectieve rol te spelen.

Besluit 3:

- a. achteraf het optreden van deputaten inzake de collecte voor de Reformed Churches of Japan, die door de aardbeving te Kobe zwaar getroffen zijn, goed te keuren;
- b. genoeg te nemen met de ongebruikelijke wijze waarop inning, beheer en afdracht van de gecollecteerde gelden hebben plaatsgevonden.

Gronden:

1. a. hoewel deputaten niet gehandeld hebben volgens de letter van hun instructie en hoewel het correct was geweest als zij dit expliciet erkend hadden, hebben zij ten aanzien van de zware nood in Kobe wel gehandeld in de geest van hun instructie, als diaconaal deputaatschap volgens het gebod dat wij zullen weldoen aan alle mensen, inzonderheid aan de huisgenoten des geloofs;
- b. het verzoek van deputaten BBK heeft bij deputaten terecht het vertrouwen gewekt dat het om kerken ging aan wie de gevraagde steun mocht worden gegeven;
2. inning en beheer van de gelden hebben buiten de rekening en de boekhouding van de penningmeester van GDD om plaatsgevonden. Bij controle werd de administratie overigens correct bevonden.

Besluit 4:

kennis te nemen van de mededeling van de Stichting De Driehoek.

Grond:

de mededeling van De Driehoek is een correctie van louter formele aard.

Besluit 5:

opnieuw deputaten voor diaconale zaken te benoemen met de volgende (herziene) instructie:

1. Taakomschrijving

De door de synode omschreven opdracht omvat de volgende taken:

a.

1. (op verzoek van plaatselijke kerken) plaatselijke kerken adviseren in haar diaconale arbeid, in het bijzonder wanneer zij vragen om advies over het geven van financiële steun aan (eventueel algemeen christelijke) hulpverlenende instellingen die op landelijk niveau werkzaam zijn;
2. (op verzoek van hulpverlenende instellingen) plaatselijke kerken adviseren, wanneer hulpverlenende instellingen die binnen of vanuit de gereformeerde kerken op landelijk niveau werkzaam zijn, aan deputaten advies vragen over verzoeken om financiële steun die zij tot de kerken willen richten;
- b. zich desgevraagd of op eigen initiatief te richten tot instellingen die voldoen aan de punten 1 en 2 van de criteria vermeld onder punt 2, omtrent de wijze van samenwerking met andere instellingen, nu de gewenste hulpverlening aan kerkleden steeds meer lijkt te worden bedreigd en de plaatselijke kerken hierover, wanneer de situatie dat vraagt, te informeren;
- c. het adviseren van plaatselijke kerken in haar diaconale arbeid, in gevallen dat diakenen in de uitoefening van hun ambt worden belemmerd of dreigen te worden belemmerd als gevolg van overheidsmaatregelen, alsmede het nemen van initiatieven in dergelijke gevallen om de zienswijze van de kerken in haar diaconale arbeid ter kennis van de overheid te brengen. Indien het de landelijke overheid betreft, zal dit geschieden via de deputaten voor de relatie met de overheid;
- d. op verzoek van en met deputaten die verantwoordelijk zijn voor hulpverlening aan buitenlandse kerken, te overleggen over verzoeken van diaconale aard van buitenlandse kerken, zodat deputaten de kerken kunnen adviseren;
- e. indien nodig, en voor wat kerken in het buitenland betreft op verzoek van deputaten BBK, initiatieven te nemen ter leniging van materiële nood waarin (groepen van) kerken in binnen- en/of buitenland zijn komen te verkeren als gevolg van zich acuut voordoende gebeurtenissen; het aan de kerken verzoeken om een collecte of gift behoort daarbij tot hun bevoegdheid.

2. Uitvoering van taken

Bij de uitvoering van de onder 1a genoemde taken zullen deputaten de volgende criteria hanteren:

1. de hulpverlening door de betreffende instelling moet dienstbaar zijn aan de beoefening van de christelijke barmhartigheid;
2. het doel en de wijze van de hulpverlening van de betreffende instelling dienen overeen te komen met Gods Woord, zoals de gereformeerde kerken dat hebben nagesproken in de drie formulieren van eenheid;
3. het beleid van een hulpverlenende instelling dient controleerbaar op de hulpverlening gericht, economisch verantwoord en zo mogelijk op een optimale samenwerking met andere instellingen gericht te zijn;
4. de financiële ondersteuning moet strekken tot opbouw van de gemeente en tot lof van God. De adviezen aan de plaatselijke kerken dienen een bondige motivering te bevatten in een duidelijke relatie tot de criteria.

3. Vereiste stukken

Wanneer een adviesaanvraag afkomstig is van een hulpverlenende instelling, behoort deze instelling de volgende stukken tijdig, zo mogelijk in de maand september, aan het GDD voor te leggen:

1. jaarstukken
2. begroting
3. beleidsplan
4. meerjarenbegroting
5. verslag van wat de hulpverlenende instelling heeft gedaan met eventuele voorafgaande vragen of adviezen van de kant van het GDD.

Het deputaatschap zal bij de beoordeling van de stukken gebruik kunnen maken van het advies van deskundigen. Met de boekhoudkundige gegevens, door de om financiële hulp vragende instanties verstrekt, dient vertrouwelijk te worden omgegaan. Daarom zal bij de advisering het aan het deputaatschap toevertrouwde cijfermateriaal aan de afzonderlijke kerken niet worden doorgegeven, maar -- met handhaving van de vertrouwelijkheid -- aan de generale synode worden voorgelegd.

4. Consultatie particulier-synodale deputaten

Het GDD zal bij de uitvoering van de onder 1b en 1d omschreven taken, indien het dit gewenst acht, de particulier-synodale deputaten consulteren.

Gronden ad 1.d:

1. blijkens de geschiedenis rond de collecte voor Kobe voldoet de beperking 'zusterkerken' niet in de praktijk;
2. het mag aan deputaten BBK worden overgelaten te beoordelen in welk geval onze relatie met acuut hulpbehoevende kerken in het buitenland het verstrekken van hulp vereist.

Generale Synode Berkel en Rodenrijs 1996, artikel 34

Materiaal:

1. onderdeel V van het rapport van deputaten voor diaconale zaken (hierna GDD) met bijlage B (Eindrapport van de tweede Werkgroep Landelijke Diaconale Ondersteuning Tot uw dienst). Dit rapport bevat de volgende verzoeken:

1. hun instructie punt 2c (nummering Ommen) te wijzigen in:

"intensieve contacten met gereformeerde zorginstellingen te onderhouden, hierbij gevoed door gebruik van informatie, inzichten en alternatieven vanuit respectievelijk diaconieën en werkgroepen. Daarbij stellen deputaten zich niet alleen op de hoogte van het financiële reilen en zeilen van die organisaties, maar leven en denken zij mee bij de beleidsvoorbereiding en het uitvoeren van het vastgestelde beleid";

2. de instructie punt 2f (nummering Ommen) te wijzigen in:

"a. het stimuleren van en contacten onderhouden met classicaal en provinciaal deputatenwerk;

b. de informatievoorziening van de diakenen realiseren;

c. de deskundigheid van diakenen helpen bevorderen;

d. het opzetten van een netwerk van deskundigen op verschillende gebieden (bijvoorbeeld juristen, organisatiedeskundigen, financieel deskundigen) die bereid zijn diakenen te adviseren; uit dit netwerk kunnen ook werkgroepen van deskundigen gevormd worden;

e. het ondersteunen en vormgeven van diaconaal beleid zowel landelijk als plaatselijk";

3. aan de instructie toe te voegen:

"deputaten zullen om hun werk te kunnen uitvoeren een gesalarieerde coördinator kunnen benoemen, die vanuit zijn professe het door deputaten aangegeven beleid uitvoert. De kosten van deze coördinator zullen via een omslag (vast te stellen door de generale synode) worden verhaald op de kerken."

Als grond voor de verzoeken 1, 2 en 3 noemen deputaten de ontwikkelingen in de diaconale wereld waarvan in bijlage B verslag wordt gedaan;

4. het benoemingsbeleid van deputaten voor diaconale zaken te herzien. Benoemingen zouden voortaan moeten geschieden door de generale synode zonder voordrachten van de particuliere synodes."

In hun grond voor dit voorstel wijzen zij erop dat de voordracht "een sluitpost is voor particuliere synodes. Sluitpost niet alleen in de letterlijke, maar vooral in de figuurlijke betekenis." Bij deskundigheid denken zij aan de gebieden van theologie, diaconale praktijk, organisatiekunde, financiën en sociale wetgeving; een deputaatschap zou kunnen bestaan uit

twee diakenen, twee theologen en vijf deskundigen op ander terrein;

2. brieven van de particuliere synoden van Groningen, Drenthe, Gelderland, Utrecht, Holland- Noord, Holland-Zuid en Zeeland, Noord-Brabant en Limburg, alsmede van de kerken te Hardenberg-Centrum en Avereest-Dedemsvaart die de verzoeken van deputaten geheel of grotendeels als voorstellen aan de synode voorleggen;

verzoek 4 is door de meeste particuliere synoden verwoord als: 'Het benoemingsbeleid door de GS in deze zin te wijzigen, dat gedifferentieerde deskundigheid op diaconaal gebied gewaarborgd is'. De particuliere synode van Zeeland, Noord-Brabant en Limburg zonderde verzoek 4 uit;

3. brief van de kerk te Arnhem met adhesiebetuiging aan de voorstellen van deputaten;

4. brief van de kerk te Lisse met op- en aanmerkingen bij het rapport Tot uw dienst; zij verzoekt deze in overweging te nemen.

Besluit 1:

aan verzoek 1 niet te voldoen.

Gronden:

1. de voorgestelde wijziging houdt een uitbreiding in van de bevoegdheden van deputaten jegens de zorginstellingen. De noodzaak daarvan voor de voortgang van het diaconale werk is niet door deputaten, noch door het rapport Tot uw dienst, noch door de particuliere synoden aangetoond. Evenmin is iets bekend van een behoefte bij de zorginstellingen aan een dergelijke uitbreiding;
2. deputaten houden reeds regelmatig contact met de gereformeerde instellingen op het gebied van de zorg; het staat hun vrij deze contacten te intensiveren als zij dat voor de vervulling van hun taak wenselijk achten;
3. voorkomen dient te worden dat de kerken via hun deputaten op enige wijze verantwoordelijkheid zouden dragen voor het bestuur van of voor de gang van zaken bij de gereformeerde zorginstellingen.

Besluit 2:

aan de reeds vastgestelde instructie voor deputaten het volgende toe te voegen bij onderdeel 1: d.

1. diaconaal beleid zowel plaatselijk als landelijk te ondersteunen en te helpen vorm geven;
2. de diakenen te voorzien van actuele en overzichtelijke informatie;
3. de deskundigheid van diakenen te helpen bevorderen;
4. met classicale en provinciale deputaten te overleggen, hen te stimuleren en eventueel voorstellen te doen voor verbetering van hun instructies;
5. een netwerk op te zetten van deskundigen op verschillende gebieden (bijv. juristen, organisatiedeskundigen, financieel deskundigen) die bereid zijn diakenen te adviseren; zo nodig uit dit netwerk werkgroepen van deskundigen te vormen en te benutten.

Gronden:

1. blijktens het rapport Tot uw dienst bestaat er onder de diakenen grote behoefte aan de hier omschreven dienstverlening door het deputaatschap;
2. de diaconieën moeten in de gelegenheid gesteld worden om structureel en met daadwerkelijke invloed hun stem in de kerkelijke weg te laten horen aan de kerken en aan de deputaten.

Besluit 3:

in de reeds vastgestelde instructie voor deputaten het volgende te wijzigen:

1.d wordt: 1.e

4. wordt: 4. Beroepskracht

a. deputaten zullen voor de uitvoering van hun taak gebruik kunnen maken van een beroepskracht. Daarbij gelden de volgende bepalingen:

1.
 - a. de beroepskracht wordt aangesteld als werknemer voor maximaal 1 fte. Binnen een professionele gereformeerde instelling;
 - b. deze instelling treedt op als werkgever in juridisch-administratieve zin; daartoe wordt een contract opgesteld tussen deputaten en deze instelling;
 - c. in dit contract wordt duidelijk vastgelegd dat -- deputaten de eindverantwoordelijkheid dragen voor de kwaliteit en de kwantiteit van het door de beroepskracht geleverde werk; -- deputaten het recht hebben om, onder bepaalde voorwaarden, het contract op te zeggen;
2. de aanstelling geschiedt met medewerking en met instemming van deputaten, nadat deze een nauwkeurige taakomschrijving hebben opgesteld;
3. de werkzaamheden van de beroepskracht bestaan tenminste uit de taken die in de instructie van deputaten genoemd worden;
4. regelmatige evaluatie van zijn werk vindt plaats in aanwezigheid van en met medewerking van deputaten; zij geschiedt aan de hand van een jaarlijks op te stellen programma, waarin de werkzaamheden zijn omschreven en, verdeeld over het jaar, zijn gepland;
5. de functie van de beroepskracht wordt vervuld tot uiterlijk december 2002;
6. de generale synode van 2002 evalueert de werkzaamheden en beslist of en hoe het werk gecontinueerd zal worden;
7. de kosten van de beroepskracht (salaris, overhead, loon-, bureau- en reiskosten en dergelijke) worden door deputaten aan de instelling betaald; zij bedragen maximaal 160.000,-- per jaar;
- b. deputaten zijn gemachtigd voor de bekostiging van de beroepskracht van de kerken een omslag te vragen; zij doen dit verzoek vergezeld gaan van de aanbeveling deze omslag uit de diaconale kas te betalen;
- c. deputaten stellen een werkgroep aan die er zorg voor draagt dat de generale synode in 2002 het werk van de landelijke beroepskracht kan evalueren.

Gronden:

1. de voor de diakenen noodzakelijke dienstverlening is dermate gecompliceerd en omvangrijk dat deputaten om daarin te kunnen voorzien over de hulp van een professionele en gekwalificeerde kracht dienen te beschikken, die voor deze taak de volledige tijd beschikbaar is;
2.
 - a. een deputaatschap GDD is arbeidsrechtelijk en organisatorisch gezien niet de geschikte instantie om als

werkgever op te treden;

b. temeer waar het hier gaat om een functie waarin veelszins pionierswerk verricht moet worden is het sociaal-ethisch niet verantwoord de werkgever-werknemer-relatie een nietprofessioneel kader te geven;

c. aanstelling van een beroepskracht is alleen verantwoord als een deugdelijke, omvattende en exacte taakomschrijving is vastgesteld, die ook door de instelling als uitvoerbaar wordt beschouwd;

3. deputaten dienen de maximale mogelijkheid te hebben om te behartigen -- dat de beroepskracht geschikt is om het hun opgedragen werk te verrichten -- dat hij in werkelijkheid en uitsluitend dit opgedragen werk uitvoert;

4. in de functie van de beroepskracht zullen in een eerste fase diverse zaken moeten worden opgezet en geïnitieerd. De feitelijke werktijd tot aan (de rapportage aan) de synode van 1999 is zo kort dat evaluatie ervan door een synode vóór het jaar 2002 niet zinvol is;

5. financiële betrokkenheid bij de beroepskracht zal de relatie tussen de diaconieën en het deputaatschap met hun beroepskracht ten goede komen;

6. zinvolle evaluatie door de synode van 2002 is slechts mogelijk indien -- tijdig wordt geregistreerd welke werkzaamheden met welke resultaten zijn verricht; -- regelmatig wordt afgemeten of de werkzaamheden van de beroepskracht beantwoorden aan het gestelde doel; -- van deze registratie en meting een geordend verslag wordt gedaan als onderbouwing van voorstellen voor verder beleid.

Besluit 4:

het besluit inzake deputaten voor diaconale zaken van de Generale Synode van Heemse 1984-- 1985 Acta art. 55, 2 1 "dit deputaatschap wordt door de generale synode benoemd op voordracht van de particuliere synoden; met dien verstande dat elke particuliere synode aan de generale synode een tweetal voordraagt, onder wie één diaken" op te heffen en bij de benoeming van deputaten uitsluitend te letten op deskundigheid voor het uitvoeren van de opgedragen taken.

Gronden:

1. de taken van het deputaatschap vereisen deskundigheid op verschillende gebieden;

2. zolang het deputaatschap werd samengesteld uit diakenen en overige personen kon met particulier-synodale voordrachten gewerkt worden; nu op meerderlei deskundigheid gelet moet worden is dat praktisch niet meer mogelijk;

3. inhoudelijke confrontatie met het besluit van de Generale Synode van Heemse 1984--1985 is niet mogelijk aangezien deze generale synode geen gronden geeft voor het besluit in kwestie.

Besluit 5:

aan de reeds vastgestelde instructie voor deputaten toe te voegen:

5. Samenroeping en bestuur

Deputaten wijzen uit hun midden een voorzitter, secretaris en penningmeester aan; deze treden op als dagelijks bestuur in de relatie tot de beroepskracht en de instelling, waarbij deze in dienst treedt.

Grond:

voor de goede voortgang van de contacten met de beroepskracht en de instelling die hem in dienst neemt is het nodig dat duidelijk is wie binnen het deputaatschap zijn aangewezen als aan te spreken en eerst verantwoordelijke instantie.

Generale Synode Berkel en Rodenrijs 1996, artikel 35

Materiaal:

bezwaarschrift van br. J. Groeneveld te Zwijndrecht. Hij is van mening dat deputaten GDD inzake de collecte voor de door aardbeving getroffen Reformed Church te Kobe hun bevoegdheid hebben overschreden en hij verzoekt de synode uit te spreken:

1. "dat deputaten GDD zich voor hun werkzaamheden in het vervolg dienen te houden aan hetgeen door de synode in hun taakomschrijving is vastgelegd ook als een dergelijk verzoek (inzake Kobe) door deputaten BBK wordt gedaan."

2. "dat voor 'noodsituaties' waarin kerken in het buitenland waarmee slechts contacten kunnen worden onderhouden, voor hulpverlening door deputaten BBK duidelijke regels worden opgesteld, teneinde de bevoegdheden van de deputaatschappen op een doorzichtige wijze te markeren".

Besluit:

1. br. Groeneveld het besluit van de synode inzake deputaten GDD (artikel 33) toe te zenden;

2. aan zijn eerste verzoek niet te voldoen;

3. aan zijn tweede verzoek niet te voldoen.

Gronden:

1. in het besluit van de synode over de georganiseerde collecte en in de instructie 1d is het bezwaar van br. Groeneveld in rekening gebracht;

2. deputaten zijn altijd verplicht zich te houden aan hun taakomschrijving; een nadere uitspraak hierover is niet nodig;

3. bij noodsituaties als die te Kobe gaat het uit de aard der zaak om uitzonderlijke gevallen; het heeft geen zin regels op te stellen voor uitzonderingen.

Generale Synode Leusden 1999, artikel 68.1

Materiaal:

1. rapport en aanvullend verslag van het Generaal Diaconaal Deputaatschap (hierna genoemd het GDD), inclusief bijlagen;
2. financieel jaaroverzicht en meerjarenbegroting van het GDD en van het diaconaal steunpunt (hierna genoemd DS);
3. brief van de raad van de Gereformeerde Kerk te Hattem dd. 14 april 1999. De raad spreekt dankbaarheid uit over de ontwikkelingen en spreekt steun uit aan wat in het voorliggende rapport wordt voorgelegd.

Besluit 1::

deputaten onder hartelijke dank te dechargeren.

Grond:

deputaten hebben zich naar behoren van hun taak gekweten, maar zij zagen zich in enkele gevallen genoodzaakt om af wijken van hun instructie. Hierover zijn de volgende kanttekeningen te maken:

- a. uit hun rapportage blijkt (zie hoofdstuk 2.1) dat om twee redenen niet kon worden voldaan aan de opdracht om de werkgeversrol voor de beroepskracht te splitsen in juridisch-administratieve zin en in de materiële werkgeversrol.
 - arbeidsrechtelijk: ter bescherming van het belang van de werknemer is een eenduidige en transparante arbeidsrelatie nodig;
 - fiscaal: de kans op BTW-heffing over salarislasten;
- b. het GDD heeft, gelet op het voorgaande onder a, zelf de werkgeversrol op zich genomen. Deputaten hebben een stichting in het leven geroepen waarvan zij het bestuur vormen. In het kader van de stichting is vervolgens de arbeidsovereenkomst tot stand gekomen (zie hierover besluit 3);
- c. de Generale Synode van Ommen 1993 (Acta art. 31, besluit 4) droeg deputaten op de bestaande criteria in hun adviezen over hulpverlenende instellingen meer uniform en controleerbaar te hanteren, alsmede in hun rapport hierover uitdrukkelijk te rapporteren. Bij navraag werd duidelijk dat het eerste deel van deze opdracht zorgvuldig is uitgevoerd. In het GDD rapport wordt dat echter niet vermeld.

Generale Synode Leusden 1999, artikel 68.2

Besluit 2:

de instructie voor het GDD als volgt te herzien:

Instructie generaal diaconaal deputaatschap

1 Taakomschrijving

De door de synode omschreven opdracht omvat de volgende taken:

- a. 1. (op verzoek van plaatselijke kerken) plaatselijke kerken te adviseren in haar diaconale arbeid, in het bijzonder wanneer zij vragen om advies over het geven van financiële steun aan (eventueel algemeen christelijke) hulpverlenende instellingen die op landelijk of op bovenprovinciaal niveau werkzaam zijn;
2. (op verzoek van hulpverlenende instellingen) plaatselijke kerken te adviseren, wanneer hulpverlenende instellingen op gereformeerde grondslag die op landelijk of op bovenprovinciaal niveau werkzaam zijn mede ten dienste van de gereformeerde kerken of haar leden, aan deputaten advies vragen over verzoeken om financiële steun die zij tot de kerken willen richten;
- b. 1. te werken aan een goede relatie tussen de diakenen en de zorginstellingen op gereformeerde grondslag, zodat de diakenen voldoende informatie krijgen over het werk van de instellingen en deze kunnen (doen) steunen door gebeds- en financiële steun vanuit de gereformeerde kerken;
2. zich desgevraagd of op eigen initiatief te richten tot instellingen die voldoen aan de punten 1 en 2 van de criteria vermeld onder punt 2 omtrent de wijze van samenwerking met de instellingen;
3. op verzoek van hulpverlenende instellingen op gereformeerde grondslag om bestuurlijke medeverantwoordelijkheid te dragen voor de onder a2 bedoelde instellingen, medewerking te verlenen door een bestuurder voor te dragen of te benoemen die niet tevens lid is van het GDD;
- c. 1. plaatselijke kerken in hun diaconale arbeid te adviseren en informeren (hetzij direct vanuit het deputaatschap of vanuit het Diaconaal Steunpunt);
2. contacten met andere deputaatschappen te onderhouden om te voorkomen dat er overlap in taakstelling en voorlichting ontstaat;
3. indien nodig initiatieven te nemen om de overheden te informeren over de zienswijze van de kerken, in goed overleg met de deputaten voor de Relatie tussen Kerk en Overheid;
- d. 1. diaconaal beleid, zowel plaatselijk, bovenprovinciaal als landelijk, te ondersteunen en helpen vorm te geven, hetzij direct vanuit het deputaatschap of via het Diaconaal Steunpunt;
2. de deskundigheid van diakenen te helpen bevorderen o.a. door de antwoorden op vragen die regelmatig terugkomen vast te leggen en bekend te maken aan de diaconieën (bijvoorbeeld via Dienst);
3. de diakenen voor te lichten over betekenis en inhoud van het 'diaconale gemeente' zijn;
4. met classicale en provinciale deputaten te overleggen, hen te stimuleren en eventueel voorstellen te doen voor verbetering van hun instructies;
5. een netwerk op te zetten van deskundigen op verschillende gebieden (bijvoorbeeld op juridisch, organisatorisch en op financieel gebied) die bereid zijn diakenen te adviseren;

- e. 1. op verzoek van en met deputaten die verantwoordelijk zijn voor hulpverlening aan buitenlandse kerken, te overleggen over verzoeken van diaconale aard van buitenlandse kerken, zodat het GDD de kerken kan adviseren;
2. indien nodig, en voor wat kerken en christenen in het buitenland betreft op verzoek van deputaten BBK en DVN, initiatieven te nemen ter leniging van materiële nood waarin (groepen van) kerken in binnen- en/of buitenland zijn komen te verkeren als gevolg van zich acuut voordoende gebeurtenissen; het aan de kerken verzoeken om een collecte of gift behoort daarbij tot hun bevoegdheid;
f. bij de uitvoering van de onder 1b1, 1b2 en 1e omschreven taken, indien het GDD dit gewenst acht, de particulier-synodale deputaten te consulteren.

2 Uitvoering van taken

Bij de uitvoering van de onder 1a genoemde taken zullen deputaten de volgende criteria hanteren:

1. de hulpverlening door de instelling op gereformeerde grondslag en dergelijke moet dienstbaar zijn aan de beoefening van de christelijke barmhartigheid;
2. het doel en de wijze van de hulpverlening van de betreffende instelling dienen overeen te komen met wat Gods Woord ons over de dienst der barmhartigheid leert;
3. het beleid van een hulpverlenende instelling dient controleerbaar op de hulpverlening gericht, economisch verantwoord en op een optimale samenwerking met andere instellingen gericht te zijn;
4. de financiële ondersteuning moet gericht zijn op leniging van nood en zo mogelijk strekken tot opbouw van de gemeente.

De adviezen aan de plaatselijke kerken dienen een bondige motivering te bevatten in een duidelijke relatie tot de criteria.

3 Vereiste stukken

Wanneer een adviesaanvraag afkomstig is van een hulpverlenende instelling, behoort deze instelling de volgende stukken tijdig, zo mogelijk in de maand september, aan het GDD voor te leggen:

1. jaarstukken
2. begroting
3. beleidsplan
4. meerjarenbegroting
5. verslag van wat de hulpverlenende instelling heeft gedaan met eventuele voorafgaande vragen of adviezen van de kant van het GDD.

Het deputaatschap zal bij de beoordeling van de stukken gebruik kunnen maken van het advies van deskundigen. Met de boekhoudkundige gegevens, door de om financiële hulp vragende instanties verstrekt, dient vertrouwelijk te worden omgegaan. Daarom zal bij de advisering het aan het deputaatschap toevertrouwde cijfermateriaal aan de afzonderlijke kerken niet worden doorgegeven.

4 Samenroeping en advies aan de generale synode

Deputaten wijzen uit hun midden een voorzitter, secretaris en penningmeester aan. Deputaten zorgen voor een rooster van aftreden voor bestuursleden.

Deputaten zullen de volgende generale synode dienen met een voorstel tot een geactualiseerde instructie voor het Generaal Diaconaal Deputaatschap.

Gronden:

1. a. behalve met instellingen die op plaatselijk of landelijk niveau werkzaam zijn, hebben deputaten te maken met bovenprovinciaal werkende instellingen (ad 1a1 en 2);
b. verschillende instellingen werken wel op gereformeerde grondslag maar niet exclusief binnen of vanuit de gereformeerde kerken; deze arbeid ten dienste van de kerken of haar leden verdient de aandacht en de steun van de kerken (ad 1a2);
c. de instellingen op gereformeerde grondslag vragen zelf aan het GDD om een vertegenwoordiger uit de gereformeerde kerken voor te dragen als bestuurslid; als het GDD iemand voordraagt of benoemt, moeten er in ieder geval goede afspraken gemaakt worden over de informatieplicht aan het GDD (ad 1b3);
2. door het werk van de diaconaal consultant kan op veel actuele vragen direct een antwoord gegeven worden. Bovendien kan door het herhalen van steeds dezelfde vragen snel de behoefte aan meer informatie vastgesteld worden. Bij moeilijke en tijdrovende kwesties worden deskundigen geraadpleegd. Veel vragen kunnen direct vanuit het diaconaal steunpunt schriftelijk worden beantwoord (ad 1d);
3. het mag aan deputaten BBK worden overgelaten te beoordelen in welk geval onze relatie met acuut hulpbehoevende kerken in het buitenland het verstrekken van hulp vereist (ad 1e).

Generale Synode Leusden 1999, artikel 68.3

Besluit 3:

1. over te gaan tot ontbinding van de Stichting Diaconaal Steunpunt van de Gereformeerde Kerken in Nederland (vrijgemaakt), gevestigd te Zwolle;
2. het GDD op te dragen en te machtigen alle voor de ontbinding nodige regelingen te treffen;
3. uit te spreken dat de gezamenlijke Gereformeerde Kerken in Nederland (vrijgemaakt) rechtspersoonlijkheid bezitten waarvan het Diaconaal Steunpunt uitgaat; deze rechtspersoon wordt naar artikel 52 KO in dezen vertegenwoordigd door de generale synode of door het door haar benoemde Generaal Diaconaal Deputaatschap;

4. de door de Generale Synode van Berkel en Rodenrijs 1996 vastgestelde instructie voor het GDD met betrekking tot de beroepskracht als volgt te wijzigen:

5 Beroepskracht

a. deputaten zullen voor de uitvoering van hun taak gebruik kunnen maken van een beroepskracht. Daarbij gelden de volgende bepalingen:

1. a. de beroepskracht wordt aangesteld als werknemer voor maximaal 1 fte., waarbij de gezamenlijk rechtspersoonlijkheid bezittende kerken optreden als werkgever;
- b. het GDD oefent jegens de beroepskracht namens de generale synode zowel juridisch als administratief en in materiële zin de taken en bevoegdheden van de werkgever uit;
2. de aanstelling geschiedt steeds door deputaten, nadat deze een nauwkeurige taakomschrijving hebben opgesteld;
3. de werkzaamheden van de beroepskracht bestaan tenminste uit de taken die in de instructie van deputaten genoemd worden;
4. regelmatige evaluatie van zijn werk vindt plaats in aanwezigheid van en met medewerking van deputaten; zij geschiedt aan de hand van een jaarlijks op te stellen programma, waarin de werkzaamheden zijn omschreven en, verdeeld over het jaar, zijn gepland;
5. de functie van de beroepskracht wordt vervuld tot uiterlijk december 2002;
6. de generale synode van 2002 evalueert de werkzaamheden en beslist of en hoe het werk gecontinueerd zal worden;
- b. ter dekking van de kosten van de beroepskracht (salaris, overhead, loon-, bureau- en reiskosten en dergelijke) zijn deputaten gerechtigd een bijdrage van de kerken te heffen. Het totale bedrag dat voor de jaren 2000, 2001 en 2002 geheven mag worden is bepaald op f 170.000,- per jaar; zij doen dit verzoek aan de kerken vergezeld gaan van de aanbeveling om deze omslag uit de diaconale kas te betalen;
- c. deputaten stellen een werkgroep in die er zorg voor draagt dat de generale synode in 2002 het werk van de landelijke beroepskracht kan evalueren.

Gronden:

1. de voor de diakenen noodzakelijke ondersteuning is dermate gecompliceerd en omvangrijk dat deputaten, om daarin te kunnen voorzien, over de hulp van een professionele en gekwalificeerde kracht dienen te beschikken, die voor deze taak de volledige tijd beschikbaar is;
2. a. het GDD vertegenwoordigt de kerken;
- b. aanstelling van een beroepskracht is alleen verantwoord als een deugdelijke, omvattende en exacte taakomschrijving is vastgesteld. Gelet op de pioniersfase waarin het werk zich bevindt, is het noodzakelijk dat de taakomschrijving voor de volgende synode wordt geactualiseerd;
3. deputaten dienen de maximale mogelijkheid te hebben om er voor te zorgen:
 - dat de beroepskracht geschikt is om het hem opgedragen werk te verrichten
 - dat hij in werkelijkheid en uitsluitend dit opgedragen werk uitvoert;
4. in de functie van de beroepskracht zullen aansluitend aan de eerste fase nog verschillende in het meerjarenplan vermelde zaken moeten worden opgezet en geïnitieerd. De feitelijke werktijd tot aan (de rapportage aan) de synode van 1999 was zo kort dat evaluatie ervan door een synode vóór het jaar 2002 niet zinvol is;
5. voor het werk dat ter ondersteuning van diakenen gebeurt, is het meest adequaat dat het uit de diaconale gelden betaald wordt;
6. zinvolle evaluatie door de synode van 2002 is slechts mogelijk indien:
 - tijdig wordt geregistreerd welke werkzaamheden met welke resultaten zijn verricht;
 - regelmatig wordt afgemeten of de werkzaamheden van de beroepskracht beantwoorden aan het gestelde doel;
 - van deze registratie en meting een geordend verslag wordt gedaan als onderbouwing van voorstellen voor verder beleid.

Besluit 4:

1. opnieuw deputaten te benoemen voor een periode van drie jaar;
2. deputaten te machtigen voor hun werkzaamheden uitgaven te doen tot een maximum van f 11.500,- voor 2000, f 12.000,- voor 2001 en f 12.500,- voor 2002.

Grond:

deze bedragen worden genoemd in de meerjarenbegroting die door het GDD is ingediend.

Generale Synode Zuidhorn 2002/2003, artikel 104

Materiaal:

1. rapport van deputaten voor generale diaconale zaken en aanvullend rapport over het overleg tussen diakenen binnen de classis;
2. rapport van de werkgroep Evaluatie Diaconaal Steunpunt, d.d. juni 2001 'Al vijf jaar tot uw dienst';
3. brief van de classis Harderwijk waarin gepleit wordt voor voortzetting van het Diaconaal Steunpunt.

Besluit 1::

het beleid van deputaten goed te keuren en hen onder hartelijke dank te dechargeren.

Besluit 2:

op basis van de conclusies en aanbevelingen van de werkgroep 'Evaluatie Diaconaal Steunpunt' het Diaconaal

Steunpunt na 31 december 2002 voor onbepaalde tijd te continueren.

Grond:

de grondige analyse van de onafhankelijke evaluatiewerkgroep en de uitvoerige meningspeilingen bij alle diaconieën leiden tot de overtuigde conclusie dat het Diaconaal Steunpunt een onmisbare plaats binnen de kerken heeft verworven.

Besluit 3:

in te stemmen met de overige conclusies en aanbevelingen van de werkgroep 'Evaluatie Diaconaal Steunpunt' en – voorzover nodig – deze te verwerken in de instructie.

Grond:

het onderzoek van de evaluatiegroep heeft een aantal nuttige aanbevelingen en subconclusies opgeleverd, die deputaten en het Diaconaal Steunpunt graag willen verwerken in hun beleid. Het betreft hier met name punten die ten goede komen aan de diaconieën en die nog meer aandacht vergen vanuit het Diaconaal Steunpunt. Hierbij kan gedacht worden aan een witte-vlekken-onderzoek (aanbeveling 5), aan het verschil in hulpvraag tussen kleine en grote diaconieën (aanbeveling 7) en aan het 'klantgericht' blijven werken (aanbeveling 10).

Besluit 4:

aan deputaatschappen die te maken hebben of krijgen met toerustingstaken, de opdracht te geven om onderlinge beleidsafstemming te realiseren ten aanzien van onder hun zorg vallende toerustingsactiviteiten binnen de kerken.

Grond:

hoewel de op de doelgroep diakenen gerichte toerusting door het Diaconaal Steunpunt een duidelijke profilering oplevert en leidt tot een grote 'klantgerichtheid', zijn er ook 'aanpalende' deputaatschappen die zich met toerusting en voorlichting bezighouden.

Onderlinge beleidsafstemming – bijvoorbeeld via een toerustingsplatform – is daarom nodig. Daarmee is al een voorzichtig begin gemaakt. Deze vorm van beleidsafstemming is effectief en eenvoudig te realiseren.

Besluit 5:

aan deputaten op te dragen het geregeld contact met deputaten ADMA van de Christelijke Gereformeerde Kerken voort te zetten met onder meer aandacht voor mogelijkheden van samenwerking in concrete diaconale projecten en de samenwerking tussen beide bureaus, dit mede om kwetsbaarheid van het (eenmans) Diaconaal Steunpunt te verminderen.

Grond:

op werkniveau bestaat er al samenwerking tussen beide bureaus. Om op die weg verder te gaan zullen de beide deputaatschappen voorwaardenscheppend en richtinggevend moeten zijn. Daarvoor is een geregeld overleg tussen beide deputaatschappen noodzakelijk.

Besluit 6:

deputaten de volgende instructie te geven:

- 1a. plaatselijke kerken (diaconieën) informeren en adviseren in hun diaconale arbeid, gericht op het zijn van 'diaconale gemeente', zowel intern als in de samenleving;
- b. ondersteunen en stimuleren van diaconale beleidsvorming, waaronder begrepen beleid dat vorm krijgt in diaconale samenwerking op bovenlokaal niveau; met het oog op het laatste: in nauw overleg met de diakenen en met de desbetreffende classis en gefaciliteerd door het Diaconaal Steunpunt voort te werken aan een ondersteunende en activerende diaconale overlegstructuur in elke classis, in de lijn met de positieve ervaringen in de beide proefpolders Drachten en Alkmaar-Haarlem;
- c. in overleg met de deputaatschappen die verantwoordelijk zijn voor hulpverlening aan de buitenlandse kerken en christenen, de diaconieën wegen wijzen voor het betrekken van de plaatselijke gemeente, al dan niet geclusterd, bij die hulpverlening;
- d. bevorderen van de deskundigheid van (individuele) diakenen, met name door het toegankelijk maken van informatie over zaken die in de diaconale praktijk regelmatig terugkomen, en door (het organiseren van) toerustingsactiviteiten;
- 2a. stimuleren van een goede relatie tussen de diakenen en de zorginstellingen op gereformeerde grondslag, zodat de diakenen voldoende informatie krijgen over wat deze instellingen kunnen (doen) steunen door gebed en financiële steun vanuit de gereformeerde kerken;
- b. bevorderen dat de onder 2a. bedoelde instellingen, door samenwerking of anderszins, een onderling afgestemd en behoeftedekkend zorgaanbod realiseren;
- c. plaatselijke kerken die overwegen financiële steun te verlenen aan een bepaalde, op bovenprovinciaal niveau werkzame instelling, desgevraagd dienen met informatie over de betrokken instelling en met advies;
- d. op verzoek van hulpverlenende instellingen die zich tot de kerken wenden met het verzoek om financiële steun, die verzoeken beoordelen en (bij gunstige beoordeling) een voor de kerken (diaconieën) bestemde aanbeveling afgeven;
- e. op verzoek van een onder 2a. bedoelde instelling, die beoogt om binnen de gereformeerde kerken een bestuurlijke medeverantwoordelijkheid te verankeren, een bestuurder van die instelling voor te dragen of te benoemen, die niet lid is van het deputaatschap Generale diaconale zaken (GDD);
3. indien nodig initiatieven nemen om overheden te informeren over de zienswijze van de kerken inzake een aangelegenheid van diaconaal belang, in goed overleg met de deputaten voor de relatie tussen kerk en overheid;

4. overleg voeren met de Dagelijkse Leiding van de Theologische Universiteit over de mogelijkheid van meer aandacht voor het diaconaat binnen de opleiding tot de dienst des Woords;
5. in samenspraak met deputaten Steunpunt Gemeenteopbouw bezien, welke vormen van samenwerking en onderlinge afstemming van werkzaamheden mogelijk zijn, teneinde de door de kerken beschikbaar gestelde personele en materiële middelen zo doelmatig mogelijk te besteden;
6. de werkzaamheden verrichten binnen het vastgestelde budget dat separaat wordt toegezonden;
7. aan de volgende synode rapport uitbrengen van de werkzaamheden en dat rapport een half jaar voor het begin van de volgende synode aan de kerken toe te sturen.

Nadere regels voor de wijze van uitvoering van de taken

1. Deputaten maken voor de uitvoering van hun taken gebruik van een beroepskracht (diaconaal consulent). Daarbij gelden de volgende bepalingen:
 - de consulent wordt namens de gezamenlijke rechtspersoonlijkheid bezittende kerken aangesteld door het GDD, dat daartoe door de generale synode wordt gemachtigd. Het GDD oefent zowel formeel als materieel namens de generale synode de taken en bevoegdheden van de werkgever uit. De consulent geeft personele invulling aan een Diaconaal Steunpunt;
 - zijn aanstelling geschiedt op basis van een nauwkeurige omschrijving door het GDD van de taken en werkzaamheden van de consulent. De verspreiding in de tijd van de te verrichten activiteiten en de prioriteiten worden vastgelegd in een jaarlijks op te stellen programma. Aan de hand daarvan worden de taakstelling en de wijze van functioneren van de consulent en het Diaconaal Steunpunt regelmatig geëvalueerd;
 - in de rapportage van het GDD aan de volgende generale synode wordt een afzonderlijk verslag opgenomen van de werkzaamheden van de consulent;
 - voor de financiering van de beroepskracht (salaris e.d., bureau- en reiskosten en kosten voorlichtingsmateriaal en hulpmiddelen) wordt het GDD een budget toegekend, dat separaat zal worden toegezonden. Voor de besteding en verantwoording daarvan gelden de regels neergelegd in het desbetreffende generaal-synodale kader.De quaestor van de generale synode neemt het genoemde bedrag op in de omslag die wordt opgelegd aan de kerken, met de aanbeveling aan de kerken het aan de kosten van het Diaconaal Steunpunt toe te rekenen deel van de omslag te betalen uit de diaconale kas.
 2. Het GDD respecteert de taken en positie van classicale en particulier-synodale diaconale deputaten. In daartoe aanleiding gevende gevallen dienen deze deputaten te worden geconsulteerd of dienen zaken naar hen te worden doorverwezen, waarbij met name valt te denken aan zaken met een uitgesproken lokale of regionale impact.
 3. Het GDD onderhoudt contacten met andere generale deputaatschappen waar dit wenselijk is om op het uitvoeringsvlak de taken van de onderscheiden deputaten goed met elkaar te laten sporen en overlap te voorkomen.
 4. Het GDD draagt, voorzover het van hem afhangt, ertoe bij dat in het overleg met betrokken andere deputaatschappen en instanties wordt voorzien in een passend kader voor afstemming van de toerustingsactiviteiten die van de verschillende zijden worden aangeboden aan kerkelijke ambtsdragers.
 5. Het GDD en de consulent onderhouden contacten met de taakverwante organen van de Christelijke Gereformeerde Kerken om door het delen van inzichten en ervaringen respectievelijk het verlenen van onderlinge bijstand elkaar te verrijken en het risico van discontinuïteit in de dienstverlening aan de diakenen te verminderen.
 6. In de taakomschrijving van de diaconale consulent wordt opgenomen dat de consulent contacten legt en onderhoudt met deskundigen die door hem kunnen worden geraadpleegd indien voor het beantwoorden van vragen van diakenen een bijzondere expertise is vereist.
 7. Bij de uitvoering van de onder 2c. en 2d. genoemde taken hanteren deputaten de volgende criteria:
 - a. de hulpverlening door de instelling moet op gereformeerde grondslag geschieden en moet dienstbaar zijn aan de beoefening van de christelijke barmhartigheid;
 - b. het doel en de wijze van de hulpverlening dienen overeen te komen met wat Gods woord ons over de dienst der barmhartigheid leert;
 - c. het beleid van de instellingen dient controleerbaar op de hulpverlening gericht, economisch verantwoord en op een optimale samenwerking met andere instellingen gericht te zijn;
 - d. de financiële ondersteuning vanuit de diaconie moet gericht zijn op een leniging van nood en zo mogelijk strekken tot opbouw van de gemeente.De beoordeling of aan deze criteria wordt voldaan, vereist overlegging door de betrokken instelling van jaarstukken, begroting, beleidsplan, meerjarenbegroting alsmede een verslag van wat de instelling heeft gedaan met eventuele voorafgaande vragen of adviezen van de kant van de GGD.
- Een aan de kerken gerichte aanbeveling tot het verlenen van financiële steun wordt door het GDD bondig gemotiveerd in een duidelijke relatie tot de hiervoor genoemde criteria.

Overwegingen:

1. De synodebesluiten van GS Berkel en Rodenrijs 1996, art. 33-35, van GS Leusden 1999, art. 68 en van GS Zuidhorn 2002/2003, art. 104 m.b.t. diaconale zaken zijn een vervolg op de

- besluiten die zijn genomen door GS Ommen 1993 in de art. 31-33. Over deze laatstgenoemde besluiten van GS Ommen 1993 heeft GS Emmen 2009 zich uitgesproken in art. 14.
2. Er worden allerlei zaken genoemd die niet meer relevant zijn in de huidige situatie. Zo wordt er gesproken over deputaten diaconale zaken (GS Berkel en Rodenrijs 1996, art. 33), over een Generaal Diaconaal Deputaatschap (is deputaten diaconale zaken vanaf art. 34 GS Berkel en Rodenrijs 1996) en een Stichting Diaconaal Steunpunt (deze wordt ontbonden in besluit 3 van art. 68.3 van GS Leusden 1999 en gecontinueerd in besluit 2 van art. 104 van GS Zuidhorn 2002/2003). Ook zien we in de instructies opdrachten tot samenwerking met de Dagelijkse Leiding van de Theologische Universiteit en deputaten Steunpunt Gemeenteopbouw (besluit 6 van art.104 van GS Zuidhorn 2002/2003).
 3. Mogelijk bevatten de genoemde instructies voor het Generaal Diaconaal Deputaatschap, genoemd in verschillende artikelen, elementen die in de toekomst van belang kunnen zijn en zullen dan naar gelang hun actualiteit herbeoordeeld moeten worden aan de hand van Schrift en belijdenis en KO.

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat de besluiten van GS Berkel en Rodenrijs 1996 in de artikelen 33-35; van GS Leusden 1999 in artikel 68 en van GS Zuidhorn 2002/2003 in artikel 104 voor onbepaalde tijd worden opgeschort. Deze synodebesluiten dienen na opschorting bij eventuele toepasbaarheid in de toekomst, herbeoordeeld te worden in het licht van de dan ontstane situatie.

Gronden:

1. Door gewijzigde omstandigheden binnen de kerk na de vrijmaking van 2003 vervalt de actualiteit van de besluiten van GS Berkel en Rodenrijs 1996, GS Leusden 1999 en GS Zuidhorn 2002/2003. Er zijn geen deputaten diaconale zaken, er is geen Generaal Diaconaal Deputaatschap en er is geen Stichting Diaconaal Steunpunt.
2. Onder de zegen van de Here zou er in de toekomst een situatie kunnen ontstaan, waarin de genoemde synodebesluiten op onderdelen van toepassing zouden kunnen zijn.
3. Het besluit sluit aan bij art. 14 van GS Emmen 2009/2010.

EREDIENST

Eredienst 1: Bededagen

Materiaal:

GS Ommen 1993, artikel 39
GS Berkel en Rodenrijs 1996, artikel 49
GS Zwolle 2007, artikel 44

GS Ommen 1993, artikel 39

Rapporteur : H. Wildeboer

Materiaal:

1. rapport van de classis 's-Gravenhage dd. 17 september 1992, waarin wordt meegedeeld, dat de classis geen aanleiding heeft gehad een bededag uit te schrijven naar artikel 69 KO;
 2. aanvullend rapport van de classis 's-Gravenhage dd. 14 april 1993 (aangekondigd per brief dd. 23 maart 1993), waarin mededeling wordt gedaan van een verzoek dat ontvangen werd van één van de kerken om een bededag uit te schrijven in verband met de wetgeving inzake euthanasie en inzake de gelijke behandeling van burgers. De classis heeft het verzoek niet gehonoreerd wegens het ontbreken van eenstemmigheid.
- Dit leidde tot het formuleren van enkele vragen aan de generale synode:
- a. wanneer is er sprake van algemene rampen en andere grote moeiten?

b. wanneer kun je zeggen, dat alle kerken van die moeiten de druk ervaren? Aan deze vragen is toegevoegd de opmerking: "Mogelijk speelt op de achtergrond het gevoel mee, dat de kerken naast de geregelde voorbeden in de zondagse eredienst vaker gezamenlijk een bidstond kunnen houden met het oog op maatschappelijke moeiten of ontwikkelingen. Wanneer dat gevoelen als juist beoordeeld mag worden, geeft art. 69 KO daar dan voldoende ruimte voor?"

De classis verzoekt de instructie betreffende art. 69 KO helderder te formuleren.

Besluit:

1. de classis 's-Gravenhage te dechargeren van haar gevoerde beleid en dank te zeggen voor haar werkzaamheden;
2. de classis 's-Gravenhage opnieuw aan te wijzen als gedeputeerde tot het eventueel uitschrijven van een bededag naar art. 69 KO;
3. de classis 's-Gravenhage te dienen met de volgende toelichting op haar instructie betreffende art. 69 KO:
 1. de tekst van art. 69 KO spreekt niet over het aantal bededagen, vaak of minder vaak, maar over de aanleiding waarom een bededag wordt uitgeschreven; die aanleiding kan van allerlei aard zijn, maar voorwaarde is dat het gaat om een evidente aangelegenheid waardoor de harten verslagen zijn en zich met verootmoediging willen richten tot God;
 2. het uitschrijven van een bededag is opgedragen aan een classis; binnen de aangewezen classis zal over het uitschrijven van een bededag een duidelijke overeenstemming moeten zijn; deze duidelijke overeenstemming mag dan worden geacht een afspiegeling te zijn van de overtuiging van de kerken gemeenschappelijk;
 3. of een bededag al of niet zal worden gehouden blijft uiteindelijk aan het inzicht van de classis toevertrouwd.

Gronden:

1. de classis 's-Gravenhage heeft haar taak naar behoren uitgevoerd; toen er geen duidelijke overeenstemming was over een verzoek tot het uitschrijven van een bededag heeft zij aan dit verzoek niet voldaan;
2. het verzoek, de vragen en ook de toegevoegde opmerking van de classis 's-Gravenhage geven aan, dat er niet voldoende duidelijkheid is over de uitvoering van de instructie betreffende art. 69 KO; deze onduidelijkheid bleek ook al op de Generale Synode van Leeuwarden 1990, Acta art. 70, waar ondermeer dit staat: "De commissie stelt voor ... de classis 's-Gravenhage te verzoeken alleen dan een bededag uit te schrijven wanneer daarvoor een concrete (later: bijzondere) aanleiding bestaat

GS Berkel en Rodenrijs 1996, artikel 49

Rapporteur : H. Brink

Materiaal:

rapport van de classis 's-Gravenhage d.d. 7 december 1 99 5, waarin wordt meegedeeld, dat de classis geen aanleiding heeft gezien om een bededag uit te schrijven naar artikel 69 KO omdat haar geen desbetreffende verzoeken hebben bereikt en omdat er naar haar oordeel zich geen omstandigheden hebben voorgedaan als bedoeld in voornoemd artikel.

Besluit:

1. de classis 's-Gravenhage te dechargeren van het door haar gevoerde beleid;
2. de classis Midden-Holland aan te wijzen als gedeputeerde tot het eventueel uitschrijven van een bededag naar artikel 69 KO.

Gronden:

1. de classis 's-Gravenhage heeft haar taak naar behoren uitgevoerd;
2. de classis 's-Gravenhage heet na de herindeling van de particuliere ressorten Noord- en Zuid-Holland per 1 januari 1996 classis Midden-Holland.

Overwegingen:

1. In artikel 44 van GS Zwolle 2007 wordt het eventueel uitschrijven van een bededag geregeld en aan de classis Noord-Oost opgedragen. Daarmee wordt art. 69 KO gehandhaafd.
2. Daarmee vervalt alles wat betrekking heeft op de voormalige GKv-classis.

Besluit 1:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit de besluiten 1 en 2 van GS Ommen 1993 in art. 39 en de besluiten 1 en 2 van GS Berkel en Rodenrijs 1996 in art. 49 voor kennisgeving aan te nemen.

Besluit 2:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat besluit 3 van GS Ommen 1993 in art. 39 betreffende een toelichting op de instructie t.a.v. art 69 KO, gehandhaafd blijft en dat de kerken daaraan gebonden zijn.

Gronden:

1. Door gewijzigde omstandigheden zijn de genoemde besluiten niet meer relevant en behoeven derhalve geen beoordeling.
2. Besluit 3 van GS Ommen 1993 in art. 39 geeft goede regels voor de toepassing van art. 69 KO.

Eredienst 2: Avondmaal

a. Gebruik van druivesap

Materiaal:

GS Ommen 1993, artikel 94

GS Ommen 1993 Artikel 94

Materiaal:

schrijven van br. A. van den Doel te Delft dd. 18 februari 1993, met 7 bijlagen, met het verzoek zijn bezwaar toe te stemmen tegen de uitspraak van de Particuliere Synode Zuid- Holland 1991 inzake het besluit van de kerkeraad te Delft om bij de viering van het heilig avondmaal druivesap te gebruiken in plaats van wijn. Br. Van den Doel voert drie argumenten aan:

- a. de Here Jezus heeft het avondmaal ingesteld met brood en wijn;
- b. zowel in de formulieren als in de catechismus is sprake van wijn;
- c. de Here Jezus zal de wijn nieuw met ons drinken in het Koninkrijk der hemelen, Mat. 26:29; Jes. 25:6.

De kerkeraad geeft voor zijn besluit een pastorale motivatie: er zijn gemeenteleden die om verschillende redenen geen alcohol mogen gebruiken. Overigens heeft de kerkeraad zijn besluit inmiddels in die zin gewijzigd, dat in de morgendienst aan de eerste drie tafels wijn wordt geschonken en aan de volgende druivesap.

Besluit:

aan het verzoek niet te voldoen.

Gronden:

1. hoewel de Here Jezus het heilig avondmaal heeft ingesteld met brood en wijn en de kerken zich aan die instelling zullen houden, blijft de roeping om het heilig avondmaal te vieren ook als geen brood en/of wijn voorhanden zijn. Zo zijn ook broeders en zusters die geen wijn mogen gebruiken, geroepen het heilig avondmaal te vieren;
2. wanneer het gebruik van wijn niet mogelijk is en daarom bij wijze van uitzondering druivesap wordt geschonken, wordt daardoor het karakter van het heilig avondmaal niet aangetast;
3. de appellant heeft bij herhaling nagelaten zich inhoudelijk te confronteren met de motivatie van zijn kerkeraad, namelijk dat er broeders en zusters in de gemeente zijn die geen alcohol mogen gebruiken.

Overwegingen:

1. Het betreft hier een bezwaarschrift van een broeder met betrekking tot het gebruik van druivesap in plaats van wijn. GS Ommen 1993 geeft een duidelijke motivatie voor haar besluit om aan het verzoek van de broeder niet te voldoen.
2. De kerkenraad heeft lopende het bezwaar zijn werkwijze gewijzigd.
3. Er is onduidelijkheid over de invulling van de uitzonderingssituaties.

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011

te Hasselt, spreekt uit het besluit van GS Ommen 1993 in artikel 94 ten aanzien van het bezwaarschrift m.b.t. het Avondmaal voor kennisgeving aan te nemen.

Gronden:

1. Zoals GS Ommen 1993 ook aangeeft in haar gronden, is het Heilig Avondmaal ook voor die broeders en zusters die geen alcohol mogen gebruiken. Voor deze mensen is het gebruik van druivensap dan ook een goed alternatief.
2. GS Ommen 1993 geeft niet duidelijk aan in welke gevallen er druivensap gebruikt mag worden, en hoe dit invulling moet krijgen bij de viering. De uitzonderingssituaties zijn niet duidelijk omschreven.

b. Toelaten asielzoekers

Materiaal:

GS Berkel en Rodenrijs 1996, Artikel 40

GS Leusden 1999, Artikel 37

GS Berkel en Rodenrijs 1996, Artikel 40

Materiaal:

brief (zonder datum) van br. M.C. Bijl betreffende een verschil van mening met de kerkeraad van Drachten-Zuid/Oost over de toelating van asielzoekers aan het avondmaal. In deze brief verwijst de broeder naar een correspondentie die hij gevoerd heeft met kerkeraad, classis en particuliere synode. Afschriften van zijn bezwaarschriften en antwoorden van de betreffende kerkelijke vergaderingen zijn als bijlage bijgevoegd. De broeder beroept zich niet rechtstreeks tegen de particuliere synode op de generale synode. Wel schrijft hij: "Vooral in de laatste brief aan de PS-FRIESLAND staat duidelijk waarom ik tot u kom". In de bijlagen blijkt dat een brief dd. 28 november 1995 te zijn. Daarin stelt br. Bijl dat hij met de particuliere synode op een punt is beland "dat verdere schrijven vruchteloos is en dat we uitelkaar gaan met verschil dat ik genoodzaakt ben verder de kerkelijke weg te gaan betreden."

Besluit:

de brief niet te behandelen.

Gronden:

1. de brief geeft weliswaar een aaneenschakeling van bedenkingen, maar komt niet met een duidelijk bezwaar tegen een welomschreven besluit van een kerkelijke vergadering;
2. de bezwaren, voorzover ze uit de brief zijn op te maken, resulteren slechts in een verzoek tot nadere bezinning; de broeder doet geen verzoek om een uitspraak;
3. de broeder is door geen kerkelijke vergadering verongelijkt, maar correct en zorgvuldig behandeld.

GS Leusden 1999, Artikel 37

Materiaal :

1. brief van br. M.C. Bijl te Houtigehage dd. november 1998 bevattende een revisieverzoek; hij verzoekt de synode uit te spreken dat de Generale Synode van Berkel en Rodenrijs 1996 (Acta, art. 40) ten onrechte besloot zijn brief betreffende de toelating van asielzoekers aan het avondmaal niet te behandelen;
2. aanvullend schrijven van br. Bijl dd. 8 februari 1999 met twee bijlagen, namelijk brieven die hij aan de Generale Synode van Berkel en Rodenrijs 1996 stuurde nadat deze een besluit over zijn bezwaarschrift had genomen.

Besluit:

aan het revisieverzoek niet te voldoen.

Grond:

br. Bijl herhaalt wel zijn standpunt en maakt ook opmerkingen van allerlei aard over de kerkelijke behandeling van zijn grieven, maar geeft geen weerlegging van de gronden die de Generale Synode van Berkel en Rodenrijs 1996 onder het besluit in artikel 40 van de Acta vermeldt.

Overwegingen:

1. Het betreft hier een bezwaarschrift en een revisieverzoek aan opeenvolgende synodes van een broeder met betrekking tot het toelaten van asielzoekers tot het avondmaal. De betreffende

briefwisseling is voor ons nu niet meer in te zien. Hierdoor is er sprake van een situatie die voor ons niet goed te beoordelen is.

2. De appellant heeft in zijn eerste brief tevens niet aan de eisen van een appelschrift voldaan.
3. Hierdoor is de aan GS Leusden 1999 gevraagde revisie ook niet van toepassing

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat de besluiten van GS Berkel en Rodenrijs 1996 in artikel 40 en GS Leusden 1999 in artikel 37 ten aanzien van het bezwaarschrift en het revisieverzoek m.b.t. het toelaten van asielzoekers tot de viering van het Avondmaal, handhaaft en de kerken daaraan gebonden zijn.

Grond:

De inhoud van het bezwaarschrift en van het revisieverzoek is niet bekend. Een nadere beoordeling is daardoor niet mogelijk.

c. Viering zonder formulieren

Materiaal:

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 39

GS Mariënborg 2005, artikel 25 II Ea en artikel 25 II F

GS Zuidhorn 2002 Artikel 39

Materiaal:

brief van de classis Groningen waarin deze classis een concept-brief van de kerkenraad van Groningen-Oost in de aandacht van de generale synode aanbeveelt, overigens zonder dat de classis zelf zich helemaal achter deze brief heeft gesteld; deze brief bevat het verzoek aan de generale synode de vraag te willen bespreken "hoe de kerken volgens de huidige regeling de ruimte kunnen benutten, dan wel in een nieuwe regeling de ruimte kunnen krijgen, om van tijd tot tijd, zonder gebruik te maken van een vastgesteld formulier, het heilig avondmaal te vieren; de classis geeft aan dat op de achtergrond de vraag speelt welke ruimte een plaatselijke kerk heeft om liturgische kerkordeartikelen soepel toe te passen. Verder wordt gemeld dat een verzoek om in de kerkelijke weg tot wijziging van artikel 61 van de kerkorde te komen, niet tijdig kon worden ingediend.

Besluit:

1. de kerkenraad van Groningen-Oost het besluit van de generale synode met betrekking tot de effectuering van de artikelen 65 en 67 van de kerkorde toe te zenden, en geadresseerde met name te wijzen op art. 1 van de Voorlopige koersbepaling en de Toelichting daarop;
2. de kerkenraad van Groningen-Oost eveneens het besluit van de synode over de ordinarium-liturgie toe te zenden.

Gronden:

1. de koersbepaling met betrekking tot de effectuering van bedoelde kerkorde-artikelen bevat het antwoord van de synode op de vragen met betrekking tot de toepassing van de liturgische kerkorde-artikelen; waarbij erop dient te worden gelet dat artikel 61 KO genoemd wordt als een artikel dat prescriptief (voorschrijvend) is bedoeld; vrijheid om zonder gebruikmaking van formulieren het avondmaal te vieren kan dus alleen verkregen worden door in de kerkelijke weg wijziging van art. 61 KO te bereiken;
2. weliswaar biedt de ordinarium-liturgie een vaste structuur en als zodanig kan zij worden aangemerkt als een formulier in de zin van artikel 61 KO, maar daarbinnen is een grote variatie mogelijk in te lezen teksten en te zingen liederen.

Overweging:

GS Zuidhorn 2002/2003 tornt met deze besluiten aan de artikelen 65 en 67 van de KO. En gaat hiermee verder op de door GS Berkel en Rodenrijs 1996 en GS Leusden 1999 ingeslagen weg met betrekking tot de artikelen 65 en 67 KO welke reeds door GS Mariënborg 2005 verworpen zijn, alsook de besluiten over het ordinarium

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat de besluiten van GS Zuidhorn 2002/2003 in artikel 39 vervallen zijn, en dat de kerken daaraan niet gebonden zijn.

Grond:

GS Mariënborg 2005 heeft in artikel 25 II F reeds uitgesproken dat de kerken niet meer gebonden zijn aan de besluiten van GS Berkel en Rodenrijs 1996 en GS Leusden 1999 die betrekking hebben op art 65 en 67 KO. De hierboven genoemde besluiten gaan verder op de door GS Berkel en Rodenrijs 1996 en GS Leusden 1999 ingeslagen weg. Ook het besluit van GS Zuidhorn 2002/2003 in art 73 over de ordinarium-liturgie is reeds door GS Mariënborg 2005 verworpen in artikel 25 II Ea.

Eredienst 3: Liturgisch katern

Materiaal

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 66, 68 en 69; 74 t/m 78
GS Mariënborg 2005, artikel 25 II 2a
GS Emmen 2009/2010, artikel 36

GS Zuidhorn 2002 Artikel 66

Materiaal:

1. rapport van deputaten Eredienst;
2. brief van br. en zr. De Leeuw-Hiemstra te Ermelo, waarin ze bezwaar aantekenen tegen het feit dat de Generale Synode Leusden 1999 hun verzoek niet honoreerde om uit te spreken dat de Generale Synode Berkel en Rodenrijs 1996 ten onrechte uitsprak dat de Generale Synode Ommen 1993 op goede gronden een deputaatschap Eredienst instelde.

Besluit 1::

het bezwaar van br. en zr. De Leeuw-Hiemstra af te wijzen en hen te manen zich neer te leggen bij de genomen en enkele malen bevestigde besluiten.

Gronden:

1. er worden geen nieuwe argumenten aangedragen tegen de genoemde besluiten;
2. het is onjuist van synode tot synode dezelfde zaak aan de orde te stellen.

Besluit 2:

deputaten Eredienst decharge te verlenen onder betuiging van dank voor de door hen verrichte werkzaamheden.

Besluit 3:

opnieuw deputaten Eredienst te benoemen met de volgende opdrachten:

- a. te onderzoeken of het mogelijk is in de te zingen versie van de Geloofsbelijdenis van Nicea (Liturgisch katern, blz. 11) het woord 'van' in de passage "God van God, licht van licht, waarachtig God van waarachtig God" te vervangen door het woord 'uit';
- b. om te zien naar een toonzetting – of deze eventueel te laten vervaardigen – waarbij de tekst van de Geloofsbelijdenis van Nicea wordt gebruikt zoals deze door de Generale Synode Heemse 1984-85 is vastgesteld;
- c. samen met deputaten Kerkmuziek een beknopt nader onderzoek te (laten) doen naar het onderwerp liturgie en huidige cultuur, op basis van hun eerdere rapportage;
- d. bij het voorbereiden van hun voorstellen zoveel mogelijk rekening te houden met de gevoelens die leven in de kerken. Met het oog hierop zal een klankbordgroep uit de breedte van de kerken worden samengesteld, in overleg met het (voormalig) moderamen van deze synode, die minimaal jaarlijks met deputaten overlegt;
- e. ten aanzien van de aan de kerken voorgelegde orde van dienst D (het ordinarium) de reacties en ervaringen uit de kerken te verzamelen en eventueel een orde van dienst aan de eerstvolgende synode voor te stellen;
- f. de reacties uit de kerken op hoofdstuk 10 uit het rapport van deputaten Eredienst aan de Generale Synode Zuidhorn 2002 (over de inrichting van de tweede kerkdienst) te verzamelen en daarover verslag uit te brengen aan de volgende synode;
- g. zich nader te bezinnen op een consistent en eigentijds taalgebruik in liturgische teksten en formulieren, en daartoe in overleg te treden met deputaten van de Christelijke Gereformeerde Kerken;
- h. verder te studeren over het onderwerp vernieuwing doopformulier, met inachtneming van de bespreking op de synode en met verwerking van wat in de wensen en de brieven vanuit de kerken naar voren is gebracht; hierbij

samen te werken met name met deputaten liturgische formulieren van de Christelijke Gereformeerde Kerken en zo mogelijk met deputaten van andere kerken en de volgende synode te dienen met concrete voorstellen ten aanzien van de in hun rapport genoemde gesprekspunten (met uitzondering van het instellen van doopzondagen en de plaats van de doop in de eredienst), waaronder met name:

- i. een taalkundige herziening van het klassieke doopformulier;
- ii. een proeve van een tweede formulier voor de bediening van de doop aan de kinderen van de gemeente;
- i. studie te verrichten naar mogelijke aansluiting tussen het formulier voor de openbare geloofsbelijdenis en de beide doopformulieren; bij deze studie in overleg te treden met kerken van gereformeerde belijdenis die praktisch dezelfde formulieren hanteren; voorts onderzoek te doen naar de betekenis en verwoording van gebed en zegen in verband met het werk van de Heilige Geest en een eventuele handoplegging;
- j. het voorgestelde formulier voor de openbare geloofsbelijdenis aan de kerken voor te leggen en de reacties te verwerken in een definitieve versie;
- k. desgevraagd de kerken te voorzien van informatie en advies over zaken met betrekking tot liturgie en eredienst;
- l. hun werkzaamheden te verrichten binnen het beschikbaar gestelde budget, dat separaat zal worden toegezonden;
- m. over hun werkzaamheden rapport uit te brengen aan de eerstvolgende generale synode en dit rapport uiterlijk drie maanden voor het begin van deze synode aan de kerken te doen toekomen.

Gronden:

bij a: Het gebruik van het woord 'van' kan verwarrend en vervreemdend werken gezien het hedendaagse taalgebruik.
bij b: De tekstuele verschillen wegen bij sommige kerken zo zwaar dat zij geen gebruik willen maken van de twee toonzettingen uit het Liturgisch Katern. Om te zorgen dat deze kerken toch de mogelijkheid hebben om de Geloofsbelijdenis van Nicea te zingen, is het goed wanneer er een toonzetting komt op de Nicea-tekst zoals deze is vastgesteld door de Generale Synode Heemse 1984-85.

bij c: Deputaten hebben in hun rapport aangegeven dat een wetenschappelijk onderzoek naar de huidige stand van zaken op het terrein van liturgie en cultuur niet tot de competentie van een kerkelijk deputaatschap behoort, maar wel is een onderzoek op zijn plaats naar de mogelijke toepasbaarheid van eigentijdse inzichten.

bij d: Deputaten toetsen zo het draagvlak voor hun voorstellen. Ook verzamelen zij ideeën die over de liturgie leven binnen de kerken. Dit kan bijdragen aan een goede uitvoering van wat in de koersbepaling met betrekking tot de effectuering van art. 65 en 67 KO is vastgelegd, te weten in bepaling 3, waarin gesteld wordt dat de effecten op de vrede in de kerken meegewogen zullen worden in de besluitvorming. Wanneer kerkleden tijdig betrokken worden bij het proces van besluitvorming over nieuwe aangelegenheden, zal dit de ingang van nieuwe voorstellen positief beïnvloeden. Een jaarlijks overleg stimuleert de kerkleden om tijdig mee te denken met deputaten over hun voorstellen.

bij e: Op deze wijze wordt via een rapportage aan de eerstvolgende synode duidelijk, in hoeverre de kerken behoefte hebben aan deze orde van dienst.

bij f: Uit de reacties kan blijken, hoe de kerken ten aanzien van de middagdienst willen handelen in de toekomst.

bij g: De Generale Synode Leusden 1999, Acta art. 49 besluit 2.4 droeg het deputaatschap reeds op te streven naar een goede samenhang in de diverse liturgische teksten en formulieren; onderlinge afstemming is wenselijk in het kader van kerkelijke eenheid.

bij h: a. deputaten hebben in hun rapport aangetoond dat een diepere bezinning op het doopformulier noodzakelijk is;

b. de synodebespreking van de in het rapport aangedragen discussiepunten heeft materiaal opgeleverd waarmee deputaten kunnen werken;

c. de brieven uit de kerken geven aan waar gevoeligheden liggen en waaraan deputaten daarom bijzondere aandacht moeten besteden;

d. voor gemeenten waar doopsbediening aan kinderen frequent voorkomt, is een tweede formulier een hulp;

e. de verdediging van het recht van kinderen op de doop tegenover het baptisme in deze tijd is noodzakelijk.

bij i: Deputaten hebben terecht in hun rapport aangegeven dat zij een studie naar de aansluiting tussen genoemde formulieren op zijn plaats achten in deze zin dat de verwoording van een schriftuurlijke visie op doop en belijdenis meer samenhang gaat vertonen.

Nadere bezinning inzake betekenis en verwoording van gebed en zegen en het werk van de Heilige Geest en eventuele handoplegging is wenselijk.

Het is raadzaam ten aanzien van een definitieve versie van het belijdenisformulier samen te werken met kerken van gereformeerde belijdenis.

bij j: Het is van belang dat de kerken meedenken over de definitieve versie van het formulier voor de openbare geloofsbelijdenis.

bij k: Bij de invoering van nieuwe liturgische elementen is het van belang dat de kerken aanvullende informatie kunnen verkrijgen, zowel mondeling als schriftelijk.

(De onderdelen a-c, e-j van deze instructie en de daarbij gevoegde gronden zijn overgenomen uit eerdere besluiten van de synode. Onderdeel d is gelijk aan onderdeel 8 van de instructie voor deputaten Kerkmuziek. Onderdeel k is overgenomen uit de door de Generale Synode Leusden 1999 vastgestelde instructie.)

Besluit 4:

ten behoeve van ondersteunende activiteiten rond de besluiten die liturgie en kerkmuziek betreffen, aan deputaten

Eredienst en aan deputaten Kerkmuziek een bedrag beschikbaar te stellen van in totaal 8000 per jaar.

Grond:

de uitvoering van punt k van de instructie brengt kosten mee.

(Dit besluit is identiek aan besluit 10 over het rapport van deputaten Kerkmuziek.)

GS Zuidhorn 2002 Artikel 68

Liturgisch katern

Materiaal:

brief van br. A. van Herwijnen te Uitwijk d.d. 20 februari 2002 met verzoek om terugname van Liedboek en Liturgisch Katern. "Het kan bekend zijn dat vele tientallen leden onze kerken al hebben verlaten en als het zo door gaat, een scheuring niet meer af te wenden is." Volgt het verzoek om o.a. het Liturgisch Katern met onmiddellijke ingang te stoppen. "De vergaderingen (zowel openbaar als besloten) wijzen zeer zeker heen naar een nieuwe aderlating."

Besluit:

niet te voldoen aan zijn verzoek het Liturgisch Katern terug te nemen.

Gronden:

1. bij alle begrip voor de bezorgdheid van broeder Van Herwijnen mist de synode bij hem inhoudelijke argumenten tegen Besluit 2 onder artikel 49 uit de Acta van de Generale Synode Leusden 1999 (betreffende het Liturgisch Katern);
2. in vele kerken wordt de 'door synode geboden' ruimte voor variatie etc. benut, doordat men dankbaar gebruik maakt van (delen uit) het Liturgisch Katern. Niet zelden werkt deze gebruikmaking liturgische bewustwording in de hand, wat op haar beurt weer bevorderend kan werken voor de geloofsgroei en opbouw van de gemeente.

GS Zuidhorn 2002 Artikel 69 Liturgisch katern

de Geloofsbelijdenis van Nicea

Materiaal:

brieven van de kerkenraden van Amersfoort-Centrum d.d. 8 maart 2002, Assen-Zuid (zonder datum), Voorschoten d.d. 23 mei 2001, Axel d.d. 31 mei 2001, Capelle aan den IJssel-Zuid/West d.d. 15 oktober 2001, Bunschoten-Oost d.d. 8 februari 2002; brieven van leden van de Gereformeerde Kerk te Veenendaal d.d. 2 maart 2002 met drie adhesiebetuigingen, van fam. C. Bezemer te Zwijndrecht d.d. 12 februari 2002, A. Meijer te 's-Hertogenbosch d.d. 16 maart 2002.

In de brieven wordt bezwaar aangetekend tegen de tekstversie van de Geloofsbelijdenis van Nicea, zoals die door deputaten Eredienst in opdracht van de Generale Synode Leusden 1999 in het Liturgisch Katern is opgenomen. Ook wordt incidenteel verzocht te zoeken naar een "meer aansprekende" melodie.

Een paar briefschrijvers geven een overzicht van alle tekstuele verschillen. In de meeste brieven spitst de kritiek zich echter toe op twee punten: a) de tekst in het Liturgisch Katern bezigt de enkelvoudsvorm "ik", terwijl de Generale Synode Heemse 1984-85 expliciet gekozen heeft voor de meervoudsvorm "wij" (Acta GS Heemse 1984-85, deel II, artikel 168); b) de woorden "God uit God, licht uit licht, waarachtig God uit waarachtig God" zijn gewijzigd in "God van God, licht van licht, waarachtig God van waarachtig God". Met name ten aanzien van het tweede verschil merken sommigen op dat hier misinterpretaties mogelijk zijn, dat allerlei vragen van dogmatische aard opdoemen en dat de bewoordingen aanleiding kunnen geven tot een inhoudelijk anders lezen van de belijdenis.

Daarnaast hebben diversen moeite met de kerkelijke status van de tekst van de Geloofsbelijdenis van Nicea in het Liturgisch Katern. In de ene brief wordt (het gebruik van) deze tekstversie bestreden omdat zij niet kerkelijk geijkt is, terwijl in een andere brief betoogd wordt dat de Generale Synode Leusden 1999 ten onrechte de tekstversie kerkelijk geijkt heeft.

Verschillende briefschrijvers verzoeken de teksten uit het midden van de kerken weg te nemen. In een paar gevallen wordt gevraagd de teksten te wijzigen en/of deputaten op te dragen om te zien naar een toonzetting van de Nicea-tekst zoals die door de Generale Synode Heemse 1984-85 is vastgesteld.

Besluit 1::

niet te voldoen aan het verzoek om de twee toonzettingen van de Geloofsbelijdenis van Nicea uit het Liturgisch Katern uit het midden van de kerken weg te nemen.

Gronden:

1. de tekstversie van het Niceanum uit het Liturgisch Katern wordt alleen gebruikt wanneer één van de twee toonzettingen gezongen wordt; de tekstversie die door de Generale Synode Heemse 1984-85 is vastgesteld, blijft binnen de kerken gelden als de standaardtekst;
2. ten aanzien van het gebruik van de eerste persoon enkelvoud of eerste persoon meervoud hebben deputaten in hun Aanvullend Rapport (§ 3) de Generale Synode Leusden 1999 expliciet gevraagd de eerste persoon enkelvoud te accepteren, omdat het geen principiële kwestie betrof (vgl. Acta GS Leusden 1999, artikel 49, besluit 8 sub 3). Briefschrijvers hebben niet aangetoond dat dit wel het geval zou zijn;
3. in de liturgische praktijk van de Gereformeerde Kerken gebeurt het vaker dat een versie van de geloofsbelijdenis gebruikt wordt die niet conform de officiële tekst is zoals die door de Generale Synode Heemse 1984-85 is vastgesteld en vrijgegeven, bijvoorbeeld wanneer de gemeente met gezang 2 of 3 uit het Gereformeerd Kerkboek

haar geloof belijdt.

Besluit 2:

deputaten op te dragen te onderzoeken of het mogelijk is in de te zingen versie van de Geloofsbelijdenis van Nicea (Liturgisch Katern, blz. 11) het woord 'van' in de passage "God van God, licht van licht, waarachtig God van waarachtig God" te vervangen door het woord 'uit'.

Grond:

het gebruik van het woord 'van' kan verwarrend en vervreemdend werken gezien het hedendaagse taalgebruik.

Besluit 3:

deputaten op te dragen om te zien naar een toonzetting – of deze eventueel te laten vervaardigen – waarbij de tekst van de Geloofsbelijdenis van Nicea wordt gebruikt zoals deze door de Generale Synode Heemse 1984–85 is vastgesteld.

Grond:

de tekstuele verschillen wegen bij sommige kerken zo zwaar dat zij geen gebruik willen maken van de twee toonzettingen uit het Liturgisch Katern. Om te zorgen dat deze kerken toch de mogelijkheid hebben om de Geloofsbelijdenis van Nicea te zingen, is het goed wanneer er een toonzetting komt op de Nicea-tekst zoals deze is vastgesteld door de Generale Synode Heemse 1984–85.

GS Zuidhorn 2002 Artikel 74

De tweede kerkdienst

Materiaal:

1. Acta GS Leusden 1999, art. 49, besluit 10 met bijbehorende gronden. In dit besluit spreekt de synode uit dat de zondagmiddag- of zondagavonddienst in de lijn van de Bijbel en de geschiedenis en van artikel 66 KO een eigen karakter mag ontvangen met het accent op het onderwijs in de leer van de kerk. Hetzelfde besluit bevat een opdracht aan deputaten Eredienst om hun onderzoek met betrekking tot de tweede dienst op zondag te voltooien, met gebruikmaking van de reacties vanuit de kerken en van het commentaar van de synode. Als grond bij deze opdracht stelt de synode dat deputaten de opdracht van de vorige synode met betrekking tot het karakter van de tweede dienst wel hebben afgerond, maar niet wat betreft de invulling van deze dienst;
2. rapport van deputaten Eredienst, hoofdstuk 10 ("De tweede kerkdienst") waarin deputaten de kerken een nieuwe orde van dienst aanbieden die specifiek geschikt is voor en gericht op kerkdiensten waarin de leer van de kerk behandeld wordt. In het hoofdstuk wijzen deputaten er wel op dat aan de aangeboden orde van dienst veel niet-liturgische vraagstukken en (al dan niet terecht) bezwaren kleven. Hun voorstellen en de voorgestelde orde bieden deputaten dan ook aan als "discussiestuk";
3. brief van de Gereformeerde Kerk te Zwolle-Centrum d.d. november 2001 met verwijzing naar een rapport over karakter en invulling van de tweede dienst (niet bijgevoegd, te downloaden van <http://gkv.zwolle.org>);
4. brief van de Gereformeerde Kerk te Mussel d.d. 12 maart 2002, waarin betoogd wordt dat het tanende kerkbezoek in de middagdienst niet mag leiden tot allerlei experimenten, omdat daardoor "het vervalproces" alleen maar zal worden bevorderd;
5. brieven van broeders en zusters van de Gereformeerde Kerk te Apeldoorn-Zuid d.d. 12 maart, waarin het houden van categoriale diensten afgewezen wordt en waarin gesteld wordt dat deputaten zich beter hadden kunnen bezinnen op de inhoud van de prediking in de middagdienst dan op de "langzamerhand overspannen aandacht voor vormen en variatie"; van A. van Herwijnen te Zwolle d.d. 23 maart 2002, waarin hij ervoor pleit dat een eventuele andere invulling van de tweede zondagse eredienst op geen enkele wijze ten koste zal gaan van de Woordverkondiging; van zr. G.L. Verweij-Bootsma d.d. 14 maart 2002, die de voorstellen van deputaten afwijst, omdat de kerken altijd al een leerdienst/catechismusprek hebben gehad, de voorgestelde orde geen kerkdienst meer genoemd kan worden maar een bijbelstudievereniging, en er meer werkdruk op de predikanten komt te liggen.

Besluit 1::

1. de orde voor de leerdienst zoals deze door deputaten Eredienst gepresenteerd is, vooralsnog niet vrij te geven voor gebruik in de kerken;
2. hierbij aan te tekenen dat het niet-vrijgeven van deze orde van dienst niet betekent, dat de kerken geen vrijheid hebben om elementen van verwerking in de dienst op te nemen.

Gronden:

1. hoewel de aangeboden orde uit liturgisch oogpunt zijn waarde heeft, blijkt uit de reacties uit de kerken alsook uit de bespreking ter synode dat het vrijgeven ervan op dit moment niet gewenst is en wordt;
2. deputaten hebben zelf in hun rapport aangegeven dat aan de voorgestelde orde verschillende niet-liturgische vraagstukken en mogelijke bezwaren vastzitten waarover verschillend gedacht wordt of waarover binnen de kerken nog onvoldoende is doorgesproken.

Besluit 2:

de kerken op te roepen kennis te nemen van hoofdstuk 10 uit het deputatenrapport en hun reacties te doen toekomen aan deputaten Eredienst, die hiervan een verslag uitbrengen aan de volgende synode.

Gronden:

1. het is goed wanneer de kerken ten aanzien van dit onderwerp meer tijd hebben om zich te bezinnen op de

invulling van de tweede dienst;

2. uit de reacties kan blijken, hoe de kerken ten aanzien van de middagdienst willen handelen in de toekomst.

GS Zuidhorn 2002 Artikel 75

Taalkundige consistentie

Materiaal:

1. rapport van deputaten eredienst, hoofdstuk 6;
2. brieven van de Gereformeerde Kerk Bunschoten-Oost d.d. 8 februari 2002 en van liturgiecommissie Arnhem d.d. 15 maart 2002, waarin de wens wordt geuit dat er een duidelijke visie ontwikkeld wordt op het taalgebruik in de liturgische formulieren;
3. brief van catechisatiegroep 6 Meppel-Oost d.d. 21 maart 2002, waarin gevraagd wordt om meer hedendaags taalgebruik van het formulier voor openbare belijdenis;
4. brief van de Classis Hilversum d.d. 22 maart 2002, waarin de classis het verzoek van de Gereformeerde Kerk te Hilversum tot modernisering van het doopformulier ondersteunt.

Besluit:

deputaten eredienst op te dragen, zich nader te bezinnen op een visie op het taalgebruik in liturgische teksten en formulieren, en daartoe in overleg te treden met deputaten van de Christelijke Gereformeerde Kerken.

Gronden:

1. de Generale Synode Leusden 1999 (Acta art. 49 besluit 2.4) droeg het deputaatschap reeds op te streven naar een goede samenhang in de diverse liturgische teksten en formulieren;
2. onderlinge afstemming is wenselijk in het kader van kerkelijke eenheid.

GS Zuidhorn 2002 Artikel 76

Doopformulier

Materiaal:

1. rapport van deputaten eredienst hoofdstuk 9;
2. brief d.d. 22 maart 2002 van classis Hilversum met adhesiebetuiging aan het verzoek van de Gereformeerde Kerk te Hilversum (hieronder, materiaal 3), welke adhesie overigens niet het door Hilversum bijgevoegde voorbeeldformulier betreft;
3. brief d.d. 6 juli 2001 van Gereformeerde Kerk Hilversum met verzoek om een tweede doopformulier te ontwerpen, met als bijlage een voorbeeld;
4. brief d.d. 12 maart 2002 van Gereformeerde Kerk te Mussel waarin de gedachte van een doopzondag eens per maand wordt afgewezen;
5. brief d.d. 14 maart 2002 van Gereformeerde Kerk Hardenberg-Baalder met adhesiebetuiging aan verzoek van Gereformeerde Kerk Hilversum en classis Hilversum (zie materiaal 2 en 3);
6. brief d.d. 26 maart 2002 van Gereformeerde Kerk Spakenburg-Noord met een kritische opmerking over de gedachte in het rapport om doopzondagen in te stellen en een opmerking over evangelisch en dopers;
7. brief d.d. 15 maart 2002 van liturgiecommissie Arnhem met reacties op het deputatenrapport, o.a. op het onderdeel over de doop; op enkele punten worden de voorstellen van deputaten ondersteund, op enkele punten is er kritiek en acht de schrijver nadere bezinning nodig, o.a. over de vraag of de doop wel aan het begin van een eredienst past en of niet altijd onderwijs moet voorafgaan;
8. brief d.d. 12 maart 2002 van enkele broeders en zusters uit Apeldoorn-Zuid, waarin zij bij eventuele vernieuwing van het doopformulier terughoudendheid vragen ten aanzien van samenwerking met de Nederlands Gereformeerde Kerken; en waarin zij handhaving van de termen 'belofte en eis' bepleiten; er is niet gevraagd om doopzondagen of bezinning over de plaats van de doop in de eredienst of een doopliturgie;
9. brief d.d. 14 maart 2002 van G.L. Verweij-Bootsma te Apeldoorn, waarin zij kritisch ingaat op wat deputaten stellen over de termen belofte en eis, en op de bediening van de doop in de morgendienst;

Besluit 1:

het bezwaar dat er niet gevraagd is om bezinning inzake doop-zondagen en de plaats van de doop in de eredienst, toe te stemmen.

Grond:

in de opdracht van de generale synode van Leusden is van niet meer sprake dan een "bezien of de formulieren voor de bediening van de doop aan de kinderen en volwassenen herziening behoeven" (zie Bijlage IV 2, onderdeel 8.1).

Besluit 2:

deputaten op te dragen verder te studeren over het onderwerp vernieuwing doopformulier, met inachtneming van de bespreking op de synode en met verwerking van wat in de wensen en de brieven vanuit de kerken naar voren is gebracht; hierbij samen te werken met name met deputaten liturgische formulieren van de Christelijke Gereformeerde Kerken en zo mogelijk met deputaten van andere kerken en de volgende synode te dienen met een concrete voorstellen ten aanzien van de in hun rapport genoemde gesprekspunten (met uitzondering van wat gezegd is in besluit 1), waaronder met name:

- a. een taalkundige herziening van het klassieke doopformulier;
- b. een proeve van een tweede formulier voor de bediening van de doop aan de kinderen van de gemeente.

Gronden:

1. deputaten hebben in hun rapport aangetoond dat een diepere bezinning op het doopformulier noodzakelijk is;
2. de synodebespreking van de in het rapport aangedragen discussiepunten heeft materiaal opgeleverd waarmee deputaten kunnen werken;
3. de brieven uit de kerken geven aan, waar gevoeligheden liggen en waaraan deputaten daarom bijzondere aandacht moeten besteden;
4. voor gemeenten waar doopsbediening aan kinderen frequent voorkomt, is een tweede formulier een hulp;
5. de verdediging van het recht van kinderen op de doop tegenover het baptisme in deze tijd is noodzakelijk.

GS Zuidhorn 2002 Artikel 77

Belijdenisformulier

Materiaal:

1. rapport van deputaten eredienst, hoofdstuk 8;
2. brief van de raad van de Gereformeerde Kerk te Bunschoten-Oost d.d. 8 februari 2002, waarin instemming betuigd wordt met het voorgestelde formulier met daarbij het verzoek om bij de vaststelling van de belijdenisvragen te overwegen in de vierde vraag de naam van de Heilige Geest te noemen;
3. brief van liturgiecommissie te Arnhem d.d. 15 maart 2002, waarin zij de concretere samenhang tussen doop en belijdenis in het voorgestelde formulier als een verbetering beschouwt, maar ook kritische vragen stelt bij de betoogtrant in het rapport en de wenselijkheid van verdere bezinning op het punt van gebed en zegen in verband met het werk van de Heilige Geest en een eventuele handoplegging ondersteunt;
4. brief van catechisatiegroep Meppel-Oost d.d. 21 maart 2002; men staat achter de voorgestelde vragen, maar acht vraag 4 negatief gesteld en verzoekt positieve aanvulling, bijvoorbeeld: belooft u zich (beloof jij je) te voegen bij deze gemeente als een levende steen?

Besluit:

1. deputaten Eredienst op te dragen:
 - a. studie te verrichten naar mogelijke aansluiting tussen het formulier voor de openbare geloofsbelijdenis en de beide doopformulieren;
 - b. bij deze studie in overleg te treden met kerken van gereformeerde belijdenis die praktisch dezelfde formulieren hanteren;
 - c. onderzoek te doen naar de betekenis en verwoording van gebed en zegen in verband met het werk van de Heilige Geest en een eventuele handoplegging;
2. het voorgestelde formulier voor de openbare geloofsbelijdenis aan de kerken voor te leggen en de reacties te verwerken in een definitieve versie.

Gronden:

1. deputaten hebben terecht in hun rapport aangegeven dat zij een studie naar de aansluiting tussen genoemde formulieren op zijn plaats achten in deze zin dat de verwoording van een schriftuurlijke visie op doop en belijdenis meer samenhang gaat vertonen;
2. nadere bezinning inzake betekenis en verwoording van gebed en zegen en het werk van de Heilige Geest en eventuele handoplegging is gewenst;
3. het is raadzaam ten aanzien van een definitieve versie van het belijdenisformulier samen te werken met kerken van gereformeerde belijdenis;
4. het is van belang dat de kerken meedenken over de definitieve versie van het formulier voor de openbare geloofsbelijdenis.

GS Zuidhorn 2002 Artikel 78

Avondmaalsformulier

Materiaal:

1. rapport van deputaten eredienst aan Generale Synode te Leusden hoofdstuk 4 en 5;
2. Acta GS Leusden 1999 art. 49 besluit 6 over avondmaalsformulieren;
3. brief van de Gereformeerde Kerk te Apeldoorn-Centrum d.d. 15 juni 2001, waarin een verbeteringsvoorstel gedaan wordt voor de betiteling van de Here Jezus als 'Gastheer aan deze tafel' in de formulieren IV en V. Met een beroep op Johannes 6:32-34 wordt gesteld: 'God de Vader nodigt en ontvangt ons. Hij is de Gastheer.' Ook Calvijn schrijft: Christus is de enige spijs voor onze ziel, en daarom nodigt de hemelse Vader ons tot Hem (Institutie IV,xvii,1);
4. brief van de Gereformeerde Kerk te Drachten-Zuid/West d.d. 8 oktober 2001, waarin gevraagd wordt aan formulier III een dankgebed toe te voegen;
5. brief van de Gereformeerde Kerk te Bunschoten-Oost d.d. 8 februari 2002 met verzoek in formulier IV een wijziging aan te brengen met betrekking tot de zinsnede (in de dankzegging) 'toen wij nog zondaars waren' (naar Rom. 5:8-10), welke zinsnede, hier en zo, kan suggereren dat wij nu geen zondaren meer zijn;
6. brief van de raad van de Gereformeerde Kerk te Hoogvliet-Spijkenisse d.d. 19 februari 2002 met bezwaren tegen 'weglating of beperking van de elementen zelfbeproeving, nodiging en terugwijzing' in de formulieren III, IV en V. Dat deze elementen volgens grond 3 in een andere vorm kunnen terugkomen in de eredienst is hem te vrijblijvend

en kan leiden tot willekeur. Over viering in morgendienst en/of middagdienst en over de vraag: hoe vaak minstens het klassieke formulier te gebruiken, bestaat onduidelijkheid. De gemiste elementen wil men in een aangepaste orde precies aangewezen zien;

7. brieven van een aantal gemeenteleden uit Heemse (d.d. 1 februari 2002) met 211 adhesiebetuigingen, evenzo uit Hasselt (d.d. 28 februari 2002) met 2 adhesiebetuigingen, evenzo uit Bergentheim (d.d. 6 maart 2002) met 30 adhesiebetuigingen. De brieven maken bezwaar tegen:

- a. de vrijgegeven drie nieuwe avondmaalsformulieren;
- b. onduidelijk minimum voor het gebruik van het klassieke formulier;
- c. 'weglating' van de elementen zelfbeproeving, nodiging en terugwijzing, ook van onderwijzing, hetgeen een breuk met 4 eeuwen traditie betekent;
- d. onduidelijke afspraken om de leemte van c. op te vangen;
- e. in het kader van de drieslag 'ellende, verlossing en dankbaarheid' een tekort aan aandacht voor de ellendekennis, wat kan leiden tot sacramentalisme en vervlakking;
- f. verschil in taalkleed ten opzichte van de rest van de formulieren en de gebruikelijke bijbelvertaling, zoals blijkt in de verschillende aanduiding van de titel Here (ook: Heer) en van het predikaat 'zich vertoorn' (ook: 'zich boos maakt') en 'ons liefheeft' (ook: 'van ons houdt');
- g. muziek tijdens het avondmaal, de term 'feestmaal' en de verwijzing naar Liedboekliederen;
- h. dat niet in alle formulieren de gedachtenis van Christus centraal staat.

De brief uit Hasselt, die in deze synodale besluitvorming strijdigheid met Schrift en belijdenis ziet, besluit met het verzoek 'de besluiten 6.1 en 6.2. van art. 49 van de Acta' Leusden 'weg te nemen uit het midden van de Gereformeerde Kerken in Nederland;' en om nieuwe bezinning op doel en plaats van het avondmaal in de eredienst;

8. brief van zr. G.L. Verweij-Bootsma te Apeldoorn d.d. 14 maart 2002, waarin zij zegt dat de drie nieuwe avondmaalsformulieren bij haar overkomen als een verschraling ten opzichte van de essentie en de troost die het oude formulier en zondag 28 van de Heidelbergse catechismus bieden.

Besluit:

1. de bezwaren tegen de aangegeven formuleringen in de avondmaalformulieren niet toe te stemmen;
2. de bezwaren tegen de besluiten over de avondmaalformulieren af te wijzen.

Gronden:

1. de gedachtegang waarin God de Vader als Gastheer bij het avondmaal gezien wordt, sluit niet uit dat het ook mogelijk is door de Geest de verhoogde Heer als Gastheer te blijven zien. Er is geen tegenstelling. Zoals de Here Christus 'in de staat der vernedering' aan zijn discipelen brood en wijn uitdeelde met de oproep: doet dit tot mijn gedachtenis (Luc. 22:19), zo doet Hij dat ook nu in de Geest. Daarom kan Calvijn in zijn Avondmaalformulier van 1542 ook stellen: Indien wij dit getuigenis in onze harten voor God hebben, twifelen wij er geenszins aan dat Hij ons als zijn kinderen erkent, en dat de Here Jezus zijn woord tot ons richt om ons te introduceren aan zijn tafel en ons te presenteren dit heilig sacrament, dat Hij heeft gedeeld met zijn discipelen. Verder: wij zullen ons toch niet mogen terughouden, waar Jezus Christus ons zo lieflijk nodigt door zijn woord. Maar, terwijl we deze kostbare gave, die Hij ons geeft, op waarde schatten, laten wij ons presenteren aan Hem met een vurige ijver, opdat Hij ons in staat stelle het te ontvangen. Het hangt ervan af, welke gezichtshoek men kiest;
2. in formulier III is blijkaar uitgegaan van de gedachte dat ook bijvoorbeeld Psalm 103 of 138 een geschikte uiting van dank en lof is, door de gemeente gezamenlijk geuit. Zo werd in Heidelberg 1563 oorspronkelijk Psalm 103 als eerste mogelijkheid (van twee: dankzegging via Psalm 103 c.a. óf via formuliergebed) van dankzegging voorgesteld (zo laat ons met dankzegging zijn naam prijzen) naar het voorbeeld van Zürich 1535, waar naast Psalm 113 Psalm 103 wordt voorgesteld als een andere vorm om dank te zeggen. Het uitspreken van een vrij dankgebed behoort tot de vrijheid van de voorganger;
3. kennis van het apostolisch woord (Rom. 5:8-10) kan bedoeld misverstand in formulier IV genoegzaam voorkomen. De laatste zin van de dankzegging geeft aan dat we nog steeds redding behoeven. In het Zürichse voorbeeld van 1535 vinden we de desbetreffende passage als volgt: En zoals een vader zich over zijn kind ontfermt (erbarmet), zo heeft God zich over ons ontfermd. Want waar wij nog in zonden en zijn vijanden waren, gaf Hij ons zijn enige zoon, opdat wij door Hem zouden leven(d gemaakt worden);
4. in het rapport van deputaten Eredienst voor de generale synode van Leusden wordt genoegzame argumentatie geboden met betrekking tot een gereformeerde visie op het avondmaal (in hoofdstuk 4) en voor het vrijgeven van de desbetreffende formulieren (hoofdstuk 5). Deze argumentatie wordt in de brieven niet aangevochten;
5. het gebruik van synoniemen of parallelle uitdrukkingen doet geen afbreuk aan de zeggingskracht van de verschillende formulieren;
6. in de 16e eeuw kende men geen 'stille tijd' bij het avondmaal. Als regel gold van Datheen 1563 tot 1972: terwijl men communiceert, zal men stichtelijk zingen of lezen... Gepaste muziek kan ook tot stichting dienen;
7. de authentieke tekst van art. 35 NGB geeft in het Frans: Ce banquet est une table spirituelle. Het feestelijke ligt in het maaltijd karakter met een 'heerlijke gedachtenis' (zie voorts het rapport van deputaten Eredienst aan de Generale Synode Leusden 1999 hoofdstuk 4). Binnen elke plaatselijke kerk kan bekeken worden, welk van de aangereikte Liedboekgezangen bekend en bruikbaar is;
8. over de weglating van bepaalde gedeelten zegt het genoemde deputatenrapport (5.5.1):
Van de gedeelten uit het huidige 'kort formulier' die weggelaten worden, komen de 'zelfbeproeving', 'nodiging' en

‘terugwijzing’ beknopt aan de orde in het geciteerde gedeelte uit 1 Korintiërs 11:27-29 (zie passage ‘instelling’). Bovendien kunnen deze elementen in een andere vorm aan bod komen in de dienst. Te denken is aan opname van een schuldbelijdenis en genadeverklaring. Ook is het denkbaar dat in de preek deze zaken expliciet aandacht krijgen.

De drie nieuwe formulieren noemen 1 Korintiërs 11:27-29 niet. Voor dezen geldt dat bedoelde elementen in een andere vorm aan de orde (moeten) komen. Wegens het karakter van de dienst van woord en tafel wordt het niet nodig geacht dit expliciet vast te leggen;

9. elk formulier is of bevat een onderwijzing. De uitspraak van de Generale Synode Leusden 1999 (Acta artikel 49, besluit 6.1), die spreekt van een aanbeveling het klassieke (lange) avondmaalsformulier enkele keren per jaar te gebruiken, wordt genoegzaam geacht.

Overweging:

1. Al deze hierboven genoemde besluiten van GS Zuidhorn 2002/2003 zijn een direct gevolg van de besluiten van GS Leusden 1999, en dan specifiek met betrekking tot artikel 49.
2. Dit artikel is door GS Emmen 2009/2010 vervallen verklaard. Dit mede omdat dit besluit een gevolg is van artikel 46 van GS Ommen 1993.
3. In de overwegingen van GS Emmen 2009/2010 wordt aangegeven waar de artikelen 46 van GS Ommen 1993 en 49 van GS Leusden 1999 strijdig zijn met Gods Woord en de belijdenis.

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat de besluiten van GS Zuidhorn 2002/2003 in de artikelen 66, 68, 69 en 74 t/m 78 vervallen zijn, en dat de kerken daaraan niet gebonden zijn.

Gronden:

1. GS Mariënborg 2005 en GS Emmen 2009/2010 hebben reeds uitgesproken dat de kerken niet meer gebonden zijn aan de besluiten van GS Leusden 1999 in artikel 49.
2. Tevens heeft GS Emmen 2009/2010 in artikel 46 uitgesproken dat de kerken niet meer gebonden zijn aan de besluiten in artikel 46 van GS Ommen 1993. De gronden voor dit besluit zijn ook de grondslag voor het vervallen verklaren van deze besluiten.
3. De besluiten in de artikelen 66, 68, 69, 74 en 78 van GS Zuidhorn 2002/2003 zijn een direct gevolg van de besluiten van GS Ommen 1993 in artikel 46 en GS Leusden 1999 in artikel 49.

Eredienst 4: Amenlied

Materiaal:

GS Ommen 1993, artikel 47.

G.S. Ommen 1993, artikel 47:

Materiaal:

brief van dr. P. van Gorp dd. 22 maart 1993 met het verzoek uit te spreken:

1. "dat de woorden *of gezongen amen* in de orde van dienst volgens Kampen 1975 (morgendienst) ten onrechte zijn weggelaten in het Kerkboek";
2. "dat de woorden *Amenlied of gezongen amen* in de orde van dienst volgens Kampen 1975 (middagdienst) in het Kerkboek moeten worden opgenomen".

Besluit 1:

aan het eerste verzoek niet te voldoen.

Gronden:

1. de Generale Synode van Heemse 1984–1985 heeft niet bij vergissing, maar welbewust de woorden *of gezongen amen* weggelaten; dit vanwege het naar haar oordeel ontbreken van een melodie (zie commissierapport GS Heemse *Uniformiteit in de teksten van het kerkboek*, pag. 64 B 10);

2. ook zonder dit met zoveel woorden te vermelden, geven de orden van dienst ruimte om een gezongen amen te gebruiken; daartoe kunnen dienen de melodieën uit de gezangen 3, 4 of 18.

Besluit 2:

aan het tweede verzoek niet te voldoen.

Gronden:

1. uit het deputatenrapport aan de Generale Synode van Kampen 1975, Acta pag. 401 en 402, blijkt dat het (gezongen) credo functioneert als amen op de prediking;
2. ook zonder dit met zoveel woorden te vermelden geven de orden van dienst ruimte om een amenlied of gezongen amen te gebruiken.

Overwegingen:

1. dat GS Kampen 1975 in artikel 449, besluit B IV 3 in de nieuw vastgestelde orde van dienst voor de morgendienst na de bediening van het Woord inderdaad de mogelijkheid aangeeft van een gezongen amen, maar dat dit niet gold voor de middagdienst;
2. dat direct na de bediening van het Woord in de middagdienst, in de nieuw vastgestelde orde van dienst van GS Kampen 1975, de gemeente haar geloof belijdt als amen op het gepredikte Woord;
3. dat volgende synodes, Groningen-Zuid 1978 en Arnhem 1981, op deze kwestie niet meer terug komen;
4. dat GS Heemse 1984/1985, die ons huidige Gereformeerd Kerkboek vaststelde, inderdaad het expliciet daarin vermelden van de mogelijkheid van het gezongen amen na de bediening van het Woord in de morgendienst achterwege heeft gelaten wegens het ontbreken van een melodie;
5. dat uit de Schrift niet regelrecht de orden voor de eredienst zijn af te leiden;
6. dat het voldoen aan het verzoek, zoals hierboven weergegeven, zou resulteren in verschillen tussen erediensten in kerken van hetzelfde kerkverband en dit aanleiding zou kunnen zijn voor nieuwe onrust in gemeenten.

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat de besluiten van GS Ommen 1993 in artikel 47, t.a.v. het gezongen amen gehandhaafd blijven en dat de kerken daaraan gebonden zijn.

Gronden:

1. GS Heemse 1984/1985 heeft niet bij vergissing, maar welbewust de woorden *of gezongen amen* weggelaten; dit vanwege het naar haar oordeel ontbreken van een melodie.
2. GS Heemse 1984/1985 heeft destijds het nieuwe kerkboek definitief vastgesteld en uitgegeven; dit kerkboek is sindsdien overal in gebruik; het is niet wenselijk om op dit moment, nu er wel een melodie beschikbaar is, en er juist een periode van veel onrust op het gebied van liturgische ontwikkelingen achter ons ligt, het gezongen amen alsnog toe te voegen aan het kerkboek.
3. Er is vanuit de Schrift niet aangetoond dat de gemeente in haar liturgie het gezongen amen zou moeten instellen, hoewel de Schrift het ook niet verbiedt en er wel voorbeelden zijn van het amen van de gemeente; ook deputaten van GS Kampen 1975 tonen niet aan dat de Schrift het gezongen amen gebiedt.

Eredienst 5: Preekstof uit andere belijdenisgeschriften

Materiaal:

GS Berkel en Rodenrijs 1996, artikel 44

GS Berkel en Rodenrijs Artikel 44

Materiaal:

brief met bijlagen van de Particuliere Synode van Gelderland 1996 met het volgende besluit:

"De Generale Synode te verzoeken, de kerken in de gelegenheid te stellen in de komende drie jaar bij wijze van proef preken te houden uit de NGB en de DL naast de HC. De synode instrueert te benoemen deputaten eredienst deze proef te organiseren en de resultaten ervan te verzamelen en te inventariseren en daarover op de volgende synode te rapporteren.

Gronden:

1. De Heidelbergse Catechismus is, qua vorm en opzet, het meest geschikt om in de prediking de leer van Gods Woord te verklaren.
2. De Nederlandse Geloofsbelijdenis en de Dordtse Leerregels bevatten leerstukken, die niet direkt in de Heidelbergse Catechismus staan en die in de prediking aandacht verdienen.
3. Een proef in de kerken te Putten en Lelystad laat zien, dat het incidenteel preken uit een ander belijdenisgeschrift dan de Heidelbergse Catechismus tot stichting van de gemeente is."

Besluit:

aan het verzoek van de Particuliere Synode van Gelderland 1996 niet te voldoen.

Gronden:

1. de particuliere synode voert terecht aan dat van de aanvaarde belijdenisgeschriften de Heidelbergse Catechismus, qua vorm, opzet en karakter, het meest geschikt is om in de prediking de leer van Gods Woord te verklaren. Zo is het in art. 66 KO als regel vastgelegd;
2. in de orden van dienst staat: "In diensten waarin de Catechismus wordt uitgelegd, kan ook een passend gedeelte uit andere belijdenisgeschriften gelezen worden." De mogelijkheid om in de eredienst waarin de leer van Gods Woord verklaard wordt aandacht te besteden aan andere belijdenisgeschriften c.q. leerstukken, die niet uitgebreid in de Heidelbergse Catechismus behandeld worden, is daarmee gegeven. Het staat de kerken vrij op welke manier zij daaraan vorm geven, mits de behandeling van de Heidelbergse Catechismus richtlijn blijft;
3. de stelling, dat de proef die in twee kerken gehouden is laat zien, dat het incidenteel preken uit andere belijdenisgeschriften tot stichting van de gemeente is, berust op weinig overtuigende resultaten van gehouden enquêtes. In de bijlage wordt ter evaluatie onder meer gesteld: "de respons vanuit de gemeente is dermate laag, dat niet betrouwbaar gezegd kan worden wat het oordeel van de hele gemeente is";
4. het nut van de door deputaten te houden proef is niet aangetoond, het doel ervan niet aangewezen en de werkwijze ervan niet aangegeven.

Overweging:

GS Berkel en Rodenrijs 1996 spreekt hier uit dat het gebruiken van de Nederlandse Geloofsbelijdenis en de Dordtse Leerregels als basis voor de prediking niet juist is.

Wel is er in de orden van dienst ruimte voor het lezen van deze belijdenisgeschriften naast de Heidelbergse Catechismus.

Hiermee volgt zij de weg die de kerken vanouds gevolgd zijn met het oog op de erediensten.

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat het besluit van GS Berkel en Rodenrijs 1996 in artikel 44 ten aanzien van preekstof uit andere belijdenisgeschriften gehandhaafd blijft, en dat de kerken daaraan gebonden zijn.

Gronden:

1. De Heidelbergse Catechismus is, qua vorm en opzet, het meest geschikt om in de prediking de leer van Gods Woord te verklaren.
2. In de orden van dienst staat: "In diensten waarin de Catechismus wordt uitgelegd, kan ook een passend gedeelte uit andere belijdenisgeschriften gelezen worden."
3. Artikel 66 KO geeft geen ruimte om de prediking te baseren op andere belijdenisgeschriften

dan de Heidelbergse Catechismus en die welke in de HC behandeld worden.

Opleiding

Opleiding 1: Inrichting universiteit en opleiding

Materiaal:

GS Ommen 1993, artikel 60

GS Ommen 1993, artikel 60

Theologische Universiteit; stages en pastorale vorming; instelling van een curatorium

Materiaal :

1. rapport van deputaten-curatoren Theologische Universiteit;
2. brief van deputaten-financieel dd. 11 maart 1993 met de mededeling dat het voorstel van deputaten-curatoren tot reorganisatie van de bestuursstructuur van de Theologisch Universiteit mede namens hun college is gedaan;
3. brief van de Gereformeerde Kerk te Mussel dd. 22 maart 1993 inzake de voorstellen met betrekking tot de stages, waarin er op gewezen wordt,
 - dat deze afwijking van eerder genomen besluiten alleen in de weg van een revisieverzoek vanuit de kerken aan de orde gesteld mag worden;
 - dat op deze wijze de beoordeling van geschiktheid voor het ambt ten principale van de kerkelijke vergaderingen naar de academische senaat wordt verschoven;
 - dat de senaat machtiging moet ontvangen om te zorgen voor een verantwoord functioneren van studenten in de gemeenten, waarbij ook het betuigen van instemming met de drie formulieren van eenheid geregeld dient te zijn;
4. brief van de Gereformeerde Kerk te Ommen dd. 23 maart 1993 met adhesie inzake de voorstellen met betrekking tot de stages;
5. brief van de Gereformeerde Kerk te Wezep dd. 13 april 1993.

Besluit:

1. het beleid van deputaten-curatoren, benoemd door de Generale Synode van Leeuwarden 1990, onder dank goed te keuren en hun decharge te verlenen;
2. in de instructie voor deputaten-curatoren artikel 5.3 als volgt te wijzigen:
"De hoogleraren hebben het recht de vergaderingen bij te wonen met raadgevende stem, met name wanneer zaken aan de orde zijn die speciaal hun werk regarderen. Als regel laat de senaat zich ter vergadering (of gedeelte ervan) vertegenwoordigen door rector en secretaris";
3. aan de senaat van de Theologische Universiteit toe te staan om als onderdeel van de opleiding naast de bestaande stage in de catechese ook andere stage-elementen verplicht te stellen;
4. besluiten van voorgaande synoden, die het invoeren van verplichte stage-elementen in de opleiding aan de Theologische Universiteit in de weg staan, buiten werking te stellen;
5. de senaat te machtigen om, onder nadere goedkeuring van deputaten-curatoren, voorlopige regelingen te treffen voor een verantwoorde invulling van stage-elementen voor studenten in de gemeenten onder genoegzame begeleiding van de opleiding; en deze regelingen ter beoordeling voor te leggen aan de eerstkomende generale synode;
6. uit te spreken dat van de kerken wordt verwacht dat zij naar vermogen mee zullen werken aan de effectivering van de stages;
7. deputaten-curatoren op te dragen de eerstvolgende generale synode van advies te dienen over de vraag in hoeverre:
 - a. bij het afsluitend examen het getuigschrift dient te worden aangepast;
 - b. de regeling voor het preparatoir examen aanpassing behoeft;
8. een curatorium te benoemen van veertien personen (met secundi), te weten negen door de particuliere synoden voorgedragen predikanten en vijf niet-theologen met diverse deskundigheden, te weten één juridisch-, één onderwijs-, twee financieel- en één bouwkundig deskundige(n);
9. dit curatorium op te dragen
 - a. de bestaande instructies voor deputaten-curatoren én voor deputaten-financieel uit te voeren en daarover aan de eerstvolgende generale synode op de gebruikelijke wijze te rapporteren;
 - b. een nieuwe instructie te ontwerpen waarin de beide bestaande instructies zijn samengevoegd en deze aan de eerstvolgende synode voor te leggen;

- c. voor alle noodzakelijke wijzigingen in Statuut en Reglementen van de universiteit concepten aan de eerstvolgende synode voor te leggen;
- 10. te bepalen dat na inwerkingtreding van besluit 8 het nieuwe curatorium het bestuur vormt van de 'Stichting voor de financiële verzorging van de opleiding tot de dienst des Woords in De Gereformeerde Kerken in Nederland, gevestigd te Groningen';
- 11. de Gereformeerde Kerk te Mussel te antwoorden, dat
 - a. de generale synode naar art. 30 KO bevoegd is regelingen te treffen die de kerken gemeenschappelijk aangaan; bovendien heeft het voorstel van deputaten-curatoren betreffende stage vanuit de kerken geen bezwaar ontmoet;
 - b. er niet gesproken hoeft te worden van een verschuiving in de beoordeling van de geschiktheid voor het ambt van predikant, omdat het recht en de verantwoordelijkheid van meerdere vergaderingen bij kerkelijke examens ongewijzigd blijven;
 - c. de generale synode het voorstel tot uitbreiding van het besluit om de senaat te machtigen de noodzakelijke regelingen te treffen, in haar besluitvorming heeft meegenomen.

Gronden:

- 1. deputaten-curatoren hebben hun opdracht, verstrekt door de Generale Synode Leeuwarden 1990, op gedegen en zorgvuldige wijze vervuld;
- 2. de stage-elementen zijn een waardevolle bijdrage in de opleiding tot predikant, zoals reeds gebleken is uit de ervaringen met de stage voor de catechese. Integratie van theorie en praktijk komt de toekomstige ambtsuitoefening ten goede en regelmatige confrontatie met de praktijk is een zinvolle voorbereiding op het ambt van dienaar des Woords;
- 3. bezwaren geuit tegen verplichte stage binnen de opleiding en de praktische oefeningen als afzonderlijke preliminaire eis voor het preparatoir examen op de Generale Synoden van Hattem 1972--1973 (Acta art. 170), Amersfoort-West 1967 (Acta art.85) en Rotterdam-Delfshaven 1964--1965 (Acta art. 411) kunnen op verantwoorde wijze worden ondervangen.
Rekening zal worden gehouden met mogelijkheden en beperkingen van de kerkelijke praktijk. Door integratie zal de studiegang niet worden vertraagd.
(Zie voor wegneming van bezwaren tegen stages het rapport van deputaten-curatoren sub 8.4.)
Verder valt in dit verband erop te wijzen dat de besluiten van genoemde synoden indertijd vooral tot stand zijn gekomen door de afwijzende opstelling van deputaten-curatoren en de senaat ten aanzien van het invoeren van een verplichte stage. Thans komen beide colleges zelf met voorstellen dienaangaande;
- 4. één bestuurscollege in de plaats van de beide deputaatschappen zal efficiënter kunnen opereren, zowel op het bestuurlijke als op het beleidsmatige vlak;
- 5. één curatorium zal op het financiële vlak, alsook in personeelszaken, zoals ten aanzien van sollicitatieprocedures, arbeidsvoorwaarden en toezichtregeling, besluitvaardiger kunnen optreden;
- 6. vanuit één bestuursinstelling zal de communicatie met de wetenschappelijke staf en met het andere personeel beter kunnen verlopen.

Overweging:

Het betreft hier vooral de specifieke inrichting van de opleiding aan de Theologische Universiteit, waarbij praktische stages worden ingevoerd ter verbetering van praktische vaardigheden als predikant en het instellen van een curatorium.

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat de besluiten van GS Ommen 1993 in artikel 60 t.a.v. praktische stages en het instellen van een curatorium voor de opleiding aan de Theologische Universiteit, vanwege praktische redenen in de huidige situatie niet toepasbaar zijn; deze besluiten dienen in de toekomst herbeoordeeld te worden in het licht van de ontstane situatie.

Grond:

Vanwege het ontbreken van een Theologische Universiteit is uitvoering van deze besluiten thans niet mogelijk.

Opleiding 2: Emeritaats- en pensioenregeling van de Theologische Universiteit

Materiaal:

GS Ommen 1993, artikel 62

GS Ommen 1993, artikel 62

Materiaal :

brief van deputaten-financieel van de Theologische Universiteit dd. 16 april 1993, waarin wordt voorgesteld de regeling van het arbeidsongeschiktheidspensioen te wijzigen.

Besluit:

het curatorium te machtigen, in verband met de overheidsmaatregelen met betrekking tot de WAO, zodra dit mogelijk is wijzigingen door te voeren in de 'Emeritaats- en Pensioen-Regeling'.

Grond:

recente overheidsmaatregelen met betrekking tot de WAO maken wijzigingen in de 'Emeritaats en Pensioen-Regeling' noodzakelijk. Omdat de nieuwe wetgeving nog te veel onduidelijkheden te zien geeft, is een definitieve aanpassing op dit moment niet mogelijk.

Overweging:

De Synode wacht op duidelijke wetgeving alvorens emeritaats- en pensioenregeling aan de TU te kunnen wijzigen.

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat het besluit van GS Ommen 1993 in artikel 62 t.a.v. Emeritaats- en pensioenregeling van de Theologische Universiteit voor kennisgeving wordt aangenomen.

Grond:

Wijziging is in dit geval alleen mogelijk op basis van duidelijke wetgeving

Opleiding 3: Wijziging bestuursstructuur en doelstelling van de Theologische Universiteit

Materiaal:

GS Leusden 1999, artikel 77

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 113

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 116

GS Leusden 1999, artikel 77

Theologische Universiteit

Materiaal:

1. rapport van deputaten-curatoren Theologische Universiteit met vier bijlagen, te weten
 - a. 'Orde op taken'; dit is een beschrijving van de nieuwe bestuursstructuur van de universiteit;
 - b. overzicht studentenbestand en examens;
 - c. financiële jaarverslagen 1996,1997,1998, zowel in uitgebreide als in beknopte versie; deze jaarverslagen zijn voorzien van de goedkeurende accountantsverklaringen van het accountantskantoor Coopers & Lybrand N.V., respectievelijk PricewaterhouseCoopers N.V. te Groningen;
 - d. Akkoord van Samenwerking van de Theologische Universiteiten van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland en de Gereformeerde Kerken in Nederland voor de Vooropleiding van aanstaande dienaren van het Woord, vastgesteld op respectievelijk 4 en 1 september 1997;
2. brief dd. 2 oktober 1998 van deputaten-curatoren van de Theologische Universiteit met een voorstel tot aanpassing van het Statuut, een aanpassing die wenselijk wordt geacht vanwege de bestuurlijke en organisatorische veranderingen die intussen hebben plaatsgevonden;

3. brief dd. 11 maart 1999 van de kerk te Leeuwarden met een drietal vragen c.q. opmerkingen bij de voorgestelde wijzigingen van het Statuut;

4. meerjarenbegroting Theologische Universiteit 1999--2004;

Besluit 1:

het gevoerde beleid, ook het financiële, van deputaten-curatoren, benoemd door de Generale Synode van Berkel en Rodenrijs 1996, goed te keuren en hun onder hartelijke dank decharge te verlenen.

Grond:

deputaten-curatoren hebben de hun door de Generale Synode van Berkel en Rodenrijs 1996 verstrekte opdracht nauwkeurig en ijverig vervuld.

Besluit 2:

vanwege het belang voor het meeleven van de kerken met de universiteit het rapport integraal op te nemen bij de Acta (zie bijlage 38), met de bijlagen 'Orde op taken', het akkoord van samenwerking inzake de vooropleiding en het herziene Statuut (zie bijlage 39, 40 en 41 bij deze Acta, op cd-rom).

Grond:

goede toegankelijkheid van het rapport en van genoemde bijlagen is van belang voor het meeleven en gebed van de kerken.

Besluit 3:

1. de nieuwe bestuursstructuur goed te keuren;

2. het Statuut van de universiteit, gewijzigd in overeenstemming met de onder a bedoelde bestuursstructuur, met verwerking van een deel van de door de kerk te Leeuwarden aangedragen aandachtspunten, vast te stellen (zie bijlage 39 bij deze Acta, op cd-rom).

Gronden:

1. hoewel de herziening van de bestuursstructuur niet gegrond was op een expliciete opdracht van de Generale Synode van Berkel en Rodenrijs 1996, is de invoering van de nieuwe structuur gezien de door het curatorium aangevoerde argumenten een verantwoorde stap geweest;

2. dankzij de vernieuwing kan worden bereikt

a. dat beter zorg wordt gedragen voor de kwaliteit van het werk en de bewaking daarvan;

b. docenten de ruimte krijgen zich te concentreren op kerntaken;

c. deputaten-curatoren slagvaardiger besturen;

d. slagvaardiger beleid wordt ontwikkeld;

e. professioneel beheer mogelijk is van middelen, zodat planmatig gewerkt kan worden aan nieuw beleid;

f. beter gezorgd wordt voor leiding aan en integratie van administratief en dienstverlenend personeel;

3. het voorstel van de kerk te Leeuwarden voor wat betreft de wijziging van artikel 2, lid 4 tweede zin, van het Statuut is niet volgens de weg van het Statuut (art. 11) aan de orde gesteld.

Besluit 4:

ermee in te stemmen dat een 1 fte 'secretaris van de universiteit' wordt benoemd.

Grond:

in het kader van de nieuwe bestuursstructuur is op dit moment een 1 fte secretaris vereist met het oog op de dagelijkse leiding van de universiteit.

Besluit 5:

het Akkoord van Samenwerking van de Theologische Universiteiten van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland en de Gereformeerde Kerken in Nederland voor de Vooropleiding van aanstaande dienaren van het Woord goed te keuren.

Grond:

in het akkoord zijn de details van de samenwerking helder vastgelegd.

Besluit 6:

de meerjarenbegroting tot en met 2002 goed te keuren met de volgende aanpassing: het quotum 1999 van f 25,15 te indexeren met maximaal 2% prijscompensatie.

Grond:

de meerjarenbegroting sluit aan bij het hierboven genoemde beleid. In verband met noodzakelijk verder onderzoek naar mogelijkheden tot bezuiniging wordt de meerjarenbegroting niet verder goedgekeurd dan 2002.

Besluit 7:

nieuw te benoemen deputaten op te dragen

a. de universiteit in naam van de kerken te besturen volgens het Statuut, met bijzondere aandacht voor de ontwikkeling en de kwaliteit van onderwijs en onderzoek;

b. in samenwerking met de Theologische Universiteit te Apeldoorn de vooropleiding te besturen volgens het desbetreffende akkoord en attent te zijn op andere mogelijkheden van samenwerking;

c. de aanleg van het netwerk door heel de universiteit samen met de aansluiting op internet gefaseerd uit te voeren, binnen de marges van de meerjarenbegroting;

d. vanaf het jaarverslag 1999 naast de accountantsverklaring ook een managementsletter te laten opstellen;

e. aan de volgende synode een beheersplan voor het onroerend goed, een investeringsprognose, een formatieplan en een onderzoeksplan voor te leggen;

f. in het licht van het af te ronden formatieplan na te gaan of en zo ja welke mogelijkheden er binnen de universiteit zijn ten aanzien van postacademisch onderwijs en nascholing van predikanten; en over te gaan tot uitvoering indien het formatieplan dit toelaat;

g. voor de uitvoering van hun werk van de kerken een bijdrage per ziel te laten heffen.

Daarbij wordt het bedrag dat van de kerken geheven mag worden bepaald op f3.193.425,-- in 2000, f 3.255.675,-- in 2001 en f 3.317.925,-- in 2002 (vgl. Acta art. 107, besluit 4.2.1i).

Gronden:

1. onderwijs en onderzoek zijn het hart van het werk;
2. de samenwerking voor de vooropleiding heeft op positieve wijze gestalte gekregen. Verdere samenwerking kan de kerkelijke toenadering dienen, over en weer stimulerend werken en kosten besparen;
3. de aanleg van een netwerk c.a. is noodzakelijk voor het goed kunnen blijven functioneren van de bibliotheek en het inspelen op moderne communicatiemogelijkheden, alsmede vanwege reorganisatie van het VWO. In verband met de hoge kosten is een voorzichtig beleid gewenst;
4. het is van belang dat de Theologische Universiteit de predikanten mogelijkheden biedt voor postacademisch onderwijs en nascholing (vgl. Acta art. 79);
5. de genoemde maximumheffingen voor 2000 tot 2002 zijn gebaseerd op de meerjarenbegroting; het is op dit moment niet nodig de bijdrage van de kerken nu sterk te laten stijgen gelet op de hoge reserve die in het omslag-egaliseringsfonds aanwezig is.

Besluit 8:

nieuw te benoemen deputaten voorts op te dragen

- a. de nieuwe bestuursstructuur zorgvuldig te evalueren, met name ook op het punt van de personele omvang van de dagelijkse leiding, en goede aandacht te geven aan wat door docenten en ander personeel eventueel als punt van zorg of moeite wordtesignaleerd;
- b. mede op basis van de opgedane ervaring en evaluatie de volgende generale synode voorstellen te doen tot integrale en definitieve aanpassing van het Statuut;
- c. dit Statuut verder uit te werken in hiervan af te leiden regelingen, in het bijzonder in een rechtspositiereglement voor het personeel met bijbehorende modelaanstellingen en een arbeidsrechtelijke beroepsprocedure; daarbij dient rekening te worden gehouden met de bijzondere kerkelijke positie die de predikant-docenten naar artikel 2 en 18 KO innemen;
- d. aan de volgende synode voorstellen te doen tot beheersing van de uitgaven, om per 2002 het punt te bereiken dat de uitgaven omlaag gaan;
- e. onderzoek te doen naar mogelijkheden van andere vormen van financiering en de voorwaarden die daarbij gelden en hierover te rapporteren aan de volgende synode. Het zoeken naar andere bronnen van inkomsten mag niet ten koste gaan van de zelfstandigheid van de universiteit als school van de kerken;
- f. de inspanningen te vergroten om het meeleven van de kerken te bevorderen door regelmatige en gerichte publiciteit.

Gronden:

1. deputaten-curatoren hebben te kennen gegeven dat nog niet alles van de nieuwe bestuursstructuur uitgekristalliseerd is. Evaluatie kan zwakheden van de nieuwe structuur aan het licht brengen;
2. deputaten-curatoren hebben aangegeven dat nadere herziening van het Statuut nodig is;
3. de als eerste onder opdracht c genoemde maatregelen zijn voor een deel al door de Generale Synode van Berkel en Rodenrijs 1996 gevraagd en vloeien verder voort uit het Statuut;
4. de voor de eerste jaren voorziene stijging van kosten vraagt om een beleid dat aanstuurt op bezuiniging; de kosten stijgen voortdurend;
5. zolang de zelfstandigheid van de school der kerken gewaarborgd blijft, is het zoeken naar andere bronnen van financiering niet bij voorbaat uitgesloten;
6. een nauwe band tussen school en kerken blijft van wezenlijk belang.

Besluit 9:

de Stichting voor de Financiële Verzorging van de Opleiding tot den Dienst des Woords in de Gereformeerde Kerken in Nederland, gevestigd te Groningen, voorlopig te laten voortbestaan.

Grond:

het voortbestaan is van belang om legaten die nog op naam van deze stichting staan, te kunnen blijven ontvangen.

Besluit 10:

deputaten-curatoren op te dragen de volgende synode voorstellen te doen ten aanzien van de salarisschalen en periodieke verhogingen van docenten en niet-wetenschappelijk personeel, alsmede duur en omvang van dienstverbanden. Daarnaast te onderzoeken of voor docenten flexibilisering en verruiming van hun leeropdracht mogelijk dan wel gewenst is en daarover rapport uit te brengen aan de volgende synode. Bij komende vacatures dient te worden nagegaan of en zo ja op welke wijze deze intern kunnen worden vervuld. Wijzigingen in bestaande arbeidsovereenkomsten met door de generale synode benoemde docenten kunnen aan de volgende synode worden voorgesteld, mits daarover vooraf met betrokkenen is gesproken en zo mogelijk overeenstemming is bereikt.

Grond:

het is goed dat deputaten-curatoren in het kader van een beleid van bezuiniging kunnen nagaan of een grotere

flexibiliteit in het inzetten van docenten door interne verschuivingen of bijvoorbeeld op parttime basis of voor een beperkte periode gewenst is; daarbij behoort de rechtspositie van de betrokkenen bewaakt te worden.

GS Zuidhorn 2002, artikel 113

Theologische Universiteit

Materiaal:

1. de rapportage van deputaten-curatoren over de periode 1999-2002;
2. de daarbij behorende bijlagen:
 - a. Acta GS Leusden 1999, art. 77 en 78;
 - b. eindrapport Evaluatie bestuursstructuur Theologische Universiteit met
 - aanvulling over de externe organisatie;
 - c. de nota Meerjarenbeleidplan, een aanzet;
 - d. de Rechtspositieregeling voor het personeel van de Theologische Universiteit;
 - e. met betrekking tot de formatie:
 - de aanbiedingsbrief formatieplan, d.d. 16 januari 2002;
 - de nota Formatie Theologische Universiteit 2003-2005, d.d. 14 februari 2002;
 - f. de nota Een nieuwe berekening van de docentenlast, d.d. 15 juni 2001;
 - g. de notitie Postacademisch onderwijs, een leven lang leren;
 - h. vervallen (was onderdeel van nota Formatie Theologische Universiteit....)
 - i. het Promotiereglement;
 - j. het Scriptiereglement;
 - k. het Aio-reglement;
 - l. de Regeling u envergoeding promotiebegeleiding;
 - m. de Regeling voor het college van beroep voor de examens;
 - n. het Reglement van orde voor het college van beroep voor de examens;
 - o. het Onderzoeksplan;
 - p. notitie Opleiden in gezamenlijkheid;
 - q. overzicht studentenbestand;
 - r. het Protocol van de commissie van toezicht;
 - s. meerjarenbegroting, inclusief Investeringsprognose;
 - t. financiële jaarstukken, accountantsverklaring en managementsletters;
 - u. notitie Over andere vormen van financiering;
 - v. notitie Internationalisering.
3. Acta GS Leusden 1999, artikel 88, besluit 8.e: ‘onderzoek te doen naar mogelijkheden van andere vormen van financiering en de voorwaarden die daarbij gelden en hierover te rapporteren aan de volgende synode. Het zoeken naar andere bronnen van inkomsten mag niet ten koste gaan van de zelfstandigheid van de universiteit als school van de kerken’. Als grond wordt gegeven: ‘zolang de zelfstandigheid van de school der kerken gewaarborgd wordt, is het zoeken naar andere bronnen van financiering niet bij voorbaat uitgesloten’;
4. brief van curatoren J.W. van der Jagt, D. Laan, P. Niemeijer en A. de Snoo d.d. 3 mei 2002 met het minderheidsstandpunt.

Besluit 1:

het gevoerde, ook financiële, beleid van deputaten-curatoren, benoemd door de Generale Synode Leusden 1999, goed te keuren en hun decharge te verlenen.

Gronden:

1. deputaten-curatoren hebben de universiteit naar de eisen van de tijd bestuurd;
2. zij hebben gehoor gegeven aan de oproep van de generale synode van Leusden om toekomstige synodes goed te informeren over de achtergronden van de ontwikkelingen aan de universiteit en van de formatiebehoefte;
3. deputaten-curatoren hebben, in het licht van de noodzakelijke veranderingen, een verantwoord financieel beleid gevoerd, zoals vastgelegd in de financiële jaarstukken en de daarbij behorende accountantsverslagen en -verklaringen;
4. zij hebben – uitgaande van de wens van de kerken dat de universiteit de wettelijke status van universiteit behoudt – voortvarend gewerkt aan de voorbereiding van een nieuwe universitaire structuur en de komende visitatie en accreditatie.

Besluit 2:

in te stemmen met de voorgestelde formulering van de doelstelling van de universiteit, die als volgt zal luiden:
“De Gereformeerde Kerken in Nederland onderhouden naar artikel 18 van de kerkorde voor de wetenschappelijke vorming tot dienaar van het Woord een theologische universiteit. De studie aan de universiteit is gericht op de wetenschappelijke, geestelijke en praktische vorming tot gereformeerd predikant en op de beoefening van de gereformeerde theologie.

De universiteit verzorgt daartoe wetenschappelijk onderwijs, verricht wetenschappelijk onderzoek en vervult daarnaast taken op het gebied van de kerkelijke dienstverlening. De wetenschappelijke, geestelijke en praktische

vorming van de student zijn gericht op het bijbrengen van zodanige kennis, inzicht, vaardigheden en attituden, dat een afgestudeerde:

- zelfstandig kan functioneren als gereformeerde predikant;
- zelfstandig kan functioneren op de verschillende deelgebieden van de theologie;
- in aanmerking kan komen voor een vervolgopleiding tot theologisch onderzoeker.”

Gronden:

1. de kerkelijke dienstverlening is een taak die van oudsher door de universiteit wordt uitgevoerd. Dat is in de doelstelling tot uitdrukking gebracht. De formulering sluit derhalve beter aan bij de taken zoals die door de universiteit worden vervuld;
2. de kerken hechten eraan – zolang dat kan met behoud van het eigen karakter van de universiteit – de wettelijke status van de universiteit ook in de toekomst veilig te stellen;
3. de doelstelling sluit aan op de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Volgens de wet hebben de universiteiten tot taak, art. 1.3 lid 1 WHW: het verzorgen van wetenschappelijk onderwijs, het verrichten van wetenschappelijk onderzoek en het overdragen van kennis ten behoeve van de maatschappij;
4. met het oog op de eisen van de WHW vraagt de formulering van het onderdeel de wetenschappelijke vorming tot dienaar van het Woord, uit de in artikel 1.1 van het statuut geformuleerde doelstelling, om nadere precisering: bij de formulering van einddoelen in het onderwijs, de eindtermen en de concrete doelen van de vakonderdelen en activiteiten, moet namelijk een duidelijk en expliciet verband worden gelegd met de doelstelling van de universiteit.

Besluit 3:

- a. kennis te nemen van de rechtspositieregeling voor het personeel.

Gronden:

1. het curatorium heeft met de ontwikkeling van de rechtspositieregeling uitvoering gegeven aan besluit 8c van de generale synode van Leusden;
2. een personeelsbeleid dat aansluit bij het karakter van de universiteit en voorzover mogelijk bij de maatschappelijke realiteit, is passend voor een kerkelijke instelling;
3. de rechtspositieregeling draagt bij aan de rechtszekerheid en de rechtsgelijkheid voor het personeel van de universiteit.

- b. overeenkomstig art. 55 van het rechtspositiereglement een commissie van beroep in te stellen grond: bij een goed omschreven rechtspositie van het personeel in kerkelijke dienst hoort een effectieve beroepsmogelijkheid.

Besluit 4:

nieuw te benoemen deputaten te machtigen:

- 4.1 de universiteit in naam van de kerken te besturen volgens het statuut;
- 4.2 in samenwerking met de Theologische Universiteit te Apeldoorn de vooropleiding te besturen volgens het desbetreffende statuut en attent te zijn op andere mogelijkheden van samenwerking;
- 4.3 in samenwerking met de Gereformeerde Hogeschool te Zwolle verantwoordelijkheid te dragen voor de opleiding Kerkelijk Werker;
- 4.4 in het bestuur de winst van de herziening van de bestuursstructuur, zoveel als mogelijk is binnen het bestaande statuut, mee te nemen en daarbij met name
 - 4.4.1 met betrekking tot de primaire processen: voor elk van de processen een coördinator te benoemen; de Dagelijkse Leiding opdracht te geven 1. er zorg voor te dragen dat de primaire processen worden beschreven, daarbij gebruikmakend van de proeve voor procesbeschrijvingen zoals die in bijlage I bij het rapport van de commissie Evaluatie Bestuursstructuur zijn gegeven en 2. de planning en controlcyclus nader uit te werken;
 - 4.4.2 met betrekking tot de Dagelijkse Leiding: de samenstelling van de Dagelijkse Leiding te handhaven; de periode van het rectoraat te handhaven op drie jaar; de rector uiterlijk acht maanden voor het verstrijken van de lopende rectoraatsperiode te benoemen, zodat de nieuw benoemde rector een half jaar lang met de dagelijkse leiding kan ‘meelopen’; ernaar te streven dat gedurende het rectoraat het onderzoek op het vakgebied van de rector niet stilligt, bijv. door tijdig een aio of een postdoc aan te stellen;
 - 4.4.3 met betrekking tot de senaat: dat de gewone hoogleraren met een aanstelling van 0,5 fte. Of meer samen de senaat vormen, overeenkomstig de in het commissierapport voorgestelde regeling;
 - 4.4.4 met betrekking tot de beleids- en bestuursadviescommissies: dat op voordracht van de Dagelijkse Leiding het curatorium de leden van de beleidsadviescommissies benoemt. De te benoemen leden zijn medewerkers en interne of externe deskundigen (geen curatoren q.q.). Voor elk van de primaire processen wordt een beleidsadviescommissie ingesteld: onderwijs (onderwijscommissie), onderzoek (wetenschapscommissie) en een commissie voor kerkelijke dienstverlening. Voorts worden beleidsadviescommissies gevormd voor het beleid op het gebied van personeel en beheer en voor de interne en externe communicatie en internationalisering;
 - 4.4.5 met betrekking tot de docentenvergadering: een docentenvergadering in te stellen, waarin zaken die de begeleiding van studenten betreffen behandeld worden, overeenkomstig de voorgestelde regeling;
 - 4.4.6 met betrekking tot de secties: bij de secties de primaire verantwoordelijkheid te leggen voor het onderwijsproces, overeenkomstig de voorgestelde regeling;

4.4.7 met betrekking tot de onderzoeksgroepen: bij de onderzoeksgroepen de primaire verantwoordelijkheid te leggen voor het onderzoeksproces, overeenkomstig de voorgestelde regeling.

Gronden:

1. het besturen van de universiteit die de kerken volgens artikel 18 van de kerkorde onderhouden, vraagt om daartoe gemachtigde deputaten;
2. de samenwerking met Apeldoorn voor de vooropleiding is opnieuw positief ervaren; andere vormen van samenwerking hebben inmiddels op positieve wijze gestalte gekregen; uitwisseling op het gebied van het onderwijs en het opstarten van gezamenlijke onderzoeksprojecten kunnen de ontwikkeling van de gereformeerde theologie en ook de kerkelijke toenadering dienen;
3. uit het oogpunt van verantwoordelijkheid van de kerken voor een zowel gereformeerde als voldoende gekwalificeerde opleiding van mensen die op enigerlei wijze anders dan als predikant in het midden van de kerken aan het werk gaan, is betrokkenheid van de Theologische Universiteit zowel via het lesgeven door docenten als door inspraak bij het curriculum e.d. een goede zaak;
4. de evaluatie van de bestuursstructuur laat zien dat de nieuwe structuur binnen de gemeenschap van de universiteit breed gedragen en positief gewaardeerd wordt; wel is een nadere beschrijving van de werkprocessen gewenst;
5. de omvang van de instelling rechtvaardigt een dagelijkse leiding van twee personen; uitbreiding zal eerder vertragend werken;
6. de senaat heeft een bijzondere verantwoordelijkheid met het oog op voordrachten, promoties en ter bewaking van de eenheid van beleid; het uitoefenen van deze verantwoordelijkheid past bij de positie van gewone hoogleraren;
7. de evaluatie heeft duidelijk gemaakt dat bestuurders-op-hoofdpijnen beter geen deel kunnen uitmaken van beleidsadviescommissies;
8. naast de senaat (met een bredere bevoegdheid) is, met het oog op de eigen verantwoordelijkheid ook van andere lesgevers, de instelling van een docentenvergadering op zijn plaats;
9. het zal de inhoud en de inzet van het onderwijs ten goede komen, wanneer betrokkenen zelf daarvoor zoveel mogelijk de verantwoordelijkheid dragen;
10. ook de voortgang van het onderzoek is gebaat bij primaire gezamenlijke verantwoordelijkheid van de eerst betrokkenen.

Besluit 5:

nieuw te benoemen deputaten op te dragen:

- a. de volgende generale synode voorstellen te doen tot integrale aanpassing van het Statuut;
- b. zich nader te bezinnen inzake de externe organisatie van het bestuur van de universiteit, namelijk de aansturing en controle door de generale synode via het curatorium en zijn commissie van toezicht, ten dienste van de volgende generale synode;
- c. na de visitatie van 2003 een evaluatie te verzorgen, waarbij de balans wordt opgemaakt van het willen blijven voldoen aan de eisen die de overheid in de WHW stelt. Daarbij zal ook een scenario geschetst dienen te worden van wat de kerken in de toekomst nodig hebben als het gaat om de opleiding tot de dienst van het Woord;
- d. van hun werkzaamheden verslag uit te brengen aan de eerstvolgende generale synode en hun rapport uiterlijk drie maanden voor het begin van die synode aan de kerken te doen toekomen.

Gronden:

1. de wijzigingen van het Statuut op het punt van de bestuursstructuur, reeds door de Generale Synode Leusden 1999 (Acta art. 77, besluit 3) en nu ook door de huidige generale synode (Acta art. 113, besluit 4), maken integratie hiervan in het geheel van het Statuut nodig;
2. in het aanvullend rapport inzake de evaluatie van de bestuursstructuur is met betrekking tot de externe organisatie van het bestuur een aantal mogelijke knelpunten genoemd dat reden geeft tot nadere bezinning.
3. a. de Theologische Universiteit is door de voorbereiding op de visitatie een professionele organisatie geworden met een grote mate van kwaliteit;
- b. de eisen die de overheid stelt, sporen niet altijd met wat er in de kerken leeft aan wensen en verwachtingen; daardoor kan er ongewild afstand ontstaan tussen 'Kampen' en de kerken;
- c. het is goed niet alleen achter de eisen van de overheid aan te lopen, maar ook een op de kerken afgestemde toekomstvisie te hebben.

Besluit 6:

de Stichting voor de Financiële Verzorging van de Opleiding tot den Dienst des Woords in de Gereformeerde Kerken in Nederland, gevestigd te Groningen, voorlopig te laten voortbestaan.

Grond:

het voortbestaan is nog steeds van belang om legaten die nog op naam van deze stichting staan, te kunnen blijven ontvangen.

Besluit 7:

- a. de formatiebehoefte van de universiteit voor het tijdvak 2002-2005 zoals neergelegd in de nota Formatie Theologische Universiteit 2003-2005, vast te stellen;

Gronden:

1. de formatiebehoefte van de universiteit is in de nota inzichtelijk gemaakt;
2. de taken die in de nota zijn genoemd, dienen door de universiteit te worden uitgevoerd;

3. de normen die zijn gehanteerd voor de berekening van de formatiebehoefte, zijn op verantwoorde wijze tot stand gekomen.

b. uit te spreken dat hulpverlening aan buitenlandse kerken en opleidingen tot de taak van de Theologische Universiteit behoort, en daarvoor 0,2 fte. formatie te reserveren;

Gronden:

1. in contacten met verschillende gereformeerde organisaties is gebleken dat er veel behoefte bestaat aan hulpverlening door de Theologische Universiteit aan buitenlandse kerken en aan niet-academische theologische opleidingen;

2. het dient vermeden te worden dat er een tweedeling ontstaat tussen contacten met opleidingen op academische niveau en niet-academische opleidingen;

3. dergelijke hulpverlening past bij de missionaire roeping van de kerk;

4. de universiteit kan haar winst doen met wat in de hulpverlening aan buitenlandse kerken en aan niet-academische opleidingen van anderen wordt geleerd.

c. deputaten Curatoren opdracht te geven om in overleg met deputaten Financiën en beheer een externe doorlichting van het formatieplan te laten verrichten ten behoeve van de besluitvorming op de eerstvolgende generale synode.

Besluit 8:

deputaten-curatoren op te dragen:

1. onderzoek te doen naar de mogelijkheden en de consequenties van subsidie;

a. daartoe een aanvraag onder voorbehoud in te dienen bij het ministerie van OC&W als een traject waarin duidelijkheid verkregen kan worden over 1. de voorwaarden en 2. de hoogte van subsidie;

b. te beschrijven hoe zulke gelden intern een bijzondere bestemming kunnen krijgen met het doel dat de wil om als kerken de opleiding tot de dienst des Woords te dragen, levend blijft;

2. tussentijds te zorgen voor goede informatie aan de kerken over dit onderzoek;

3. aan de eerstkomende generale synode een zo goed mogelijk onderbouwd voorstel over deze materie voor te leggen, waarin ook de principiële vragen rondom het ontvangen van overheidssubsidie betrokken worden.

Gronden:

1. alleen in de weg van een nadere verkenning bij de overheid is voldoende duidelijkheid te krijgen;

2. als het onderzoek is afgerond en de aanvraag eventueel gehonoreerd, kan de eerstvolgende generale synode besluiten, of de kerken deze subsidie aanvaarden of zelf de volledige bekostiging van de Theologische Universiteit willen blijven dragen;

3. nu de overheid via lump-sum systematiek (bedrag per student) financiert, is het een interne zaak hoe de eventueel ontvangen subsidie besteed wordt;

4. gewogen moet worden, welke effecten het op de bekostiging van onze universiteit door de kerken heeft, wanneer zij door (gedeeltelijke) financiering door de rijksoverheid afhankelijk wordt van fluctuaties in de toegekende gelden voor de theologische opleidingen. Ook dient onderzocht te worden, welke maatregelen er getroffen kunnen worden om bezuiniging op of wegvallen van subsidie door de kerken op te vangen;

5. met het aanvragen van subsidie wordt de universiteit nog geen 'bekostigde instelling'. Als aangewezen instelling behoudt de universiteit vrijheid in het al of niet toelaten van studenten, anders dan bij een bekostigde instelling het geval is.

Besluit 9:

a. de meerjarenbegroting 2003-2005 van de Theologische Universiteit vast te stellen op basis van het vastgestelde formatieplan;

b. uit te spreken dat de reguliere exploitatie van de universiteit in de toekomst uit reguliere quota zal worden betaald;

c. uit te spreken dat de reguliere inkomsten van de universiteit in de toekomst jaarlijks worden verhoogd met het inflatiepercentage van het jaar ervoor (dus met één jaar vertraging);

d. de universiteit op te dragen extra of nieuw beleid te financieren uit de eigen middelen (giften, legaten en sponsorgelden), zonder dat dit leidt tot structurele verhoging van de reguliere exploitatie;

e. uit te spreken dat het beleid waarbij de universiteit voor extra projecten kan beschikken over de legaten, zal ingaan per 1 januari 2002. Van de legaten en giften wordt het universiteitsontwikkelingsfonds gevormd. Dit mag groeien tot maximaal € 500.000. Het meerdere dat per 31 december van elk jaar in dit fonds zit, wordt conform het advies van deputaten Financiën en beheer eventueel in mindering gebracht op de bijdragen van de kerken dan wel aangewend ter dekking van een deel van de exploitatie;

f. te bepalen dat de legaten waarvan zeker is dat ze zullen binnenkomen tussen 1 januari 2002 en 20 september 2002 plus de bezuinigingen die de universiteit realiseert per 2003, samen worden aangewend om de totale quota-aanspraken, ten opzichte van de bij de synode ingediende meerjarenbegroting, te verlagen met € 280.000;

g. de bijdragen van de kerken voor de Theologische Universiteit in de jaren 2003 tot 2005 te bepalen op: € 1.555.000 in 2003, € 1.596.000 in 2004 en € 1.724.000 in 2005;

h. deputaten-curatoren op te dragen nauwkeurig na te gaan, of het bedrag van de extra verhoging van het quotum voor 2005 en 2006, in totaal € 176.000, gevonden kan worden binnen het totaal van de exploitatie. Dit kan worden bereikt door andere middelen aan te boren dan wel door bezuinigingen door te voeren. De extra verhoging van het quotum kan dan vervallen.

g. de bijdragen van de kerken voor de Theologische Universiteit in de jaren 2003 tot 2005 te bepalen op: € 1.555.000 in 2003, € 1.596.000 in 2004 en € 1.724.000 in 2005;

Besluit 10:

2. deputaten-curatoren op te dragen zich, in overleg met deputaten Generaal-synodale publicaties, regelmatig duidelijk aan de kerken te blijven presenteren in vormen van publiciteit, zodat de kerken kunnen meeleven en er aandacht van nieuwe studenten voor de opleiding wordt gevraagd. Daarbij zal in de komende periode een duidelijke voorlichting gegeven dienen te worden met betrekking tot de aan de Theologische Universiteit doorgevoerde veranderingen en de achtergronden daarvan.

b. het rapport van deputaten is een onvoldoende geëigend medium om de kerkleden te bereiken;

Besluit 11:

a. het mogelijk te maken dat aan de Theologische Universiteit een bijzondere leerstoel wordt verbonden en daartoe het desbetreffende Reglement voor bijzondere leerstoelen aan de Theologische Universiteit vast te stellen (zie Bijlage VIII 5)

1. de instelling van een bijzondere leerstoel levert een extra bijdrage aan de realisatie van de doelstelling van de universiteit;

1. het rapport van deputaten-curatoren integraal op te nemen bij de Acta, echter zonder de bijlagen;

Gronden:

1. het rapport is dienstig voor het meeleven van de kerken met de universiteit;

2. a. de band tussen de universiteit en de kerken blijft van wezenlijk belang;

c. om in te spelen op de aanzienlijk grotere behoefte aan predikanten die door het verloop in het predikantenbestand vanaf 2010 verwacht wordt, moeten er zo spoedig mogelijk grotere aantallen nieuwe studenten geworven worden.

b. nieuw te benoemen deputaten op te dragen aan de volgende generale synode voor te stellen, hoe het Statuut in verband met de instelling van een bijzondere leerstoel moet worden herzien.

Gronden:

2. het desbetreffende reglement bepaalt voldoende ten aanzien van de bijzondere leerstoel; de aanpassing van het Statuut in verband hiermee kan worden meegenomen in de voorgenumen integrale herziening van het Statuut.

GS Zuidhorn 2002, artikel 116

Bezwaren tegen GS Leusden Acta art. 77

Materiaal:

brief van br. L. Roorda te Rozenburg waarin hij schrijft dat hij bezwaren heeft tegen de besluiten rond de Theologische Universiteit zoals die genomen zijn door de Generale Synode Leusden 1999 (Acta artikel 77). Hij vraagt revisie op grond van art 31 KO. Omdat het br. Roorda naar zijn zeggen onmogelijk is inhoudelijk in te gaan op het onderwerp (omdat er nog zoveel meer besluiten/uitspraken van Leusden zijn waartegen hij overwegende bezwaren heeft), doet hij zijn verzoek vergezeld gaan van een artikel van prof. J. Kamphuis, dat in dezen zijn instemming heeft (J. Kamphuis, Aardverschuiving in Kampen, Nader bekeken 1999, jrg. 6 no. 7-8, p. 193v).
(agenda 8.6) 29-06-02

Besluit:

het verzoek van br. Roorda onontvankelijk te verklaren.

Grond:

het verzoek van br. Roorda voldoet niet aan de vereisten van een revisieverzoek, omdat br. Roorda zich niet confronteert met het besluit van de Generale Synode Leusden 1999.

Overwegingen:

1. Op GS Leusden 1999 komt een rapport met voorstellen ter tafel van de TUK. Sinds 1997 heeft de Theologische Universiteit te Kampen een nieuwe bestuursstructuur aangenomen, zonder dat daar door de kerken opdracht of mandaat toe is verleend.

Men schreef in Kampen zelf over een “aardverschuiving” die dringend gewenst zou zijn uit oogpunt van bestuurlijke efficiency en wetenschappelijke kwaliteit.

2. Bij de inrichting van het onderwijs wordt het accent van de opleiding tot de dienst des Woords verschoven naar kennisverwerving en –vermeerdering. Men wil dan ook de titel Kenniscentrum Kampen aannemen. Onder het doel valt ook een louter theologische opleiding zonder opzet predikant te worden (zoals in geval van vrouwelijke studenten).

3. Tot nu toe bestond de senaat uit het college van hoogleraren en werd jaarlijks afwisselend één van hen tot rector benoemd, om de senaat voor te zitten. Dit is nu veranderd waarbij de dagelijkse leiding komt aan een rector die meerdere jaren lang hiertoe wordt benoemd

tezamen met een specifiek te benoemen universiteitssecretaris. Deze dagelijkse leiding is nu het aanspreekpunt voor de deputaten-curatoren geworden i.p.v. de senaat.

4. Voorts wil men een samenwerkingsverband met de Theologische Universiteit van Apeldoorn (CGK) formaliseren in een akkoord.
5. Bovenstaand beleid is in grote lijnen voortgezet op GS Zuidhorn 2002/2003.
6. Bezwaarschriften tegen deze nieuwe koers en dit nieuwe beleid van de TU zullen volgens de aangegeven regels moeten worden ingediend bij de synode.

Besluit 1.

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat de besluiten van GS Leusden 1999 in artikel 77 en GS Zuidhorn 2002/2003 in art. 113 t.a.v. de herstructurering en samenwerking van de Theologische Universiteit te Kampen vervallen zijn, en dat de kerken daaraan niet gebonden zijn.

Besluit 2:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat het besluit van GS Zuidhorn 2002/2003 in artikel 116 t.a.v. bezwaar tegen de besluiten van GS Leusden 1999 rond de Theologische Universiteit, gehandhaafd blijft en de kerken daaraan gebonden zijn.

Gronden:

1. Er was voor de nieuwe bestuursstructuur en onderwijsinrichting geen opdracht vanuit de kerken geweest (art. 30 KO; acta art. 97 GS Berkel en Rodenrijs 1996); Deze herstructurering was eigenmachtig al ingevoerd aan TUK sinds 1997.
2. De verschuiving van de aard van de Opleiding tot de dienst des Woords naar “Kenniscentrum”, is in strijd met art. 2 en 18 KO.
3. De senaat (college van hoogleraren) is ondergeschikt gemaakt aan de dagelijkse leiding, waarin een de rector niet langer één van de docenten was, maar nu boven de hoogleraren is gepositioneerd. Dit staat op gespannen voet met art. 17 KO en art. 31 NGB, waar de dienaren des Woords gelijke macht en gezag hebben, omdat zij allen dienaren van Jezus Christus zijn, de enige algemene Bisschop en het enige Hoofd van de kerk.
4. Het samenwerkingsakkoord met de CGK betekent ruimte voor Schriftkritiek (zie art. 25 GS Marienberg 2005 en GS Zwolle 2007), hetgeen tevens in strijd is met art. 18 KO.
5. Uitgaande van de informatie in de Acta van GS Zuidhorn 2002/2003 bleek het ingediende bezwaarschrift (GS Zuidhorn 2002/2003, art. 116) niet aan de daarvoor aangewezen vereisten, te voldoen.

Opleiding 4: Spreekconsent AIO's

Materiaal:

GS Leusden 1999, artikel 78

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 45

GS Leusden, artikel 78

Materiaal:

brief van het curatorium van de Theologische Universiteit dd. 1 april 1999 waarin een voorstel wordt gedaan tot toekenning van preekbevoegdheid aan Assistenten in Opleiding (AIO's). Sinds kort functioneren deze AIO's binnen

de Theologische Universiteit. Zij hebben hun opleiding aan de universiteit afgesloten. Hun diploma vermeldt de aantekening Praktische Vorming. Zij hebben vervolgens voor vier jaar een fulltime baan aan de universiteit gekregen voor nader (promotie)onderzoek. Voorgesteld wordt om aan genoemde broeders preekbevoegdheid toe te kennen.

Besluit 1:

dit verzoek in behandeling te nemen, maar slechts een voorlopige regeling te treffen voor drie jaar.

Grond:

hoewel het hier een zaak betreft die niet aan het voorbereidende oordeel van de kerken is onderworpen, vragen deputaten-curatoren hiervoor terecht de aandacht. Zij doen dat, vanwege het late tijdstip waarop deze zaak binnen het curatorium aan de orde kwam, in een brief aan de synode. Hierdoor is deze zaak niet aan de kerken door middel van de gebruikelijke rapportage ter beoordeling voorgelegd. Daarom treft de synode niet meer dan een voorlopige regeling.

Besluit 2:

aan bovengenoemde AIO's, voor zover zij de intentie hebben om zich na hun AIO-tijd binnen de gereformeerde kerken beroepbaar te laten stellen, op hun verzoek preekbevoegdheid te verlenen. Deze bevoegdheid houdt voor de periode totdat de volgende generale synode over deze zaak een nieuw besluit neemt, het volgende in: De AIO's mogen, naar evenredigheid over de drie jaren te verdelen, ongeveer veertig zondagen in erediensten voorgaan. Dit voorgaan dient beperkt te blijven tot de kerken van de classis waarin zij woonachtig zijn. Voor de uitoefening van deze bevoegdheid geldt de hiernavolgende regeling:

1. de AIO kan preekbevoegdheid aanvragen bij de classis waaronder de kerk ressorteert waarvan hij belijdend lid is. Hij zal aan deze classis overleggen: een kopie van het doctoraal diploma van de Theologische Universiteit met de vereiste aantekening Praktische Vorming, een kopie van zijn bewijs van aanstelling als AIO, een positief getuigenis van zijn kerkenraad inzake zijn leer en leven, en een positieve aanbeveling van de docent homiletiek aan de Theologische Universiteit;
2. deze classis moet, na onderzoek, kunnen uitspreken overtuigd te zijn van de Schriftgetrouwheid en de confessionele betrouwbaarheid van de AIO. Dit onderzoek zal plaats vinden in een gesprek, te houden naar aanleiding van een door de AIO gehouden preekvoorstel. Hij zal dit preekvoorstel minimaal twee weken voor het onderzoek bij de classis inleveren. De duur van het gesprek wordt bepaald op drie kwartier, eventueel met een kwartier te verlengen. Het toezicht op en de verantwoordelijkheid voor de uitoefening van de preekbevoegdheid door de AIO ligt bij de classis die onderzocht;
3. de AIO zal bij de aanvang van de uitoefening van zijn preekbevoegdheid voor de genoemde classis een schriftelijke verklaring ondertekenen, waarin hij belooft zich in zijn preekarbeid te zullen houden aan de Heilige Schrift, de gereformeerde belijdenis en kerkorde;
4. de classis zal besluiten over eventuele opschorting of beëindiging van de preekbevoegdheid. Wanneer er in de uitoefening van zijn preekbevoegdheid bij de AIO sprake is van een censurabele zonde naar artikel 76 of 80 KO, dan zal daarvan mededeling gedaan worden aan de kerkenraad van de gemeente waarvan de AIO belijdend lid is en aan de docent homiletiek aan de Theologische Universiteit;
5. de classis zal één van haar predikanten benoemen tot begeleider van de AIO in de uitoefening van zijn preekbevoegdheid. Jaarlijks zal door deze begeleider de preekarbeid met de AIO geëvalueerd worden. Van deze evaluatie zal schriftelijk verslag gedaan worden aan de genoemde classis.

Grond:

het is in verband met de toekomstige inzetbaarheid van de AIO's in de kerken van groot belang dat zij hun preekbekwaamheid op peil kunnen houden, hun eigen kerkelijke betrokkenheid kunnen vergroten en hun onderzoek door concrete toepassing van Gods Woord kunnen stimuleren.

Besluit 3:

het curatorium van de Theologische Universiteit van deze besluiten in kennis te stellen en op te dragen deze regeling te evalueren en de kerken en de eerstvolgende generale synode in de gebruikelijke weg van rapportage te dienen met uitgewerkte voorstellen terzake van de preekbevoegdheid voor AIO's.

Grond:

voorafgaand aan de vaststelling van een regeling op langere termijn dienen de kerken in de besluitvorming geïnformeerd en gekend te worden.

GS Zuidhorn, artikel 45

Materiaal:

1. Acta GS Leusden 1999, art 78, waarin een voorlopige regeling voor 'preekbevoegdheid' van Aio's is gepresenteerd (Besluit 2) en het curatorium van de Theologische Universiteit is opgedragen om deze regeling te evalueren en de kerken en de eerstvolgende generale synode in de gebruikelijke weg van rapportage ter zake te dienen met uitgewerkte voorstellen (Besluit 3);
2. brief van br. en zr. Van der Veen-Weening te Grootegast d.d. 1 maart 2002 met de oproep om uit te spreken dat "Het voorstel van het curatorium van de Theologische Universiteit d.d. 1 april 1999 waarin een voorstel wordt gedaan tot toekenning van preekbevoegdheid aan Assistenten in Opleiding (AIO's) niet via de kerkelijke weg naar

artikel 30 van de Kerkorde op tafel van de synode te Leusden 1999 is gekomen en daarom dient te worden teruggenomen.”;

3. rapport van het curatorium van de Theologische Universiteit d.d. 2 november 2001 en de notitie d.d. 24 januari 2002 van het curatorium van de Theologische Universiteit met een evaluatie van de voorlopige regeling en een voorstel voor een definitieve regeling;

4. brief van de classis Kampen d.d. 7 januari 2002 waarin zij kennis geeft van haar besluit om positief te reageren op het verzoek van de kerk te Haarlem om aan br. J.H.F. Schaeffer toestemming te verlenen voor te gaan in een aantal diensten te Haarlem;

5. brief van de classis Kampen d.d. 20 februari 2002 waarin zij meedeelt dat zij de evaluatie en voorstellen van het curatorium van de Theologische Universiteit van harte ondersteunt. In de evaluatie zijn ook vragen van de classis Kampen verwoord. De classis stelt tevens voor in de kerkelijke terminologie niet te spreken van ‘preekbevoegdheid’ maar van ‘spreekconsent’;

6. brief van de raad van de kerk te Zwolle-Zuid d.d. 7 maart 2002 met een evaluatie van de voorlopige regeling als bedoeld onder 1, mede op grond van de (positieve) bevindingen die zijn opgedaan toen twee gemeenteleden gebruik maakten van deze regeling.

Besluit 1:

aan het verzoek van br. en zr. Van der Veen-Weening niet te voldoen.

Gronden:

1. de Generale Synode Leusden 1999 is zich (blijkens haar Acta art. 78) ten volle ervan bewust geweest dat deze zaak niet in de normale kerkelijke weg naar art. 30 KO aan de orde was gesteld. In haar besluit hield zij echter ook rekening met de negatieve effecten die het niet regelen van de zaak zou hebben, en achtte kennelijk in dit geval die effecten van zwaarwegender belang dan de afwijking van art. 30 KO. Er is geen reden om die weging thans in revisie alsnog af te keuren. Naar gezonde opvatting van wat recht is, blijft bij de toepassing van bestaande regels altijd een dergelijke weging nodig en geoorloofd;

2. bovendien heeft de Generale Synode Leusden 1999 met opzet niet méér gedaan dan het treffen van een voorlopige maatregel tot aan de volgende synode, die definitief hierover zou hebben te besluiten. Tevens werd de te verlenen bevoegdheid niet – zoals het vroegere ‘spreekconsent’ – een bevoegdheid in alle Gereformeerde Kerken, maar werd ze beperkt tot één classis; daarmee werd het interim-karakter van de regeling nog eens onderstreept;

3. de Generale Synode Leusden 1999 trof voor de voorbereiding van een behandeling van deze zaak door de generale synode van 2002 zodanige maatregelen, dat de kerken vroegtijdig in de besluitvorming zouden worden gekend. Nog eens te meer liet de synode hiermee zien op geen enkele wijze voor uitholling van de regel van art. 30 KO ruimte te willen geven;

4. uit de ingekomen reacties van kerken en een classis blijkt instemming met deze regeling.

Besluit 2:

voor hen die als Assistent in Opleiding (Aio) aan de Theologische Universiteit van de kerken verbonden zijn, de mogelijkheid te openen tot het verkrijgen van een preekbevoegdheid in de Gereformeerde Kerken in Nederland.

Grond:

het is van belang dat zij die als Aio’s in dienst van de universiteit van de kerken na hun doctoraal examen zich een aantal jaren bezighouden met theologisch onderzoek, hun preekbekwaamheid op peil houden, hun eigen kerkelijke betrokkenheid vergroten en hun onderzoek door concrete toepassing van Gods Woord stimuleren.

Besluit 3:

de *Regeling voor preekbevoegdheid Aio’s* – rekening houdend met de analogie die er is met t name het beroepbaarstellend onderzoek (BSO, zie Acta artikel 25) – als volgt vast te stellen:

1. De Aio kan preekbevoegdheid aanvragen bij de classis waaronder de kerk ressorteert waarvan hij belijdend lid is. Hij zal aan deze classis overleggen:

a. (een kopie van) het doctoraal diploma van de Theologische Universiteit met de vereiste Aantekening Praktische Vorming, een kopie van zijn bewijs van aanstelling als Aio, en een positief getuigenis van zijn kerkenraad inzake zijn leer en leven;

b. een motivatiebrief waarin de kandidaat schrijft over

- de betekenis van het geloof in God voor zijn persoonlijk leven,
- zijn motivatie om preekbevoegdheid aan te vragen;

c. de tekst van een drietal preekvoorstellen die niet eerder beoordeeld zijn door een docent en/of mentor, over door de kandidaat zelf gekozen teksten (één uit het Oude Testament, één uit het Nieuwe Testament, en één over een Catechismuszondag), voorzien van uitgewerkte orden van dienst.

2. Tijdens het onderzoek in besloten zitting leest de Aio eerst zijn motivatiebrief en daarna een door hem gekozen preekvoorstel. Vervolgens voert de classis met de Aio een gesprek van maximaal drie kwartier over zijn motivatiebrief en preekvoorstel, waarbij eventueel ook de andere preekvoorstellen kunnen betrokken worden.

Tot slot voert de classis met de Aio een gesprek van maximaal één uur over de leer van de Heilige Schrift en de betekenis en inhoud van de belijdenis. Het doel van het gesprek is dat duidelijk wordt hoe de houding van de Aio is

ten opzichte van Schrift en belijdenis: hoe is zijn visie op en hantering van Schrift en belijdenis, is er liefdevolle betrokkenheid op beide, is er hartelijke inzet om het evangelie over te brengen?

Uit het onderzoek in besloten zitting moet blijken dat de Aio Schriftgetrouw en confessioneel betrouwbaar is, en zelf gegrepen is door het evangelie. Daartoe beoordeelt de classis het geheel in afwezigheid van de Aio.

3. De Aio zal, voorafgaand aan de verlening van de preekbevoegdheid door de genoemde classis, een schriftelijke verklaring ondertekenen, waarin hij belooft zich in zijn preekarbeid te zullen houden aan de Heilige Schrift, de gereformeerde belijdenis en kerkorde.

4. Het toezicht op en de verantwoordelijkheid voor de uitoefening van de preekbevoegdheid door de Aio ligt bij de classis die onderzocht; deze classis zal besluiten over eventuele opschorting of beëindiging van de preekbevoegdheid. Wanneer er in de uitoefening van zijn preekbevoegdheid bij de Aio sprake is van een censurabele zonde, zal de kerkenraad die dat constateert, daarvan mededeling doen aan de kerkenraad van de gemeente waarvan de Aio belijdend lid is; laatstgenoemde kerkenraad zal beoordelen of de zaak dient te worden voorgelegd aan de classis die bevoegd is om de preekbevoegdheid op te schorten of te beëindigen.

5. Bij verhuizing van de Aio naar een van de kerken in een andere classis dan die de preekbevoegdheid heeft verleend, zal de voornoemde classis de bevoegdheid tot opschorten of beëindigen overdragen aan de classis waaronder deze broeder na verhuizing ressorteert.

6. De toezicht houdende classis zal één van haar predikanten benoemen tot begeleider van de Aio in de uitoefening van zijn preekbevoegdheid. Jaarlijks zal deze begeleider de preekarbeid met de Aio evalueren. Van deze evaluatie zal schriftelijk verslag gedaan worden aan de toezicht houdende classis.

Besluit 4:

het voorstel van de classis Kampen (genoemd onder materiaal 5) niet te honoreren.

Grond:

de Generale Synode Leusden 1999 heeft de term ‘preekbevoegdheid’ al gebruikt. Bovendien is het niet goed en niet nodig om via de termen ‘spreekconsent’ c.q. ‘preekbevoegdheid’ een discussie te voeren en een beslissende uitspraak te doen over de vraag of “preken” per definitie de ambtelijke bediening van het woord is.

Overwegingen:

1. Door GS Berkel en Rodenrijs 1996 was in art. 58 een besluit genomen m.b.t. het spreekconsent van studenten. Daarin waren weliswaar assistenten in opleiding, die een langer onderzoekstraject (promotie-onderzoek) volgen na hun opleiding aan de universiteit te hebben afgesloten, niet opgenomen. Maar deze synode had in dit artikel wel besloten aan studenten die een langere studietijd nodig hadden, geen extra spreekconsent te verlenen.
2. Door GS Leusden 1999 is het voorstel van preekbevoegdheid van AIO's (assistent in opleiding) niet in de normale kerkelijke weg naar art. 30 KO aan de orde gesteld.
3. GS Leusden spreekt daarbij voor het eerst over ‘preekbevoegdheid’ in plaats van ‘spreekconsent’.
4. Er is niet aangetoond dat uitstel van dit voorstel tot onoverkomelijke problemen zou leiden.

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat de besluiten van GS Leusden 1999 in art. 78 en GS Zuidhorn 2002/2003 in art. 45 t.a.v. het spreekconsent van AIO's vervallen zijn en dat de kerken daaraan niet gebonden zijn.

Grond:

De besluiten zijn genomen in strijd met art. 30 KO omdat het oorspronkelijke voorstel niet in de weg van voorbereiding door de mindere vergadering op de agenda van de generale synode is geplaatst.

Opleiding 5: Werkbegeleiding en nascholing predikanten

Materiaal:

GS Leusden 1999, artikel 79

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 119

GS Leusden 1999, artikel 79

- brief ongedateerd van de PS Groningen
- brief dd. 22 februari 1999 van de PS Friesland
- brief dd. 1 maart 1999 van de PS Overijssel
- brief dd. 13 februari 1999 van de PS Holland-Zuid

1. De vier particuliere synoden vragen de generale synode uit te spreken dat er structureel mogelijkheden dienen te komen tot werkbegeleiding en nascholing van predikanten binnen de Gereformeerde Kerken in Nederland; zij zijn van oordeel dat een goede en afdoende aanpak van de gesignaleerde behoeften en knelpunten de kracht van de plaatselijke kerken afzonderlijk te boven gaat en dat het dringend gewenst is en alleszins verantwoord gezamenlijk tot oplossingen te komen; zij baseren zich op het rapport “Werkbegeleiding en Nascholing. Een onderzoek naar de mogelijkheden binnen de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt)”, uitgebracht door het GIDS. Hieronder wordt aangegeven welke PS waarover verdere besluitvorming nodig acht:

- a. de rechten en plichten, zowel van de kerken als van de predikanten, ten aanzien van werkbegeleiding en nascholing (alle vier PS'en);
- b. de vraag voor wie en in welke termijnen er werkbegeleiding en nascholing dient te zijn (alle vier PS'en);
- c. de vraag of en zo ja onder welke condities er werkbegeleiding op aanvraag mogelijk zal zijn (alle vier PS'en);
- d. de vraag of er een generaal-synodaal deputaatschap moet worden benoemd dat namens de gezamenlijke kerken de leiding van werkbegeleiding en nascholing op zich neemt (de PS'en Groningen, Overijssel en Friesland);
- e. de manier waarop dit deputaatschap gemachtigd zal worden tot het aantrekken van alle mankracht die voor de uitvoering van de taken nodig is: mentoren, een coördinator en een administratieve kracht ter ondersteuning (de PS'en Groningen, Overijssel en Friesland);
- f. de vereisten voor het mentoraat: benoeming en aanvaarding, beschikbaarstelling door de kerkenraad voor verantwoording, eventueel honorarium etcetera (de PS'en Groningen en Overijssel);
- g. de aanstelling van een landelijk coördinator; er is dan echter een ‘zwaardere’ regeling van zijn positie vereist (de PS'en Groningen en Overijssel);
- h. een regeling in geval in het werk van werkbegeleiding en nascholing een conflict ontstaat tussen de betrokkenen (de PS'en Groningen en Overijssel);
- i. een eventuele regeling ten aanzien van de kosten van werkbegeleiding en nascholing (de PS'en Groningen, Holland-Zuid en Overijssel);

2. de PS Groningen voegt de vraag toe of in plaats van het onder 1d gestelde het mentoraat op particulier synodaal niveau geregeld kan worden, waarbij een generaal-synodaal deputaatschap kan functioneren als meldpunt, steunpunt en vraagbaak voor plaatselijke kerken, classes en particuliere synodes; in dat geval vervallen de punten 1d, 1e en 1g;

3. de PS Holland-Zuid heeft punt d als volgt geformuleerd: Hoe namens de gezamenlijke kerken de uitvoering en de leiding van werkbegeleiding en nascholing worden geregeld; deze PS wil ook bezinning op ‘inventarisatie van en afstemming op reeds bestaande en in ontwikkeling zijnde vormen van ondersteuning en nascholing van predikanten (TU, GVI, OGG, intervisie en dergelijke)’;

4. de PS Friesland voegt twee punten toe:

- a. de vraag dient in de eerste plaats onderzocht in hoeverre een en ander door de Theologische Universiteit zou kunnen worden gerealiseerd c.q. reeds metterdaad wordt gerealiseerd of in het voornemen ligt;
- b. bij de opzet van een aanbeveling c.q. regeling zal ook vooraf het onderscheid tussen nascholing en werkbegeleiding moeten worden onderzocht en de betekenis daarvan voor de uitwerking van een en ander; deze PS noemt onder de punten d en e de mogelijkheid dat een en ander regionaal georganiseerd wordt; verder vraagt deze PS zich af of het aantrekken van beroepskrachten onvermijdelijk is; tenslotte wordt erop aangedrongen een regeling vast te stellen ten aanzien van de kosten, waarbij het van groot belang is dat van meet af aan erop wordt toegezien, dat de kosten beheersbaar blijven.

Rubricering:

Naar aanleiding van de voorstellen van de vier particuliere synoden en het materiaal dat zij aanvoeren, kan gedacht worden aan vier vormen van werkbegeleiding en nascholing:

- a. werkbegeleiding van beginnende predikanten
- b. nascholing van beginnende predikanten
- c. nascholing van alle predikanten
- d. werkbegeleiding van predikanten die hulp nodig hebben.

Besluit 1:

tegemoet te komen aan de verzoeken van de particuliere synoden van Groningen, Friesland, Overijssel en Holland-Zuid en uit te spreken dat het nodig is dat er structureel werkbegeleiding en nascholing komt van predikanten binnen de Gereformeerde Kerken in Nederland.

Gronden:

1. uit de verzoeken die door de vier particuliere synoden aan de generale synode gedaan zijn blijkt, dat er binnen de kerken een breed draagvlak is voor de organisatie van structurele werkbegeleiding en nascholing van predikanten;
2. de ontwikkelingen in de samenleving en binnen de kerken vragen om gelegenheid voor voortdurende bezinning en studie door predikanten;
3. bij veel predikanten in de kerken is er een grotere behoefte zowel aan structurele werkbegeleiding als aan nascholing dan in de huidige situatie geboden wordt. Dit geldt niet alleen in theologisch en vakinhoudelijk opzicht, maar ook wat betreft het persoonlijk functioneren van de predikant in zijn leven met de Here, zijn omgang met de Heilige Schrift en de belijdenis en zijn omgang met de kerkenraad en de gemeente. Hiervoor zijn verschillende oorzaken aan te voeren. Predikanten voelen zich nogal eens overvraagd. Zij hebben vaak te weinig tijd om zich in theologisch en methodisch opzicht bij te scholen. Allerlei zaken in onze samenleving zijn complexer geworden, waardoor meer sturing is vereist om tot hetzelfde resultaat te komen. Predikanten moeten er meer energie in steken dan voorheen om in deze complexe werkelijkheid goed te kunnen blijven functioneren. Ook van de predikant als persoon wordt in de huidige omstandigheden veel gevraagd.

Besluit 2:

uit te spreken dat de beoogde werkbegeleiding en nascholing van predikanten in de reformeerde kerken een gezamenlijk te behartigen zaak is.

Gronden:

1. het behoort tot de verantwoordelijkheid van de kerken te zorgen voor goede en verantwoorde werkomstandigheden van haar predikanten, zodat zij, in relatie tot de eisen van de tijd, optimaal met vrucht bezig kunnen zijn in hun ambtswerk, tot opbouw en heil van de gemeenten die zij dienen;
2. de behoefte aan werkbegeleiding en nascholing van predikanten in de gereformeerde kerken heeft te maken met problemen in het ambtelijk functioneren van predikanten, die veelal niet beperkt blijven tot enkele plaatselijke kerken of tot een bepaald ressort; het betreft een structurele behoefte en structurele problemen die zich landelijk voordoen;
3. een goede en afdoende aanpak van de gesignaleerde behoefte en knelpunten gaat de kracht van de plaatselijke kerken afzonderlijk te boven; het is dan ook dringend gewenst en alleszins verantwoord gezamenlijk tot oplossingen te komen.

Besluit 3:

beginnende predikanten gedurende de eerste twee jaar van hun ambtsdienst het recht en de plicht te geven werkbegeleiding te ontvangen; hun kerkenraden zullen hen daarvoor in de gelegenheid stellen.

Grond:

het is in het belang van de kerken dat beginnende predikanten werkbegeleiding krijgen om optimaal hun gemeenten te kunnen dienen.

Besluit 4:

deputaten Werkbegeleiding en Nascholing van Predikanten te benoemen, vijf in getal en drie secundi, en hen te belasten met twee opdrachten:

- a. de organisatie van werkbegeleiding van beginnende predikanten, zoals verder wordt uitgewerkt in besluit 5;
- b. het verrichten van een onderzoek naar de mogelijkheden van:
 - nascholing van beginnende predikanten
 - nascholing van alle predikanten
 - werkbegeleiding van predikanten die hulp nodig hebben,zoals verder wordt uitgewerkt in besluit 6.

Gronden:

1. met de werkbegeleiding van beginnende predikanten kan nu reeds een voorzichtig begin gemaakt worden (vergelijk besluit 3);
2. om tot verantwoorde besluiten te komen ten aanzien van werkbegeleiding op verzoek en nascholing van predikanten binnen onze kerken is bezinning op een aantal punten nodig.

Besluit 5:

aan deze deputaten met betrekking tot de werkbegeleiding van beginnende predikanten de volgende instructie te geven: a. zij zorgen ervoor dat beginnende predikanten in hun eigen werksituatie begeleid worden met het oog op hun zelfstandig functioneren in het geheel en de verschillende delen van hun ambtelijk werk;

b. zij zoeken binnen de kring van predikanten die ervaring hebben met stagebegeleiding van studenten, naar twee mentoren per particuliere synode, eventueel met een secundus;

c. zij vragen de particuliere synoden over te gaan tot benoeming van deze mentoren en stellen een regeling op met betrekking tot hun (kosteloze) beschikbaarstelling voor dit werk;

d. zij dienen de kerken met een instructie en met een regeling voor geheimhouding, verantwoording, financiële aspecten et cetera;

e. zij regelen dat de genoemde mentoren worden toegerust, zo mogelijk in samenwerking met de Theologische Universiteit te Kampen.

Gronden:

1. de stap die een beginnend predikant maakt van de opleiding naar de praktijk is, ook bij een goede voorbereiding in de opleiding en bij de begeleiding door de kerkenraad, zo groot dat begeleiding hierbij door een (ervaren) collega dringend gewenst is;
2. een verkeerde aanpak of een (gedeeltelijk) verkeerde attitude in het begin van de werkzaamheden als predikant kan grote gevolgen hebben, zowel voor de gemeente en de kerkenraad, als voor de predikant zelf. In dat licht is werkbegeleiding noodzakelijk;
3. werkbegeleiding vanaf het begin van de predikantenloopbaan is een geschikt middel om een gezond en een doelmatig functioneren van de predikant, ook als hij niet met evidente problemen kampt, te stimuleren, waardoor hij in zijn ambtswerk betere kwaliteit kan leveren, tot heil van de gemeente die hij dient;
4. er is reeds enige ervaring bij predikanten die door de Theologische Universiteit te Kampen aangezocht zijn voor stagebegeleiding van theologische studenten. Het ligt voor de hand bij deze ervaring aan te sluiten. Van mentoren moet verwacht kunnen worden dat zij hun werk kwalitatief goed doen. Daarvoor is training en coaching noodzakelijk. Er dient overleg plaats te vinden met de Theologische Universiteit te Kampen over mogelijke hulp in dezen.

Besluit 6:

deze deputaten op te dragen de eerstvolgende generale synode te dienen met een rapport inzake nascholing van beginnende predikanten, nascholing van alle predikanten en werkbegeleiding van predikanten die hulp nodig hebben, waarin de volgende vragen beantwoord worden:

- a. welke specifieke problematiek van de predikanten de mogelijkheden van de ouderlingen te boven gaat, die krachtens hun ambt geroepen zijn hen met raad en daad behulpzaam te zijn;
- b. hoe namens de gezamenlijke kerken de uitvoering en de leiding van nascholing en werkbegeleiding dienen te worden geregeld;
- c. wat de rechten en plichten moeten zijn, zowel van de kerken als van de predikanten, ten aanzien van nascholing en werkbegeleiding;
- d. voor wie en in welke termijnen er nascholing en werkbegeleiding dient te zijn;
- e. of en zo ja onder welke condities er werkbegeleiding op aanvraag mogelijk zal zijn, bestemd voor predikanten die hulp nodig hebben voor wat betreft de uitoefening van hun ambt;
- f. of er mogelijkheden zijn voor verplichte nascholing van beginnende predikanten binnen de Theologische Universiteit te Kampen;
- g. wat er reeds voorhanden is aan bestaande en in ontwikkeling zijnde vormen van ondersteuning en nascholing van predikanten, georganiseerd door onder andere de Theologische Universiteit te Kampen, het Gereformeerd Vormings Instituut, de Opleiding Gereformeerde Godsdienstleraren, de predikantenvereniging, intervisie; hoe zij kunnen bevorderen dat deze verschillende vormen van ondersteuning en nascholing op elkaar afgestemd worden;
- h. of een regeling wenselijk is in geval in het werk van nascholing en werkbegeleiding een conflict ontstaat tussen de betrokkenen;
- i. of het aantrekken van beroepskrachten wenselijk is.

Gronden:

1. de opleiding tot de dienst van het Woord geeft startbekwaamheid. Omdat het werk van predikant op diverse terreinen theologische en vakinhoudelijke aspecten heeft, is blijvende professionele scholing noodzakelijk om het predikantswerk in gemeenten midden in een sterk veranderende samenleving te kunnen blijven doen. Deze nascholing is een verantwoordelijkheid voor de kerken;
2. het is mogelijk dat de kerken zichzelf de plicht stellen om hun predikanten nascholing aan te bieden en hen daaraan te laten deelnemen. De predikanten kan het recht verleend worden daarvan gebruik te maken. De kerken kunnen ook voor een sterkere vorm kiezen, namelijk door voor de predikanten het gebruikmaken van nascholing verplicht te stellen. In elk geval dient er duidelijkheid te zijn over deze rechten en plichten;
3. duidelijk moet worden of nascholing voor elke beginnende predikant noodzakelijk is. Ook moet de vraag beantwoord worden hoe nascholing voor deze predikant opgezet moet worden;
4. ervaren predikanten komen soms in dusdanig moeilijke situaties terecht, dat begeleiding van buitenaf dringend gewenst of zelfs onontbeerlijk is. Adequate begeleiding die op tijd gegeven wordt, kan groeiende problemen en ernstige ontsporingen in de relatie van predikant tot gemeente, kerkenraad en/of zichzelf bijtijds opsporen en kanaliseren, zodat naar een oplossing gezocht wordt wanneer het nog kan. Dergelijke hulp zal dan wel voorhanden moeten zijn en ook zal voor predikant en kerkenraad dan duidelijk moeten zijn, waar een dergelijk gewenste hulp van buitenaf te vinden is;
5. overleg over het aanbod dat door diverse instanties gedaan wordt, voorkomt dubbel werk en bevordert de kwaliteit ervan.

Besluit 7:

deputaten te machtigen voor hun werk uitgaven te doen in 2000, in 2001 en in 2002 tot een maximum van f 10.000,- per jaar.

Besluit 8:

deputaten op te dragen hun rapport zes maanden voor de aanvang van de eerstvolgende GS aan de kerken te doen toezenden.

GS Zuidhorn 2002, artikel 119

Materiaal:

1. rapport van deputaten voor werkbegeleiding en nascholing van predikanten;
2. besluit van de Generale Synode Leusden 1999 inzake werkbegeleiding en nascholing van predikanten (Acta artikel 79);
3. brief van de Particuliere Synode Gelderland, waarin gevraagd wordt de selectie van mentoren op zo objectief mogelijk grond te doen plaatsvinden;
4. brief van de Gereformeerde kerk te Amersfoort-Centrum, waarin gevraagd wordt deputaten Werkbegeleiding en deputaten Losmaking naar artikel 14 KO samen een actieve rol te geven in het verwisselen van standplaats van een predikant die in problemen is geraakt;
5. brief van de Gereformeerde kerk te Groningen-Zuid waarin gevraagd wordt te (doen) voorkomen dat twee predikanten van dezelfde gemeente gelijktijdig tot mentor worden benoemd en dat de kosten van het mentoraat niet ten laste komen van de kerk waartoe de mentor behoort;
6. brief van de Gereformeerde kerk te Voorthuizen-Barneveld met een reeks vragen/suggesties betreffend de aansluiting tussen (het praktische deel van) de opleiding en de verplichte werkbegeleiding, de inbedding van de werkbegeleiding in meer personeelszorg-activiteiten, de selectie van de mentoren, de scholing van de mentoren, de frequentie van de werkbegeleidingsgesprekken en de rol van de kerkenraad inzake de eventuele werkbegeleiding van meer ervaren predikanten.

Besluit 1:

de deputaten, benoemd door de Generale Synode Leusden 1999, onder hartelijke dank te dechargeren, onder goedkeuring van hun beleid.

Grond:

de opzet van deputaten biedt een doorzichtige en eenvoudige procedure, waarin de kerkenraad de ‘werkgeversrol’ speelt, de kerken samen de hoofdlijnen vaststellen en deputaten de technische en administratieve service bieden.

Besluit 2:

opnieuw deputaten te benoemen voor de organisatie van werkbegeleiding en nascholing van predikanten met de volgende opdrachten:

Gronden:

- a. de werkbegeleiding voor beginnende predikanten te organiseren zoals beschreven is in hoofdstuk 3 van het rapport van deputaten;
 - b. de (organisatie van de) werkbegeleiding te optimaliseren door o.a. de suggesties in de hierboven vermelde brieven – voorzover ze nog niet zijn opgevolgd – te overwegen en waar mogelijk te verwerken;
 - c. als informatiepunt beschikbaar te zijn met het oog op de werkbegeleiding van ervaren predikanten op de manier zoals beschreven in hoofdstuk 4 van het rapport van deputaten;
 - d. de kerkenraden te stimuleren de loopbaan van hun predikant zorgvuldig te begeleiden en daartoe desgevraagd met gebruikmaking van ontwikkeld materiaal van o.a. het GMV eenvoudige instrumenten zoals een protocol ‘functioneringsgesprekken voeren’, een protocol ‘persoonlijk ontwikkelingsplannen maken’ en een protocol ‘omgaan met conflicten’ aanreiken;
 - e. in overleg met deputaten Losmaking naar artikel 14 KO ‘slaag- en faalfactoren’ inzake het functioneren van de predikanten te inventariseren en de volgende synode hieromtrent aanbevelingen te doen;
 - f. de ontwikkelingen met betrekking tot de bij- en nascholing van predikanten te volgen en wanneer daartoe aanleiding bestaat, opleidingscentra te stimuleren een – onderling samenhangend – aanbod te ontwikkelen en de predikantenvereniging te stimuleren actief te bevorderen dat haar leden zich blijven ontwikkelen in de volle breedte van hun ambt;
 - g. te blijven bewaken dat de aandacht voor de persoon van de predikant, diens deskundigheid en professionaliteit enerzijds en (de aandacht) voor zijn roeping, toewijding-in-liefde en de door de Geest geschonken gaven anderzijds, schriftuurlijk in balans is;
 - h. de werkzaamheden te verrichten binnen het vastgestelde budget, dat separaat zal worden toegezonden;
 - i. van hun arbeid rapport uit te brengen aan de eerstvolgende generale synode en hun rapport uiterlijk zes maanden voor het begin van de volgende synode aan de kerken toe te zenden.
1. deputaten hebben in hun rapport overtuigend aangegeven dat – onverlet de primaire verantwoordelijkheid van de eigen kerkenraad – de kerken ook een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben in de zorg voor hun predikanten tussen opleiding en emeritering;
 2. de synode onderkent het risico van een te technische, psychologische benadering van het vraagstuk van de ‘personeelszorg’ maar wil zich hierdoor niet laten ontmoedigen deze verantwoordelijkheid te duiden en ter hand te nemen. Daarbij hoort ook dat er volop oog is voor de gevolgen van een verschrallend geestelijk leven op het functioneren van de predikanten;

3. de synode acht het ongewenst de bredere aandacht voor de loopbaan van de predikant en de werkbegeleiding aan twee verschillende deputaatschappen toe te kennen;
4. de synode is van oordeel dat de werkzaamheden van deputaten Losmaking naar artikel 14 KO en dat van deputaten Werkbegeleiding raakvlakken hebben, die afstemming en samenwerking meer dan wenselijk maken.

Overwegingen:

1. Nascholing van predikanten is een verantwoordelijkheid van de predikanten zelf en hun kerkenraden (art. 21 KO).
2. Georganiseerde nascholing van predikanten op het gebied van de theologie kan desgewenst goed tot stand komen via de predikanten zelf, bijvoorbeeld in het kader van een predikantenvereniging.
3. Nascholing van predikanten is geen opdracht van de school cq universiteit van de kerken (art. 18 KO).
4. Werkbegeleiding van beginnende predikanten valt onder de verantwoordelijkheid van de plaatselijke kerkenraad en kan tot stand komen via afspraken binnen de classis met medewerking van een meer ervaren predikant (art. 41 KO).
5. Werkbegeleiding van beginnende predikanten valt niet onder de opleiding tot de dienst des Woords (art. 18 KO).

Besluit

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat de besluiten van GS Leusden 1999 in artikel 79 en van GS Zuidhorn 2002/2003 in art. 119 t.a.v. de werkbegeleiding en nascholing van predikanten, vervallen zijn, en dat de kerken daaraan niet gebonden zijn.

Grond:

Zowel nascholing van predikanten als werkbegeleiding van beginnende predikanten vallen niet onder de taken van een Theologische Universiteit (art. 18 KO) maar behoren tot de verantwoordelijkheid van de kerkenraden eventueel met hulp van de classis (art. 21 en 41 KO).

Evangelisatie en zending

Evangelisatie en zending 1: Zeeuwsch/Vlaamse Gereformeerde Evangelisatie in België en aanvullende dienstverlening

Materiaal:

GS Ommen 1993, artikel 69 en 70

GS Ommen, 1993, artikel 69

Materiaal:

brief van de Particuliere Synode van Zeeland, Noord Brabant en Limburg dd. 20 januari 1996 met:

- a. kennisgeving dat door de Classis Axel een bijdrage van ' 12,-- per ziel werd vastgesteld voor de kerken in de classis, met ingang van 1 januari 1997, voor het evangelisatiewerk in België;
- b. kennisgeving dat de particuliere synode zal overgaan tot de vaststelling van een bijdrage per ziel; deze bijdrage zal door de particuliere synode worden vastgesteld in haar meivergadering van 1996;
- c. verzoek om aanvullende steun met ingang van 1 januari 1997.

Besluit:

1. aan dit verzoek te voldoen;
2. van dit besluit mededeling te doen aan de particuliere synode van Zeeland, Noord-Brabant en Limburg, de classis Axel en deputaten Aanvullende Steun Evangelisatiewerk.

Gronden:

1. het steunverzoek van de PS van het Zuiden voldoet aan de richtlijnen van de Generale Synode van Leeuwarden 1990 (Acta art 81, besluit 2);
 2. continuering van het evangelisatieproject van de Zeeuwsch-Vlaamse Gereformeerde Evangelisatie in België is noodzakelijk;
 3. het werk wordt al jarenlang gedragen door een gedeelte van de gereformeerde kerken; deze steun- en adviesgevende kerken hebben de ZGEB verzocht voor haar deel te bevorderen dat de ondersteuning in overeenstemming gebracht wordt met de aangenomen generaal-synodale richtlijnen;
 4. het particulier ressort alléén heeft niet voldoende draagkracht voor de financiering van het werk. Nadat een ordevoorstel van ds. R.Th. de Boer om de bespreking te verdagen tot na het gesprek tussen commissie 4 en deputaten ASE met een ruime meerderheid is verworpen, wordt het voorstel van de commissie met algemene stemmen aanvaard.
- De praeses constateert dat door het genomen besluit alle kerken bij het evangelisatiewerk in België betrokken zijn, waarmee de betekenis van dit werk wordt onderstreept. Hij spreekt de wens uit dat de evangelieverkondiging in België ook in de toekomst gezegend zal worden.

GS Ommen, 1993, artikel 70

Aanvullende steunverlening evangelisatiewerk

Materiaal:

1. rapport deputaten met financieel overzicht;
2. aanvullend rapport deputaten met verzoek om aanvulling van de instructie art. 2 met de woorden: de classis waarbinnen het evangelisatiewerk plaatsvindt informeert deputaten daartoe door middel van een beschrijving en beoordeling van de situatie;
3. brief van de Gereformeerde Kerk te Drachten-Zuid/Oost met voorstel tot aanvulling van de instructie art. 2 met de woorden: jaarlijks steeds binnen zes maanden na afloop van het betreffende begrotingsjaar;
4. verzoek van de Classis Rotterdam dd. 21 december 1995 om vrijstelling van de quota ASE voor de kerken in de ressorten die het evangelisatiewerk onder culturele minderheden in de regio Rijnmond steunen "totdat de landelijke omslag ASE de bijdrage van de kerken in deze ressorten aan het evangelisatiewerk onder etnische minderheden overschrijdt."

Besluit 1:

- a. deputaten, benoemd door de Generale Synode van Ommen 1993 te dechargeren onder dank voor de goede diensten;
- b. opnieuw deputaten te benoemen met als opdracht:
 1. de door de generale synode toegestemde verzoeken te beoordelen en een bedrag aan steun toe te kennen door middel van een omslag per lid van alle kerken (uitgezonderd de kerken van het particulier ressort dat om steun vraagt); bij deze beoordeling dient het volgende in acht genomen te worden:
 - a. bij het verlenen van aanvullende steun speelt naar het besluit van de Generale Synode van Leeuwarden 1990 (Acta art. 81, besluit 2) elke kerkelijke vergadering een rol. Binnen het systeem van het geven van aanvullende steun behoort de steunverlening een piramidale opbouw te hebben: hoe dichter bij het werk betrokken des te meer wordt er bijgedragen;
 - b. uitgangspunt is dat een kerkelijke vergadering bij het opzetten van activiteiten probeert die zelf te bekostigen. Heeft zij er alles aan gedaan wat binnen haar vermogen lag, dan kan zonodig met duidelijke opgaaf van redenen om steun worden gevraagd. Bedacht dient te worden dat het bedrag dat als generale steun door de overige kerken wordt gegeven voor deze kerken een inperking betekent van de mogelijkheid tot het verrichten van eigen kerkelijke activiteiten;
 2. een advies aan de synode voor te bereiden op basis van de onder 1 genoemde criteria ingeval een particuliere synode een nieuw verzoek tot aanvullende steun bij de generale synode indient;
 3. erop toe te zien dat de ondersteunde arbeid gericht blijft op het beoogde doel en zich daartoe jaarlijks steeds binnen drie maanden na afloop van het betreffende begrotingsjaar te laten informeren door de classis waarbinnen het evangelisatiewerk plaatsvindt door middel van een beschrijving en beoordeling van de situatie;
 4. nadere criteria te ontwikkelen inzake de piramidale opbouw met betrekking tot de hoogte van de quota voor de classicale, respectievelijk particuliere ressorten ten opzichte van de quota voor de gezamenlijke kerken;
 5. aan de kerken een quotum te vragen met de machtiging dit te innen ter bekostiging van het door hen ondersteunde evangelisatiewerk.

Gronden:

1. deputaten hebben zich naar behoren van de hen opgedragen taak gekweten;
2. de door de Generale Synode van Ommen 1993 opgestelde instructie voorziet niet in de situatie van een nieuwe steunaanvraag; deputaten zijn in een dergelijke situatie beter toegerust dan de synode zelf om de aanvraag aan de vastgestelde criteria te toetsen;
3. de door de Gereformeerde Kerk te Drachten-Zuid/Oost en de door deputaten voorgestelde toevoegingen aan de instructie onder 3 zijn bevorderlijk voor een efficiënte taakvervulling van deputaten;
4. voor een billijke beoordeling van de verschillende steunaanvragen is een meer concrete uitwerking van de criteria van de Generale Synode van Leeuwarden 1990 noodzakelijk.

Besluit 2:

aan het verzoek van de Classis Rotterdam dd. 21 december 1995 niet te voldoen.

Grond:

het verzoek strijdt met het besluit van de Generale Synode van Leeuwarden 1990 (Acta art. 81, besluit 2.4). Bespreking vindt plaats in aanwezigheid van de deputaten drs. B.W. Gort en br. J.F. Walinga. Opgemerkt wordt dat het de bedoeling is 'zwakkere' regio's te ondersteunen, maar niet zonder de eerste verantwoordelijkheid (ook financieel) te laten op de plaats waar initiatieven genomen worden. De vergadering aanvaardt het voorstel van de commissie, besluit 1 met algemene stemmen en besluit 2 met 1 stem tegen en 1 onthouding.

Overwegingen:

1. Het is de taak van de kerk om zich- voor zover dit in haar vermogen ligt – in te zetten tot de verbreiding van het evangelie in haar directe nabijheid (evangelisatie) en in verre streken waar het evangelie niet of nauwelijks bekend is (zending)
2. Besluiten die in het verleden genomen zijn kunnen door diepingrijpende ontwikkelingen als de recente vrijmaking met sterke reductie van de omvang van het kerkverband, hun praktische toepasbaarheid verliezen.
3. Evangelisatie is en blijft een belangrijke zaak waarop door de plaatselijke kerken dient te worden toegezien. (art. 26 KO).

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat de besluiten van GS Berkel en Rodenrijs 1996 in artikel 69 en 70 t.a.v. Zeeuwsch/Vlaamse Gereformeerde Evangelisatie in België en Aanvullende steunverlening evangelisatiewerk vanwege praktische uitvoerbaarheid vervallen zijn en de kerken daaraan niet gebonden zijn.

Grond:

Na de recente vrijmaking (2003) is de kerkelijke situatie en zijn de daaraan verbonden kerkelijke mogelijkheden tot deze vorm van evangelisatie en financiële ondersteuning dermate gewijzigd, dat de besluiten van de betreffende synode op dit gebied in hun specifieke toepassing niet meer relevant zijn.

Evangelisatie en zending 2: Institute of Reformed Theological Training (IRTT)

Materiaal:

GS Leusden 1999, artikel 76
GS Zwolle 2007, artikel 60

GS Leusden 1999, artikel 76

Materiaal :

1. Acta van de Generale Synode te Berkel en Rodenrijs 1996, art. 68;
2. rapport van deputaten Institute of Reformed Theological Training (IRTT) aan de synode van Leusden 1999;

3. aanvullend rapport van deputaten IRTT met als bijlagen (I) het statuut voor het IRTT, (II) het ondertekeningsformulier voor deputaten IRTT, (III) het ondertekeningsformulier voor medewerkers van het bureau van het IRTT, (IV) het vergoedingsbeleid, (V) de taakomschrijving van medewerkers aan het IRTT-bureau, (VI) de instructie voor het houden van functioneringsgesprekken binnen het IRTT en (VII) de instructie voor de adviesraad van het IRTT;
4. brief van de kerk te Emmen dd. 19 maart 1999 met een viertal kritische aantekeningen. De raad wil dat de synode waakt voor wildgroei in de taakuitbreiding van het IRTT. De raad vindt dat de bijdragen van de kerken aan het IRTT in verhouding tot andere bijdragen te groot is; hij vraagt zich af waarom de financiële controle zo lang moest duren en heeft de indruk dat de uitbreidingsplannen tot onverantwoorde verhoging van de quota leiden.

Besluit 1:

deputaten te dechargeren onder dank voor hun arbeid aan de ontwikkeling van het IRTT.

Gronden:

1. de GS Berkel en Rodenrijs 1996 droeg deputaten op het curatorium te vormen van het IRTT. Het curatorium heeft de opgedragen werkzaamheden zodanig uitgevoerd dat het instituut zich heeft ontwikkeld tot het doel waar het voor werd opgericht;
2. de financiële controle werd uiteindelijk uitgevoerd waarbij het beheer in orde is bevonden. Over de vertraging valt deputaten niets te verwijten;
3. voor de bestuurlijke vormgeving hebben deputaten een verantwoorde afwijking toegepast van de meegegeven opdrachten. Ze hebben goede redenen gegeven voor een organisatiemodel waarbij het curatorium op afstand het professioneel opererend bureau bestuurt;
4. terecht zijn als de vier werkvelden voor het IRTT gedefinieerd (I) de voorlichting en beleidsondersteuning aan de zendende kerken, (II) de opleiding en begeleiding van door kerken of organisaties vrijgestelden, (III) de training van kader van buitenlandse kerken en (IV) het onderhouden van een bibliotheek en documentatiecentrum;
5. missie, strategie en beleid zijn grondig doordacht en bieden perspectief voor de dienstverlening van het IRTT in binnen- en buitenland;
6. deputaten hebben voor wat betreft de personele invulling goede beslissingen genomen en kozen inzake de huisvesting voor facilitaire samenwerking met andere bureaus.

Besluit 2:

de zeven documenten genoemd onder materiaal 3 vast te stellen inclusief de vergoedingsregeling ad hoc docenten, categorie B-1, voor predikanten in dienst van de gereformeerde kerken.

Gronden:

1. deputaten hebben het benodigd statuut met bijbehorende formulieren en regelingen zorgvuldig uitgewerkt;
2. het is dienstig dat ook financieel in beeld blijft hoeveel menskracht door het IRTT wordt ingezet; voor de betreffende categorie gaat het om een bedrag dat nu nog klein is in verhouding tot het geheel van het budget. Maar in de nabije toekomst kan er een groter beroep op de kerken gedaan worden om hun predikant incidenteel voor een korte tijd af te staan. Waar dat structurele vormen aanneemt, kunnen er desgewenst afspraken over honorering gemaakt worden.

Besluit 3:

een zevental deputaten (met vervangers) te benoemen als curatorium voor het IRTT en deputaten-curatoren op te dragen:

- a. de werkzaamheden van het IRTT te behartigen op basis van het vastgestelde beleid;
- b. de voornemens voor nieuw beleid uit te voeren binnen de grenzen van hun financiële mogelijkheden;
- c. ter bekostiging van hun werk een bedrag van de kerken heffen tot een maximum voor 2000 van f 438.000,-- voor 2001 van f 460.000,-- en voor 2002 van f 473.000,--;
- d. in overleg met de deputaten Zending en Hulpverlening de wenselijkheid en mogelijkheid te onderzoeken van integratie van beide deputaatschappen en zo ja tot effectuering over te gaan;
- e. met deputaten BBK goed af te stemmen voor welke (personen uit welke) kerken theologische training wordt verzorgd;
- f. de mogelijkheid te onderzoeken om in het buitenland het opzetten van theologische training te ondersteunen in samenwerking met buitenlandse kerken.

Gronden:

1. het IRTT is volop bezig zich te ontwikkelen tot een opleidingscentrum voor training en beleidsondersteuning op het gebied van zending en kerkelijke hulpverlening;
2. deputaten-curatoren zijn voornemens om begeleiding in het veld van missionaire vrijgestelden uit te breiden; om predikanten te zoeken die voor korte perioden willen uitgezonden worden; om de databank en het documentatiecentrum uit te bouwen tot een centrum van betekenis en om hulpprogramma's voor buitenlandse kerken te ontwikkelen.

Bij de uitvoering van deze plannen is nog onzeker hoe de begeleiding in het veld te combineren is met De Verre Naasten en de nieuw benoemde deputaten Zending en Hulpverlening; hoeveel kerkenraden bereid zijn hun predikant voor enkele weken vrij te stellen; hoeveel vrijwilligerswerk benut kan worden voor de databank en het documentatiecentrum en hoe de hulpverlening aan buitenlandse kerken te integreren is binnen de nieuwe

- samenstelling van het deputaatschap Zending en Hulpverlening. Vanwege die onzekerheid is het niet wijs om deputaten te machtigen hun uitbreidingsplannen tot het maximum te honoreren;
3. zowel het bestaande beleid als een gedeelte van het nieuwe is volgens de ingediende vijfjarenbegroting te bekostigen door de vastgestelde bedragen;
 4. deputaten Zending en Hulpverlening hebben opdracht om generaal beleid op het gebied van zending en hulpverlening te formuleren en uit te voeren. De door het IRTT gedefinieerde werkvelden bevinden zich op hetzelfde gebied. Eventuele integratie dient bereikt te worden in de weg van overleg;
 5. het geven van theologische training is bepalend voor de invulling van een relatie met een buitenlandse kerk. Deputaten BBK hebben de opdracht die relaties te onderhouden, dus is afstemming met hen noodzakelijk;
 6. wereldwijde regionalisering van theologische training van en door kerken van gereformeerde belijdenis is aan te bevelen omdat training in eigen regio meer mogelijkheden geeft voor integratie in de eigen leefwereld.

Overwegingen:

1. Een internationaal vormingsinstituut op gebied van zending en evangelisatie kan op zichzelf een goede zaak zijn.
2. GS Zwolle 2007 (art. 60) heeft besloten het besluit van GS Berkel en Rodenrijs 1996 (art. 68) m.b.t. het instellen van de IRTT voor onbepaalde tijd op te schorten. Met daarbij de uitspraak dat een herbeoordeling in de toekomst nodig is als zich een eventuele toepasbaarheid zou voordoen, in het licht van de dan ontstane situatie.
3. In de overwegingen en gronden van GS Zwolle 2007 wordt opgemerkt dat het de taak van de kerk is om zich – voor zover dit in haar vermogen ligt – in te zetten tot de verbreiding van het evangelie in haar directe nabijheid (evangelisatie) en in verre streken waar het evangelie niet of nauwelijks bekend is (zending). Verder heeft zij bedacht dat besluiten die in het verleden genomen zijn door diepingrijpende ontwikkelingen als de recente vrijmaking met sterke reductie van omvang van het kerkverband, hun praktische toepasbaarheid kunnen verliezen. Toch wilde GS Zwolle 2007 het besluit m.b.t. IRTT als Missionair Vormingsinstituut niet laten vervallen, omdat onder de genadige en zegenrijke leiding van de Here er in de toekomst een situatie zou kunnen ontstaan, waarin het onderhavige besluit op onderdelen van toepassing zou kunnen zijn.
4. Het besluit van GS Zuidhorn 2002/2003 betreft het functioneren van IRTT en de (nieuwe) koers ervan. Daarom is er hier sprake van een nieuw beoordelingsmoment na het besluit van GS Berkel en Rodenrijs 1996.
5. Een belangrijk uitgangspunt voor de koers van het vormingsinsituut is met welke kerkgenootschappen – nationaal en internationaal - men eventueel wil gaan samenwerken. Hierbij moet het uitgangspunt genomen worden in de geloofsbelijdenis (NGB art. 27-29). Het “hebben” van dezelfde belijdenis is geen goed Schriftuurlijk uitgangspunt voor samenwerking, omdat – zoals art. 29 NGB aangeeft: “alle sekten die er tegenwoordig in de wereld zijn, zich ten onrechte kerk noemen”. Dat geldt ook onwettige kerken die formeel de gereformeerde belijdenis hebben.
6. Grond 6 van besluit 2 van art. 76 van GS Zuidhorn 2002/2003 luidt: “wereldwijde regionalisering van theologische training van en door kerken van gereformeerde belijdenis is aan te bevelen omdat training in eigen regio meer mogelijkheden geeft voor integratie in de eigen leefwereld.”.
Dat men “regionalisering” in ogenschouw neemt m.b.t. bepaalde afstemming cq vaardigheden die kunnen afhangen van locale voorgeschiedenis en culturen, kan een goede zaak zijn. Maar dat men het daarbij zoekt in interkerkelijke samenwerking zonder NGB art. 27-29 in rekening te brengen, geeft aan dat men zich in dezelfde richting is gaan bewegen als m.b.t. binnenlandse betrekkingen met CGK en NGK. Dat blijkt ook uit de participatie van CGK-leden in de opleiding.

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat de besluiten van GS Zuidhorn 2002/2003 in artikel 76 t.a.v. het

Institute of Reformed Theological Training (IRTT) vervallen zijn en de kerken daaraan niet gebonden zijn.

Grond:

De IRTT blijkt zich te ontwikkelen als een in wezen interkerkelijke inrichting, wat op gespannen voet staat met art. 27-29 NGB.

Binnenlandse betrekkingen

Binnenlandse betrekkingen 1: Brieven van de Gereformeerde Kerken (synodaal) in Nederland

Materiaal:

GS Ommen 1993, artikel 63

GS Ommen 1993, artikel 63

Brieven van de Gereformeerde Kerken (synodaal) in Nederland

Materiaal:

brief van de Generale Synode van Emmen van de Gereformeerde Kerken (synodaal) in Nederland dd. 10 oktober 1990, waarin de synode meedeelt de brief van de Generale Synode van Leeuwarden 1990 te hebben ontvangen en vervolgens ter hand te hebben gesteld van de deputaten voor de oecumene, die hierover aan de volgende synode te Mijdrecht 1991 zullen rapporteren.

Besluit:

deze brief voor kennisgeving aan te nemen.

Materiaal:

brief van de Generale Synode van Mijdrecht van de Gereformeerde Kerken (synodaal) in Nederland dd. 8 december 1992, waarin de synode reageert op de brief van de Generale Synode te Leeuwarden 1990 naar aanleiding van de Verklaring van Almere in 1988. Zie voor de tekst van deze brief bijlage XXII bij deze Acta.

In deze brief (die in haar geheel ook aan de Nederlands Gereformeerde Kerken is geadresseerd) typeert de synode onze moeite met de schuldbelijdenis van 1988 als verwijten. De synode neemt onvoorwaardelijk afstand van de leerbeslissingen uit de veertiger jaren, "omdat 'in die tijd' de zorg voor de zuiverheid van de leer uit de hand was gelopen." De synode verklaart dat de schuldbelijdenis van 1988 meer zegt dan wat in 1959 kon worden gezegd. De synode verklaart vervolgens geen normatieve taxatie van de gebeurtenissen in de jaren veertig te hebben willen geven, omdat de schuldvraag over 'het recht van de Here' naar haar mening 'meer op een ander veld' dan dat van het kerkrecht ligt. Als les van de strijd rond de Vrijmaking schrijft ze onder meer

- dat we kerkelijk op een verkeerde manier met het erfdeel van de Reformatie - en de daarin gegeven normen-waren omgegaan;
- dat de door scheuring en scheiding in het reformatorisch erfdeel verkregen zuiverheid in de leer niet zo zuiver bleek;
- en dat "het onze kerkelijke schuld was" dat we elkaar geen tijd en ruimte gaven voor die genezing die alleen de Heilige Geest kan geven.

Tenslotte spreekt ze uit bereid te zijn voor een gedachtenwisseling in de geest van 1 Kor. 13.

Besluit:

de volgende antwoordbrief te schrijven:

Aan de Generale Synode van de (synodaal-)Gereformeerde Kerken in Nederland

Postbus 201

3830 AE Leusden

Zeer geachte vergadering,

De Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland, in vergadering bijeen te Ommen, heeft op 12 mei 1993 kennis genomen van uw schrijven dd. 10 oktober 1990 en 8 december 1992. In laatstgenoemd schrijven gaat u in op de reactie die de Generale Synode van Leeuwarden 1990 uw vergadering deed toekomen naar aanleiding van de Verklaring van Almere in 1988. Wij bedanken u dat u uitvoerig hebt gereageerd op ons antwoord.

Toch heeft uw brede aandacht onze moeite met uw schuldbelijdenis niet kunnen wegnemen. U typeert onze moeite als verwijten. We hebben niets anders willen doen dan feiten constateren, die het ons nog steeds zo moeilijk maken uw schuldbelijdenis ten volle te aanvaarden.

Allereerst betreft dit de terzijdestelling van de besluiten die tot de Vrijmaking hebben geleid. Deze terzijdestelling in 1959 bewijst inderdaad de overbodigheid van deze besluiten, maar helaas is het van uw kant nooit gekomen tot een inhoudelijke beoordeling.

U blijft de kerkstrijd in 1944 zien op het vlak van menselijke verhoudingen en foute beoordelingen. Want volgens u is in die tijd de zorg voor de zuiverheid van de leer uit de hand gelopen. Omdat we een Schriftuurlijke beoordeling van de opgelegde leerbeslissingen in de jaren veertig hebben gemist, vinden we dat uw schuldbelijdenis geen recht doet aan wat er werkelijk in het verleden is gepasseerd. Onze tweede moeite heeft te maken met het feit dat u in uw brief de schuld beperkt tot wat u mensen hebt aangedaan. We willen onderstrepen dat wij niet twijfelen aan de oprechte bedoelingen van wat u schrijft aan het slot van de verklaring van Almere:

"En ook al is wat is gebeurd niet meer te veranderen, wij betreuren ten eerste dat onze kerken zelf de aanleiding zijn dat broeders en zusters de last van de veroordeling wegens scheurmakerij hebben moeten dragen en nog steeds dragen".

Inderdaad zegt u in deze zin meer dan u in 1959 en 1967 hebt gezegd. We noteren dit dankbaar. Omdat u in die tijd de tuchtmaatregelen in de naam van de Here hebt genomen, mogen wij vandaag toch van u verwachten dat u op dit wezenlijke punt ook schuld tegenover de Here had beleden. Een schuldbelijdenis in deze zin hadden we met blijdschap begroet.

Onze derde moeite ligt op het terrein van de ontwikkelingen in uw kerken na 1944. We menen dat er wel een verband ligt tussen de Verklaring van Almere en de in uw kerken toegenomen tolerantie en vrijzinnige tendensen. Jammer genoeg gaat u op deze zaak niet in, omdat een verdediging van uw huidige kerkelijke positiekeuze buiten de opzet van de Verklaring van Almere valt.

We vragen ons vervolgens af wat u bedoelt met uw woorden over 'de Geest Die heel maakt' en 'de Geest die wegen schrijft in de tijd'. Dit komt bij ons te vaag over zowel ten aanzien van het verleden als ten aanzien van vandaag. Wanneer we in uw kerken pijnlijk ontdekken wat de gevolgen zijn van een publiek afstand nemen van de belijdenis van de waarheid, sinds de Reformatie vastgelegd in de Drie Formulieren van Eenheid, vinden wij het beroep op de Heilige Geest misplaatst. Wij willen de Geest belijden als de Geest van Christus, die de gemeente leert onderhouden wat Christus heeft bevolen.

De Geest, die de gemeente bij de waarheid bewaart, leert onderscheiden tussen goed en kwaad, tussen dwaling en waarheid (vgl. Johannes 14:16, 17; 16:13). De belijdenis van de waarheid verenigt juist allen die Christus hartelijk liefhebben, maar de dwaling verwijdt ons van elkaar.

Geachte vergadering, we zijn teleurgesteld over uw antwoord, omdat we eruit opmaken hoe groot de afstand tussen u en ons in een halve eeuw geworden is. We spreken een andere taal en verstaan elkaar niet meer. Het is verdrietig te moeten vaststellen dat er zo'n fundamentele kloof tussen u en ons is gekomen. We doen een beroep op u als vergadering om terug te keren naar de basis waarop Christus zijn kerk vergadert: het betrouwbare Woord van God en de waarheid van het algemeen, ontwijfelbaar, christelijk geloof.

Alleen terugkeer tot deze basis, waarop wij een halve eeuw geleden samen stonden, opent de weg tot een vruchtbaar gesprek, dat wij van onze kant van harte begeren.

Met christelijke groeten,

M.H. Sliggers, praeses

Overweging:

1. In de brief van de Gereformeerde Kerken synodaal van 1990 wordt afstand genomen van de leerbeslissingen uit de veertiger jaren, maar uit niets blijkt dat sprake is van een terugkeer naar Gods Woord op gebied van de leer en kerkregering.
2. Deze brief wordt door de Generale Synode op goede wijze beantwoord.

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat de besluiten van GS Ommen 1993 in artikel 63 t.a.v. de brieven van de Gereformeerde Kerken (synodaal) in Nederland gehandhaafd blijven en de kerken daaraan gebonden zijn.

Grond:

In de beantwoording zijn het recht en de eer van de Here verdedigd en is opgeroepen tot bekering.

Binnenlandse betrekkingen 2: Christelijke Gereformeerde Kerken

Materiaal:

GS Leusden 1999, artikel 82.2

GS Mariënborg 2005, artikel 25.II.G

GS Zwolle 2007, artikel 62

GS Leusden 1999, artikel 82.2

Besluit 2:

deputaten Kerkelijke Eenheid op te dragen om het gesprek met de Christelijke Gereformeerde Kerken voort te zetten om:

- a. wegen en middelen te zoeken die tot kerkelijke eenheid voeren en gezamenlijk plaatselijke samensprekingen bevorderen met aandacht voor de verhouding kerkverband-plaatselijke kerk;
- b. gezamenlijk in beide kerkverbanden te bevorderen dat de bereikte overeenstemming ten aanzien van de toe-eigening des heils, de prediking en de beschouwing van de gemeente in de praktijk gestalte krijgt;
- c. aandacht te geven aan de verandering van situaties en gewoonten en het kerkelijk omgaan met publicaties die het Schriftgezag raken;
- d. een antwoord te vinden op de vraag of een landelijke federatie aanbeveling verdient en zo ja, op welke wijze een federatie vorm kan krijgen;
- e. bijzondere aandacht te geven aan de problematiek van de relaties die er in plaatselijke kerken zijn met een plaatselijke Nederlands Gereformeerde Kerk;
- f. zich er gezamenlijk op te beraden hoe het binnenlands en buitenlands beleid van beide kerken meer op elkaar afgestemd kunnen worden en zo nodig daarbij de desbetreffende deputaatschappen te betrekken.

Gronden:

1. de Generale Synode te Haarlem-Noord 1998 sprak uit dat haar deputaten met de deputaten van de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) verder dienen te spreken over hoe de bereikte overeenstemming praktisch gestalte krijgt en hoe daaraan gestalte kan worden gegeven;
2. gezamenlijk beraad is gewenst over de vraag hoe beide kerkgemeenschappen dichter naar elkaar toe kunnen groeien en hoe het beste gestalte gegeven kan worden aan meer eenheid, plaatselijk, regionaal en landelijk. Vanaf 1946 hebben onze kerken steeds de weg van contact gezocht om na te gaan, "wat ons vereenigt en wat ons nog verdeelt, en gezamenlijk middelen te beramen, die onder den zegen des Heeren kunnen leiden tot kerkelijk samenleven" (Acta GS Groningen 1946, art. 88);
3. op allerlei gebied in binnen- en buitenland blijkt dat parallelle werkzaamheden in opdracht van de wederzijdse synoden meer op elkaar afgestemd (kunnen) worden;
4. ook de Christelijke Gereformeerde Kerken zien zich genoodzaakt om zich te bezinnen op plaatselijk ontstane situaties inzake de Nederlands Gereformeerde Kerken. Datzelfde geldt ook voor ons.

Overwegingen:

1. In het besluit II.G.3. van art. 25 heeft GS Mariënborg 2005 beargumenteerd uitgesproken dat de besluiten van de GS Ommen 1993, GS Berkel en Rodenrijs 1996, GS Leusden 1999 en GS Zuidhorn 2002/2003 t.a.v. de verhouding met de Christelijke Gereformeerde Kerken vervallen zijn.
2. In het onderhavige materiaal bij het besluit van GS Mariënborg 2005 was ook besluit 82.2 opgenomen, hoewel in het kopje erboven alleen 82.1 genoemd wordt.
3. Alle overwegingen en gronden die in het besluit van GS Mariënborg 2005 genoemd zijn t.a.v. de verhouding tot de Christelijke Gereformeerde Kerken hebben inhoudelijk ook betrekking op besluit 2 van art. 82 van GS Leusden 1999.
3. Bovenstaande zal betekenen dat in het besluit van GS Mariënborg 2005 ook art. 82.2 betrokken was, hoewel als zodanig niet expliciet genoemd.
4. Ook in art. 62 van GS Zwolle 2007 zijn met argumenten een aantal oude synodebesluiten verworpen die op hetzelfde onderwerp betrekking hadden.

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat besluit 2 van GS Ommen 1993 in artikel 82.2 t.a.v. de verhouding met de Christelijke Gereformeerde Kerken vervallen is, en dat de kerken daaraan niet gebonden zijn.

Grond:

Dit besluit stemt overeen met besluit, overwegingen en gronden van artikel 25.II.G. van GS Marienberg 2005 en van artikel 62 van GS Zwolle 2007.

Binnenlandse betrekkingen 3: Bezwaren inzake contacten met Nederlands Gereformeerde Kerken

Materiaal:

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 58

GS Marienberg 2005, art. 25.II.H

GS Zuidhorn 2002/2003, art. 58

Zwarts e.a. versus PS Holland-Noord

Materiaal:

bezwaarschrift van de brs. Hutten en Zwarts tegen de uitspraak van de Particuliere Synode Holland-Noord van 19 mei 2001 inzake de afwijzing van een revisieverzoek door de kerkenraad van de Gereformeerde kerk te Zoetermeer.

Procesverloop

1. De gezamenlijke commissies van de Gereformeerde Kerk en de Nederlands Gereformeerde Kerk te Zoetermeer hebben ten behoeve van beide kerkenraden op 21 april 1997 een notitie opgesteld naar aanleiding van de besluitvorming op de Generale Synode Berkel 1996 omtrent de samensprekingen tussen beide kerkverbanden op landelijk niveau. In deze notitie geven de commissies aan dat het voortzetten van plaatselijke samensprekingen met het oog op kerkelijke eenheid op dat moment geen zin meer heeft. De commissies stellen voor buiten de weg naar kerkelijke eenwording vormen van contactoefening te zoeken om te komen tot meer wederzijds vertrouwen. Beide kerkenraden hebben deze notitie breed aanvaard.
2. Op 24 oktober 1999 heeft de commissie NGK/GKV de onder 1 genoemde notitie uitgewerkt in concrete voorstellen voor voortgezette contacten voor gemeente, kerkenraad en commissies, variërende van barbecue op wijkniveau tot bespreking van pastorale onderwerpen door de kerkenraden. De kerkenraad van de Gereformeerde Kerk heeft op 13 december 1999 met deze voorstellen ingestemd.
3. Op 29 december 1999 heeft br. D. Zwarts als kerkenraadslid tegen dat besluit een revisieverzoek ingediend. Hij stelde dat de nieuwe voorstellen nieuw beleid vormden ten opzichte van dat verwoord op 21 april 1997; daarnaast was hij van mening dat pas na wederzijdse erkenning als kerken van Jezus Christus ruimte zou kunnen ontstaan voor vormen van ontmoeting en contact.
4. Op 3 april 2000 heeft de kerkenraad een aangepast voorstel, verwoord in een notitie van 3 maart 2000, met ruime meerderheid aanvaard en het revisieverzoek afgewezen. De notitie van 3 maart 2000 bevatte een aangepast voorstel in verband met een onder de leden van de kerkenraad breed gedragen gevoel dat de gemeente nog niet toe was aan sommige van de in de notitie van 24 oktober 1999 voorgestelde vormen van contactoefening. Ten opzichte van de eerdere notitie werden een aantal voorstellen van contacten op gemeenteniveau 'in de ijskast' gezet.
5. De ouderlingen D. Zwarts en J. Hutten hebben tegen de verwerping van het revisieverzoek appèl ingesteld bij de classis. Naar hun oordeel miskent het besluit van de kerkenraad de kerkscheidende verschillen met de Nederlands Gereformeerde Kerken en het feit dat er geen sprake is van kerkelijke eenheid.
6. De classis Midden-Holland heeft op 28 september 2000 het appèlschrift verworpen. Blijkens het deputatenrapport staat het een kerkenraad vrij om, buiten de gerichtheid naar kerkelijk eenheid, met wijsheid naar wegen te zoeken die tot herstel van vertrouwen zouden kunnen leiden.
7. De brs. Zwarts en Hutten hebben op 17 december 2000 tegen dit classisbesluit appèl ingesteld bij de particuliere synode Holland-Noord, aangevuld op 1 maart 2001.
8. Op 19 mei 2001 heeft de particuliere synode appellanten niet-ontvankelijk verklaard voorzover hun bezwaar betrekking zou hebben op de besluiten tot en met 7 februari 2000; aan de overige verzoeken van appellanten besloot de particuliere synode niet te voldoen.
9. Op 31 oktober 2001 hebben appellanten zich beroepen op de Generale Synode. Kort samengevat verzoeken zij de volgende uitspraken:
 - bij kerkelijke toenadering tot de Nederlands Gereformeerde Kerken is de kerkenraad gebonden aan het kader voor plaatselijke samensprekingen vastgesteld door de generale synode;
 - er kan geen sprake zijn van eenheid, laat staan van ervaren van eenheid met de Nederlands Gereformeerde Kerk te Zoetermeer zonder binding aan de belijdenis en de kerkorde;

- integratie van gemeentelieven past niet.

Nadere stukken

De kerkenraad heeft de notulen van de vergadering van de raad met de diakenen op 3 april 2000 overgelegd en een afdruk uit het kerkblad van 21 oktober 2001. In dit kerkblad is de tekst van de uitspraak van de particuliere synode volledig opgenomen. Op grond van een aanbeveling van de particuliere synode heeft de kerkenraad de status van de contacten met de Nederlands Gereformeerde Kerk nogmaals duidelijk gemaakt en aangegeven dat er geen overeenstemming was met de Nederlands Gereformeerde Kerk op het punt van de binding aan de belijdenis en het aannemen van de kerkorde. De kerkenraad heeft in het kerkblad de aanwezigheid van een verborgen agenda ontkend en een fasering aangegeven: eerst werken aan herstel van vertrouwen en daarna zo mogelijk de weg naar kerkelijke eenheid, zulks met open informatie naar de gemeente. Ter hoorzitting bleek dat ook appellanten op 21 mei 2001 hadden gevraagd om publicatie van de uitspraak van de particuliere synode.

Hoorzitting

Deputaten hebben op 7 maart 2002 de brs. Hutten en Zwarts en de kerkenraad, vertegenwoordigd door ds. T. Dijkema en de brs. P. Lourens en J.F. Walinga, in elkaars aanwezigheid gehoord. Een proces-verbaal van de hoorzitting is bijgevoegd (niet opgenomen in de Acta).

Samenvatting van het geschil

Appellanten stellen dat de kerkenraad van Zoetermeer toenadering zoekt tot de Nederlands Gereformeerde Kerk te Zoetermeer los van de landelijk geldende richtlijnen. Voorts zijn zij van mening dat er geen vormen van integratie van gemeentelieven mogelijk zijn zolang er geen sprake is van kerkelijk eenheid, welke eenheid afhankelijk moet zijn van binding van de Nederlands Gereformeerde Kerk aan de belijdenisgeschriften en de kerkorde.

Besluit:

de bezwaren van de brs. Hutten en Zwarts ongegrond te verklaren.

Gronden:

1. uit de onder Procesverloop onder 1 genoemde stukken blijkt dat de kerkenraad expliciet heeft willen blijven binnen de kaders van de besluitvorming op landelijk synodaal niveau. De onderbouwing van hun standpunt door appellanten leidt niet tot de conclusie dat de kerkenraad met het volgen van "een derde weg" los van het landelijk geldend kader voor plaatselijke samensprekingen heeft gehandeld. Wel is het misverstandwekkend geweest dat de kerkenraad de kwalificatie "een derde weg" heeft gebruikt voor wat feitelijk niet anders bedoelde te zijn dan een voorbereidend en verkennend contact;
2. partijen zijn het met elkaar eens (zie het proces-verbaal van de hoorzitting) dat kerkelijke eenheid tussen de Gereformeerde Kerken en de Nederlands Gereformeerde Kerken niet mogelijk is zolang er geen overeenstemming is op het punt van de binding aan de belijdenisgeschriften en de gereformeerde kerkorde. De kerkenraad heeft zulks nog expliciet uitgesproken in het kerkblad van 21 oktober 2001 en zich daarbij geconformeerd aan de uitspraak van de particuliere synode;
3. dit gebrek aan overeenstemming tussen de Gereformeerde en Nederlands Gereformeerde Kerken sluit niet uit dat in enige verkennende fase, dan wel anderszins los van enig reeds concreet traject naar eenwording, een kerkenraad in zelfstandigheid kan besluiten tot daarbij passende vormen van contactoefening met een gemeente van een ander kerkverband;
4. de gezamenlijke activiteiten heeft de kerkenraad nimmer geduid als gericht op kerkelijke eenwording buiten het landelijk geldend kader voor plaatselijke samensprekingen of als vormen van integratie van de beide gemeenten tot een kerkelijk organisatorische eenheid. De kerkenraad heeft uitdrukkelijk verklaard niet te werken met een verborgen agenda. Appellanten hebben geen argumenten gegeven voor de veronderstelling dat de kerkenraad met een andere intentie heeft gehandeld dan hij heeft uitgesproken.

Overwegingen:

1. Er is geen inzage in de stukken en bezwaarschriften die worden genoemd. Toch is er voldoende materiaal om het besluit van GS Zuidhorn 2002/2003 te beoordelen.
2. Door GS Mariënborg 2005 is samenwerking met de NGK, zoals voorgesteld in diverse artikelen van voorgaande synoden, afgewezen vanwege de in deze kerken getolereerde Schriftkritiek, de onschriftuurlijke leringen t.a.v. avondmaal en ambten, de tolerantie m.b.t. dwaalleer, het ontbreken van binding aan de gereformeerde belijdenis en het independentisme.
3. Zolang er binnen de NGK geen daadwerkelijke verwerping van dwaalleer is of komt, kan er geen eenheid mee gezocht worden. Daarom zullen samensprekingen en andere activiteiten, die tot doel hebben om die eenheid te zoeken, met voorbijgaan aan het verwerpen van dwaalleer, moeten worden afgewezen, omdat ze strijdig zijn met de artikelen 27-29 NGB.
4. Dat er, volgens grond 1 (van besluit art. 58), binnen de kaders van de besluitvorming op landelijk synodaal niveau wordt gebleven, doet daar niets aan af.

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat het besluit van GS Zuidhorn 2002/2003 in art. 58 is vervallen en dat de kerken daaraan niet gebonden zijn.

Grond:

De Nederlands Gereformeerde Kerken voldoen niet aan de kenmerken van de ware kerk (art. 29 NGB) en daarom dient er met hen geen gemeenschap in welke vorm dan ook te worden gezocht.

Synodalia

Synodalia 2: Deputaten voorbereiding eerstvolgende generale synode

Materiaal:

GS Ommen 1993, artikel 85

GS Ommen 1993, artikel 85

Materiaal :

1. rapport dd. 24 maart 1993 van de deputaten voorbereiding eerstvolgende generale synode, benoemd door de Generale Synode van Leeuwarden 1990, waaruit blijkt:
 1. dat de deputaten hun taak, genoemd in de Huishoudelijke Regeling sub IX, hebben uitgevoerd;
 2. dat zij op persoonlijke titel een persbericht over de Vereniging van 1892 hebben uitgegeven;
 3. dat zij voorstellen om, bij handhaving van de Huishoudelijke Regeling III.1, hoogleraren aan de commissies toe te voegen als vaste adviseur;
 4. dat zij, vanwege de nieuwe rubriek Binnenlandse betrekkingen voorstellen de rubricering in de Acta te herzien;
 5. dat zij voorstellen aan het einde van de synode een evaluatie-enquête te houden;
 6. dat zij een gewijzigde regeling voor de reiskosten voorstellen;
 7. dat zij voorstellen bij het begin van de synode de afgevaardigden voorlichting te (laten) geven aan de hand van het draaiboek;
2. brief van de raad van de Gereformeerde Kerk te Ommen dd. 2 april 1993 over de rubricering van de agenda.

Besluit:

1. deputaten te dechargeren onder dankzegging voor hun zorgvuldige arbeid en rapportage;
2. ten aanzien van de advisering door hoogleraren niet meer te regelen dan in de Huishoudelijke Regeling is vastgelegd;
3. de rubricering in de Acta te herzien;
4. aan het einde van de synode een evaluatie onder de leden te houden;
5. een nieuwe regeling voor de reiskosten te treffen, waarbij ook de kosten voor gebruik van de auto kunnen worden gedeclareerd;
6. de volgende generale synode aan te bevelen voor de afgevaardigden een voorlichtingsmoment te organiseren tijdens het eerste moderamenoverleg.

Gronden:

1. de deputaten hebben hun opdracht naar behoren uitgevoerd;
2. inschakeling van hoogleraren, behalve via de vastgestelde regeling, blijkt telkens opnieuw op praktische problemen te stuiten;
3. voorlichting aan de afgevaardigden om snel thuis te raken in het synodale bedrijf is als prettig en zinvol ervaren.

Overwegingen:

De deputaten doen verslag van hun werkzaamheden overeenkomstig hun instructies.

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011

te Hasselt, spreekt uit dat het besluit van GS Ommen 1993 in artikel 85 m.b.t. de deputaten voorbereiding volgende synode voor kennisgeving wordt aangenomen.

Grond:

Het betreft praktische uitvoering waartegen geen principieel bezwaar is aan te voeren.

Synodalia 2: Toezending rapporten

Materiaal:

GS Ommen, 1993, artikel 87

GS Zwolle 2007, art. 36 (b)

GS Ommen, 1993, artikel 87

Materiaal :

1. brieven van de kerken te Lisse (dd. 26 januari 1993 en 8 februari 1993), Bussum-Huizen (dd. 18 februari 1993) en Mussel (dd. 22 maart 1993) met het verzoek om de rapporten van deputaten op een zodanige termijn aan de kerken toe te zenden, dat een goede voorbereiding kan plaatsvinden;
2. brief van de kerk te Rozenburg (dd. 22 maart 1993) met het verzoek om de deputaten aan hun rapporten een korte samenvatting met concrete voorstellen en conclusies te laten toevoegen.

Besluit: deze kerken het volgende te antwoorden:

1. de minimumtermijn waarop rapporten ter kennis gebracht worden van de kerken, is volgens de Huishoudelijke Regeling VIII.2d drie maanden;
2. de synode besluit doorgaans, wanneer de inhoud van de rapportage daartoe aanleiding geeft, een termijn van zes maanden in acht te nemen;
3. een langere termijn brengt het risico mee dat deputaten aanvullende rapporten gaan schrijven over de tijd tussen hun eerste rapport en de aanvang van de synode; dit moet zoveel mogelijk vermeden worden, omdat de kerken op deze rapportage nauwelijks nog kunnen reageren;
4. aan deputaten wordt verzocht overeenkomstig de Huishoudelijke Regeling VIII.2c hun rapporten, indien enigszins mogelijk, af te sluiten met concrete voorstellen, die in de synode kunnen dienen als besluittekst; deze voorstellen kunnen beschouwd worden als samenvatting en/of conclusie van het rapport.

Overwegingen

GS Zwolle 2007 heeft in art. 36 (b) de termijn voor het inzenden van deputatenrapporten gesteld op 4 maanden voor aanvang van de synode.

Besluit

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat de besluiten van GS Ommen 1993 in artikel 87 t.a.v. Toezending rapporten vervallen zijn en de kerken daaraan niet gebonden zijn.

Gronden

Door het besluit van GS Zwolle 2007 in art. 36 (b) komt het besluit van GS Ommen 1993 te vervallen.

Presentatie, publicaties en communicatie

Generaal-synodale publikaties

Materiaal:

GS Ommen 1993, artikel 86

GS Ommen, 1993, artikel 86

Materiaal :

rapport deputaten voor generaal-synodale publikaties

Besluit:

1. deputaten te dechargeren onder dank voor hun arbeid;
2. akkoord te gaan met door deputaten voorgestelde wijzigingen in volgende edities van het Gereformeerd Kerkboek;
3. opnieuw deputaten te benoemen voor de uitgave van generaal-synodale publikaties, met de volgende opdrachten:
 - a. het doen produceren en doen uitgeven van de Acta en de Handelingen van de generale synode, de rapporten van de door de generale synode benoemde deputaten, het doen uitgeven van nieuwe edities en het herdrukken van het Gereformeerd Kerkboek, onderdelen van deze uitgaven en andere drukwerken die op last van de generale synode worden vervaardigd; daarbij moet in technisch en economisch opzicht zo doeltreffend mogelijk te werk worden gegaan;
 - b. met drukkers en uitgevers overeenkomsten af te sluiten die betrekking hebben op de onder a bedoelde uitgaven, inzake de technische vervaardiging en de uitgeversexploitatie alsmede met auteurs voor wat betreft auteursrechtelijke aanspraken en bevoegdheden voorzover daarvan sprake is;
 - c. toe te zien op de naleving van de onder b bedoelde overeenkomsten;
 - d. toe te zien op het uitgeven van nieuwe edities van de sub a bedoelde uitgaven en er zoveel mogelijk voor te zorgen dat daarin druk- en zetfouten en andere tekortkomingen worden verbeterd;
 - e. erop toe te zien dat terzake van de typografische verzorging, de afmetingen, het taalgebruik, de spelling, de interpunctie, de nomenclatuur en dergelijke zoveel mogelijk een verantwoorde eenvormigheid wordt betracht met inachtneming van de door de generale synode van toepassing verklaarde regels voor spelling en dergelijke;
 - f. het inventariseren van ontvangen reacties uit de kerken met betrekking tot de voortgaande harmonisatie van het Gereformeerd Kerkboek en het -- voorzover dit noodzakelijk moet worden geacht -- doen van voorstellen daarover aan de eerstvolgende synode;
 - g. te beslissen over verzoeken om toestemming tot het uitgeven van de sub a bedoelde publikaties of onderdelen daarvan, voorzover het auteurs- of gebruiksrecht daarvan bij de kerken berust;
 - h. te waken tegen inbreuk op de auteurs- en gebruiksrechten van de kerken en het treffen van conservatoire en andere noodzakelijke maatregelen; ervoor te zorgen dat in de kerkelijke publikaties die met hun medewerking tot stand komen, een clausule wordt afgedrukt waaruit blijkt dat deze rechten bij de kerken berusten en dat voor verspreiding van de tekst toestemming van de kerken vereist is;
 - i. te waken tegen inbreuk op auteurs- en gebruiksrechten van derden bij het uitgeven van publikaties onder a genoemd;
 - j. geschillen met derden ten aanzien van de toepassing van het sub h en i bepaalde zoveel mogelijk op te lossen door middel van arbitrage;
 - k. bij het afsluiten van overeenkomsten eventueel royalty's te bedingen bij uitgevers, indien en voorzover er sprake is van bijzondere kosten of lasten voor de kerken, die aan de betreffende publikaties ten grondslag liggen, met als uitgangspunt dat in het algemeen de prijs van een kerkelijke publikatie niet belemmerend mag werken ten aanzien van verspreidingsmogelijkheden;
 - l. nauwgezet samen te werken met andere deputaten betreffende het vervaardigen van hun rapporten e.d. en erop toe te zien dat zij dit van hun kant ook doen;
 - m. te rapporteren over hun werkzaamheden aan de eerstvolgende generale synode. Van deputaten voor generaal-synodale publikaties zijn aanwezig ds. H.J. Boiten, br. D. den Hollander, zr. E. Nieland - van Veen en mr. F.T. Oldenhuis.

Overwegingen:

1. Het produceren en uitgeven van de Acta en de Handelingen van de generale synode is binnen onze kerken niet ondergebracht binnen een apart deputaatschap
2. Het uitgeven van de Acta is een zaak die zorgvuldig en voortvarend dient te worden uitgevoerd. De aangedragen richtlijnen in de opdrachten a-d, g-l zijn daartoe dienstig.
3. Het doen uitgeven van nieuwe edities en het herdrukken van het Gereformeerd Kerkboek is niet aan de orde, aangezien de auteursrechten hiervoor niet langer in handen van de kerken zijn.

Besluit 1:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat de besluiten van GS Ommen 1993 in artikel 86 t.a.v. een deputaatschap generale synodale publikaties en de uitgave van een gereformeerd kerkboek om praktische redenen vervallen zijn en de kerken daaraan niet gebonden zijn.

Besluit 2:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat de besluiten van GS Ommen 1993 in art. 86 t.a.v. de publicatie van de Acta van de generale synode (onderdelen a-e, g-l) gehandhaafd blijven, en dat de kerken daaraan gebonden zijn.

Gronden:

1. Gezien de omvang van de kerken is het apart onderbrengen hiervan binnen een apart deputaatschap niet noodzakelijk.
2. De auteursrechten van het Gereformeerd Kerkboek zijn niet langer in handen van de kerken.
3. De deputaten voorbereiding volgende synode dienen de genoemde opdrachten ter harte te nemen waar deze betrekking hebben op de Acta en Handelingen van de generale synode.

Financiën en beheer 1

Financiën en beheer 1: Archief

Materiaal:

GS Ommen 1993, artikel 89
GS Berkel en Rodenrijs 1996, artikel 38
GS Leusden 1999, artikel 34 en 35
GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 198
GS Emmen 2009, artikel 20

GS Ommen 1993, artikel 89

Materiaal:

1. rapport van de archiefbewarende kerk te Groningen-West, waaruit blijkt dat
 - a. de van de Generale Synode van Leeuwarden 1990 ontvangen stukken zijn geregistreerd en gearhiveerd;
 - b. de van de onderscheiden particuliere synoden ontvangen stukken eveneens zijn geregistreerd en gearhiveerd;
 - c. geen aankopen zijn gedaan;
 - d. uitlening en/of inzage van een beperkt aantal stukken heeft plaatsgevonden;
 - e. door de archiefbewarende kerk kosten zijn gemaakt ten bedrage van f 5326,54;
2. brief van de raad van de Gereformeerde Kerk van Groningen-Noord waarin hij mededeelt kennis genomen te hebben van het rapport van de door hem benoemde commissie ad hoc inzake + de controle van het generaal-synodaal archief en waarin hij adviseert de raad van de Gereformeerde Kerk van Groningen-West, alsmede br. B. Kamps te dechargeren ten aanzien van het beleid over de afgelopen periode;
3. rapport van de commissie ad hoc inzake de controle van het generaal-synodaal archief, waarin onder meer geattendeerd wordt op het voornemen de archieven van de generale synoden en hun deputaatschappen over te brengen naar Kampen en waarin zij erop wijst dat voor een volgende controle een in de nabijheid van Kampen gelegen kerk aangewezen moet worden.

Besluit 1:

1. de archiefbewarende kerk en met name br. B. Kamps onder betuiging van dank te dechargeren met betrekking tot hun arbeid over de jaren 1990--1993;
2. de door de archiefbewarende kerk gedeclareerde kosten te voldoen.

Besluit 2:

de Gereformeerde Kerk te Groningen-West, alsmede br. B. Kamps te verzoeken het generaal-synodaal archief te beheren en te verzorgen tot op de dag van de daadwerkelijke overbrenging van het archief naar Kampen.

Besluit 3:

de controle van de archieven, inclusief het generaal-synodaal archief vooralsnog op te dragen aan het deputaatschap voor archief en documentatie, in afwachting van een voorstel van genoemd deputaatschap hoe de controle van de archieven en met name van het generaal-synodaal archief het meest geëigend kan plaatsvinden.

GS Berkel en Rodenrijs 1996, artikel 38

Materiaal:

1. rapport van deputaten voor de kerkelijke archieven en de documentatie van de geschiedenis van De Gereformeerde Kerken in Nederland (deputaten Archief en Documentatie);
2. aanvullend rapport van bovengenoemde deputaten dd. 9 april 1996; de volgende notities dienen daarbij te worden gemaakt:
 1. met betrekking tot de opdracht "alle maatregelen te nemen die voor de instandhouding van het ADC nodig zijn, alsmede die werkzaamheden uit te voeren die voortvloeien uit de aanstelling van de door deputaten benoemde archivaris-documentalist" (Generale Synode van Ommen 1993, Acta art. 35, besluit 2 sub 4) hebben deputaten ter vervanging van de archivaris-documentalist per 1 mei 1996 een fulltime archivaris-documentaliste aangesteld en zijn zij voornemens een directeur te benoemen voor één dag per week; voorts stelden deputaten een parttime archivaris-documentalist aan per 1 april 1996 voor de tijd van één jaar;
 2. deputaten zijn niet toegekomen aan de opdracht "de generale synode te dienen met een voorstel hoe de controle van de archieven en met name van het generaal-synodaal archief het meest geëigend kan plaatsvinden" (Generale Synode van Ommen 1993, Acta art. 35, besluit 2 sub 14j);
 3. jaarrekeningen 1992, 1993, 1994 en 1995 van de Stichting Archief en Documentatie, met bijbehorende accountantsverklaringen;
 4. gewijzigde begroting dd. 20 april 1996 voor de jaren 1996 tot en met 1998 t.b.v. het werk van voornoemde deputaten.

Besluit 1:

deputaten te dechargeren voor het door hen gevoerde beleid.

Grond:

deputaten hebben hun opdracht grotendeels uitgevoerd overeenkomstig de hen door de Generale Synode van Ommen 1993 verstrekte opdrachten (Acta art. 35, besluit 2).

Besluit 2:

nieuw te benoemen deputaten voor archief en documentatie de volgende opdrachten te verstrekken:

1.
 - a. archief- en documentatiemateriaal te verzamelen en te beheren, dat van belang is voor de geschiedenis van De Gereformeerde Kerken in Nederland, met name sinds de Vrijmaking in 1944 en volgende jaren; in het bijzonder wanneer zulk materiaal anders dreigt verloren te gaan;
 - b. te zorgen dat de afgesloten gedeelten van de archieven van generaal-synodale deputaatschappen worden overgebracht naar het ADC;
2. de kerkeraden, de meerdere vergaderingen en haar deputaatschappen, alsmede waar nodig en van belang ook personen en instanties regelmatig te dienen met advies en voorlichting inzake het beheer van archief- en documentatiemateriaal, en de kerkelijke vergaderingen speciaal te dienen met richtlijnen en instructies voor een goed archiefbeheer;
3. te stimuleren dat de in het ADC en in de kerken aanwezige archieven en documentatie worden benut tot bevordering van kennis en onderzoek op het gebied van de geschiedenis van De Gereformeerde Kerken in Nederland;
4. de kerken te vertegenwoordigen in de Commissie tot registratie van de Protestantse kerkelijke en semi-kerkelijke Archieven (CPA).

Gronden:

1. het door generale synoden gevoerde beleid dient te worden gecontinueerd in die zin dat elk van de drie taken, te weten: (1) archief-beheer, (2) advies aan de kerken omtrent haar archieven en (3) stimuleren tot bevordering van kennis en onderzoek, tot zijn recht kan komen;
2. steeds hebben de generale synoden gesproken over de aanstelling van een archivarisdocumentalist; daardoor werd voor de tijdsbesteding de nadruk gelegd op de beide eerstgenoemde taken, archief-beheer en advisering aan de kerken; de nieuwe formulering van de derde taak is nodig om te beklemtonen dat het ADC niet zal uitgroeien tot een onderzoekscentrum.

Besluit 3:

1. voorts aan deputaten op te dragen:
 1. alle maatregelen te nemen die voor de instandhouding van het Archief- en Documentatie Centrum (ADC) nodig

zijn, alsmede die werkzaamheden uit te voeren, die voortvloeien uit de aanstelling van de door deputaten benoemde en/of te benoemen functionaris(sen);

2. toezicht te houden op de werkzaamheden van de functionaris(sen) waarmee deze geheel en/of gedeeltelijk is (zijn) belast; deputaten zullen daartoe een nader gepreciseerd beleidsplan opstellen, voorts taakomschrijvingen, een geschillenregeling en eventueel andere regelingen vaststellen die nodig zijn met het oog op de arbeidsrechtelijke verhouding(en), en deze ter goedkeuring voorleggen aan de volgende generale synode;

3. het bestuur te blijven vormen van de 'Stichting Exploitatie Archief- en Documentatiecentrum Broederweg 16' en zich in die kwaliteit te houden aan de besluiten van de generale synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland door welke zij zijn benoemd;

4. in overleg met het curatorium van de Theologische Universiteit te onderzoeken of, en zo ja in hoeverre, het mogelijk dan wel wenselijk is structureel vorm te geven aan een personele en organisatorische samenwerking tussen het ADC en het bibliotheekwezen van de Theologische Universiteit dan wel de Universiteit zelf;

2. deputaten te machtigen van de kerken per 1 januari 1997 een quotum te vragen van ten hoogste f 1,75 per lid per jaar en de financiële administratie van de hierboven genoemde Stichting Exploitatie evenals van het deputaatschap te laten controleren door een accountant.

Gronden:

1. de uitvoering van bovengenoemde werkzaamheden was door de vorige generale synode opgedragen en dient te worden gecontinueerd;

2. het ADC vergt een heldere organisatiestructuur en een goede verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Deputaten zijn eindverantwoordelijk voor de vaststelling van het beleid en dragen ook de eindverantwoordelijkheid voor de voorbereiding en de uitvoering ervan. Zij houden ook toezicht op het goed functioneren van aan te trekken functionaris(sen). De te benoemen functionaris(sen) van het ADC is/zijn verantwoordelijk voor de voorbereiding en uitvoering van het beleid;

3. eventuele overlapping in en/of mogelijke uitbesteding van werkzaamheden alsmede de derde opdracht (zie hierboven besluit 2 sub 3) rechtvaardigen een onderzoek naar mogelijke samenwerking tussen het ADC en de Theologische Universiteit, zoals een mogelijke wederzijdse uitlening van personeel op parttime basis en/of eventuele organisatorische incorporatie in het kerkhistorisch onderzoek dat aan de Theologische Universiteit wordt verricht;

4. deputaten tonen aan dat het beleid binnen het beschikbare budget kan worden uitgevoerd; voorts dient bezuiniging te worden nagestreefd; in dit kader zal ook blijvend gebruik kunnen worden gemaakt van vrijwilligers.

Besluit 4:

uit te spreken dat deputaten alsnog met voorstellen komen terzake van de controle van het archief, namelijk over de vraag hoe de controle van de archieven, met name van het generaal-synodaal archief, het meest geëigend kan plaatsvinden.

Grond:

deputaten hebben zelf de zorg voor het beheer van het generaal-synodaal archief en de vraag blijft door wie en/of welke instantie van deskundigen toetsing van het archiefbeheer zal dienen te geschieden.

GS Leusden 1999, artikel 34

Materiaal:

rapport van deputaten Archief en Documentatie.

Besluit 1:

de arbeid en het beleid van deputaten Archief en Documentatie in de verslagperiode 1996 tot 1999 onder hartelijke dank goed te keuren, met inbegrip van hun beleid en beheer van de 'Stichting Exploitatie Archief- en Documentatiecentrum Broederweg 16'.

Grond:

deputaten hebben de hun opgedragen taak conform de instructie met grote nauwgezetheid vervuld.

Besluit 2:

de controle van het generaal-synodaal archief en de deputaatschapsarchieven op te dragen aan de Gereformeerde Kerk te Groningen-West, conform de door deze synode aanvaarde Richtlijnen beheer van generaal-synodaal archief en deputaatschapsarchieven.

Grond:

ook nu het beheer van het generaal-synodaal archief en van de deputaatschapsarchieven is overgedragen aan het Archief- en Documentatiecentrum (ADC), blijft controle van de archieven nodig. Daar de Gereformeerde Kerk te Groningen-West voorheen archief-bewarende kerk was, ligt het voor de hand haar nu te benoemen tot archief-controllerende kerk. Voor de genoemde richtlijnen wordt verwezen naar bijlage 9 bij deze Acta, op cd-rom.

Besluit 3:

deputaten Archief en Documentatie conform hun voorstel op te dragen de kerken te vertegenwoordigen in de Stichting Kerkelijk Kunstbezit in Nederland en de Stichting Protestantse Kerkelijke Kunst.

Grond:

van de kennis en de diensten van genoemde stichtingen kan door deputaten een goed gebruik gemaakt worden in de vervulling van de hun opgedragen taak.

Besluit 4:

aan nieuw te benoemen deputaten voor Archief en Documentatie de volgende opdrachten te verstrekken:

1. a. archief- en documentatiemateriaal te verzamelen en te beheren, dat van belang is voor de geschiedenis van De Gereformeerde Kerken in Nederland, met name sinds de Vrijmaking van 1944 en volgende jaren; in het bijzonder wanneer zulk materiaal anders dreigt verloren te gaan;
- b. te zorgen dat de afgesloten gedeelten van de archieven van generaal-synodale deputaatschappen worden overgebracht naar het ADC;
2. te stimuleren dat de in het ADC en in de kerken aanwezige archieven en documentatie worden benut tot bevordering van kennis en onderzoek op het gebied van de geschiedenis van De Gereformeerde Kerken in Nederland;
3. alle maatregelen te nemen die voor de instandhouding van het ADC nodig zijn, alsmede die werkzaamheden uit te voeren die voortvloeien uit de aanstelling van de door deputaten benoemde directeur van het ADC en de archivaris-documentalist en toezicht te houden op hun werkzaamheden;
4. de kerkenraden, de meerdere vergaderingen en haar deputaatschappen, alsmede waar nodig en van belang ook personen en instanties regelmatig te dienen met advies en voorlichting inzake beheer van archief en documentatiemateriaal;
5. de kerkelijke vergaderingen te dienen met richtlijnen en instructies voor een goed archiefbeheer;
6. het bestuur te blijven vormen van de 'Stichting Exploitatie Archief- en Documentatiecentrum Broederweg 16' en zich in die kwaliteit te houden aan de besluiten van de generale synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland door welke zij zijn benoemd;
7. de kerken te vertegenwoordigen in de Commissie tot registratie van Protestants kerkelijke en semi-kerkelijke Archieven (CPA);
8. in overleg met het curatorium van de Theologische Universiteit verder te onderzoeken of, en zo ja in hoeverre, het mogelijk dan wel wenselijk is structureel vorm te geven aan een personele en organisatorische samenwerking tussen het ADC en het bibliotheekwezen van de TU dan wel de Universiteit zelf;
9. contacten te onderhouden en activiteiten te ontplooiën die voor het onder 1--8 genoemde noodzakelijk en nuttig zijn;
10. een quotum van de kerken te heffen, waarbij het bedrag dat van de kerken geheven mag worden, voor het jaar 2000 bepaald wordt op het maximale bedrag van f 230.000,-, voor het jaar 2001 het maximale bedrag van f 235.000,-, en voor het jaar 2002 het maximale bedrag van f 240.000,-, en de financiële administratie van de onder 6 genoemde stichting en van het deputaatschap te laten controleren door een accountant;
11. bij de samenroepende kerk voor de eerstvolgende synode, drie maanden voor aanvang van die synode, een verslag van werkzaamheden in te leveren.

Gronden:

1. bovenstaande past naar artikel 50 KO in de lijn die door vorige generale synodes is uitgezet, en dient derhalve te worden gecontinueerd;
2. blijven dient aandacht te worden besteed zowel aan zorgvuldig personeelsbeleid als aan de beheersing van de kosten.

GS Leusden 1999, artikel 35

Bezwaarschrift Archief en Documentatie

Materiaal:

1. brieven van ds. D. van Houdt te Apeldoorn dd. 5 december 1998, 14 maart 1999, 2 april 1999, 6 april 1999 en 8 april 1999, waarin bezwaar wordt aangetekend tegen het feit dat onder verantwoordelijkheid van deputaten Archief en Documentatie op 24 november 1998 ruimte ter beschikking is gesteld voor de aanbidding door uitgeverij Buijten & Schipperheijn van de bundel Vuur en Vlam deel 2, en tegen de woorden die bij die gelegenheid gesproken zijn. Schrijver verzoekt de synode haar afkeuring uit te spreken over de genoemde gang van zaken, en op naleving van goede instructies aan te dringen en deze zo nodig bij te stellen;
2. reactiebrieven van deputaten Archief en Documentatie aan ds. D. van Houdt dd. 21 januari 1999 en 26 maart 1999.

Besluit:

aan de onder materiaal 1 genoemde verzoeken niet te voldoen.

Gronden:

1. de synode is met deputaten en directie van het ADC en appellant van oordeel dat in het spreken en schrijven over de kerken en haar geschiedenis de dankbaarheid voor het feit dat zij bij het Woord van de Here bewaard zijn gebleven, de toon behoort te zetten. Dit sluit echter niet uit dat sympathetisch-kritische beoordeling van die geschiedenis voor onderzoek en documentatie ervan van belang is;
2. het organiseren van deze en dergelijke bijeenkomsten valt binnen de instructie van het ADC om de kennis en het onderzoek op het gebied van de geschiedenis van De Gereformeerde Kerken te bevorderen. Appellant heeft niet aangetoond dat deputaten hun instructie te buiten zijn gegaan;
3. zoals deputaten en directie van het ADC zelf al aangeven, kunnen zij niet inhoudelijk verantwoordelijk worden

gesteld voor al het geschrevene en gesprokene. Uiteraard mag van het ADC worden verwacht, dat het in bijeenkomsten als onder 2 bedoeld, en ook in al zijn overige arbeid, het onder 1 genoemde klimaat zoveel mogelijk bewaakt.

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 198

Materiaal:

1. rapport van deputaten voor archief en documentatie;
2. brief van de Raad van de Gereformeerde Kerk te Voorthuizen-Barneveld, waarin het belang van het werk van deputaten wordt onderschreven en de synode wordt verzocht de deputaten op te dragen de kerken te dienen met een model informatiestructuur voor de plaatselijke kerken.

Besluit 1:

de arbeid en het beleid van deputaten in de verslagperiode 1999 tot 2002 goed te keuren, met inbegrip van hun beleid en beheer van de 'Stichting Exploitatie Archief- en Documentatiecentrum Broederweg 16' en hen onder hartelijke dank te dechargeren.

Besluit 2:

aan het deputaatschap Voorbereiding eerstkomende synode een deskundige toe te voegen op het gebied van informatiemanagement, die zorg draagt voor een verantwoord informatiebeheer van de synode en de daarmee verband houdende it-toepassingen.

Grond:

een dergelijke deskundige is nodig met het oog op een juiste archivering van de synodestukken in relatie met de gebruikte informatietechnologie.

Besluit 3:

niet te voldoen aan het verzoek van de kerk te Voorthuizen-Barneveld.

Grond:

dit past al in de reguliere werkzaamheden van het ADC en is een kwestie van accent leggen. Moeilijkheid van het van hogerhand vastleggen in een besluit is, dat modellen voor plaatselijke kerken alleen werken, als men een probleem heeft en een oplossing zoekt. Het is geen goed beleid alle kerken dezelfde structuur van de informatievoorziening incl. het archief op te leggen. Dat werkt tot nu toe niet (alleen bij archief).

Besluit 4:

aan de nieuw te benoemen deputaten voor archief en documentatie de volgende opdrachten te verstrekken:

1. a. archief- en documentatiemateriaal te verzamelen en te beheren, dat van belang is voor de geschiedenis van de Gereformeerde Kerken in Nederland, met name sinds de Vrijmaking van 1944 en volgende jaren;
- b. te zorgen dat de afgesloten gedeelten van de archieven van generaal-synodale deputaatschappen worden overgebracht naar het ADC;
2. kennis en onderzoek te bevorderen inzake de geschiedenis van De Gereformeerde Kerken in Nederland, met name met betrekking tot in het ADC en in de kerken aanwezige archieven en documentatie;
3. alle maatregelen te nemen die voor de instandhouding van het ADC nodig zijn, alsmede die werkzaamheden uit te voeren, die voortvloeien uit de aanstelling van de door deputaten benoemde directeur van het ADC en de archivaris-documentalist en toezicht te houden op hun werkzaamheden;
4. de kerkenraden, de meerdere vergaderingen en haar deputaatschappen, alsmede waar nodig en van belang ook personen en instanties regelmatig te dienen met advies en voorlichting inzake het beheer van archief- en documentatiemateriaal;
5. de kerkelijke vergaderingen te dienen met richtlijnen en instructies voor een goed archiefbeheer;
6. het bestuur te blijven vormen van de 'Stichting Exploitatie Archief- en Documentatiecentrum Broederweg 16' en zich in die kwaliteit te houden aan de besluiten van de generale synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland door welke zij zijn benoemd;
7. de kerken te vertegenwoordigen in de Commissie tot registratie van de Protestantse kerkelijke en semi-kerkelijke Archieven (CPA);
8. de kerken te vertegenwoordigen in de Stichting Protestantse Kerkelijke Kunst (SPKK);
9. contacten te onderhouden en activiteiten te ontplooiën, die voor het onder 1-8 genoemde noodzakelijk en nuttig zijn;
10. de werkzaamheden te verrichten binnen het vastgestelde budget, dat separaat wordt toegezonden;
11. van hun arbeid rapport uit te brengen aan de eerstvolgende generale synode en hun rapport uiterlijk drie maanden voor het begin van de volgende generale synode aan de kerken toe te zenden.

Overwegingen

1. De genoemde besluiten hebben merendeels betrekking op archivering en studie van documenten die belangrijk zijn voor het vastleggen van de geschiedenis van de kerk. Dit heeft vorm gekregen in het Archief en Documentatiecentrum (ADC)

2. GS Emmen 2009/2010 heeft over de noodzaak van archivering in art. 20 een besluit genomen m.b.t. de huidige situatie van de kerken.
3. GS Leusden 1999 art. 35 betreft daarentegen de behandeling van een bezwaarschrift, die wijst op het promoten door het ADC –dat valt onder de verantwoordelijkheid van deputaten Archief en Documentatie - van de uitgave van Vuur en vlam 2. In deze uitgave wordt een vertekend beeld gegeven van de periode van 1944-1994. Bovendien wordt er niet juist gesproken van de leer over de kerk en de noodzaak van antithese en doorgaande reformatie. Het bezwaar tegen dit handelen van het ADC werd door GS Leusden 1999 ten onrechte afgewezen.
4. Door GS Zuidhorn 2002/2003 (art. 198) werd besloten dat het ADC de kerken zou vertegenwoordigen in interkerkelijke organisaties op het gebied van archieven en kunst.

Besluit 1:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat de besluiten van GS Ommen 1993 in artikel 89, Berkel en Rodenrijs 1996 in artikel 38, GS Leusden 1999 in artikel 34 en van GS Zuidhorn 2002/2003 in artikel 198 voor onbepaalde tijd worden opgeschort; deze synodebesluiten dienen na opschorting bij eventuele toepasbaarheid in de toekomst, herbeoordeeld te worden in het licht van de dan ontstane situatie

Besluit 2:

Verder spreekt de Generale Synode uit dat het besluit van GS Leusden 1999 in artikel 35 inzake het afwijzen van bezwaar tegen meewerken aan de uitgave Vuur en vlam deel 2, vervallen is en de kerken daaraan niet gebonden zijn.

Besluit 3:

Ook spreekt zij uit dat de besluiten van GS Zuidhorn 2002/2003 in artikel 198 besluit 4/instructies 7 en 8, vervallen zijn en de kerken daaraan niet gebonden zijn.

Gronden

1. Besluit 1 sluit geheel aan bij het reeds eerder genomen besluit van GS Emmen 2009/2010/2010 artikel 20 inzake archief en documentatie.
2. Onderzoek naar de geschiedenis van de kerk is genormeerd aan Schrift en Belijdenis. Ze dient in haar werkzaamheden de waarheid te verdedigen en op te komen voor de eer en goede naam van haar voorgangers. Dit geldt ook bij terechte kritiek op gebeurtenissen en personen uit het verleden.
3. De publicatie Vuur en Vlam deel 2 doet ernstig afbreuk aan het Schriftuurlijke zicht op de ware kerk van Jezus Christus en de noodzaak van doorgaande reformatie.
4. De kerken dienen niet vertegenwoordigd te zijn in interkerkelijke organisaties.

Financiën en beheer 2: Leerstoel ADC TU

Materiaal:

GS Zuidhorn 2002/2003, artikel 200

GS Zuidhorn 2002, artikel 200

1. opdracht van de Generale Synode Leusden 1999, Acta art. 34, besluit 4.8 aan deputaten Archief en documentatie ‘in overleg met het curatorium van de TU verder te onderzoeken of, en zo ja in hoeverre, het mogelijk dan wel

wenselijk is structureel vorm te geven aan een personele en organisatorische samenwerking tussen het ADC en het bibliotheekwezen dan wel de Universiteit zelf;

2. brief van deputaten-curatoren aan de Generale Synode Zuidhorn 2002 d.d. 24-09-2002 waarin zij schrijven positief te staan tegenover de instelling van een bijzondere leerstoel;

3. rapport inzake een hoogleraarschap aan de Theologische Universiteit te Kampen vanwege het Archief- en Documentatiecentrum van de Gereformeerde Kerken te Kampen, mei 2002, aan de Generale Synode Zuidhorn 2002;

4. rapport van deputaten Archief en documentatie aan de Generale Synode Zuidhorn 2002;

5. rapport van de Dagelijkse Leiding aan het Curatorium over het verzoek van deputaten voor archief en documentatie om een bijzondere leerstoel aan de Theologische Universiteit te vestigen d.d. 24.09.02;

6. reglement voor bijzondere leerstoelen aan de Theologische Universiteit, vastgesteld op 29.06.02 door de Generale Synode Zuidhorn 2002.

Besluit:

1. een bijzondere leerstoel in te stellen, uitgaande van het Archief- en Documentatiecentrum (ADC) van de Gereformeerde Kerken, aan de Theologische Universiteit te Kampen met als leeropdracht 'De geschiedenis van de Gereformeerde Kerken in Nederland in de context van het Nederlands protestantisme';

2. de termijn van instelling van de bijzondere leerstoel op zes jaar te stellen, waarna een gemotiveerd verzoek tot verlenging aan de synode gedaan kan worden;

3. het tijdsbeslag van de bijzondere leerstoel op 0,1 fte te bepalen. Het doel van de bijzondere leerstoel zal samenvallen met de doelstelling van het ADC, namelijk 'het bevorderen van kennis en onderzoek inzake de geschiedenis van de Gereformeerde Kerken in Nederland, met name met betrekking tot de in het ADC en in de kerken aanwezige archieven en documentatie';

4. deputaten Archief en documentatie op te dragen erop toe te zien dat de benoeming geen extra personeelskosten zal meebrengen;

5. aan deputaten-curatoren op te dragen:

a. op voordracht van het College van toezicht en na advies van de senaat zo spoedig mogelijk tot de benoeming van een geschikte kandidaat over te gaan;

b. een college van toezicht naar artikel 5 van het Reglement in te stellen en voor dat college een eigen reglement op te stellen voor de wijze waarop dit toezicht wordt uitgeoefend;

c. erop toe te zien dat het Reglement voor bijzondere leerstoelen aan de Theologische Universiteit wordt nageleefd.

Gronden:

1. het verzoek voldoet aan de voorwaarden en vereisten van het Reglement voor bijzondere leerstoelen aan de Theologische Universiteit (art. 2-3). Zowel de Theologische Universiteit als het ADC is met een dergelijke leerstoel gebaat;

a. de synode is van oordeel dat deze leerstoel een aanwinst voor de universiteit kan zijn en haar uitstraling kan versterken. Juist het onderzoek van de kerkgeschiedenis van de 19e en 20e eeuw heeft versterking nodig. Ook met het verwerven van promovendi en voltooiing van wetenschappelijk onderzoek met een promotie aan de Theologische Universiteit wordt het academisch karakter van de universiteit versterkt. Nu het ADC zich door het bewaren en toegankelijk maken van kerkelijke archieven beweegt op het grensgebied van kerkgeschiedenis en historiografie, kan de historische inbreng een wezenlijke verrijking van het theologisch onderzoek aan de Theologische Universiteit betekenen;

b. ook het ADC is ermee gebaat wanneer het wetenschappelijk onderzoek bevorderd wordt. De drie taken van beheer, advies en onderzoeksbevordering hangen samen: de archieven worden benut, wanneer onderzoek gedaan wordt. Daarmee wordt de kennis van de kerkgeschiedenis op allerlei niveau in de kerken bevorderd. Ook wordt de positie van het ADC op het terrein van kerkhistorisch onderzoek versterkt door het aan soortgelijke instellingen gelijkwaardige wetenschappelijke kansen te bieden;

2. de termijn van zes jaar sluit aan bij de tot op heden gebruikelijke vergaderingfrequentie van de generale synoden;

3. het tijdsbeslag van 0,1 fte is gekozen om uit te drukken dat doelstelling van de leerstoel en van het ADC zoveel mogelijk moeten samenvallen. Het doel van de leerstoel is niet zozeer dat de bijzondere hoogleraar eigen onderzoek verricht, maar dat hij kennis en onderzoek op basis van de archieven bevordert. Het promotierecht is daartoe een belangrijk middel. Dit kan in de taakomschrijving, genoemd in art. 9.1 van het Reglement, verdisconteerd worden;

4. de kosten van het ADC zijn zodanig dat in het geheel van de begroting van de generale synode op dit moment geen uitbreiding kan plaatsvinden;

5. het Reglement voor bijzondere leerstoelen aan de Theologische Universiteit voorziet in de uitvoeringsbepalingen;

6. zowel de Theologische Universiteit als het ADC hebben slechts rechtspersoonlijkheid in de Gereformeerde Kerken in Nederland, waarvan beide instellingen uitgaan, maar worden door onderscheiden colleges bestuurd, resp. het curatorium van de Theologische Universiteit en deputaten Archief en Documentatie die beiden de rechtspersoon vertegenwoordigen;

7. deputaten Archief en documentatie zijn er met de gedachte aan een bijzondere leerstoel in geslaagd vorm te geven aan de personele en structurele samenwerking tussen ADC en Theologische Universiteit, als in de opdracht door de synoden verwoord.

Overweging:

- 1 Het betreft hier een besluit naar aanleiding van de opdracht van GS Leusden 1999 om in overleg met het curatorium van de TU verder te onderzoeken of een leerstoel namens het Archief- en Documentatiecentrum (ADC) van de Gereformeerde Kerken, aan de Theologische Universiteit te Kampen wenselijk dan wel mogelijk is.
- 2 Iets dergelijks is, gezien de beperkte mogelijkheden die wij in de huidige situatie hebben, niet van toepassing en niet uitvoerbaar.
- 3 De Gereformeerde Kerken kennen in de huidige situatie geen Archief- en Documentatiecentrum meer in opzet zoals die er in 2002 was. In plaats daarvan hebben wij nu een archivaris wiens opdracht het is om o.a. zorg te dragen voor het synodearchief van De Gereformeerde Kerken in Nederland.

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 26 november 2011 te Hasselt, spreekt uit dat de besluiten van GS Zuidhorn 2002/2003 in artikel 200 t.a.v. het instellen van een bijzondere leerstoel vervallen zijn en dat de kerken daaraan niet gebonden zijn.

Grond:

Na de recente vrijmaking (2003) is de kerkelijke situatie en zijn de daaraan verbonden kerkelijke mogelijkheden tot het instellen van een bijzondere leerstoel dermate gewijzigd, dat de besluiten van de betreffende synode op dit gebied (voorlopig) niet meer relevant zijn.